University of Alberta Library
0 1620 2718593 1

Календар Канадійського Фармера 1954

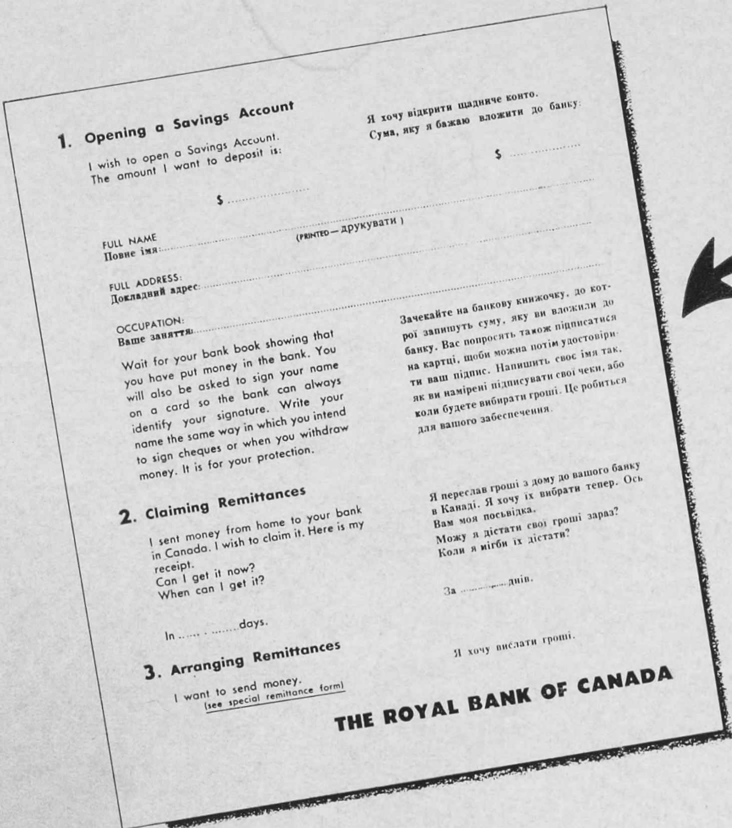

1. Opening a Savings Account

I wish to open a Savings Account.
The amount I want to deposit is:

$ ....

Я хочу відкрити щадниче конто.
Сума, яку я бажаю вложити до банку:

$ ....

FULL NAME
Повне імя: .... (PRINTED — друкувати)

FULL ADDRESS:
Докладний адрес: ....

OCCUPATION:
Ваше заняття: ....

Wait for your bank book showing that you have put money in the bank. You will also be asked to sign your name on a card so the bank can always identify your signature. Write your name the same way in which you intend to sign cheques or when you withdraw money. It is for your protection.

Зачекайте на банкову книжочку, до котрої запишуть суму, яку ви вложили до банку. Вас попросять також підписатися на картці, щоби можна потім удостовірити ваш підпис. Напишіть своє імя так, як ви намірені підписувати свої чеки, або коли будете вибирати гроші. Це робиться для вашого забеспечення.

2. Claiming Remittances

I sent money from home to your bank in Canada. I wish to claim it. Here is my receipt.
Can I get it now?
When can I get it?

In .... days.

Я переслав гроші з дому до вашого банку в Канаді. Я хочу їх вибрати тепер. Ось Вам моя посвідка.
Можу я дістати свої гроші зараз?
Коли я мігби їх дістати?

За .... днів.

3. Arranging Remittances

I want to send money.
(see special remittance form)

Я хочу вислати гроші.

THE ROYAL BANK OF CANADA

"Please give me a copy of your Foreign Language Form in Ukrainian."

(Прошу дати мені чужомовний банковий формуляр в українській мові).

Кожний відділ банку The Royal Bank of Canada має формулярі в українській мові. Якщо ви є новим канадійцем і маєте труднощі з анґлійською мовою, ці формулярі будуть великою поміччю для вас при полагоджуванні банкових справ.

Якщо ви хочете відкрити Щадниче Конто або вислати гроші, прямо зайдіть до найближчого відділу банку The Royal Bank of Canada і покажіть їм повище речення.

THE ROYAL BANK OF CANADA

Найбільший Банк Канади

Кожний відділ є забезпечений повним майном Банку, яке виносить понад $2,675,000,000

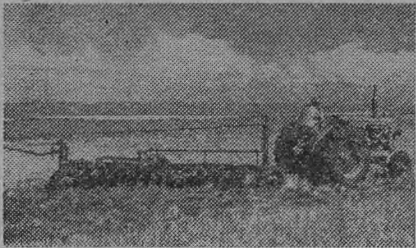

Ось вам продукція! 14 дисків крають 10-стоповий шмат землі, і ви будете мати досить енергії якщо ви спряжете трактор ММ Модель G і ММ Wheatland Disc Плуг.

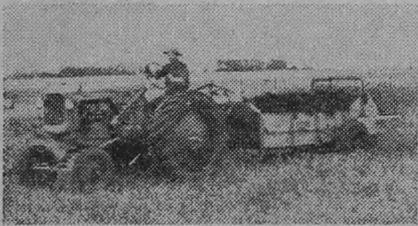

З малокоштовною енергією ММ-2 плугового R Трактора і найбільшими можливостями оперування ММ LS300 Spreader — ви випереджуєте гроші і час.

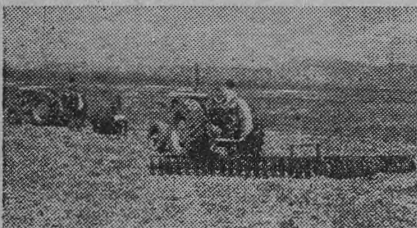

Идіть вперед з ММ Wheatland Disc Плугом, слідуйте ММ Wide-Cut Бороною . . . це рід фармерування, що приносить прибуток, зменшує кошти.

При помочі екстра енергії ММ 4-5 Плугового G Трактора і ощаджуючими властивостями ММ Uni-Tiller, ви визбудетесь зайвих коштів.

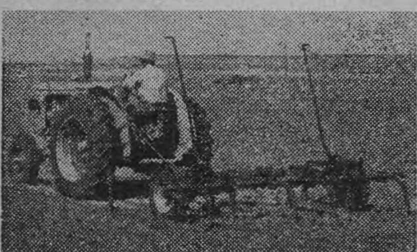

Тут бачимо ММ Uni-Tiller зі заду. Один Attachor "бар" і рама містять різнородні приладдя . . . ви зменшуете ціни, додаєте приладдя, які корисні вам на *вашій* фармі.

"Перший Канадієць" мусів бачити поля майбутнього

Коли Етієн Брюл, так часто називаний "Першим Канадійцем" зайшов був далеко в землі теперішної Канади, він **напевно** бачив візії майбутнього. Коли він проводив виправи Шамплейна в глибину країни, він **мусів** бачити велику націю, виростаючу з цих урожайних **степів**. Він мусів бачити **перед** собою управлені поля, великі жнива і **силу** нації, збудованої на поступовому рільництві.

Справді, ці здобутки уповажнюють Етієна Брюла щоб його називати "Першим Канадійцем" — честь варта його славних пригод.

MINNEAPOLIS-MOLINE

будує для майбутнього ваших піль!

Так як "Перший Канадієць" мусів бачити **поля майбутнього . . .** модерна машинерія Minneapolis-Moline помагає **вам** будувати **майбутнє ваших піль.** При помочі виряду ММ ви робите **більше** чим лише щоб дістати **найбільше** з вашої землі по **можливо найнижчих цінах.** Вживаючи машин ММ ви є **власником** енергії і приладдя, яке **збільшує** ваші жнива рівночасно **консервуючи вашу землю.**

Погляньте лише на сильні ММ трактори . . . від могутнього 4-5 плугового моделю G аж до малого 1-плугового моделю V. **Порівняйте** їх для користи енергії, **справдіть** їх для економіки, зміряйте їх видайність. Без ріжниці як ви не мірялиб вартости трактора, ви побачите, що трактори будовані з великими "ММ" є будовані з думкою про **найвищі користи і найнижчі ціни.**

Зайдіть до вашого представника ММ. Довідайтесь про факти прибутків з фарми.

Якостева контроля в фабриках ММ запевнює вдовільну видайність.

MINNEAPOLIS-MOLINE OF CANADA LTD.

REGINA, SASK. **WINNIPEG, MAN.**

Прем. Луї Сен Лоран

On the occasion of the fiftieth anniversary of the publication of the "Canadian Farmer", it is a real pleasure for me to offer my congratulations and to send greetings to all Canadians of Ukrainian descent.

In the half century of its publication, the Canadian Farmer has made a large contribution to this country, and has in particular done much to make its readers realize that Canadian citizenship is the right of all Canadians whatever their origin. In this way it has helped to develop that spirit of unity whereby our newer peoples are working in partnership with the two older groups to the benefit of the nation as a whole.

Louis S. St. Laurent

Prime Minister.

Ottawa,
1953.

Народний Ілюстрований Календар

КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА

На Рік Звичайний

1954

Ціна 75 центів.

НАКЛАДОМ „КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА"

295 Market Ave. Winnipeg, Man.

PRINTED IN CANADA

ЗМІСТ КАЛЄНДАРЯ

Рік 1954. Астрономічний Календар ... 6
Церковний Календар ... 7
Календаріюм ... 8
Загальний Церковний Устав ... 32
Церковний Устав на 1954 Рік ... 35
Коронація 1953 ... 44
Дещо Про Канадійську Конституцію ... 50
З Піонірських Гараздів ... 52
Полісся ... 53
Що Кажуть за Залізною Занавісою? ... 55
Золотий Гомін ... 56
Про Початки Укр. Еміґрації в ЗДА ... 57
Воєнна Пісня ... 58
Звязки України з Европейським Світом ... 59
Мрії ... 62
Повстанець ... 63
Славні Побратими ... 65
Наша Мова ... 84
Два Жиди ... 90
Дума Старого Всезнайка ... 93
Гагілки ... 94
Наші Початки в Канаді ... 97
Бразилія ... 127
Витинки з Життя ... 129
За Дротами ... 133
Звідки Взялися Дзвони ... 136
Біль Світа ... 138
Як Зруйновано Чортомлицьку Січ ... 144
Розвиток і Плекання Волосся ... 146
Переказ Про Заснування Львова ... 148
Архангельськ ... 150
Фритйоф Нансен ... 158
Народження Української Опери ... 159
Жіночий Відділ ... 161
Спомин Про Січового Стрільця ... 180
Наш Народний Гимн ... 183
Блуд ... 184
Могила Князя Святослава ... 188
Національна Боєва Єдність ... 191

ADVERTISING INDEX

	Page
The Royal Bank of Canada	Cover
The T. Eaton Co. Ltd.	"
Standard Brands Ltd.	"
Bank of Nova Scotia	Insert
Baby's Own Tablets	69, 131
Bank of Montreal	5
Buckley's Cough Mixture	143
Buckley's Jack & Jill	173
Buckley's Stainless White Rub	129
Canadian Farmer	20
Canada Starch Co. Ltd.	179
Canadian Bank of Commerce	147
Canadian Geographical Journal	71
Canadian Spool Cotton Co.	107
C. A. DeFehr & Sons Ltd.	181
Children's Own Tablets	47
Department of Labour (Annuities)	103
Dr. Chase's Kidney-Liver Pills	77
Dr. Chase's Nerve Food	137
Dr. Chase's Paradol	75
Dr. Chase's Ointment	149
Dr. Chase's Tablets	117
Drewrys Limited	139
Dr. William's Pink Pills	185
Fairview Chemical Co. Ltd.	43
Five Roses Flour	167
Fruit-a-tives Ltd.	121
Gin Pills	113
Government of Canada Post Office	89
Great-West Life Assurance Co.	157
Hudson Bay Mining & Smelting Co. Ltd.	49
Kraft Foods Ltd.	83
Mason's 49	81
Mecca Ointment	153
Minneapolis-Moline	1
Raz-Mah for Asthma	47
Safflo	125
Sarnak	187
Sun Life Assurance Co. of Ctnada	87
Sunset Dyes	12, 16, 24
Templeton's T.R.C. for Rheumatic Pain	73, 169, 181
Triner's Bitter Wine	99
Ukrainian Booksellers	8, 10, 14, 22, 26, 28
Vicks Cough Drops	85
Vicks Cough Syrup	165
Vicks Inhaler	91
Vicks Vaporub	189
Vicks Va-Tro-Nol	67
Voids, Fluradene, Voidoreen	79
Winnipeg City Hydro	133
Winnipeg Musical Supply	16, 30, 171

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

ПОНАД 2 МІЛІОНИ КАНАДІЙЦІВ

Щадять в . . . Першому Банку Канади

Чому?

ПО ПЕРШЕ, тому, що ніхто ще ніколи не втратив ані одного доляра, оставляючи його на конті банку The Bank of Montreal — ніколи, від коли відкрито банк в 1817 р.
ПО ДРУГЕ, тому, що вони люблять помічну услугу **B of M** для всіх своїх клієнтів.

Тож пощо рискувати втратою своїх ощадностей через передержування їх дома? Це так легко також складати їх в банку B of M. Одного доляра вистарчає, щоб відкрити щадниче конто. Відсотки виплачується від кожного доляра. Відкрийте свій щадничий рахунок сьогодні, в свойому найближчому відділі B of M.

Фармері
чого вашій фармі найбільше треба

Вирішіть яке уліпшення найбільше допоможе в оперуванні вашої фарми і поговоріть про низько-коштовну Позичку Уліпшення Фарми з управителем найближчого відділу B of M. Позички Уліпшення Фарм помагають багатьом тисячам канадійських фармерів осягнути найкращі наслідки фармерування.

"MY BANK"
TO 2 MILLION CANADIANS
B of M

BANK OF MONTREAL

ПЕРШИЙ БАНК КАНАДИ

СПІВПРАЦЮЄ З КАНАДІЙЦЯМИ НА КОЖНОМУ КРОЦІ ЖИТТЯ ВІД 1817 Р.

РІК 1954

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

Рік 1954 є роком звичайним, отже має рівно 365 днів і 6 годин. Юліянського періоду є він роком 6667; жидівської ери роком 5715; від сотворення світа роком 5955; ніпонської ери роком 2614; магометанської ери 1373-74.

РІЖНІ СПОСОБИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ

Христіянське числення років починається від народження Христа. Маємо тепер рік 1954 від тої історичної події.

Від охрещення українського народу Володимиром Великим, у 988 році, маємо тепер 966 років.

Грецька церква числить час за Біблією Старого Завіту, отже маємо тепер рік 7464.

Жидівський рік, який почався в осені, 1953 року, є тепер роком 5714. Жиди починають свій калєндар від 27-го вересня, 3761 року перед народженням Христа.

В протестантів калєндар є по більшій части той самий, що і в римо-католиків. В них є, розуміється, менше свят.

Магометани числять рік по оборотах місяця, отже їхній рік коротший від нашого. Тому то їхній Новий Рік посувається кожного року около 11 днів назад. Оборот місяця бере 27 днів, 7 годин, 43 мінути.

ПОРИ РОКУ

Весна починається 21-го березня, коли день і ніч є однаково довгі.

Літо починається 21-го червня, коли є найдовший в цілому році день, а ніч найкоротша.

Осінь починається 23-го вересня, коли знову день і ніч є однаково довгі.

Зима починається 22-го грудня, коли приходить найкоротший день, а найдовша ніч.

ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ І МІСЯЦЯ В 1954 Р.

В 1954 році буде пять затьмінь — три затьміння сонця, а два затьміння місяця. Тільки одне з них — цілковите затьміння місяця, буде видно в Злучених Державах. Цілковите затьміння сонця і частинне затьміння місяця буде видно тільки в декотрих частях Злучених Держав.

1. Перстеневе затьміння сонця буде видне 4-го січня в антарктичних частинах світа, а як частинне затьміння в Новій Зеляндії і на островах Південного Пацифіку.

2. Цілковите затьміння місяця 18-го січня буде видно в усіх частях Злучених Держав. Воно пічнеться вечером, в годині 6.40, на східний час, а повне заступлення місяця землею наступить коло години 9.17 на східний час. Затьміння буде тривати аж до по півночі.

3. Цілковите затьміння сонця 30-го червня буде видно в південних стейтах Злучених Держав і в стейтах здовж західного побережжя до Ванкувер. Воно наступить над ранком.

4. Частинне затьміння місяця, 15-го червня, буде видно в східній зоні часу в Злучених Державах, а також у південній і західній Азії.

5. Перстеневе затьміння сонця буде видно 25-го грудня в Південному Індійському Морі та в східних землях світа — Китаю.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР

ПАСХАЛІЯ

(По старому стилю, а дати по новому)

Ключ граничний (буква пасхальна): Ф.
Вруціліто (недільна буква) до 14-го березня (1. III. ст. стилю): в; від 14-го березня 1954: г.
Тріодь починається 14 лютого.
Неділя мясопустна: 28 лютого.

Благовіщення: 7 квітня
Великдень: 25 квітня.
Вознесення Господнє: 3 червня.
Сшестя Св. Духа: 13 червня.
Мясниць: 7 тижнів і 4 дні.
Петрівки: 3 тижні.

ПОСТИ

(По старому стилю, а дати по новому)

1. В навечеря Різдва Христового — 6-го січня.

2. В навечеря Богоявлення — 18-го січня.

3. Сиропустний тиждень — 1—7-го березня.

4. Великий Піст — 8 березня—24-го квітня.

5. Петрівка — 21 червня—11 липня.

6. Спасівка — 14—27-го серпня.

7. В день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя — 11-го вересня.

8. В день Воздвиження Чесного Хреста — 27-го вересня.

9. Пилипівка — 28 листопада до Навечеря Різдва Христового.

10. Кожної пятниці крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(По старому стилю, а дати по новому)

1. Від Різдва Христового, 7 січня, до навечеря Богоявлення, 18-го січня.
2. Між неділею Митаря і Фарисея і неділею Блудного Сина — 15-21 лютого.
3. Від Великодня до Томиної неділі — 26 квітня—2 травня.
4. Від Сшестя Св. Духа до нед. Всіх Святих — 14-20 червня.

ЗАБОРОНЕНІ ЧАСИ

для забав і весіль з музикою і танцями (По старому стилю, а дати по новому)

1. Всі пятниці, крім загальниць перед Великим Постом і по Зелених Святах.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення — 28. 11.—19. 1.

3. Від понеділка по нед. Мясопустній до Томиної Неділі — 1. 3.—2. 5.

4. В Петрівку — 21 червня—11 липня й Спасівку — 14—27 серпня.

5. В день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя — 11 вересня.

6. В день Воздвиження Ч. Хреста — 27-го вересня.

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В КАНАДІ

В цілій Канаді святкується такі свята: Всі неділі в році, День Нового Року, Велику Пятницю, Великодній Понеділок, День Вікторії (24 травня); Уродини Королеви, День Домінії (1 липня); День Праці (перший понеділок у вересні); День Перемиря (Рімембренц Дей — 11-го листопада, або в найближчий понеділок); День Подяки, якого уряд оголошує щороку, і Різдво Христове.

В провінції Квебек є ще оці святкові дні: Богоявлення Господнє, Попелева Середа, Вознесення Господнє, св. Івана Хрестителя, Всіх Святих і Непорочне Зачаття Пр. Діви.

ЩОЙНО ВИЙШОВ З ДРУКУ — НОВЕ ВИДАННЯ
УКРАЇНСЬКО - АНҐЛІЙСЬКИЙ ЛИСТІВНИК
ПІДРУЧНИК ДО ПИСАННЯ ЛИСТІВ у двох мовах: українській і анґлійській — у справах промислових, торговельних і т. п., із залученням взірців ріжних письм, товариських правил, приписів щоденного життя, контрактів, оголошень, векслів, правних приписів щодо видавання векслів, приповідок і діялектів. Нове третє поправлене видання. Ціна $1.25
ПОРАДНИК ДЛЯ ЗАЛЮБЛЕНИХ — або "Як писати любовні листи". Ціна ....35ц.
UKRAINSKA KNYHARNIA
656 MAIN STREET WINNIPEG, MANITOBA

Січень — МАЄ 31 ДНІВ — January

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	П.	Боніфатія мч.	**Н. Р., Обр. ГНІХ В. В.**	Боніфатія мч.
2	20	С.	Ігнатія Богон. сщм.	Св. Сильвестра папи	Ігнатія Богон. сщм.
3	**21**	**Н.**	**Н. Св. Отців,** Юл. мч.	**перед Просвіченням**	**Н. Св. Отців,** Юл. мч.
4	22	П.	Анастазії влмч.	Собор 70 Апостолів	Анастазії влмч.
5	23	В.	10 мучен. у Криті	Навеч. Богояв., (Піст)	10 мучен. у Криті
6	24	С.	Нав. Різд. Євг. мч.	**Богоявлення ГНІХ**	Нав. Різд., Єв. мч.
7	**25**	**Ч.**	**Різдво Христове**	Собор Ів. Хрестителя	**Різдво Христове**
8	**26**	**П.**	**Сов. Пр. Б. і Йосифа**	Прп. Георгія	**Соб. Пр. Б. і Йосифа**
9	**27**	**С.**	**Св. Стефана првмч.**	Мч. Полієвкта	**Св. Стефана првмч.**
10	**28**	**Н.**	**Н. по Різд.,** 20 т. м. у Н.	**по Просвіченні**	**Н. по Різд.,** 20 т. м. у Н.
11	29	П.	14,000 діт. убит. у Виф.	† Прп. Теодосія	14,000 дт. убит. у Виф.
12	30	В.	Анисії мч.	Мч. Татіяни	Анисії мч.
13	31	С.	Меланії прп.	Мч. Єрмила	Меланії прп.
14	**1**	**Ч.**	**НР. Обр. ГНІХ, Вас.**	Прп. Отців у Синаї	**Н. Р., Обр. ГНІХ, Вас.**
15	2	П.	Сильвестра папи	Прп. Павла	Сильвестра папи
16	3	С.	Малахії прор.	Поклін оковам ап. П.	Малахії прор.
17	**4**	**Н.**	**Н. пер. Пр.,** Соб 70 А.	**30 по. Сош., † Ант. В.**	**Н. пер. Пр.,** Соб. 70 Ап.
18	5	П.	Нав. Бог., Теоп.	Св. Атанасія і Кир.	Нав. Бог., Теоп.
19	**6**	**В.**	**Богоявлення Господ.**	Прп. Макарія	**Йордан (Водохр.)**
20	7	С.	† Соб. Івана Хрест.	† Прп. Евтимія В.	† Соб. Івана Хрест.
21	8	Ч.	Юрія і Еміліяна прп.	Прп. Максима	Юрія і Еміліяна прп.
22	9	П.	Полієвкта мч.	Ап. Тимотея	Полієвкта мч.
23	10	С.	Григорія і Домети	Сщмч. Климента	Григорія і Домети
24	**11**	**Н.**	**Н. по Пр.,** † Т. В. п.	**31 по Сошествію**	**Н. По. Пр.,** † Теод. В. п.
25	12	П.	Татіяни мч.	† Св. Гр. Богослова	Татіяни мч.
26	13	В.	Єрмила, Стратоніка	Прп. Ксенофонта	Єрмила, Стратоніка
27	14	С.	ОО. у Синаї	† Перен. м. Ів. Золот.	ОО. у Синаї
28	15	Ч.	Павла Т., Івана	Прп. Єфрема	Павла Т., Івана
29	16	П.	Покл. ок. ап. Павл а	Перен. м. Ігн. Богон.	Покл. ок. ап. Павла
30	17	С.	† Антонія Вел. прп.	**Трьох Святителів**	† Антонія Вел. прп.
31	**18**	**Н.**	**Н. 31 по Сош.,** Ат. і К.	**32 по Сошествії**	**Н. 31 по Сош.,** Ат. і К.

1955 І. [illegible]

10, 98 88.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

14. І. 1649 р. вїзд Хмельницького до Києва. — 18. І. 1654 р. Переяславська угода Б. Хмельницького з москалями. 21. ІІ 1803 р. вмер останній гетьман України Кирило Розумовський. — 22. І. 1918 Проголошення Самостійности України. — 22. І. 1919 проголошення Злуки українських земель. — 29. І. 1918 Бій під Крутами.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО - АНГЛІЙСЬКИЙ АНГЛІЙСЬКО - УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР

НОВИЙ СЛОВАР обіймає 448 сторін густорого, читкого друку і містить 19 тисяч слів зі значенням і докладною вимовою. Для початкуцчих додано практичні граматичні замітки, чого нема в ніодному попередньому виданні.
НОВИЙ СЛОВАР друкований на гарному книжковому папері й зложений так, що кожна стрічка містить осібне слово. — Величина лише 5¾ x 3½, гарного кишенкового формату, з тризубом.
Ціна $1.75
В гарній червоній оправі $2.50

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 MAIN STREET **WINNIPEG, MANITOBA**

Лютий — МАЄ 28 ДНІВ — February

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	П.	Макарія	Мч. Трифона	Макарія
2	20	В.	†Євтимія прп.	**Стрітення ГНІХ.**	† Євтимія прп.
3	21	С.	Максимаісп.	Симеона й Анни	Максима ісп.
4	22	Ч.	Тимотея, Атанасія	Прп. Ісидора	Тимотея, Атанасія
5	23	П.	Климентія свщмч.	Мч. Агафії	Климентія свщмч.
6	24	С.	Ксенії прп.	Прп. Вукола	Ксенії прп.
7	**25**	**Н.**	**Н. 32 по С.,** Григ. Бог.	**Митаря і Фарисея**	**Н. 32 по С.,** Григ. Бог.
8	26	П.	Ксенофонта	Вмч. Теод. **(Загальн.)**	Ксенофонта
9	27	В.	† Пер. мощ. Ів. Золот	Мч. Хараламтія	† Пер. мощ. Ів. Золот.
10	28	С.	Єфрема С., прп.	Сщмч. Власія	Єфрема С., прп.
11	29	Ч.	Пер. мощ. Ігн. Б.	Св. Мелетія	Пер. мощ. Ігн. Б.
12	**30**	**П.**	**Трьох Святителів**	Прп. Мартиніяна	**Трьох Святителів**
13	31	С.	Кира і Івана безср.	Преп. Авксентія	Кра і Іивана безср.
14	**1**	**Н.**	**Лютий, Н. Мит. і Фар.**	**Блудного Сина**	**Лютий, Н. Мит. і Фар.**
15	2	П.	**Стрітення Господнє**	Ап. Онисима	**Стрітення Господнє**
16	3	В.	Прав. Сим. й Анни	Мч. Памфила	Прав. Сим. й Анни
17	4	С.	Ізидора прп.	Вмч. Теодора	Ізидора прп.
18	5	Ч.	Агафії мч.	Св. Лева папи	Агафії мч.
19	6	П.	Вукола, Юліяна	Ап. Архипа	Вукола, Юліяна
20	7	С.	Партенія і Луки	Прп. Лева Катан.	Партенія і Луки
21	**8**	**Н.**	**Н. Бл. Сина,** Теод. стр.	**Мясопустна**	**Н. Бл. Сина,** Теод. стр.
22	9	П.	Никифора	Найд. м. мч. в Евг.	Никифора
23	10	В.	Харлампія, Порф.	Сщмч. Полікарпа	Харлампія, Порф.
24	11	С.	Власія свщмч.	† 1 і 2 Найд. Гол. Ів. Х.	Власія свщмч.
25	12	Ч.	Мелетія, Марини	Тарасія	Мелетія, Марини
26	13	П.	Мартиніяна прп.	Св. Порфірія	Мартиніяна прп.
27	14	С.	Авксентія прп.	Прп. Прокопія	Авксентія прп.
28	**15**	**Н.**	**Н. Мясопуст.,** Он., Єв.	**Сиропустна**	**Н. Мясопуст.,** Он., Єв.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

7. II. 1919 р. большевики зайняли Київ. — 9. II. 1918 мир осередніх держав з Україною в Берестю. — 12. II. 1939 вибори до першого сойму Карпатської України. — 20. II. 1054 помер великий князь української держави Ярослав Мудрий. — 24. II. 1871 р. народилася письменниця Леся Українка.

ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ УСІХ МАТЕРІЯЛІВ ВЖИВАЙТЕ

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA
656 Main Street, Winnipeg, Man.

Березень — МАЄ 31 ДНІВ — March

Нв. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	16	П.	Памф.	Прмч. Евд. **(В. Піст**	Памф.
2	17	В.	Теодора, Теод. Тир.	Сщмч. Теодота	Теодора, Теод. Тир.
3	18	С.	Львав папи	Мч. Евтропія	Львав папи
4	19	Ч.	Архіпа, Теодота	Прп. Герасима	Архіпа, Теодота
5	20	П.	Льва єп. Катанії	Мч. Конона	Льва єп. Катанії
6	21	С.	Тимотея прп.	42 мч. в Аморії	Тимотея прп.
7	**22**	**Н.**	**Н. Сиропустна,** Найд.	**1 Посту**	**Н. Сиропустна,** Найд.
8	23	П.	Полікарпа свмч.	Теофилякта	Полікарпа свмч.
9	24	В.	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.	† 40 мч. у Севастії	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.
10	25	С.	Тарасія архиеп.	Мч. Кондрата	Тарасія архиеп.
11	26	Ч.	Порфірія, Северина	Св. Софронія	Порфірія, Северина
12	27	П.	Прокопія прп.	Св. Гр. Двослова паи	Прокопія прп.
13	28	С.	Василія прп.	Перен. м. св. Никиф.	Василія прп.
14	**1**	**Н.**	**Берез. 1 Н. В. Посту, Є.**	**2 Посту**	**Берез. 1 Н. В. Посту, Є.**
15	2	П.	Теодота	Мч. Агапія	Теодота
16	3	В.	Евтропія і Зенона	Мч. Савина	Евтропія і Зенона
17	4	С.	Гарасима прп.	Прп. Алексія	Гарасима прп.
18	5	Ч.	Конона мч. **(Поклони)**	Св. Кирила	Конона мч. **(Поклони**
19	6	П.	42 муч. в Аморії	Мч. Хрисанта й Дарії	42 муч. в Аморії
20	7	С.	Василія і ін. свщмч.	Прп. Отців убт. в о. С.	Василія і ін. свщмч.
21	**8**	**Н.**	**2 Н. В. Посту,** Теоф	**3 Посту Хрестопокл.**	**2 Н. В. Посту,** Теоф
22	9	П.	† 40 мучеників	Сщмч. Василія	† 40 мучеників
23	10	В.	Кондрата мч.	Прмч. Нікона	Кондрата мч.
24	11	С.	Софронія патр.	Прп. Зах. і Якова	Софронія патр.
25	12	Ч.	Теофана ісп.	**Благовіщ. Пр. Д. М.**	Теофана ісп.
26	13	П.	Никифора патр.	Собор. Арх. Гавр.	Никифора патр.
27	14	С.	Венедикта прп.	Матрони	Венедикта прп.
28	**15**	**Н.**	**3 Н. В. Посту,** Агапія	**4 Посту**	**3 Н. В. Посту,** Агапія
29	16	П.	Савина мч.	Прп. Марка	Савина мч.
30	17	В.	Алексія чол. Божого	Прп. Івана	Алексія чол. Божого
31	18	С.	Кирила, єп. Єрусал.	Прп. Іпатія **(Поклони)**	Кирила, єп. Єрусал.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. III. 1918 українська армія зайняла Київ. — 2. III. 1861 знесення кріпацтва в Росії. — 8. III. 1169 р. Андрій Боголюбський зруйнував Київ. — 9. III. 1814 р. уродився Тарас Шевченко. — 10. III. 1861 помер Тарас Шевченко — 14. III. 1923 р. аліянти признали Польщі Західну Україну. — 15. III 1939 р. проголошення **Самостійности Закарпатської України** — **18. III. 1921 Договір поляків з большевиками в Ризі про** розділ України. — 31. III. 1939 **Мадяри** зайняли Карпатську Україну.

НАПРАВА ГОДИННИКІВ

Маємо приємність оповістити, що ми маємо тепер департамент направи дорогоцінностей для поштової пересилки. Першенство мають ті, які пришлють до направи поштою. Оцінку всяких направ даємо даром. 48-годинна услуга. Найвищі ціни. Робота ґарантована і совісна.

UKRAINSKA KNYHARNIA

660 Main St. Winnipeg, Man.

Квітень — МАЄ 30 ДНІВ — April

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	Ч.	Хризанта і Дарії мч.	Прп. Марії Єгипет.	Хризанта і Дарії мч.
2	20	П.	ОО. убитих у Синаї	Прп. Тита	ОО. убитих у Синаї
3	21	С.	Якова прп.	Прп. Никити	Якова прп.
4	**22**	**Н.**	**4 Н. В. Посту,** Василія	**5 Посту**	**4 Н. В. Посту,** Василія
5	23	П.	Нікона мч. Суб. Ак.	Мч. Теодула	Нікона мч. Суб. Ак.
6	24	В.	Захарії	Св. Евтихія	Захарії
7	**25**	**С.**	**Благовіщ. П.Д.М.**	Прп. Георгія	**Благовіщен. П. Д. М.**
8	26	Ч.	Соб. Арх. Гавриїла	Ап. Іродіона	Соб. Арх. Гавриїла
9	27	П.	Матрони Сол. мч.	Мч. Евпсихія	Матрони Сол. мч.
10	28	С.	Іларіона і Стефана	Мч. Терентія	Іларіона і Стефана
11	**29**	**Н.**	**5 Н. В. Посту,** М. і К.	**Квітна**	**5 Н. В. Посту,** М. і К.
12	30	П.	Ів. ЛІств.	Прп. Василія	Ів. ЛІств.
13	31	В.	Іпатія єп. прп.	Сщмч. Артемона	Іпатія є. прп.
14	1	С.	**Квітень,** Марії Єгип.	Св. Мартина папи	**Квітень,** Марії Єгип.
15	2	Ч.	Тита прп.	Ап. Аристарха	Тита прп.
16	3	П.	Никити прп.	**Велика Пятниця**	Никити прп.
17	4	С.	Йосифа і Ґеорґія	Прп. Симеона	Йосифа і Ґеорґія
18	**5**	**Н.**	**Н. Квітна,** Т. і Агат.	**Воскресення ГНІХ.**	**Н. Квітна,** Теод. і Агат.
19	6	П.	Євтих.	**Світ. Понед., (Загал.)**	Євтих.
20	7	В.	Георгія з Мел. прп.	**Світлий Вівторок**	Георгія з Мел. прп..
21	8	С.	Іродіона	Сщмч. Януарія	Іродіона
22	9	Ч.	Євпсихія мч.	Прп. Теодора	Євпсихія мч.
23	**10**	**П.**	**Велика Пятниця,** Тер.	**Вмч. Георгія (н.н.)**	**Велика Пятниця,** Тер.
24	11	С.	Антипи свщмч.	Мч. Сави	Антипи свщмч.
25	**12**	**Н.**	**Воскресіння Христове**	**Томина, Ап. і Єв. Мар.**	**Воскресіння Христове**
26	**13**	**П.**	**Світлий Понеділок**	Сщмч. Василія	**Світлий Понеділок**
27	**14**	**В.**	**Світлий Вівторок**	Сщмч. Симеона	**Світлий Вівторок**
28	15	С.	Арістарха єп.	Ап. Ясона	Арістарха єп.
29	16	Ч.	Агафії, Ірини і Хіон.	9 мч. в Кизиці	Агафії, Ірини і Хіон.
30	17	П.	Симеона і Акакія	† Ап. Якова	Симеона і Акакія

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

2. IV. 1111 р. похід українських князів на Половців. — 3. IV. 1649 р. договір Хмельницького з поляками у Зборові. — 7. IV. 1917 р. проголошення в Київі Української Центральної Ради. — 17. IV. 1668 Союз Гетьмана Петра Дорошенка з Турками. — 29.IV. 1918 р. проголошено гетьманом П. Скоропадського. — IV. 1915 бій УСС на Маківці.

ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ УСІХ МАТЕРІЯЛІВ ВЖИВАЙТЕ

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA
656 Main Street **Winnipeg, Man.**

Травень — МАЄ 31 ДНІВ — May

Нв. ст	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко-Православні
1	18	С.	Ів. Декаполіта прп	Прп. Єремії	Ів. Декаполіта прп.
2	**19**	**Н.**	**Н. Томина,** Ів. Староп.	**Мироносиць**	**Н. Томина,** Ів. Староп.
3	20	П.	Теодора	† Прп. Теод. Печер.	Теодора
4	21	В.	Януарія свщмч.	Мрмч. Пелагії	Януарія свщмч.
5	22	С.	Теод. Сикеота прп.	Мч. Ірини	Теод. Сикеота прп.
6	23	Ч.	† Юрія вмч. і чуд.	Йова многостр.	**† Юрія вмч. і чуд.**
7	24	П.	Сави Страт. мч.	Явлення Х. Хреста	Сави Страт. мч.
8	25	С.	† Марка ап. і єванг.	**Ап. і Єв. Ів. Богосл.**	† Марка ап. і єванг.
9	**26**	**Н.**	**Н. Мирон.,** Вас. св.	**Розслабл., † П. м. св. Н.**	**Н. Мирон.,** Вас. св.
10	27	П.	Симеона	† Ап. Симона Зил.	Симеона
11	28	В.	Ясона і Максима	**Переполов.,** Св. Епіф.	Ясона і Максима
12	29	С.	9 муч. в Кизиці	Сщмч. Мокія	9 муч. в Кизиці
13	30	Ч.	† Якова ап.	Мч. Глікерії	† Якова ап.
14	1	П.	**Травень,** Єремії прор.	Мч. Ісидора	**Травень,** Єремії прор.
15	2	С.	Атаназія Вел. патір.	Прп. Пахомія В.	Атаназія Вел. патр.
16	**3**	**Н.**	**Н. Розсл.,** † Теод. Печ.	**Самарянки**	**Н. Розсл.,** † Теод. Печ.
17	4	П.	Пелагії	Ап. Андроніка	Пелагії
18	5	В.	Ірини мч.	Мч. Теодота	Ірини мч.
19	6	С.	Йова Многостр.	Сщмч. Патрикія	Йова Многостр.
20	7	Ч.	Поява Ч. Хр. в Єрус.	Мч. Талалея	Поява Ч. Хр. в Єрус.
21	8	П.	†Ів. Богослова ап. і єв.	† Константина і Єлени	† Ів. Богослова ап. і єв.
22	9	С.	† Пер. мощ. св. Ник.	Мч. Василіска	† Пер. мощ. св. Ник.
23	**10**	**Н.**	**Н. Самар.,** † Сим.	**Сліпородженого**	**Н. Самар.,** † Сим.
24	11	П.	Мокія свмч.	Прп. Симеона	Мокія свмч.
25	12	В.	Епіфанія і Германа	† 3 найд. Гол. Ів. Хрест.	Епіфанія і Германа
26	13	С.	Ґлікерії мч.	Ап. Карпа	Ґлікерії мч.
27	14	Ч.	Ізидора мч.	**Вознесення ГНІХ.**	Ізидора мч.
28	15	П.	Пахомія В. прп.	Прп. Никити	Пахомія В. прп.
29	16	С.	Теодора свщмч.	Мч. Теодосії	Теодора свщмч.
30	**17**	**Н.**	**Г. Сліпор.,** Андрон. ап.	**Святих Отців**	**Н. Сліпор.,** Андрон. ап.
31	18	П.	Теодота мч.	Ап. Єрмія	Теодота мч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

2. V. 1849 р. оснування „Головної Руської Ради" у Львові. — 8. V. 1945 капітуляція Німеччини. — 14. V. 1648 р. Хмельницький побив польське військо на Жовтих Водах, а 26. V. 1648 під Корсунем. — 15. V. 1848 знесення панщини в Галичині. — 21. V. 1596 Берестейська Унія. — 23. V. 1938 большевицький замах на життя Е. Коновальця в Амстердамі. — 25. V. 1926 р. большевицький аґент Шварцбарт застрілив Головного Отамана С. Петлюру в Парижі — 28. V. 1916 р. помер Іван Франко.

ТАНКОВА МУЗИКА Й ПІСНЯ В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

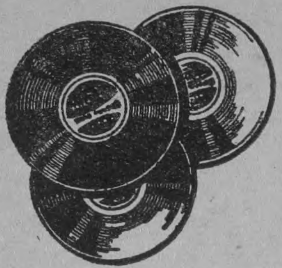

ПОЛЬКИ — популярна музика — ВАЛЬСИ, клясична і народня музика передових українських і американських композиторів. Пишіть сьогодні за нашим новим БЕЗПЛАТНИМ катальоґом пластинок.

WINNIPEG MUSICAL SUPPLY

ВІДОМИЙ ТАКОЖ ЯК UKRAINSKA KNYHARNIA

660 MAIN STREET WINNIPEG, MAN.

Червень — МАЄ 30 ДНІВ — June

Нв. ст.	Ст. ст.	Дні	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	В.	Патрикія свщмч.	Мч. Юстина	Патрикія св. **(Пет.)**
2	20	С.	Талалея мч.	Св. Никифора	Талалея мч.
3	**21**	**Ч.**	**Возн. ГНІХ, † К. і Є.**	Мч. Лукиліяна	**Возн. ГНІХ,** † К. і Є.
4	22	П.	**Пресв. Евхар.** (н. н.)	Св. Митрофана	Василіска мч.
5	23	С.	Михаїла Син. прп.	Сщмч. Доротея	Михаїла Син. прп.
6	**24**	**Н.**	**Н. св. Отців,** Сим. прп.	**Сошествіє св. Духа**	**Н св. Отців,** Сим. прп.
7	25	П.	3 Найд. мощ. св. Івана	**Пресв. Тройці (Заг.)**	3 Найд. мощ. св. Івана
8	26	В.	Карпа ап.	Вмч. Теодора	Карпа ап.
9	27	С.	Терапонта свщмч.	Св. Кирила	Терапонта свщмч.
10	28	Ч.	Никити прп.	Сщмч. Тимотея	Никити прп.
11	29	П.	Теодозії діви мч.	† Ап. Варт. і Варнави	Теодозії діви мч.
12	30	С.	Пресв. Сер. Хр. (н.н.)	Прп. Онуфрія	Ісаакія прп.
13	**31**	**Н.**	**Сош. св. Духа,** Єрмія	**Всіх Святих**	**Сош. св. Духа,** Єрмія
14	1	П.	**Пр. Тройці,** Юстина	Прор. Єлисея **(Петр.)**	**Пр. Тройці,** Юстина
15	2	В.	Никифора патр.	Пр. Амоса	Никифора патр.
16	3	С.	Лукіяна мч.	Тихона	Лукіяна мч.
17	4	Ч.	Митрофана єп.	**Пресв. Евхар.** (н.н.)	Митрофана єп.
18	5	П.	Доротея свщмч.	Мч. Леонтія	Доротея свщмч.
19	6	С.	Висаріона й Ілярія	† Ап. Юди Тадея	Висаріона й Ілярія
20	**7**	**Н.**	**Н. Всіх Святих,** Теод.є	**2 по Сошествію**	**Н. Всіх Святих,** Теод.
21	8	П.	Теодора	Мч. Юліяна	Теодора
22	9	В.	Кирила Алекс.	Сщмч. Евсевія	Кирила Алекс.
23	10	С.	Тимотея свщмч.	Мч. Агрипіни	Тимотея свщмч.
24	11	Ч.	† Вартоломея і Варн.	**Різдво Ів. Хрестителя**	† Вартоломея і Варн.
25	12	П.	† Онуфрія Вел. прп.	**Серця Христ. (н.н.)**	† Онуфрія Вел. прп.
26	13	С.	Акилини мч.	Прп. Давида	Акилини мч.
27	**14**	**Н.**	**2 Н. по Сош., Пр. Е.,** Є.	**3 по Сошествію**	**2 Н. по С., Пр. Евх.,** Є.
28	15	П.	Амоса прор.	Перен. м. Кира й Ів.	Амоса прор.
29	16	В.	**Тихона чудотв.**	**Ап. Петра й Павла**	**Тихона чудотв.**
30	17	С.	Мануїла, Кир., Сав.	† Собор 12 Апост.	Мануїла, Кирила, Сав.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

5. VI. 1745 зруйнування Січі. — 5. VI. 1223 битва українських князів з татарами над Калкою. — 8. VI. 1919 початок Чортківської офензиви. — 23. червня 1917 Перший універсал Укр. Центр. **Ради**. — 29. VI. 1651 бій під Берестечком. — **30.** VI. 1941 проголошення **відновлення Самостійности України у Львові.**

ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ УДАВАЙТЕСЬ ДО

ДРУКАРНІ “КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА”

Нашою специяльністю є виконувати статути для товариств, членські книжечки, листовий папір, коверти, тикети і оголошення на балі, пікніки, концерти, представлення, бизнесові афіші продажі і всякі інші друкарські роботи. —

РОБОТИ ВИКОНУЄМО СКОРО, ДОБРЕ І ДЕШЕВО

Поручаючи нам роботу не будете мати заводу ні якого іншого клопоту. — Пишіть до:

CANADIAN FARMER

295 Market Ave. **Winnipeg, Man.**

Липень **МАЄ 31 ДНІВ** July

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	18	Ч.	Леонтія мч.	Косми й Дамяна	Леонтія мч.
2	19	П.	† Юди Тадея ап.	† Пол. Ризи М. Б.	† Юди Тадея ап.
3	20	С.	Методія свщмч.	Мч. Якинта	Методія свщмч.
4	**21**	**Н.**	**3 Н. по С.,** Юліяна мч.	**4 по Сошествію**	**3 Н. по С.,** Юліяна мч.
5	22	П.	Евзевія	† Кирила й Методія	Евзевія
6	23	В.	Агрипіни мч.	† Атанасія Атонського	Агрипіни мч.
7	**24**	**С.**	**Різдво св. Ів. Хрест.**	Прп. Томи	**Різдво св. Ів. Хрест.**
8	25	Ч.	Февронії мч.	Вмч. Прокопія	Февронії мч.
9	26	П.	Давида Сол. прп.	Сщмч. Панкратія	Давида Сол. прп.
10	27	С.	Самсона прп.	†Антонія Печерського	Самсона прп.
11	**28**	**Н.**	**4 Н. по С.,** Кира й Ів.	**5 по Сошествію**	**4 Н. по С.,** Кира й І в.
12	29	П.	**Св. ап. Петра й Павла**	Мч. Прокла	**Св. ап. Петра й Павла**
13	30	В.	Собор 12 Апостолів	Соб. Архан. Гавр.	Собор 12 Апостолів
14	1	С.	**Лип.** Косми і Дам.	Ап. Акили	**Лип.** Косми і Дам.
15	2	Ч.	† Пол. Ризи Пр. Д.	† Вол. Вел., кн. Укр.	**† Пол. Ризи Пр. Д.**
16	3	П.	Якинта мч., Анатолія	Сщмч. Атиногена	Якинта мч., Анатолія
17	4	С.	Андрея Крит.	Вмч. Марини	Андрея Крит.
18	**5**	**Н.**	**5 Н. по С.,** † К. і М.	**6 по Сошествію**	**5 Н. по С.,** † К. і М.
19	6	П.	† Атанасія	Прп. Макрини	† Атанасія
20	7	В.	Томи й Акакія	**Прор. Ілії (на нед.)**	Томи й Акакія
21	8	С.	Прокопія мч.	Прп. Симеона	Прокопія мч.
22	9	Ч.	Панкратія свщмч.	Марії Магдалини	Панкратія свщмч.
23	10	П.	† Антонія Печ. прп.	Мч. Трофима	**† Антонія Печ. прп.**
24	11	С.	Ольги кн. Укр., Євф.	† Мч. Бориса й Гліба	Ольги кн. Укр., Євф.
25	**12**	**Н.**	**6 Н. по С.,** Прокла і Іл.	**7 по Сош., † Усп. св. А.**	**6 Н. по С.,** Прокла і Іл.
26	13	П.	† Собор Арх. Г.	Сщмч. Єрмолая	† Собор. Арх. Г.
27	14	В.	Онисима, Акили	† Вмч. Пантелеймона	Онисима, Акили
28	15	С.	† Волод. Вел. кн. Укр.	Св. Іннокентія папи	**†Вол. Вел. кн. Укр.**
29	16	Ч.	Атиноґена свщмч.	Мч. Калініка	Антиноґена свщмч.
30	17	П.	Марини мч.	Ап. Сили	Марини мч.
31	18	С.	Якинта, Еміліяна	Праведн. Евдокима	Якинта, Еміліяна

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

8. VII. 1709 бій під Полтавою. — 15. VII. 1015 помер український князь Володимир Великий, що охрестив Україну. — 24. VII. 942 договір князя Святослава з греками. — 27. VII. 1657 помер Б. Хмельницький.

УКРАЇНСЬКО - АНҐЛІЙСЬКА КУХАРКА

НОВЕ ПОБІЛЬШЕНЕ ВИДАННЯ

У ТРЬОХ ЧАСТИНАХ

Кожна українська господиня повинна придбати собі цей практичний та випробуваний підручник до варення й печення. ЦІНА .... **85ц.**

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 MAIN STREET — WINNIPEG, MANITOBA

Серпень — МАЄ 31 ДНІВ — August

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	С.	Преп. Макрини	Проісх. Ч. Хр.	Мокрини прп.
1	**19**	**Н.**	**7 Н. п. С.,** Мокр. прп.	**8 по Сошествію**	**7 Н. п. С.,** Мокр. прп.
2	20	П.	† Іллі прор.	Перен. мощ. св. Степ.	† Іллі прор.
3	21	В.	Симеона юрод.	Прп. Ісаакія	Симеона юрод.
4	22	С.	Марії Маґдал. прп.	Мч. 7 молод. у Ефесі	Марії Маґд. прп.
5	23	Ч.	Теофіля, Трофима	Мч. Евсигнія	Теофіля, Трофима
6	24	П.	† Бориса і Гліба	**Преображення ГНІХ.**	† Бориса і Гліба
7	25	С.	† Успення св. Анни	Прмч. Дометія	† Успення св. Анни
8	**26**	**Н.**	**8. Н. по Сош.,** Єр. св.	**9 по Сошествію**	**8 Н. п. С.,** Єр. св., П.
9	27	П.	† Пантелеймона	† Ап. Матія	† Пантелеймона
10	28	В.	Прохора, Ніканора	Мч. Лаврентія	Прохора, Ніканора
11	29	С.	Калиніка і Сераф. мч.	Мч. Евпла	Калиніка і Сераф. мч.
12	30	Ч.	Сили, Андрон. і пр.	Мч. Фотія	Сили, Андрон. і пр.
13	31	П.	Євдокима прав.	Прп. Максима	Євдокима прав.
14	1	С.	**Серп.** Маков., Н.Ч.Хр.	Прор. Міхея	**Серп.** Маков., Н.Ч.Хр.
15	**2**	**Н.**	**9 Н. по С.,** П. м. св. С.	**10 п. С., Усп. Пр. Бог.**	**9 Н. п. С.,** м. св. С.
16	3	П.	Ісаак і Д.	Перен. Нерукот. Обр.	Ісаак і Д.
17	4	В.	7 молодців в Еф.	Мч. Мирона	7 молодців в Еф.
18	5	С.	Євсигнія мч.	Мч. Флора	Євсигнія мч.
19	**6**	**Ч.**	**Преображен. ГНІХ.**	Мч. Андрея	**Преобр. ГНІХ.**
20	7	П.	Дометія, Пульхерії	Пр. Самуїла	Дометія, Пульхерії
21	8	С.	Еміліяна ісп.	Ап. Тадея	Еміліяна ісп.
22	**9**	**Н.**	**10 Н. по С.,** † Мат. ап.	**11 по Сошествію**	**10 Н.. п. С.,** † Мат. ап.
23	10	П.	Лаврентія	Мч. Лупа	Лаврентія
24	11	В.	Евпла, Клявдії	Сщмч. Евтиха	Евпла, Клявдії
25	12	С.	Фотія, Анікити мч.	Возвр. м. ап. Варт.	Фотія, Анікити мч.
26	13	Ч.	Максима прп.	Мч. Адріяна	Максима прп.
27	14	П.	Михея прор., Теодоз.	Прп. Пімена	Михея прор., Теодоз.
28	**15**	**С.**	**Успення Пр. Богор.**	Св. Августина	**Успення Пр. Богор.**
29	**16**	**Н.**	**11 Н. по С.,** П. О. Госп.	**12 п. С., Усік. Г. І. Х. П.**	**11 Н. п. С.,** П. О. Госп.
30	17	П.	Мирона мч.	Св. Александра	Мирона мч.
31	18	В.	Флора й Лавра мч.	† Пол. Пояса Пресв. Б.	Флора й Лавра мч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. VIII. 1913 померла поетка Леся Українка. — 2. VIII. 1914 почалася перша світова війна. — 15. VIII. 1856 уродився Іван Франко. — 22. VIII. 1809 помер **гетьман** Іван Мазепа. — 31. VIII. 1919 **обєднані** українські армії здобули **Київ**.

**ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ
УСІХ МАТЕРІЯЛІВ ВЖИВАЙТЕ**

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street **Winnipeg, Man.**

Вересень — МАЄ 30 ДНІВ — September

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	С.	Андрея Страт. мч.	† Поч. Церк. Року, С.	Андрея Страт. мч.
2	20	Ч.	Самуїла прор.	Мч. Маманта	Самуїла прор.
3	21	П.	Тадея ап.	Сщмч. Антима	Тадея ап.
4	22	С.	Аґатоніка мч.	Сщмч. Вавили	Аґатоніка мч.
5	**23**	**Н.**	**12 Н. п. С.,** Лупна Ір.	**13 по Сошествію**	**12 Н. п. С.,** Лупна, Ір.
6	24	П.	Евтихія	Чудо Арх. Михаїла	Евтихія
7	25	В.	Тита, Вартоломея	Мч. Созонта	Тита, Вартоломея
8	26	С.	Адріяна і Нат. мч.	**Різдво Прес. Богор.**	Адріяна і Нат. мч.
9	27	Ч.	Сави, Пімена прп.	Правед. Йоакима й А.	Сави, Пімена прп.
10	28	П.	Августина, Мойс. мур.	Мч. Минодори	Августина, Мойс. мур.
11	29	С.	† Ус гол.. Ів. Хрест.	Прп. Теодори	†Ус. гол. Ів. Хрест.
12	**30**	**Н.**	**13 Н. п. С.,** Ол. Івана	**14 по Сошествію**	**13 Н. п. С.,** Ол. Івана
13	31	П.	† Пресв. Богородиці	Сщмч. Корнилія	† Пресв. Богородиці
14	1	В.	**Вер.** Симеона Ст.	**Воздв. Чес. Хреста, П.**	**Вер.** Симеона Ст.
15	2	С.	Маманта, Івана	Вмч. Никити	Маманта, Івана
16	3	Ч.	Антима, Теоктиста	Вмч. Евфимії	Антима, Теоктиста
17	4	П.	Вавила свщмч.	Мч. Софії	Вавила свщмч.
18	5	С.	Захарії прор.	Прп. Евменіяя	Захарії прор.
19	**6**	**Н.**	**14 Н. п. С.,** Ч. Арх. М.	**15 по Сошествію**	**14 Н. п. С.,** Ч. Арх. М.
20	7	П.	Соз. і Мак.	Вмч. Евстахія	Соз. і Мак.
21	8	В.	**Різдво Пр. Богород.**	Ап. Кондрата	**Різдво Пр. Богород.**
22	9	С.	Йоакима й Анни	Сщмч. Фоки	Йоакима й Анни
23	10	Ч.	Мінод., Мітр., і Німф.	Зачаття Ів. Хрест.	Мінод., Мітр., і Німф.
24	11	П.	Теодори прп.	Првмч. Теклі	Теодори прп.
25	12	С.	Автонома свщмч.	Прп. Евфросини	Автонома свщмч.
26	**13**	**Н.**	**15 Н. п. С.,** Корнилія	**16 п. С., Престав. Ів. Б.**	**15 Н. п. С.,** Корнилія
27	14	П.	**Воздвиження Ч. Хр.**	Мч. Калістрата	**Воздвиження Ч. Хр.**
28	15	В.	Никити, Порфірія	† Прп. Харитона	Никити, Порфірія
29	16	С.	Євфимії, Людмили	Прп. Киріяка	Євфимії, Людмили
30	17	Ч.	Софії, Віри, Надії і Л.	Сщмч. Григорія	Софії, Віри, Надії і Л.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

I. IX. 1722 уродився український фільозоф Гр. Сковорода. — 1. IX. 1939 почалася друга світова війна — 5. IX. 1864 уродився український письменник Мих. Коцюбинський — 17. IX. 1939 большевики зайняли західні українські землі.

Увага! — "ЖІНКА ЯК МАТИ" — Увага!

Дуже популярна книжка для наших жінок, багато поучаючого матеріялу з образками. ЧАСТИНА І. **Гігієна жінки:** заваготіння, роди й поліг і інше. — ЧАСТИНА II. **Як зарадити недугам:** практичний лікарський порадник для матерей, щоб тримати діти здоровими. 128 сторін. Ціна **$1.00**

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street **Winnipeg, Manitoba**

Жовтень МАЄ 31 ДНІВ October

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА: Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	18	П.	Евменія прп.	**Покров Пр. Бог. (н.н.)**	Евменія прп.
2	19	С.	Трофима, Саватія	Сщмч. Кипріяна	Трофима, Саватія
3	**20**	**Н.**	**16 Н. п. С.,** Евст. і Тат.	**17 по Сошествію**	**16 Н. п. С.,** Евст. і Тат.
4	21	П.	Кондрата	Прп. Франциска Асис.	Кондрата
5	22	В.	Фоки, Йони	Мч. Харитини	Фоки, Йони
6	23	С.	† Зач. Івана Хрест.	† Ап. Томи	† Зач. Івана Хрест.
7	24	Ч.	Теклі мч.	Мч. Сергія і Вакха	Теклі мч.
8	25	П.	Евфрозини прп.	Прп. Пелагії	Евфрозини прп.
9	26	С.	† Івана Богослова	† Ап. Якова	† Івана Богослова
10	**27**	**Н.**	**17 Н. п. С.,** Кал. мч.	**18 по Сошествію**	**17 Н. п. С.,** Кал. мч.
11	28	П.	† Хар. прп.	Ап. Филипа	† Хар. прп.
12	29	В.	Киріяка	Мч. Прова	Киріяка
13	30	С.	Григорія свщмч.	Мч. Карпа	Григорія свщмч.
14	1	Ч.	**Жовт. † Покрова П.Б.**	Прп. Параскевії	**Жовт. † Покрова П. Б.**
15	2	П.	Кипріяна, Юстини	Прп. Евтимія	Кипріяна, Юстини
16	3	С.	Діонисія свщмч.	Мч. Лонгина	Діонисія свщмч.
17	**4**	**Н.**	**18 Н. п. С.,** Єротея св.	**19 по Сошествію**	**18 Н. п. С.,** Єротея св.
18	5	П.	Харитини	(Ап. і Єв. Луки	Харитини
19	6	В.	† Томи ап.	Прор. Йоіля	† Томи ап.
20	7	С.	Сергія і Вакха мч.	Вмч. Артемія	Сергія і Вакха мч.
21	8	Ч.	Пелагії, Ігнатія	Прп. Іларіона	Пелагії, Ігнатія
22	9	П.	† Якова ап.	Аверкія	† Якова ап.
23	10	С.	Евлампія і Евлампії	Ап. Якова	**Евлампія і Евлампії**
24	**11**	**Н.**	**19 Н. п. С.,** Фил. Теоф.	**20 по Сошествію**	**19 Н. п. С.,** Фил. Теоф.
25	12	П.	Пр. Хр. Ц.	Мч. Марк. і Мартірія	Пров., Т. А.
26	13	В.	Карпа й Папили	**Вмч. Димитрія**	Карпа й Папили
27	14	С.	Параскевії прп.	Мч. Нестора	Параскевії прп.
28	15	Ч.	Лукіяна, Євфемія	Мч. Параскеви	Лукіяна, Євфемія
29	16	П.	Лонгина сотн.	Прпмч. Анастасії	Лонгина сотн.
30	17	С.	Осії прор. і Андр.	Мч. Зиновія	Осії прор. і Андрея
31	**18**	**Н.**	**20 Н. п. С.,** † Луки ап.	**21 п. С., Празн. Хр. Ц.**	**20 Н. п. С.,** † Луки ап.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. X. 1187 р. помер князь Ярослав Осьмомисл. — 14. X. 1624 р. запорожці здобули турецьку столицю Царгород. — 16. X. 1648 Б. Хмельницький починає облягати Львів. — 12 X. 1916 бій УСС над Стрипою.

ЯКА БУДЕ ЗАВТРА ПОГОДА?

ГАРНА, МАЛЕНЬКА ХАТКА ПОГОДИ. Ділає наче ворожбит і предсказувач погоди. Дуже популярна й гарно декорована.

ХАТКА ПОГОДИ

показує 24 години наперед яка буде погода. — Коли має бути погода, то вийдуть хлопець і дівчина, а коли слота, то виходить стара баба-яга.

Величина хатки — 7½ через 5 цалів, — 4 цалі глибока. Добре опакована. Ціна лише **$1.75**

Наш засіб є ограничений — Замовляйте сейчас.

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street **Winnipeg, Manitoba**

Листопад | МАЄ 30 ДНІВ | November

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	П.	Йоіля прор.	Косми й Дамяна	Йоіля прор.
2	20	В.	Артемія вмч.	Мч. Акиндина	Артемія вмч.
3	21	С.	Іларіона Вел.	Мч. Акепсими	Іларіона Вел.
4	22	Ч.	Аверкія, Ґлікерії	Прп. Йоанікія В.	Аверкія, Ґлікерії
5	23	П.	† Якова ап. Бр. Госп.	Мч. Галактіона	† Якова ап. Бр. Госп.
6	24	С.	Арети мч.	Св. Павла	Арети мч.
7	**25**	**Н.**	**21 Н. п. С.,** Марк. мч.	**22 по Сошествію**	**21 Н. по С.,** Марк. мч.
8	26	П.	**Вмч. Димитрія**	**Собор. Арх. Михаїла**	**Вмч. Димитрія**
9	27	В.	Нестора мч.	Мч. Онисифора	Нестора мч.
10	28	С.	† Параск. вмч., Неонілі	Ап. Єраста	† Параск. вмч., Неонілі
11	29	Ч.	Анастасії прп-мч.	Мч. Мини	Анастасії прп-мч.
12	30	П.	Зиновія і Зиновії	**Сщмч. Йосаф. (н.н.)**	Зиновія і Зиновії
13	31	С.	Стахія, Наркиса	† Ів. Золотоустого	Стахія, Наркиса
14	**1**	**Н.**	**Лист. 22 Н. п. С.**	**23 п. Сош., † Ап. Фил.**	**Лист. 22 Н. п. С.,** К. Д.
15	2	П.	Акиндина	Мч. Гурія **(Пилипівка)**	Акиндина
16	3	В.	Айталя, Йосифа	† Ап. і Єв. Матеяя	Айталя, Йосифа
17	4	С.	Йоанікія В. прп., Анни	Св. Григорія	Йоанікія В. прп., Анни
18	5	Ч.	Галактіона мч.	Мч. Плятона й Ром.	Галактіона мч.
19	6	П.	Павла Царг. ісп.	Пр. Авдія	Павла Царг. ісп.
20	7	С.	Єрона, Лазаря	Прп. Григорія	Єрона, Лазаря
21	**8**	**Н.**	**23 Н. п. С., С. Арх. М.**	**24 п. С., Вхід в Храм**	**23 Н. п. С., С. Арх. М.**
22	9	П.	Онисифора	Ап. Филимона	Онисифора
23	10	В.	Ераста, Олімпа, Ор.	Св. Амфілохія	Ераста, Олімпа, Орест.
24	11	С.	Мини, Віктора	Вмч. Катерини	Мини, Віктора
25	12	Ч.	† Йосафата свщмч.	Сщмч. Климента папи	Івана Мил., Ніля
26	13	П.	† Івана Золотоустого	Прп. Алипія	† Ів. Золотоустого
27	14	С.	† Филипа ап. **(Пилип.)**	Вмч. Якова	**† Филип. ап. (Пилип.)**
28	**15**	**Н.**	**24 Н. п. С.,** Гурія, Сам.	**25 по Сошествію**	**24 Н. по С.,** Гурія, Сам.
29	16	П.	† Мат. ап.	Мч. Парамона	† Мат. ап.
30	17	В.	Григорія єп. чуд.	† Ап. Андрея	Григорія єп. чуд.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

I. XI. 1918 проголошення Української Держави в Галичині. — 1. XI. 1944 упомер Митрополит Андрій Шептицький. — 6. XI. 1811 уродився галицький український поет Маркіян Шашкевич. — 21. XI. 1921 большевики розстріляли 359 українських героїв під м. Базар на Волині.

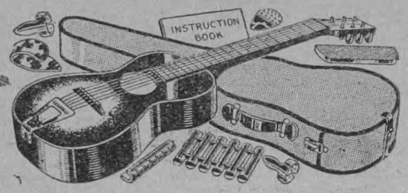

Популярні імпортовані

Harmony & Gibson & Martin

Ґітари та мандоліни ціною від $12.95 до $250.00
Кожна дитина хоче грати на ґітарі або мандоліні.
"Найбагатша дитина є вбогою без музичної освіти".
Напишіть сьогодні за нашим БЕЗПЛАТНИМ катальоґом музичних інструментів до:
відомий також як UKRAINSKA KNYHARNIA

WINNIPEG MUSICAL SUPPLY
660 MAIN STREET WINNIPEG, MAN.

Грудень | МАЄ 31 ДНІВ | December

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	СВЯТА		
			Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	18	С.	Платона і Романа	Прп. Наума	Платона і Романа
2	19	Ч.	Авдія прор., Варл.	Прп. Авакума	Авдія прор., Варл.
3	20	П.	Григорія, Прокла	Прп. Софонії	Григорія, Прокла
4	21	С.	**Введ. в хр. Пр. Бог.**	Вмч. Варвари	**Введ. в хр. Пр. Бог.**
5	**22**	**Н.**	**25 Н. по С.,** Фил. ап.	**26 п. С., † Сави Осв.**	**25 Н. п. С.,** Фил. ап.
6	23	П.	Амфілохія	**Св. Николая Чудотв.**	Амфілохія
7	24	В.	Катерини вмч.	Св. Амвросія	Катерини вмч.
8	25	С.	Климента папи	Прп. Патапія	Климента папи
9	26	Ч.	Алипія Стовп. прп.	**Непорочне З.П.Д.М.**	Алипія Стовп. прп.
10	27	П.	Якова Перс. вмч.	Мч. Мини	Якова Перс. вмч.
11	28	С.	Стефана прпмч.	Прп. Даниїла	Стефана прпмч.
12	**29**	**Н.**	**26 Н. п. С.,** Пар. Філь.	**Праотців**	**26 Н. п. С.,** Пар. Філь.
13	30	П.	† Андрея П. а.	† Мч. Евстратія	† Андрея П. а.
14	1	В.	**Груд.** Наума, Філяр.	Мч. Тирса	**Груд.** Наума, Філяр.
15	2	С.	Авакума прор.	Сщмч. Елевтерія	Авакума прор.
16	3	Ч.	Софонія, Теодула	Прп. Аггея	Софонія, Теодула
17	4	П.	Варвари вмч.	Прп. Даниїла	Варвари вмч.
18	5	С.	† Сави Освящ. прп.	Мч. Севастіяна	† Сави Освящ. прп.
19	**6**	**Н.**	**27 Н. п. С., Ник. Чуд.**	**Отців і 27 по Сош.**	**27 Н. п. С., Ник. Чуд.**
20	7	П.	Амврозія єп.	Сщмч. Ігнатія Богон.	Амврозія єп.
21	8	В.	Патапія прп.	Мч. Юліянії	Патапя пірп.
22	**9**	**С.**	**Непор. Зач. Пр. Бог.**	Вмч. Атанасії	Непор. З. Пр. Богор.
23	10	Ч.	Мини, Єрмог., Євгр.	10 мч. на Криті	Мини, Єрмог., Євгр.
24	11	П.	Даниїла Стовп. прп.	Навеч. Різдва Евгенії	Даниїла Стовп. прп.
25	12	С.	Спиридона прп.	**Різдво ГНІХ.**	Спиридона прп.
26	**13**	**Н.**	**Н. Праот.,** † Евстр., Ев.	**Н. п. Р., Пр. Б. і св. Й.**	**Н. Праот.,** † Евст., Ев.
27	14	П.	Тирса, Лев.	**Пермч. Степ. (Заг.)**	Тирса, Лев.
28	15	В.	Елевтерія свщмч.	20,000 мч. у Нікод.	Елевтерія свщмч.
29	16	С.	Аггея прор.	Невинних Дітей	Аггея прор.
30	17	Ч.	Даниїла прор.	Мч. Анісії	Даниїла прор.
31	18	П.	Севастіяна і ін. муч.	Прп. Меланії	Севастіяна і ін. муч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

4. XII. 1803 р. помер на Соловках останній Кошовий Запорожської Січи І. Кальнишевський. — 6. XII. 1919 р. почався перший зимовий похід Укр. Армії. — 7. XII. 1936 помер письменник Василь Стефаник.. — 13. XII. 1934 р. большевики розстріляли українських письменників С. Влизька, Б. Мисика, Д. Фальківського, М. Терещака, І. Т. Крушельницьких, М. Лебединця, Буревія, Шевченка і ін. — 19. XII. 1240 татари зруйнували Київ. — 23. XII. 1932 р. поляки розстріляли Біласа і Данилишина у Львові.

Загальний Церковний Устав

I. СВЯТИЙ БЕЗПОЛИЄЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ

Вечірня Велика. Блажен муж, на Господи возвах: стихир 10: воскресних 7, Святому 3, Слава: Святому, І нині: Догмат рядового гласа. Вход. По Світе тихий. Рцім всі. Сподоби. Стиховна воскресна, Слава Святому (як є), І нині: Богородичен воскр. стиховни. По „Нині отпущаєши". Тропар воскр. гласа, Слава: Тропар Святому, І нині: Богородичен воскр. по гласу Наславника. Отпуст вел.

Утреня вел. По Бог Господь: Тропар воскр. 2. р. Слава: Тропар Свят. І нині: Богор. воскр. Сідальні воскр. Ангельський Собор. Іпакой гласа. Степенна гласа. Евангеліє воскр.. На каноні Ірмоси гласа і Катавасія рядова. По 3 пісні Кондак, — Ікос, Слава: Сідален Свят. І нині: Богор. По 6 п. Кондак — Ікос воскр. Перед 9 п. „Честнішую Херувим". По 9 п. „Свят Господь Бог наш" і Світилен воскр. Слава свят. (як є) І нині: Богор. світилна воскр. На хвалитех 8 стихир воскр. Сл. стихира еванг. І нині: Преблагословенна: По славословію вел. Тропар воскр.: як глас 1, 3, 5, або 7, тоді „Днесь спасеніє", а як глас 2, 4, 6 чи 8, тоді „Воскрес із гроба".

Літурґія: Тропар воскр. Слава Кондак, І нині: Богородичен для 1, 5 і 7 гласа воскресен, а до інших гласів дібраний Богор. (до 2 гл. В молитвах неусипающу (Успення), до 3 гл. Діва днесь (Покрови), до 4 гл. Йоаким і Анна (Різдва), до 6 гл. Заступнице христіян (з Параклиса), до 8 гл. Взбранной Воєводі (Благов.) — або загальний: „Заступнице христіян". Прокімен воскр. Причастен: Хваліте Господа з небес . . , Апостол і Евангеліє рядове.

II. СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ НА БУДНІ

Вечірня Велика: „Блажен муж". на „Гоподи возвах" стихир 6 або 8: Свят.; Слава: Свят; І нині: Догмат по гла- слави, (в Пятницю веч. Догмат уступ- ючого гласа) Прок.: дня 3 Чтенія. Ст- ховна: Свят.; Слава: Свят.; І нині: Бог- воскр. Стиховні після наславника.— Т- пар Свят.; Слава: І нині: Богородич- воскр. після Слави. Отпуст великий- поминанєм Служби лише Свят.

Повечеріє: По „Достойно" Конд- Святого.

Утреня: Тропар: Свят, 2 р., Слава І н- ні: Богородичен воскр. після Слави. Д- рядові Катизми з малими Ект. Сідал- Свят. з Богород. Полиєлей. Величан- Свят. Ект. мала, Сідален полиєл. з Бог- род. на Слава І нині. Степенна 4 гласа. антиф.) Прокімен, Евангеліє і стихи- по нім: Свят. Канони: Богородичен з І- мосом на 6; Свят. на 8. (В суботу за К- нони Богород. Канон храма на 6.) К- тав. Рядова. По 3-ій п.: Сідален: Св- Слава І нині: Богород. — По 6-ій - Кондак — Ікос. Свят. По 9-ій п.: Світ- лен: Свят.: Слава І нині: Богород. йог- Стихири хвалитні; Свят. 4; Слава І ни- Богород. Славословіє вел. Троп. Свя- Слава І нині: Богород. воскр. після Сл- ви. — Отпуст великий.

Часи: На всіх Тропар і Кондак Свят- го.

Літурґія: Антифони повседневні Тр- пар; Слава: Кондак Свят.; І нині: Бог- родичен після Слави. Прокімен, Алл- луя, Причастник: Свят. Апостол і Ева- геліє: (рядове і) Свят.

В цей день невільно правити Служб- Божої в чорних ризах, хіба похоронну.

III. СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ НА БУДНІ В ПОПРАЗДЕНСТВІ

Вечірня велика: „Блажен муж." Н- „Господи возвах": Празн. 3; Свят. - Слава: Свят.; І нині: Празн. — Вхід. Чтенія. Стиховна з Славою: Свят. І н- ні: Празн. Тропар: Свят.; Слава і нин- Празн.

Повечеріє мале: Кондак: Свят.; Слава І нині: Празн.

Утреня: Тропар: Празн. 2 р., Слава: Свят.; І нині: Празн. — По рядових Катизмах. Сідалні: Свят; Слава І нині: Празн. — Полиєлей Величання. Ектенія мала. Сідален полиєлея Свят.; Слава І нині. Празн. Степенна 4 гл. (1 ант.). Прокімен, Еванг. і стихира: Свят. Канон: Празн. на 6; Свят. на 8. Катав. рядова. По 3-ій п.: Кондак — Ікос: Празн. Сідален: Свят. Слава І нині: Празн. По 6-ій п. Кондак — Ікос: Свят. По 9-ій п.: Світилен Свят.; Слава І нині: Празн. Стихири хвалитні: Празн. 3; Свят. 3; Слава: Свят.; І нині: Празн. Славословіє велике. Тропар: Святого, Слава І нині: Празн. Отпуст великий з поминанням Служби Празн. і Свят.

Часи: На всіх, Тропар Празника і Слава: Святого. Кондак, на переміну: на 1-ім 6-ім Празника, на 3-ім і 9-ім Святого.

Літурґія: а) коли був Празник Господський: два антифони: Празн.; третий звичайний з прип: Празн. — б) Коли був Празник Богородиці: антифони дня. — Тропар: Празн. і Свят; Слава: Кондак Свят.; І нині: Празн. Прокімен, Аллилуя, Причастник: Празн. і Свят. Задостойник: Празн. Апостол і Евангеліє (рядове і) Свят.

В цей день невільно правити Служби Божої в чорних ризах.

IV.
СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ

На Великій Вечірни: „Блажен муж.” На „Господи Возвах” 10 стихир: 4 воскресні припадаючого гласа і 6 Святого, Слава: Святого, І нині: Догмат. Прокімен Суботи вечера і 3 чтенія Святого. Стиховна воскресна. Слава: Святого, І нині: Богородичен по гласу Слави. При кінці Тропар воскресний, Слава: Святого, І нині: Богородичен воскресний по гласу Тропара Святого. Отпуст великий.

На Повечерію: Кондак Святого по Трисвятім.

На Великій Утрени: На „Бог Господь”: Тропар воскр. гласа, 2 р., Слава: Святого, І нині: Богородичен по гласу слави. Сідален воскр., Полиєлей і величанія Святого, Ангельський Собор, а по малій Ектенії Іпакой гласа, відтак 1-ий і 2-ий Сідален Святого без Богородичних, Слава: 3-ий Сідален Святого, І нині: Богородичен його. Степенна гласа і все проче до канона воскресне. На каноні, по 3-ій пісни кондак, Ікос і Сідален Святого, по 6-ій кондак і Ікос воскресний, по 9-ій Світилен воскр., Слава: Святого, І нині. Богородичен Світилна воскресного. На хвалитех 8 Стихир: 4 воскресні і 4 Святого (4-а стихира наславна), Слава: Стихира евангельська, І нині: „Преблагословенна”. Проче до кінця воскресне. Отпуст великий з поминанням Святого.

На часах: — На всіх Тропар воскр. і Слава: Святого. Кондаки: на 1-ім і 6-ім воскресний, на 3-ім і 9-ім Святого.

На Літургії: Тропар воскр., Святого і кондак воскр., Слава: кондак Святого, І н и н і : Б о г о р о д и ч е н, по гласу Слави або Заступнице Христіян. Прокімен, Аллилуя, Апостол, Еванг. і Причастен, неділі і Святого.

V.
СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ В ПОПРАЗДЕНСТВІ

На Великій Вечірни: „Блажен муж”. На „Господи возвах” 10 стихир: 3 воскр., 3 Празника і 4 Святого, Слава: Святого, І нині: Догмат. Прокімен дня., 3 чтенія Святого, Стиховна воскр., Слава: Святого, І нині: Празника. При кінці Тропар воскр., Слава: Святого, І нині: Празника.

На повечерію: Кондак Святого, Слава, І нині: Празника.

На Великій Утрени: Троп. воскр., 2 р., Слава: Святого, І нині: Празника. Сідален і проче як в неділю без попразденства, лиш по 3-ім сідални Святого, І нині: Празника. По 3-ій пісни Канона Кондак і Ікос Празника і Святого і Сідален Святого, Слава І нині: Празника; по 6. Кондак і Ікос воскр., по 9-ій Світил. воскресний, Слава: Святого, І нині: Празника. На 9-ій пісни (крім неділь внутр Празника Пасхи) береться „Честнійшую”. На хвалитех 8 стихир: воскресні 4 і Святого 4, Слава: Стихира Евангельська, І нині: „Преблагословенна”.

На Часах: — На всіх Тропар воскр., і Слава: на 1-ім і 6-ім Празника, а на 3-ім 9-ім Святого. Кондаки: на 1-ім і на 9-ім воскр., на 3-ім Празн. а на 6-ім Святого.

На Літургії. — Тропар воскресний, Празника і Святого, Кондак воскр. Слава: Кондак Святого, І нині: Кондак Празника. Прокімен Апостол, Евангеліє і Причастен, Неділі і Святого.

VI.
СВЯТИЙ З ВСЕНОЧНИМ НА БУДНІ

Вечірня Вел.: Слава святій. Прийдіте поклонімся, пс. 103. Бл. муж. На Господи возв. 8 стихир Свят., Слава: Свят. І нині: Догмат по гласу Наславника. Вхід. 3 Чтенія. Рцім всі. Литія святого.Стихсвна святого. На „Нині стп." Тропар свят. 2 р. Богородице Діво 1 р.

На Утрені Великій: По Бог Господь Тропар Свят. 2 рази Слава: І нині: Богор.. воскр. після гл. Троп. Сідальні 2 Свят.; Полиєлей, Величаніє, Сідален, полиєлей, Степенна празника. Єванг. і стихира Свят. На каноні Ірмоси Св. Катавасія рядова. По 3 п. Сідален. Свят. Сл. І нині: Богор. По 6 п. Кондак—Ікос Свят. На 9 п. „Честнійшую" (крім 20 і 30 І.) По 9 п. Світилен Свят. 2 рази Сл. І нині. Богор. На хвалитех стихири Свят. І нині: Богор. По Славословію вел. Тропар Свят. Сл. І нині: Богор. воскр. —

На Літургії: Тропар Святого, Сл. Кондак Свят. І нині: Богородичен. Прокімен. Причастен. Ап. Єв. Свят.

VII.
НЕДІЛЯ З БДІННИМ АБО ПРАЗНИКОМ БОГОРОДИЧНИМ

На Вечірні Великій: Слава Святій. „Прийдіте поклонімся" і псалом 103.Проче береться як повище, лише як Празн. Богор., то на Госп. возв.: Слава: І нині: Празн. По Ісполним: Литія, як Богородиці, то вся Празника, а як Святого, то перша стихира Храма, дальші святого, Сл. Свят. І нині: Богор. зо стихир воскресних по гл. Наславника. На стиховні стихири воскрвесні. Сл. І нині: Празн. Богородичного, а як Бдінний то Слава: Свят., І нині: Богор. воскр. з стиховни по гл. Наславника. По „Нині отпущаєши": Тропар Празн. 3 р. а як Бдінний: Богородице Діво 2 р. Тропар Свят. 1 р. По благословенню хлібів: Буди імя Госп. і пс. 33. Отпуст воскр. з поминанням Празника Богор. або святого дня.

Утреня: По Бог Господь: Тропар воскр. 2 р. Сл. І нині: Празн., а як Бдінний: Сл. Свят. І нині: Богор. воскр. по гл. Наславн. (як Празн. Богор. Прокімен, Ев. Празн. і по 50 псалмі стихира Празника. Святому беремо лише тоді Прокімен, Еванг. і стихиру, як його Храм.) Канон з Ірмосами воскр., катавасія рядова. По 3 п Кондак—Ікос воскр. і Сід[...] лен Празн. По 6 п. Кондак—Ікос праз[...] (Як Бдінний, то на каноні як під 1.) [...] 9 п. „Честнійшую", Світилен воскр. Сл[...] нині: Празн. На хвалитех як під IV., л[...] ше Слава Празн. (Святому Слава: лиш[...] тоді, як його храм,) а стихира ев. по [...] трені. Тропар єдин з двох воскресних.

Літургія: Тропар Воскр., Празн. аб[...] Свят.; Кондак воскр., Сл. І нині: Конд[...] Празн., як Свят., то Сл. Кондак Свят. [...] нині: Богор. дібраний як під 1. Проч[...] все неділі і Празн. чи Святого. Зад[...] стойник Празн.

VIII.
ПРАЗНИК БОГОРОДИЧЕН НА БУДНІ

Усе, як під VI. лише по стихирах в[...] Сл. І нині: Празн. на **Утрені:** Троп. Праз[...] 2 р. Сл. І нині: той сам. На 9 п. Прип[...] Празн. При кінці Тропар Празн.

Літургія: Тропар Празн. Сл. І нин[...] Кондак Празн. Проче і Задостойни[...] Празн.

IX.
ПРЕД — І ПОПРАЗД (ГОСПОД. АБО БОГОР.) В НЕДІЛЮ

Усе, як під 1, лише на Вечірні на Гос[...] возв. воскр. 4, Празн. 3, Свят. 3, Слава[...] Празн. І нині: Догмат гласа. Стиховн[...] воскр. Слава Святому (як є), І нин[...] Празн. По „Нині отпущаєши": Тропа[...] воскр. Слава Святому, І нині: Празника[...]

Утреня: На тропарах і Світильнах І ни[...] ні: Празн. На Каноні по 3 п. Кондак—Іко[...] Празн., Сл. Сідален Свят. І нині: Праз[...] на хвалитех стихир воскр. 4, Празн. 4 [...] 2 їх припівами, Слава: стихира еванг. П[...] славословію вел. Тропар воскр. один [...] двох. —

Літургія: В попразд. Господс. 3 анти[...] фони Празн., так само Прийдіте покло[...] німся. Тропар воскр. і Празн. Слава Кон[...] дак воскр. І нині: Празн. Трисвятоє Про[...] кімен, Ап. Аллилуя, Еванг. і Причастен[...] лише недільні. Задостойник Празника.

X.
ВІДДАННЯ ПРАЗНИКА В НЕДІЛЮ

Служба святого рядового переносить[...] ся на інший день. Усе як під 1 тільки н[...]

ечірні: На Госп. возв. воскр. 4. Празн. 6, л. Празн. 1 нині: Доґмат гласа. На стиовні і на Тропарях: Слава: І нині: Празн. Так само на **Утрені:** На каноні по . п. Конд.—Ікос і Сідален Празн. На 9 п. Чеснійшую" світилен воскр. Сл. І нині: Праз. На хвалитех воскр. 4 Празн. 4 з 2 їх припівами. Сл. стихира еванг. По Славословію вел. Троп. воскр. —

Літургія. Тропар як в Попразд. Прокімен, Аллилуя і Причастен неділі. Празн. Апост. і Євангеліє, як Празн. Гос. подс., то лише Неділі як Богородичен то Неділі й Празн.

Церковний Устав на 1954 Рік

(Старий стиль)

СІЧЕНЬ

2. Предпр. Різдва й Суб. пер. Різд. Сл. Б.: Троп. Предпр., Сл. Ін. конд. Предпр., Прок., Алл. і Прич. дня. Ап. з. 205, єв. Лк. з. 72.

3. Нед. пер. Різд. св. Отців: Гл. 7, єв. утр. 10. **Вел. Веч.:** Блаж. муж. Гди возв. 10 стхр. воскр. 4, Предпр. 3 і Отц. 3, Сл. Отц., Ін. Предпр. Стхвна воскр., Сл. Отц., Ін. Предпр. Троп. воскр. 2 р., Сл. Отц. і Предпр. **Утр.:** Троп. воскр., Сл. Отц., Ін. Предпр. **Сл. Б.:** Троп. воскр., Отц. і Предпр., Сл. конд. Отц., Ін. Предпр. Прок. Алл. Отц. Ап. з. 328, Єв. Мт. з. 1. **Слідує седмиця 33.**

6. Навеч. Різдва: Царські Часи. **Сл. Б. Вас. В. з Веч.:** Ап. з. 303, Єв. Лк. з. 5. **(Піст).**

7. Різдво Христове. Повеч. Вел. з Всеночним. **Сл. Б. Ів. Золот.:** Все Празн., Єлици. Ап. з. 209, єв. Мт. з. 3. **Загальниця до Навечерія Богоявлення, але час заказаний.**

8. Соб. Пресв. Богор. і Св. Йосипа Обручника: Всеночне. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Гди воз.: 8 стхр: 3 Різдв. і 5 Обр., Сл. Обр., Ін. Різдв., Чтенія 3. Литія. Троп. Обр. 2 р., і Богор. Діво 1 р. **Утр.** Бог Гдь: Троп. Різдв. 2 р., Сл. Обр., Ін. Різдв., Полиєл. і Велич. Прок. Возвеселитися. Єв. Мт. з. 2. Троп. Обр., Сл. Ін. Різдва. **Сл. Б.** Антиф. 2 перші Різдва, 3?ий звич. з прип. Різдв., Троп. Різдв. і Обр., Сл. конд. Обр., Ін. конд. Собора. Святий Боже. Ап. з. 306, єв. Мт. з. 4.

9. Суб. по Різдві і Первм. Степана. Сл. Б. Троп. Різдв. і Свят., Сл. конд. Свят., Ін. конд. Різдв. Прок. і Пич. Суб. по Різдві і Свят., Ап. з. 288 і 17. Єв. Мт. з. 46 і 47.

10. Нед. по Різдві, Св. Богоотець. Гл. 8, єв. утр. 11. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Гди воз. воскр. 3; Празн. 4, Свят. 3, Сл. Свят. Ін. Догмат. Стхвна воскр., Сл. Богоот., Ін. Празн. Троп. воскр., Сл. Свят., Ін. Празн. **Утр. Вел.** Троп. воскр. 2 р., Сл. Свят. Ін. Празн. Сідалні воскр. Ангел. Собор. По 3 п.: Конд. Ікос: Праз. Сідал. Свят., По 6 п. Конд. Ікос. Свят. По 9 п. Світил. воскр. Сл. Свят., Ін. Празн. Стхри воскр. 4. Празн. 4. Сл. Свят. Преблагосл. **Сл. Б. Ів. Зол.** Антиф. 2 Праз. 3. звич. з прип. празн. Троп. воскр., Празн. і Свят., Сл. конд. Свят., Ін. Празн. Прок. воскр. і Свят. Прич. нед. і Свят. Задостойник Празн. Ап. з. 200, єв. Мт. з. 4. **Слідує седмиця 29.**

14. Новий Рік, Обр. ГНІХ, і Василія. Вел. Веч. Блаж. муж. 8 стхр. Обріз. 4 і Вас. 4. Сл. Вас., Ін. Обріз. Чтенія 3. Литія. Троп. Вас. 2 р. і Обр. 1 р. **Утр.** Троп. Обріз. 2 р., Сл. Вас., Ін. Обріз. Полиєм. і Велич. Єв. Ів. з. 36. Троп. Вас. Сл. Ін. Обріз. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. Обріз. і Вас. Сл. конд. Вас., Ін. Обріз. Прок. Обріз. і Вас. Ап. з. 254 і 318. Єв. Лк. з. 6 і Мт. з. 11.

16. Суб. пер. Просвіч. і Предпр. Богояв. Сл. Б. Троп. Сл. Ін. конд. Предпраз., Прок. і Прич. дня. Ай. з. 284, Єв. Мт. з. 5.

17. Нед. пер. Просвіч. Гл. 1, Єв. утр. 1. Устав той сам, що й на нед. перед Різдвом, лиш **Сл. Б.** Ап. з. 298, Єв. Мр. з. 1.

18. Навеч. Богояв. Царські Часи. **Сл. Б. Вас. Вел. з Веч.** Ап. з. 143, Єв. Лк. з. 9. **(Піст).**

19. Богоявлення ГНІХ. Повеч. Вел. **Ів. Зол.** Все Празн. Єлици. Ап. з. з Всеноч. як перед Різдвом. **Сл. Б. Ап.** з. 302, Єв. Мт. з. 6. По заамвон. молитві Водосвяття. **Слідує седмиця 30.**

24. Нед. по Просвіч., Преп. Теодосія. Гл. 2, Єв. утр. 2. **Вел. Веч.** 10 стхр: воскр. 4, Богояв. 3 і Свят. 3, Сл. Свят. Ін. Дог. Чтенія 3. Стих. Гл., Сл. Свят., Ін. Богояв. Троп. воскр. Сл. Свят., Ін. Богояв. **Утр.** Троп. воскр. 2 р., Сл. Свят. Ін. Богояв. Полиєл., Велич. Ангел. Собор. **Сл. Б.** Антиф. 2 перші Богояв., 3 нед. з припівом Богояв. Троп. воскр., Богояв. Свят., і конд. воскр., Сл. конд. Свят., Ін. Богояв. Прок. і Прич. Нед. по Просвіч. і Свят. Ап. з. 224 і 176, Єв. Мт. з. 8. і 43. **Слідує седмиця 31.**

31. Нед. 31 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 3. **Сл. Б.** Ап. з. 280, Єв. Лк. з. 93. **Слідує седмиця 32.**

ЛЮТИЙ

7. Нед. 32 по Сош., св. Григ. Богослова. Гл. 4, Єв. утр. 4. **В. Веч.** Блаж. муж. Стхр. 10: воскр. 4, Свят. 6, Сл. Свят. Ін. Догм. Прок. і 3 чтенія Свят., Стхвна воскр., Сл. Свят., Ін. Богор. воскр. Троп. воскр., Сл. Троп. Свят., Ін. Богор. воскр. **Утр.** Троп. воскр. 2 р., Сл. Свят. Ін. Богор. воскр. Полиєм. Велич. Свят. і Ангел. Собор. Іпакой гл. і оба сідал. Свят. без Богорд., Сл. 3-ий Сід. Свят. Ін. Богор. його. Степ. гл. Канон воскр. По 3. п. конд. Ікос і Сідал. Свят., по 6 конд. і Ікос гл., по 9. Світил. гл., Сл. Свят. Ін. Богор. воскр. На хвал. 8 стих. 4 воскр. і 4 Свят. Сл. Стхра Єванг. Ін. Преблагос. **Сл. Б.** Троп. воскр. Свят. і Конд. воскр. і Проч. воскр. і Свят. Ап. з. 285 і 151, Єв. Лк. з. 94 і Ів. з. 36. **Слідує седмиця 33.**

12. Трьох Святителів. Всеночне. **Утр.** Єв. Ів. з. 36. **Сл. Б.** Троп. Святителів. Ап. з. 335, Єв. Мт. з. 11.

14. Нед. Митаря і Фарисея. Гл. 5. Єв. утр. 5. **(Від нині зачинається Тріодь Постна). Вел. Веч.** Стхр. 10: воскр. 7 і Мит. 3, Сл. Мит. Ін. Догм. гл. 5. Стхвна воскр. Сл. Мит. Ін. Богор. **Утр.** До Канона служба воскр. як звичайно, лиш по Пс. 50 Сл. Покаянія отверзи. Ін. На Спасенія Стези і по припіві Стхра Множества. Канон воскр. Катав. Отверзу гл. 4. На Хвалитех 4 стхри гл. і 4 Мит., Сл. Мит. Ін. Преблагос. **Сл. Б.** Троп. воскр. Сл. Конд. Мит. Ін. Богор., Прок. і Прич. воскр. Ап. з. 296, Єв. Лк. з. 89. **Загальниця через увесь цей тиждень.**

15. Стрітення ГНІХ. Всеночне. Все праз. На благосл. хлібів Троп. Праз. 3 р. **Утр.** На Бог Гдь Троп. Праз. 2. р. Сл. Ін. Троп. Празн. Єв. Лк. з. 8. **Сл. Б.** Ап. з. 316, Єв. Лк. з. 7.

21. Нед. Бл. Сина й Попразд. Стрітення. Гл. 6, Єв. утр. 6. **Вел. Веч.** Стхр 10: воскр. 4, Тріоди 3, і Стріт. 3, Сл. Тріоди Ін. Богор. Стхвна воскр. Сл. Тріоди. Ін. Стріт. Троп. воскр., Сл. Ін. Стріт. Утр. По уставу нед. Мит. з додатком На ріках Вавилонських. Канон Стріт. і Тріоди. На хвалитех стхр 8: воскр. 5, і Тріоди 3. Сл. Тріоди, Ін. Преблагосл. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Стріт. Сл. Конд. Тріоди, Ін. Стріт. Прок. і Прич. воскр. Ап. з. 135, Єв. Лк. з. 79.

27. Субота Задушна. Веч. Єктенія за Упокой. Гди возв. Стхр 6: гл. 3, і Суб. Мясоп. 3, Сл. Суб., Ін. Домат. Місто проч. співається: Алл. Стхвна гл. Сл. Суб. Ін. Суб. При кінці Троп. і Богор. За Упокой. **Утр.** Місто Бог Гдь, співається Алл. Троп. За Упокой. Все проче до канона як в Парастасі. Хвалите за Упокой. Славословіє мале іСтхвна. Сл. Ін. Суб. Задуш., Троп. як на веч., Отпуст за Упокой. **Сл. Б.** Все за усопших. Ап. з. 146 і 270, Єв. Лк. з. 105, і Ів. з. 16.

28. Нед. Мясопустна. Гл. 7, Єв. утр. 7. **Веч. Вел.** Стхр 10: воскр. 6. Тріоди 4, Сл. Тріод., Ін. догм. Стхвні воскр. Сл. Тріоди. Ін. Богор. Троп. воскр. Сл. Ін. Богор. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Ін. Богор. По Полиєл. На ріках... Стхри покаянні. Канон воскр. По 3 п. Конд. і Ікос, Сідал. Тріоди. По 6 п. Конд. Ікос Тріоди Ін. Богор. Хвалите стхри воскр. 5, і Тріоди 3. Сл. Тріоди, Ін. Пребл. **Сл. Б.** Троп. воскр., Сл. Конд. Нед. Мясоп., Ін. Богор. Ап. з. 140, Єв. Мт. з. 106.

БЕРЕЗЕНЬ

7. Нед. Сиропустна. Гл. 8, Єв. утр. 8. **Веч. і Утр.** Устав той сам, що в нед. Мясопустну. **Сл. Б.** Троп. воскр. Сл. Ін. Конд. нед. Сироп., Ап. з. 112, Єв. Мт. з. 17.

8. Понеділок: Початок Великого Посту.

В Середи й Пятниці Великого Посту Служба Божа Преждеосвящених Дарів і Сорокоусти.

Літургія Преждеосвящених Дарів (на ній Вечірня з слідуючого дня).

УВАГА: Священик убирається у всі ризи (фіолетні) при чім говорить лише слова: Господу помолімся. Опісля бере чашу, дискос з покровцем твердим, ло

...ечку і ручничок, де відправляє Літургію після нижче поданого взору.

Чин Літургії: Благословенно царство. Амінь і Прийдіте поклонімся. Пс. 103. В часі того Пс. читає священик 5 послідних Молитов Вечірні (Світличних). (Три початкові читає поодиноко по кожнім з трьох антифонів 18-ої Катизми). Катиз. 18-а. З онтиф. з Єкт. малими; і Молит. Вечірними. На оГсп. возвах: Тріоди 6, Свят. із слідуючого дня: 4 Сл. Свят., Ін. Богор. гл. Вхід з кадилом. Світе тихий. Прок. Тріоди з Стих. 2 р. Чтеніє: Битія. Другий Прок: Тріоди з Стихом. Священик бере в руки трійцю і кадильницю, складає їх навхрест і обернений до Престола співає: Премудрость прості. Світ Христов просвіщает всіх. На ті послідні слова звертається священик лицем до людей. **Усі роблять 3 великі поклони.** Чтець зачинає відразу: Причтей Чтеніє. Вонмім. Чтеніє. Священик замикає царські двері й по скінченню Чтенія, обкадивши передну часть Престола зачинає: Да ісправиться. Священик обкаджує Престіл при кінці кожного стиха, а на кожну сторону переходить тоді, коли крилос зачинає співати: Воздіяніє. В часі, коли священик співає стих, **клячить народ, і противно,** коли співає народ, клячить священик і встає на: Воздіяніє... По скінченню Да ісправиться священик отвирає царські двері, **всі роблять три великі поклони** й сейчас зачинається Літургія по порядку. Єктенії співає священик спеціяльним напівом. В часі співання **Нині сили...** священик кадить як звичайно на Літургії перед Вел. Входом. По обкадженню священик сам відмовляє Нині сили 3 р., виймає з Кивота Дароносицю, кадить, бере її в руки і з шалем на рамени робить Вхід. По Вході священик ставить на ілитоні св. Дари, обкаджує, вибирає освяченого агнця і частиці й опісля ховає Дароносицю. Без ніякої Молитви вливає священик вино й воду до чаші, покриває покровцем, поісля робить з усім народом **3 вел. поклони** і продовжа Літургію. Св. Причастя відбувається під одним видом. По заамв. Молитві: Буди імя Господне 3 р. Пс. 33. Благословеніє Господне на вас і т. д. співає священик звичайним напівом.

9. Вівторок, 1 і 2 Найд. Гол. Ів. Хрестителя. Сл. Б. Ів. Золот. Ап. з. 176, Єв. Мт. з. 40.

14. Нед. 1 Посту. Гл. 1, Єв. утр. 9. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Гди возв. стхр. 10: воскр. 6. і Тріод. 4. Сл. Тріод. Ін. догм. Стхвні. воскр., Сл. Тріод. Ін. Богор., Троп. воскр. Сл. Пречистому образу, Ін. Богор. **Утр.** Бог Гдь., Троп. воскр. 2 р. Сл. Обр., Ін. Богор. Сідал. і проч. воскр. По Пс. 50 стхри покаянні. По 3 п. Сідалні Тріоди. По 6 п. Конд. Ікос Тріоди. По 9 п. Світил. воскр. Сл. Тріоди. Ін. Тріоди. Хвалите стхр. воскр. 5 і Тріоди 4. Сл. Тріод. Ін. Преблагосл. По отпусті Сл. Ін. стхра єванг. **Сл. Б. Вас. Вел.** Антиф. нед. Троп. воскр., Тріоди, Сл. Конд. Тріоди, Ін. Богор., Ап. з. 329, Єв. Ів. з. 5. За Достойно: О тебі радується.

21. Нед. 2 Посту. Гл. 2, Єв. утр. 10. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Гди возв. Стхр. 10: воскр. 7 і Свят. 3. Сл. Ін. догм. Стхвні воскр. Троп. воскр. Сл. Свят. Ін. Богор. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Свят. Ін. Богор. Проче воскресне. По 3 п. Конд. і Ікос. Сл. Сідал. Свят. Ін. Богор. По 6 п. Конд. і Ікос Тріоди. По 9 п. Світил. воскр. Сл. Ін. Богор. Хвалите стхр. воскр. 8 і Тріод. 1. Сл. Тріоди, Ін. Преблаг. По отпусті Сл. Ін. стхра єванг. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. воскр. Сл. Конд. Тріоди, Ін. Богор. Ап. з. 304, Єв. Мр. з. 7.

28. Нед. 3 Посту, Хрестопоклінна: Гл. 3, єв. утр. 11. **В. Веч.** Блаж. муж. Гди возв. 10 стхр. воскр. 6 і Тріоди 4, Сл. Тріоди, Ін. догм. Стхвна гл. Сл. Ін. Тріоди. Троп. воскр. Сл. Спаси Господи. Ін. Богор. По отпусті винесення Чесн. Хреста з захристії на великий престіл. Відбувається воно так: По отпусті Веч. священик іде до захристії, де вже наперед приготовив Чесний Хрест, убравши його в васильки й обвив зі споду Воздухом, а між васильки і Хрест встромив Дискос. Вдтак одітий в епітрахиль і фелон, покадить Хрест і зачинає: начало обичне. По: Яко твоє єсть царство... бере Хрест у руки і прикладаючи його до чола васильками, виносить на престіл і кладе його на місце євангелія, а хор підчас того співає Троп. Спаси Господи. Сл. Ін. Вознесийся. **Утр.** В часі Славос. вел. священик убраний в усі ризи фіолетні, покадить на престолі Хрест, бере його в руки й обійшовши престіл навколо, стає перед царськими вратами. Коли скінчиться Славословіє і Трисвятоє, священик возглашає Премудрость прості! і заносить хрест на тетрапод, а положивши його там, кадить з 4 сторін. Хор в тім часі співає Спаси Господи, а по відспі-

ванні робить 3 поклони співаючи Кресту Твоєму. Подібно по кожні богослуженню в церкві, аж до пятниці співаємо перед Чесним Хрестом 3 р. Кресту Твоєму з поклонами. В пятницю по богослуженню заносить священик хрест до захристії. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. воскр. і Креста, Сл. Ін. Конд. Креста. Прок. і Прич. Креста. Ап. з. 311. Єв. Мр. з. 37. **Веч. Постна:** Блаж. муж. Гди возв. стхр. 10: Тріод. 4 і Пред. 6. Сл. Предт. Ін. Богор. Прок. вел. Тріод. Чтенія 3, Сподоби Гди. Стхвна Тріоди. Сл. Предт. Ін. Богор. По Нині отпущаєщи Троп. Предт., Сл. Ін. Богор. Єкт. Помилуй нас Боже і 3 вел. поклони без молитви і Отпуст великий.

КВІТЕНЬ

4. Неділя 4 Посту. Гл. 4, Єв. утр. 1. **Сл. Б. Вас. Вел.** Ап. з. 314, Єв. Мр. з. 40.

7. Благовіщення Преч. Діви Марії: Всеночне. **Вел. Веч.** Блаж. муж нема. На Гди возв. Стхр Тріоди 3 і Благов. 5. Чтенія 5: Тріоди 2 і Благов. 3 (перші), зараз Сподоби Гди, Ствна Тріоди, Сл. Ін. Благов. По Нині отпущаєши Троп. Благов. 1 р. 3 вел. покл. і Отпуст вел. **Повеч. Вел. з Всеноч.** правиться рано в день Празн. Порядок той сам, що на Різдво і на Йорран, лише Троп. і Конд. Благов. на своїм місці. **Утр.** Все Празн. Єв. Лк. з. 4. **Сл. Б. Ів. Золот.** Ап. з. 306, Єв. Лк. з. 3. **Вечером: Утреня з Поклонами.**

8. Віддання Благовіщення. Сл. Б. Ап. з. 306, Єв. Лк. з. 3.

11. Нед. 5 Посту. Гл. 5, Єв. утр. 2. **Сл. Б. Вас. Вел.** Ап. з. 321, Єв. Мр. з. 47.

18. Нед. Квітна. Всеночне. Всю воскресну службу опускаємо. **Вел. Веч.** Блажен. муж. Гди возвах 10 стхр. Чтенія 3. Литія. На благос. хліба Троп. Общеє воскресеніє 2 р. і Спогребшеся 1 р. **Утр.** Полиєл. і Велич. Ангел. Соб. опускаємо. По Пс. 50 благос. лози, яку роздається на каноні підчас мировання. **Сл. Б. Ів. Золот.** Антиф. Квіт. Нед. Ап. з. 246, Єв. Ів. з. 41.

22. Вел. Четвер. Сл. Б. Вас. Вел. з Веч. 10 стхр. Чтенія 3 і Ап. з. 149, Єв. Мт. з. 107. Місто Іже Херувими співаємо Вечери твоєя Тайни. Місто Достойно співаємо Ірмос: Странствія. Нині вечером правимо **Страсти.**

23. Велика Пятниця. Царські часи. По вечірні винесення Плащаниці до Божого Гробу. Винесення відбувається так: В часі співання послідної стихири на Стиховні священик одітий в усі ризи ((летні) виходить перед престіл з Пла ницею і віддає її 4-ом парохіянам. так виймає Святі Тайни, обкаджує бере в руки і серед співу Єгда от др робить 3 р. обхід навколо церкви. вернувши до церкви, кладе Найсв. Т ни на приготованім місці над Бож Гробом, обкаджує їх, а плащаницю у щує в Божім Гробі, головою до св лівої руки й кадить її з 4-ох сторін. Нині отпущаєши і по Отче наш, сп ємо 3 р. Благообразний Йосиф, з пок нами. Відтак священик цілує плаща цю, а по нім вірні. Отпуст Великої Су ти. **Вечером Єрусалимська Утреня** п **Божім Гробі.**

Коли парох має більше церков, то л в одній є Вечірня, а в прочих саме ставлення плащаниці в слідуючий с сіб: Благословен Бог наш, Прийдіте клонімся 3 р. і сейчас Похід з Плаща цею серед співання — Єгда от древа. Поході: Отпуст малий. Благообраз Йосиф 3 р. з поклонами і цілован плащаниці.

Від нині до Неділі Пасхи не вноси мерців до церкви.

24. Велика Субота. Сл. Б. Вас. Вел. Веч. Ап. з. 91, Єв. Мт. з. 115 і 116. Замі Алл. співають Воскресни Боже, суди зе ли, підчас того священик зміняє ри фіолетні на світлі.

25. Великдень. Вечером або дуже ра правимо в фіолетних ризах перед Бож Гробом Містополуношницю. По ній п щаницю заносимо на вівтар, або де місце, над горним сідализем щоб бу видно і там остає аж до Вознесен Свящ. перевирається в світлі ризи, бе Найсв. Тайни, а люди образ, або стат Воскресення і Євангеліє і відбуваємо о хід довкола церкви й дзвонять. Зан сить священик Найсв. Тайни до церк і з хрестом виходить перед двері церкв де зачинає Утреню воскресну. На кано ектенія по кожній пісні і кадиться на п чатку канона і на Агел вопіяще. **Сл. Ів. Золот.** Єв. Ів. з. 1 поділене на 12 ча тей, читається з перестанками, підчас ких дзвонять в усі дзвони. **Веч.** в ус ризах, так само в понеділок і вівторок на **Утр.** цілий тиждень. Нині на веч. Ів. з. 65. На Да воскресне Бог цілован хреста й мировання. Отпуст з хресто цілий тиждень, а далі до Вознесення л ше в неділі, Празн. Переполовення і ві

ання Пасхи. **Цей тиждень загальниця.** Царські врата цілий тиждень отворені. Похорон правимо цілий тиждень в ризах світлих, то саме для старших і дітей. — **Час заказаний.** — По Сл. Б. або по Утр. благословення брашен, як в Літургіконі, або Молитвослові. Через цілий Світлий Тиждень не можна правити заупокійної Сл. Божої.

26. Світлий Понеділок. Сл. Б. Антиф. Пасхи береться через цілий тиждень. Троп. Воскресення. Ап. з. 2, Єв. Ів. з. 2.

27. Світлий Вівторок. Сл. Б. Антиф. і Входне Пасхи, Троп. Пасхи. Сл. Ін. Конд. Пасхи. Ап. з. 4, Єв. Лк. з. 113.

ТРАВЕНЬ

2. Нед. Томина. Гл. 1, Єв. утр. 2. **Сл. Б.** Антиф. 2 Пасхи, 3-ий звич. з прип. Пасхи так аж до Віддання Пасхи на кожній Літургі. Троп. Празн. Сл. Конд. Празн. Ін. Конд. Пасхи. Трисвяте. Все Празн. Ап. з. 14, Єв. Ів. з. 65. Розділюється Артос. Від нині похорон звичайний, лише перед Трисвятим і на місце Вічная память: Христ. воскресе 3 р.

9. Нед. Мироносиць і Вмч. Георгія. Гл. 2, Єв. утр. 3. **Вел. Веч.** Блаж. муж. На Гди возвах стхр 10: воскр. 3, Мирон. 3 і Георг. 4. Сл. Мирон., Ін. Догмат. гл. 2. Чтенія Георг. На стхвні 1 стхра гл. 2 і стх Пасхи, Сл. Георг. Ін. Мирон. На благосл. хліб. Богор. Діво 2 р. і Троп. Георг. 1 р. **Вел. Утр.** По Бог Гдь Троп. воскр. і Благообр. Сл. Георг. Ін. Мирон. Сдал. воскресні, Полиєл., Велич., Ангел. Соб., Іпак. гл. 2 і разаз всі 1 сідал. Георг. з прип. Слава до 3-го, Ін. Богор. Прок. і Єв. воскр. (де храм св. Георгія, то Прок. його і Єв. Лк. з. 63). По 3-ій п. Канона Конд. Ікос і Сідал. Георг. з Сл., Ін. Мирон. По 6-ій Конд. і Ікос Мирон., на 9-ій Ангел вопіяще. По 9-ій Свят Гдь Бог наш 3 р. і світил. Пасхи. Сл. Георг. Ін. Мирон. На Хвалителех стхри 8: воскр. 4 і Георг. 4 з славним, Сл. Мирон. Ін. Преблаг. Все проче воскресне. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Георг. Сл. Конд. Георг., Ін. Мирон. Прок. алл. і Прич. нед., Георг., Ап. з. 16 і 29, Єв. Мр. з. 69 і Ів. з. 52.

16. Нед. Розслабл., Преп. Теодос. Печер. Гл. 3, Єв. утр. 4. Все після уставу Полиєл. в Нед. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Свят. Конд. Розсл., Сл. Конд. Свят., Ін. Пасхи. Ап. з. 23 і 334, Єв. Ів. з. 14 і Мт. з. 43.

9. Середа Переполовення. Це Празник Господський, восьмодневний, якого служба береться сама в середу й в середу слідуючу на віддання; в прочі дні лучиться з іншими службами. **Сл. Б.** Троп., Сл. Ін. Конд. Переп. Ап. з. 34, Єв. Ів. з. 26. Отпуст Пасхи з хрестом.

21. Ап. і Єв. Ів. Богослова: Службу його переносимо на нед. Самарянки, а нині беремо службу † **Ап. Симона Зилоти,** який припадає в ту неділю.

23. Нед. Самар. і Ап. і Єв. Ів. Богослова. Гл. 4, Єв. утр. 7. Устав той сам, що й на Георг. в нед. 9 травня. Переполовення опускаємо. **Сл. Б.** Ап. з. 28 і 68, Єв. Ів. з. 12 і 61.

26. Віддання Переполовення.

30. Нед. Сліпородженого. Гл. 5, Єв. утр. 8. **Вел. Веч.** Блаж. муж. На Гди возв. 10 стхр. На стхвні 1 стхра Сліпор. і Стих. Пасхи з утр. Пасхи. По нині отпущ. Троп. воскр. Сл. Ін. Богор. **Утр.** Сідал. Сліпор. Ангел. Соб. і все проче воскр. **Сл. Б.** Троп. воскр. Сл. Конд. Сліпор. Ін. Конд. Пасхи. Ап. з. 38, Єв. Ів. з. 34.

ЧЕРВЕНЬ

3. Вознесення Господнє, Конст. й Єлени. Всеночне. Блаж. муж не співаємо. Гди возв. стрх 10: Празн. 6 і Свят. 4. Сл. Свят. Ін. Празн. На Литії стих. Празн. Сл. Свят. Ін. Празн. На глагосл. хліб. Троп. Празн. 2 р. і Свят. 1 р. **Утр.** Бог Гдь. Троп. Празн. 2 р., Сл. Свят., Ін. Празн. Все проче до Канона лише Празн. По 3 п. Конд. Ікос і Сідал. Свят. Сл. Ін. Празн. По 6 п. Конд. Ікос Празн. На 9 п. не співається Чеснішую, але припів Празн. По 9 п. Світил. Празн., Сл. Свят. Ін. Празн. По Славос. Троп. Свят., Сл. Ін. Празн. **Сл. Б.** Троп. Празн. і Свят. Сл. Конд. Свят. Ін. Празн. Все проче Празн. і Свят. Ап. з. 1 і 49, Єв. Лк. з. 114 і Ів. з. 35.

6. Нед. Святих Отців Першого Нікейського Собору. Гл. 6, Єв. утр. 10. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Стхр 10. Чтенія 3. При кінці Троп. воскр. Сл. Отців. Ін. Возн. **Сл. Б.** Троп. воскр. Вознес. і Отців, Сл. Конд. Отців. Ін. Конд. Вознес. Прок. і Прич. Отців. Ап. з. 44, Єв. Ів. з. 56.

12. Суб. Задушна. Вся Служба як в Тріоді. Ап. з. 51 і 270, Єв. Ів. з. 67 і 16.

13. Сшестя Св. Духа. Всеночне. **Вел. Веч.** На кожнім богослуженню через цілий тиждень співаємо Царю Небесний з колінопреклоненням. **Утр.** Єв. Ів. з. 65. Воскресеніє Христово опускається. **Сл. Б.** По Благословенно Царство, співаємо **Царю Небесний** з колінопреклоненням.

Антиф. осібні, Ап. з. 3, Єв. Ів. з. 27. Отпусті сейчас співаємо Вечірню з колінoприклонними молитвами. **Загальниця через цілий тиждень.**

14. Пресвятої Тройці. Сл. Б. Антиф. 2 перші вчерашні, 3-ий звич. з прип. Спаси н Утішителю благий. Ап. з. 229 і 197, Єв. Мт. з. 75 і 116.

20. Нед. Всіх Святих. Гл. 8, Єв. утр. 1. **Сл. Б.** Ап. з. 330, Єв. Мт. з. 38.

21. Початок Петрівки, яка треває до 11 липня включно.

24. Пресвятої Евхаристії. Службу цю беремо в слідуючу неділю. Попразденство зачинаємо від нині.

27. Нед. 2 по Сош. і Празник Пр. Евхаристії. Недільну службу опускаємо а беремо лиш службу Пресв. Евхаристії. Гл. 1, Єв. утр. 2. **Сл. Б.** Антиф. всі три Празн. Троп., Сл. Ін. Конд. Празн. Місто достойно Ірмос Празн. Ап. з. 149, Єв. Ів. з. 23. По заамвон. молитві торжественний Обхід з Найсв. Тайнами. Підчас нього читаємо при 4 приготовлених престолах Євангелія.

ЛИПЕНЬ

2. Пресв. Серця Христового й Сострадання Пресв. Богор., † Ап. Юди Тадея. Якщо службу Серця Христ. береться нині, тоді Сострад. Пр. Богор. беремо завтра в суботу, а якщо ні, тоді нині треба брати Сострадання.**Случай Служби Серця Христ. нині, в Пятницю:** Всеночне. Все празника. Служба ця знаходиться в новіших виданнях Вечірні й Утрені. **Вел. Веч.** Блаж. муж. На Гди возв. 8 стхр. 3 Чтенія. Стхри литійні, Стхвна, на благосл. хлібів троп. празн. 3 р. **Утр.** Полиєл. і велич. Єв. Ів. з. 36. По Помилуй мя Боже: стхра Возлюбл. Ісусе. **Сл. Б.** Осібні антиф. і входноє Празн. Ап. з. 306. Єв. Ів. з. 9 і 10.

4. Нед. 3 по Сош. і Празник Пр. Серця Христового. Гл. 2, Єв. утр. 3. Всеночне. Нед. службу опускаємо, а беремо все Празн. Ап. з. 306, Єв. Ів. з. 9 і 10.

7. Різдво Івана Хрестителя. Устав Святого з Всеночним на будні. **Вел. Утр.** Єв. Лк. з. 1. **Сл. Б.** Ап. з. 112, Єв. Лк. з. 1.

11. Нед. 4 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 4. **Сл. Б.** Ап. з. 93, Єв. Мт. з. 25.

12. Верховник Апост. Петра й Павла. Всеночне. **Утр.** Єв. Ів. з. 67: **Сл. Б.** Ап. з. 193, Єв. Ів. з. 67.

18. Нед. 5 по Сош. і Св. Кирила і Методія. Гл. 4, Єв. утр. 5. Все по уставу святого Полиєлейного в неділю. **Сл. Б.** з. 103 і 318, Єв. Мт. з. 28 і 11.

25. Нед. 6 по Сош. Гл. 5, Єв. утр **Сл. Б.** Ап. з. 110, Єв. Мт. з. 29.

СЕРПЕНЬ

1. Нед. 7 по Сош. і Отців перших сти Соборів. Гл. 6, Єв. утр. 7. Все пі уставу Полиєлея в неділю. **Сл. Б.** Ап 116, і 334, Єв. Мт. з. 33 і Ів. з. 56.

2. Пророка Ілії: Службу його берем неділю, 8-го серпня, — а де храм, беремо нині, і все Празн.

8. Нед. 8 по Сош. і Прор. Ілії. Гл Єв. утр. 8. Всеночне. **Вел. Веч.** Бл муж. На Гди возв. стхр. 10: воскр. Прор. 6, Сл. Прор. Ін. Догм. гл. 7. Вх Чтеній 3. Литія Стхвна воскресна. Прор. Ін. Богор. Творец і Ізбавитель м На благосл. хлібів Богор. Діво 2 р Троп. Прор. 1 р. **Утр.** Троп. воскр. 2 Сл. Прор. 1 р. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Прор. Ін. Богор. Єже от віка утаєноє. дални воскр. Полиєл. і велич. Прор. гел. Собор. Єкт. мала і Іп. гл. Оба Сід ни Прор. Сл. Сідал. полиєл. Прор. Богор. Степ. гл. 7. Прок. і Єв. воскр. 8 Канон воскр. і Прор. Катав. По 3 п. Ко Ікос і Сідален Прор. по 6-ій Конд. Ік воскр. по 9-ій Свят. Гдь Бог 3 р. і Світ воскр. 8-ий. Сл. Прор. Ін. Богор. вос Світил. На Хвалитех стхри воскр. 4 Прор. 4. Сл. стрхи Єванг. Ін. Пребл **Сл. Б.** Троп. воскр. Прор. Конд. воск Сл. Конд. Прор. Ін. Богор. Вся паче см сла гл. 2. Прок. Прич. і Алл. воскр. і Пр рока Ап. з. 124 і 57, Єв. Мт. з. 58 і Л з. 14.

14. Проісхожденіє Чесн. Хреста і М Макавеїв. Від нині починається **Спасів піст,** що треває до 27 серпня, навеч. пення включно. **Вечір.** По отпусті ви сення Чесного Хреста подібно, як в С боту Хрестоюоклінну. **Утр.** По Славо вел. відбувається занесення Чесного Хр ста з великого престола на тетрапод п дібно, як це було в нед. Хрестопоклін По відспіванню 3 р. Кресту Твоєму з п клонами, коли люди цілують святі Хрест, хор співає стхри Прийдіте вірн **Сл. Б.** Троп. Хреста і Муч. Сл. Конд. Му Ап. з. 125 і 330, Єв. Ів. з. 60 і Мт. з. 38. заамвонній молитві водосвяття мале памятку хрещення України, і благосл вення зілля.

15. Нед. 9 по Сош. Гл. 8, Єв. утр. 9. С **Б.** Ап. з. 128, Єв. Мт. з. 59.

19. Преображення Господнє. Всеноче. **Утр.** Єв. Лк. з. 45. **Сл. Б.** Антиф. осібні. .п. з. 65, Єв. Мт. з. 70. Місто Достойно омос Празн. По заамвонній молитві свячення овочів.

22. Нед. 10 по Сош., Попразд. Преображення і † Ап. Матія. Гл. 1, Єв. утр. 0. Все після уставу Полиєл. в неділю в Іопразд. **Сл. Б.** Ап. з. 131 і 2, Єв. Мт. з. 2 і Лк. з. 40.

28. Успення Пресв. Богородиці. Всеочне. **Утр.** Єв. Лк. з. 4. **Сл. Б.** Ап. з. 240, Єв. Лк. з. 54. По Отпусті свячення ілля.

29. Нед. 11 по Сош. і Попразд. Успенія. Гл. 2, Єв. утр. 11. Все після уставу Попразд. Богор. в нед. Ап. з. 141 і Єв. Мт. з. 77.

ВЕРЕСЕНЬ

5. Нед. 12 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 1. **Сл. Б.** Ап. з. 158, Єв. Мт. з. 79.

11. Усікнов. Чес. Гол. Івана Хрест. Празник цей переносимо з всеночним на завтра, але **піст заховуємо нині.**

12. Нед. 13 по Сош. і Усік. Ч. Гол. Ів. Хрестителя. Всеночне. Гл. 4, єв. утр. 2. Все після уставу Бдінного в неділю. **Сл. Б.** Ап. з. 166 і 33, Єв. Мт. з. 87 і Мр. з. 24.

19. Нед. 14 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. 3. **Сл. Б.** Ап. з. 170, Єв. Мт. з. 89.

21. Різдво Пресв. Богор. Всеночне. Все Празника. **Сл. Б.** Ап. з. 240, Єв. Лк. з. 54.

25. Суб. пер. Воздвиж. і відд. Різд. Пресв. Богор. Сл. Б. Троп. і Конд. Різдва. Прок. Алл. і Прич. Різдва. Ап. з. 126 і 240, Єв. Мт. з. 39 і Лк. з. 54.

26. Нед. 15 по Сош., Предпр. Воздв. і Нед. пер. Воздвиж. Гл. 6, Єв. утр. 4. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Пред. Сл. Конд. воскр., Ін. Предпр. Прок. і Алл. нед. перед Воздвиж. і воскр. Ап. з. 215 і 176, Єв. Ів. з. 9 і Мт. з. 92.

27. Воздвиження Чесн. Хреста. Всеночне. Перед Вечірнею з всеночним виносимо Чесний Хрст із захристії на головний престіл подібно як в нед. Хрестопоклінну, а на Утр. підчас Славос. переносимо його на тетрапод, де по Трисвятім відбуваються "поклонення" при співанню Єктенії Помилуй нас Боже, а на кожний її член хор співає Господи Помилуй. **Сл. Б.** Ап. з. 125, Єв. Ів. з. 60. **Піст. на Воздвиж. Чесн. Хреста 27-го вересня.**

ЖОВТЕНЬ

2. Субота по Воздвиженню. Сл. Б. 2 перші Антиф. Воздв., 3-ий звич. з прип. Воздв. Троп. і Конд. Воздв., Прок., Алл. і Прич. Воздв. Ап. з. 125, Єв. Ів. з. 30.

3. Нед. 16 по Сош. і по Воздвиж. Гл. 7, Єв. утр. 5. **Сл. Б.** Два перші антиф. Празн., 3 звич. з прип. Празн. Троп. воскр. і Празн., Сл. Конд. воскр., Ін. Празн. Прок. Алл. Празн. Задостойник: Празн. Ап. з. 203, Єв. Мр. з. 37.

4. Віддання Воздвиження. Сл. Б. Ап. з. 219, Єв. Мр. з. 48.

9. Апост. і Єв. Ів. Богослова. Службу цю з всеночним переносимо на завтра.

10. Нед. 17 по Сош. і Ів. Богослова. Всеночне. Гл. 8, Єв. утр. 6. Все після уставу Бдінного в неділю. **Сл. Б.** Ап. з. 182 і 73, Єв. Мт. з. 62 і Ів. з. 61.

14. Покров Пресв. Богор. Службу цю з всеночним переносимо на неділю 17-го жовтня.

17. Нед. 18 по Сош. і Покров Пресв. Богор. Всеночне. Гл. 1, Єв. утр. 7. Вел. **Веч.** Блаж. муж. Стхр. воскр.- 4 і Покрова 6, Сл. Ін. Покрова. Чтеній 3. Литія. Стхвна воскр. Сл. Ін. Покрова. На благос. хлібів Троп. Покрова 3 р. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Ін. Покрова. Сідал. воскр. з своїми Богород., Полиєлей, і велич. і Ангел. Собор. По Іпак. оба сідални Покрова. Степ. гл., Прок. Покрова і Єв. Покрова Лк. з. 4. Воскресеніє Христово і стхр. Покрова. Канон воскр., Катавасія Отверзу. По 3-ій п. Конд. і Ікос воскр. і сідал. Покрова, по 6-ій Конд. і Ікос Покрова. Чеснішую. Світилен воскр., Сл. Ін. Покрова. На хвалитех стхри воскр. 4 і Покрова 4. Сл. стхра Єванг. Ін. Преблагосл. **Сл. Б.** На Прійдіте поклонімся можна брати припів Спаси нас Сине Божій, молитвами Богородице, поющія ти, аллилуя. Троп. воскр. і Покрова, Сл. Конд. воскр., Ін. Конд. Покрова, Прок. Алл. і Прич. воскр. і Покрова. Ап. з. 188 і 320. Єв. Лк. з. 17 і 54.

24. Нед. 19 по Сош. і Отців 7 Собору. Гл. 2, Єв. утр. 8. Все після уставу Полиєлейного в неділю. **Сл. Б.** Ап. з. 194 і 334, Єв. Лк. з. 26 і Ів. з. 56.

31. Нед. 20 по Сош., Празн. Христа Царя і † Ап. Єв. Луки. Гл. 3, Єв. утр. 9. Воскресну службу опускаємо. Всеночне. На утр. Єв. 95 з переступками. **Сл. Б.** Ап. з. 250 і 251, Єв. Ів. з. 59. **Веч.** Вход., Прок. Кто Бог велій. Отпуст вел.

ЛИСТОПАД

7. Нед. 21 по Сош. Гл. 4. Єв. утр. 10. **Сл. Б.** Ап. з. 203, Єв. Лк. з. 33.

8. Великомуч. Димитрія. Всеночне. **Утр.** Все Празн. Єв. Мт. з. 36. **Сл. Б.** Ап. з. 292, Єв. Ів. з. 52.

14. Нед. 22 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. 11. **Сл. Б.** Ап. з. 215, Єв. Лк. з. 83.

21. Нед. 23 по Сош. і Архистратига Михаїла. Всеночне. Гл. 6, Єв. утр. 1. Все після уставу Бдінного в неділю, лиш де храм, там на утрені місто прок. і Єв. воскр. береться прок. і Єв. празн. Мт. з. 52. **Сл. Б.** Троп. воскр. Мих. і Конд. воскр. Сл. Конд. Мих. Ін. Богор. Прок. Алл. і Прич. воскр. і Мих. Ап. з. 220 і 305, Єв. Лк. з. 38 і 51.

25. Священомуч. Йосафата. Празник цей разом з всеночним переносимо на неділю, лиш там де храм, празника не переносимо на нед. і все беремо празника, а на утрені буде Єв. Ів. з. 35.

28. Нед. 24 по Сош. і Свящмч. Йосафтаа. Всеночне. Гл. 7. Єв. утр. 2. Все після уставу Бдінного в неділю. **Сл. Б.** Ап. з. 221 і 311, Єв. Лк. з. 39 і Ів. з. 36.

Пилипівка — Піст від 28 листопада до Різдва Христового.

ГРУДЕНЬ

4. Введення в Храм Пресв. Богородиці. Всеночне. **Утр.** Єв. Лк. з. 4. **Сл. Б.** Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 54.

5. Нед. 25 по Сош. Гл. 8, Єв. утр. 3. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Введення, Сл. Ко[нд.] воскр., Ін. Конд. Введ. Ап. з. 224, [Єв.] Лк. з. 53.

8. Віддання Введення. Сл. Б. Все В[ве]дення. Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 54.

12. Нед. 26 по Сош. Гл. 1, Єв. утр. [4.] **Сл. Б.** Ап. з. 229, Єв. Лк. з. 66.

19. Нед. 27 по Сош. і св Николая. Все[]ночне. Гл. 2. Єв. утр. 5. Устав той са[м] що й на Ілії в нед. 8-го серпня, лиш т[ам] де храм, на утрені Єв. Ів. з. 36. **Сл.** [**Б.**] Троп. воскр. Свят. і Конд. воскр. [Сл.] Конд. Свят. Ін. Богород. Прок. Алл. [і] Прич. воскр. і Свят. Ап. з. 233 і 335, [Єв.] Лк. з. 71 і 24.

22. Непорочне Зач. Преч. Д. Марії. Все[]ночне. **Утр.** Єв. Лк. з. 4. **Сл. Б.** Ап. з. 32[0], Єв. Лк. з. 3.

26. Нед. Праотців і † Евстратія. [Гл.] 3, Єв. утр. 6. **Вел. Веч.** Стхри воскр. [3,] Праот. 4 і Муч. 3, Сл. Праот. Ін. Дог[м.] Чтенія Муч. 3. На стхвни стхри воск[р.] Сл. Праот. Ін. Неп. Зачат. На кінці Тро[п.] воскр. Сл. Муч. Ін. Праот. **Утр.** Непо[р.] Зач. все опускається. Троп. воскр. 2 [і] Сл. Муч. Ін. Праот. Полиєл. і велич. Н[а] хвалит. стхри воскр. 3. Праот. 2 і Муч. [3] з славою. **Сл. Б.** Троп. воскр. Праот. С[л.] Конд. Муч. Ін. Праот. Ап. Праот. з. 257 [і] Муч. 233, Єв. Лк. з. 76 і 106. **Слідує се[д]миця 29.**

29. Віддання Непор. Зачаття. Сл. [**Б.**] Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 3.

ИРОБИ FAIRVIEW Є БЕЗУМОВНО ҐВА-
АНТОВАНІ — І ЇХ ПОПИРАЄ 33 РОКИ
ЛУЖБИ В ПОСТАЧАННІ ХЕМІЧНИХ ЗА-
ОТРЕБУВАНЬ ЗАХІДНОЇ КАНАДИ

Скроплювання D.D.T.

D.D.T. це прямо чудодійний винищувач всяких галапасів, випробуваний і признаний фармерами, огородниками, садівниками та домовласниками. Fairview Chemical Co. виробляє цілий ряд ґварантованих D.D.T. продуктів. Запитайте про Fairview продукти D.D.T. по назві—ҐВАРАНТОВАНА ЯКІСТЬ. На продаж в місцевих крамарів, або впрост з Fairview Chemical Co.

Fairview 5% D.D.T. Household Surface Spray

D.D.T. скроплювач для вікон, сіток, дверей, тоалет, також для вовняних убрань, меблів, матраців, килимів. Fairview 5% D.D.T. хатний скроплювач можна легко застосувати, він не має запаху та довго вдержується, не плямить нічого, не оставляє і сліду по собі — але ВБИВАЄ мухи, комарі, молі, блощиці, блохи та другі насікомі. Продається у начиннях по 16 унц., 40 унц. та 160 унцій.

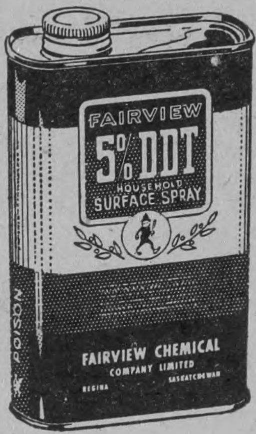

FAIRVIEW Fly-Cop with D.D.T.

Fairview D.D.T. Garden Spray

Не проклинайте більше барабольних хробів, комах, гусільниць і т. п. Скропіть городовину Fairview D.D.T. огородовим скроплювачем і будете мати літо вільне від шкідників. До набуття в начиннях по 8 унц., 16 унц., 40 унц. та 160 унц.

FAIRVIEW Liverstock Spray 50% D.D.T. Concentrated

DUSTY DEATH LOUSE KILLER

Переконано економічний порошок для загального вжитку на фармі для дробу, худоби, коней, овець, свиней, собак а також футрових звірят.

Fairview D.D.T. Barn Spray

Скроплюйте стайні і фармерські забудовання 5% D.D.T. Fairview. Таке скроплювання здержить розношуючі пошесті та докучливі худобі мухи. Кожне розпилення довго триває (2 або 3 скроплення на кожну пору року). В бляшанках по 40 і 160 унцій.

FAIRVIEW Weed-Cop 2, 4-D

ЩУРІ
КОШТУЮТЬ ГРОШІ!

НОВА!
Готова-до-вжитку
FAIRVIEW WARFARIN ОТРУЯ НА ЩУРІ

Вона відразу готова до вжитку. Машиново вимішана із спеціяльною принадою, яка не псується. Питайте за новою готовою до вжитку отруєю щурів Fairview-Warfarin, і позбудьтеся щурів легким способом. Якщо Ви волієте мішати Вашу власну принаду, запитайте за Fairview Warfarin концентратом.

Kayo Waterless Soap

Скоре — Чисте — Вигідне! Чистить руки від смарів, фарби, тиру, саджі, друкарської фарби і т. п. Охороняє руки перед порепанням, бо має в собі лянолін. Також ідеальний середник для чищення мальованих стін, порцеляни, мармору, лінолїюм і т. п.

WARBLE-COP

Т. зв. "варбл флай" приносить канадійцям 10 міліонів долярів шкоди річно ушкоджуючи худобячу шкіру. Коштує всього кілька центів, щб знищити цього шкідника при помочі Fairview Warble-Cop. Одна ¼ фунтова бляшанка вистарчає на 15 до 30 штук худоби.

Пишіть за безплатною літературою до:

FAIRVIEW CHEMICAL CO. LTD.

1355 St. John Street, Regina.
Tel. 91 709.

Коронація 1953

Довгий час промине заки ми зможемо згадувати про день 2-го червня, 1953 року, без зворушення. Цей день справді був зворушливий. Одна з найбільше замітних прикмет тої пропамятної події була та, що така величезна кількість людей — мужчин, женщин і дітей, мала зможність брати в ній участь і мати привілеї бути свідками її. Перший раз в історії сім і пів тисяч глядачів, запрошені до Вестминстерського Аббатства, і около три міліони людей приглядалися коронаційним церемоніям з вулиць, будинків і підвищень, а в додатку до тих — міліони бачили все це з віддалі, на телевізії, в Британії, в континентальній Европі, в Північній Америці.

Цей величавий спектакль дня 2-го червня був кульмінацією цілої серії зворушливих подій — овоч місяців приготування. Ще рік перед тим, у 1952 році, уряд приготовляв ріжні пляни для церемонії в Вестминстерському Аббатстві, для приміщення глядачів здовж вулиць куди мала йти процесія, і для удекорування та освітлення публичних будинків.

Потяг за потягом, автобус за автобусом, — всі переповнені людьми з ріжних частей Британії й світа, зїзджалися до Лондону, а велика кількість їх з дальших країн прибувала кораблями й літаками. Бизнесовці пішли на поміч урядові в праці приготування Лондону до цеї величної події.

Вже в неділю, в день перед Коронацією, на вулицях забирали свої місця люди, котрі хотіли бути певні про побачення славної коронаційної процесії. Погода почала вже того дня псуватися. Помимо того, однак, видно було здовж вулиць, куди мала йти процесія, людей стоячих, сидячих і лежачих. Там вони перебули цілий вечір і цілу ніч. У понеділок, 2-го червня, почав таки добре росити дощ, але помимо того люди таки прибували, приносячи з собою коци, термос-фляшки з теплими напитками, торбинки з харчами, кар… до грання, а навіть і великі тарпавлі… яких розвішували від стовпа до де… ва, щоб скритися від дощу. Тої н… Малл представляв собою чудний ви… При кінці його, біля Палати, були т… сячі людей, сподіваючися побачи… Королівську Пару, а по обох бок… мужчини, женщини й діти готовили… до спання.

Час минав швидко, бо на вулиц… було на що дивитися тої ночі.

Ранком, у годині 8.45, було що … плескувати й окрикувати, бо в перш… з усіх девять процесій, які мали пр… бути до Вестминстерського Аббатств… прибув Лорд Мейор Лондону, з Ме… шон Гавс. Члени Королівської Роди… і представники чужинних держав пр… бували за ним автами з Бакінґгем П… лати і Ст. Джеймс Палати. Короле… Мати і Принцеса Марґарета були пр… вітані гучними окликами коли вон… прибули в кареті Ірляндської Держав… з Кларенц Гавс.

Найдовша й найгучніша овація б… ла зарезервована для Королеви, яка, … багряному оксамитовому, обшитом… футром з горностая убранні, з Принц… Филипом у повному однострою Адм… рала Фльоти побіч неї, виїхали в золо… тій Державній Кареті кілька хвилин п… ред десятою годиною ранку. Оце бул… справді барвиста процесія: червоні … сині туніки Домашної Кавалерії й … шоломи з перами, Тудор одностр… Йовменів Сторожі, і багряні коні К… ролівського Бурґомайстра і Вотермен… ловили очі.

Коли зявилася сама Королева … Вестминстерському Аббатстві, музик… припинилась, а затрубіли двадцять тру… бок. Тоді Королеви Школярі Вестмин… стер Школи дали свій клич і традицій… ний салют: "Віват Реґіна! Віват Реґін… Елизабета! Віват! Віват! Віват!" Про… довжував гимн а Королева, вийшовш… сходами до Театру з великою повагою…

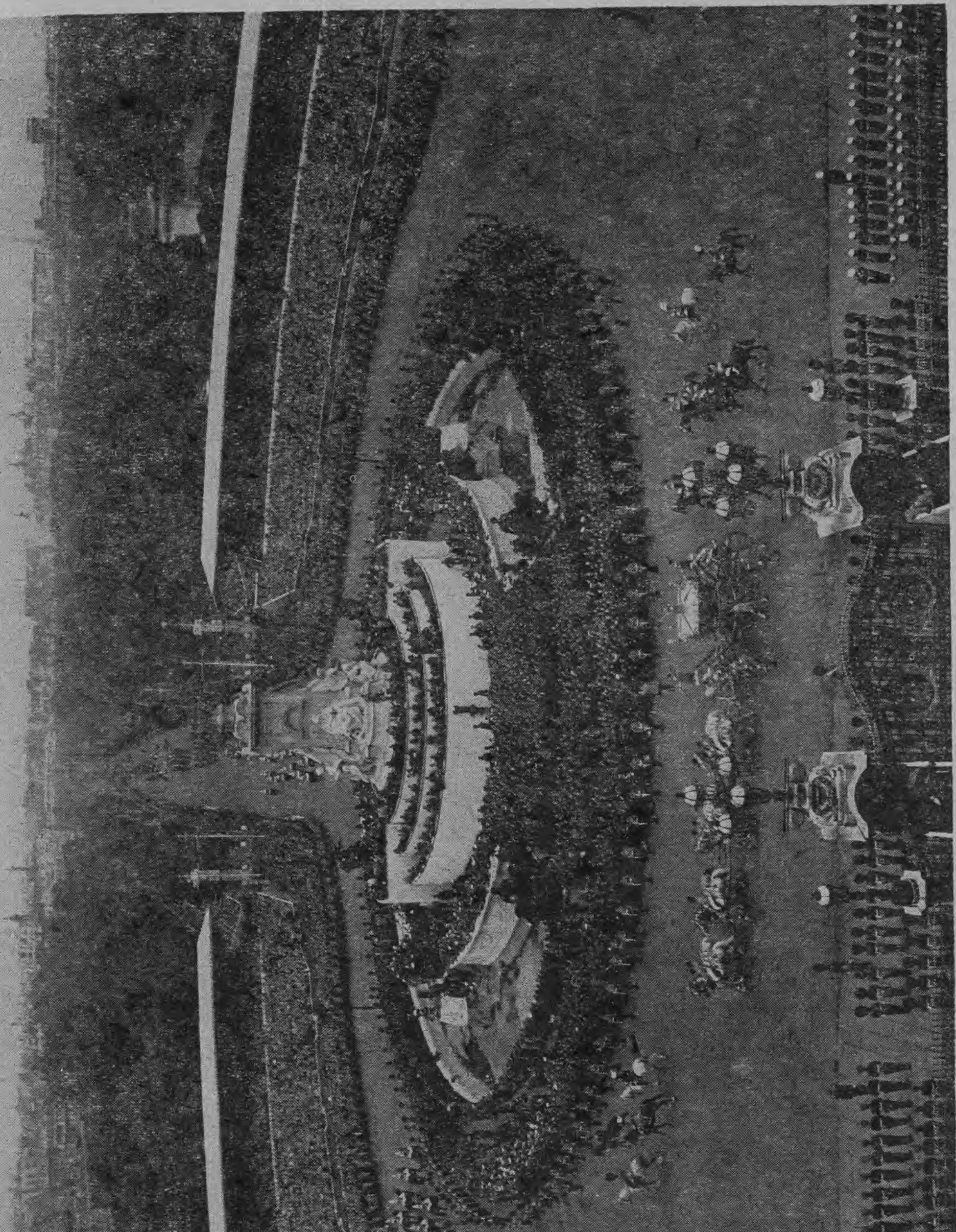

Коронаційна парада в дорозі до Вестминстер Аббатства

По коронації Королеви Єлисавети II в Вестминстер Аббатстві

почала йти до Крісла Естату, під Королівською Ґалерією.

Після церемонії трубіли трубки, дзвонили дзвони, а по цілій країні й в цілому Комонвелті гриміли гармати в салюті. "Боже, Щасти Королевій!", викрикувала конґреґація раз за разом. На вулицях, де сотки голосників передавали церемонію стоячим слухачам, чути було раз за разом "Боже, Щасти Королевій!"

По довгій церемонії коронування, процесія, довга на дві милі, приготовлялась до подорожі назад до палати, головними вулицями міста. В ній брали участь частини всіх військ Її Величности. Між ними було 450 канадійців, у ріжних відділах.

В процесії була також і процесія самої Королеви. Капеляни й офіцери трьох військових служб йшли попереду піхотою і їхали в каретах. Їхали на конях Адмірали, і це викликало оплески, а з декотрих сторін здушені сміхи.

І ось так процесія йшла — здовж вулицею Оксфорд, вулицею Ріджент і Геймаркет, через Адміралті Браму, здовж Маллу до Бакінґгем Палати, де велика золота Державна Карета нарешті прибула, по пятьох милях подорожування, шість і пів годин по відїзді від Вестминстерського Аббатства.

Але на цьому святкування ще не були скінчені. Люди оставалися на вулицях, а перед Палатою було їх около 50,000. На бальконі зявилася Королева Єлисавета з Принцом Филипом і дітьми та іншими членами королівської родини, щоб прийняти оклики і побачити лет літаків понад Палату. Між ними були 24 канадійських Сейбр турбінових літаків, і вони віддали свій салют три хвилини пізніше.

Потім почались вистрілювання фаерверків на південному березі ріки Темз. Придивлялися їм тисячі народу.

Під ніч, коли почало холодніти, ці маси народу пішли над ріку і там забавлялися, танцюючи й співаючи.

Був це справді величавий і пропамятний день для молодої Королеви, а також і для її вірних людей.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ НА ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Нарешті — ляксатива, яку радо заживатимуть навіть найбільш вередливі діти. Приємні в смаку, легкі до поликання Children's Own Tablets приносять скору, повну акцію без непрємних груднощів і силувань. Для дітей від 3 до 15 орків. Виробляють продуценти Baby's Own Tablets. Купіть пакетик сьогодні у вашій аптеці.

CHILDREN'S OWN TABLETS

ЛИШЕ 30 ЦЕНТІВ.

ХОЛОД, МОРОЗНЕ ПОВІТРЯ УТРУДНЮВАЛИ ВІДДИХ

ПАН ФРЕД ВИЛІ

з Чаррон, Алберта

боявся приходу зими від коли він почав хворіти на астму, "Мої плечі горбилися — він писав до нас — з намаганням схопити віддих через мої бронхіяльні проводи. Досить часто я не міг положитись та заснути. Коли холодне, морозне повітря дісталось до моїх носових і бронхіяльних проводів, я не міг віддихати. Щасливо для мене я довідався минулої зими про Templeton's RAZ-MAH Капсулі і почав їх вживати з дуже добрим

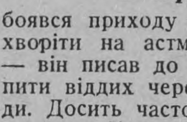

вислідом. Можу вас впевнити, що я не хочу бути без RAZ-MAH дома. Коли я вживаю RAZ-MAH я можу віддихати легко і вигідно без затягання і задухи. Моя жінка та я вживаємо RAZ-MAH з добрими вислідами і я лише бажаю щоб і другі терплячі на бронхіяльне недомагання довідались про це лікарство".

на... астму, хронічний бронхіт і задуху.

RAZ-MAH 65¢ & $1.35 В УСІХ АПТЕКАХ

Templeton's RAZ-MAH FOR... Stubborn Bronchial Coughs Chronic Bronchitis — Asthma

Що це таке вільна підприємчивість

Це не має нічого спільного з політикою, ані з багатством чи клясою. Це є спосіб життя, в якому ви, як одиниця, є важні. Малі речі є складовими частинами такого способу життя, але подумайте, що ви втратилиб, колиб воно було відібране:

Вільна підприємчивість це право відкрити ґазолінову станцію або склеп, або купити фарму, якщо бажаєте бути своїм власним паном, або змінити вашу працю, якщо ви не любите людини, в якої працюєте (під комунізмом ви працюєте там, де вам прикажуть і ви живете та вмираєте під руководством твердо-кулачних бюрократів, які наказують вам кожний рух, що ви наважитесь зробити).

Вільна підприємчивість це право замкнути свої двері вночі (в комуністичних країнах живеться в постійному страсі, що таємна поліція може кожної хвилини вломитись до вашої хати).

Вільна підприємчивість це право спротивлятись (в комуністичних країнах ви покірно кажете "так" на все, що вам приказують).

Вільна підприємчивість це право оща-джувати гроші, якщо ви бажаєте, або витратити їх коли і на що вам забажається (під комунізмом ви ніколи не малиб грошей ні на одне ні на друге — преважкою працею заробляєте заледве стільки, щоб якось проживотіти).

Вільна підприємчивість глядить на п ліцая як на людину, що має в охоронювати, на суддю як на пр ятеля, що хоче вам помогти (в к муністичних країнах ви краще вист рігайтеся поліції . . . а жахом для в є всі судді і суди).

Вільна підприємчивість це право вихо вувати своїх дітей так, як ви вважа єте за найкраще (під комунізмом р шає держава чого ваша дитина буд вчитися та що буде робити та де йти Пошана для родичів й родинног життя там не існує).

Вільна підприємчивість це право свобід но говорити про все, що хочете (комуністичних країнах ви ніколи н знаєте хто ваш приятель або чи ваш власна дитина не є донощиком. Ва приказуються ваші опінії, а ви краще не проголошуйте інших).

Вільна підприємчивість не має нічог спільного з тим, скільки ви маєте ч не маєте грошей, або яке ваше зай няття та чи взагалі ви його маєте Вільна підприємчивість означає пра во **бути собою** замість безіменни числом в масі, над якою панує горст ка деспотів. Вільна підприємчивість це сума багатьох малих речей — од наче яким ви булиб нуждарем, колиб ці речі хтось від вас відобрав!

HUDSON BAY EXPLORATION AND
DEVELOPMENT COMPANY LIMITED
500 Royal Bank Building, Winnipeg, Manitoba

ПРОСПЕКТИ І РОЗВИТОК

Компанія солїцитує прийняття Власностей
для Розшуків і Розвитку.

Field Office: FLIN FLON, MANITOBA

Hudson Bay
Mining and Smelting
Co., Limited

Продуценти
Міді — Цинку — Золота
Срібла — Кадміюм
Селеніюм й Телюріюм

•

Копальня й металюрґічні
заведення
FLIN FLON
MANITOBA

•

Гидро-електричні заведення
ISLAND FALLS
SASKATCHEWAN

HUDSON BAY MINING AND
SMELTING CO., LIMITED

Incorporated Under The Dominion Companies Act,
December 27, 1927.

Дещо Про Канадійську Конституцію

Конституція Канади є частинно писана а частинно неписана. Прочитавши кілька документів, можна мати досить добре поняття про писану частину нашої конституції, але щоб зрозуміти її повніше, треба брати під увагу багато дечого, що не є вложене в специфічних статутах. Отже конституція Канади, так як багато іншого в анґльо-мовному світі, є гнучка з того, що лише частина її є написана, і тому це уможливлює повільні й постепенні зміни в ній.

Основою нашої писаної конституції є Бритіш Норт Америка Акт. Первісно цей Акт був ухвалений 29-го березня, 1867, а доповнений Канадою недавно — 31-го травня, 1951. Хотяй ці Акти були одобрені Британійським Парляментом, перший з них був ухвалений тому, що "провінції Канада, Нова Скошія і Ню Бронсвик висловили своє бажання обєднатися федерально в Одну Домінію під Короною Злученого Королівства Великої Британії й Ірляндії". Наступні Акти були ухвалені Парляментом Злученого Королівства в відповідь на просьби до Корони від "Сенату і Палати Послів Канади, зібрані в Парляменті". Цим чином канадійський парлямент несе на собі повну, практичну відповідальність за теперішну доповнену форму цих статутів. Решта писаної частини нашої конституції складається з актів Парляменту Злученого Королівства, таких як Статут Вестминстеру з 11-го грудня, 1931, і актів канадійського парляменту, таких як той, котрий був ухвалений недавно для створення канадійського горожанства.

Неписана частина нашої конституції походить з традицій, парляментарних звичаїв і процедур, конституційних конвенцій, і дещо з рішень судів. Коли говориться про голову федерального уряду як про Премієр-Міністра, а про політичного голову провінціяльного уряду як про Премієра, то це на підставі нашої неписаної конституції. Однак декотрі премієри зарезервовую[ть] для себе право вживати титул Премієр Міністра на декотрих оказіях або в ві[д]ношенні до декотрих обовязків, а ро[б]лячи це, вони поступають зовсім зг[ід]но з духом нашої неписаної конституц[ії].

В декотрих случаях тяжко сказа[ти] чи конституційне значіння деяких а[к]тів належить до писаної чи неписан[ої] конституції. Приміром, коли канаді[й]ські делеґати брали участь у Парижс[ь]кій Конференції в 1919 році і коли во[]ни підписали Версайський Договір в [і]мені Канади, то ці діла були кроком [в] канадійській еволюції від статусу ко[]льонії до статусу Домінії. Але легко ба[]чити, що Версайський Договір не є та[]кий самий документ канадійської кон[]ституції як перший Бритіш Норт Аме[]рика Акт. В дійсності зростаюче priз[]нання статусу нашої держави, яке бу[]ло символізоване підписанням цьог[о] Договору канадійськими делеґатами, виринуло з досить широких обставин.

Між іншими важними недавним[и] розвитками канадійської конституції [є] угоди, заключені між федеральним уря[]дом і одним або більше провінціяльни[х] урядів. В собі ці документи загально о[]значують якесь зарядження для коопе[]рації в виконанні новорозвиненої функ[]ції уряду, або специфічні зарядження для накреслення певних відповідально[]стей, і як таким вони мають бути вико[]нані в даному періоді часу. Тому, що слова в цих зарядженнях мають до ді[]ла з більше-менше конкретною прак[]тичною проблемою, для їх повного кон[]ституційного значіння треба часом вгля[]нути в минуле і в дух угоди або в се[]рію угод, а тоді висновки такої аналі[]зи є звичайно залежні від будучих роз[]витків.

Слово "уряд" вживається в шир[]шому значінні для охоплення тотально[]сти леґіслятивних, виконавчих і суддей[]ських функцій. В цьому розумінні мож[]на сказати, що Канада має один феде[]

ральний уряд і десять провінціяльних урядів. Однак звичайно говориться про третий і ширший рівень уряду коли мається на думці муніципали, містечка і міста, тобто "місцевий уряд". Та це останне слово є рідко коли, якщо взагалі, вживане в індивідуальному змислі, тобто звичайно кажеться "Міська Рада Гамілтону", замість "Уряд Гамілтону".

Слова "уряд" або "уряд дня" часто вживається в вужчому змислі, маючи на думці виконавче рамено уряду. В цьому відношенні добре памятати, що хотяй Ґенерал-Ґубернатор підписує законопроєкти і т. з. "Ордерс-Ін-Кавнсил", то його обовязки є не-політичні, і в тому самому змислі говориться в Британії, що "Корона не може скривдити". Коли говориться, що Премієр-Міністер і його кабінет "дораджують" Ґенерал-Ґубернаторові, то значіння цього слова є більше ніж у звичайному вжитку і треба його розуміти тільки в відношенні до неписаної конституції.

Беручи справу загально, федеральний уряд Канади складається з Ґенерал-Ґубернатора, який є особистим представником Її Величности Королеви в Канаді; Сенату і Палати Послів. Сенат і Палата Послів, знані разом як Парлямент Канади, є леґіслятивним раменем нашого уряду. Сенат складається з 102 членів, вибраних репрезентувати нарід Канади головно на принципі територіяльної репрезентації, замість репрезентації певної кількости населення. Чотири надморські провінції є репрезентовані 30 сенаторами; Квебек 24; Онтеріо 24; і степові провінції та Бритіш Колюмбія 24. Членство в Сенаті триває на ціле життя, і коли заходить опорожнення, відповідальністю кабінету є "дорадити" Ґенерал-Ґубернаторові про нове назначення.

Палата Послів складається з 265 місць. Члени цеї Палати є вибрані населенням у ріжних виборчих округах, на які держава є поділена для федеральних виборів. В своїй композиції Палата Послів має на ціли підкреслювати принцип репрезентацію населення радше ніж репрезентацію по території. Згідно з цим, по кожному десяти-літному переписі населення границі федеральних виборчих округів, а якщо потрібно то і число місць у Палаті, підпадають певним змінам, щоб відповідати змінам кількости населення в ріжних округах.

Виконне рамено федерального уряду включає Ґенерал-Ґубернатора і кабінет, який є комітетом Королівської "Приві Кавнсил" у Канаді. Однак у практиці повна відповідальність за ведення політики спочиває на кабінеті. Перший міністер кабінету є знаний як Премієр-Міністер, який нормально є провідником політичної партії з найбільшим числом вибраних послів у Палаті Послів. Є це прероґативою Премієр-Міністра вибирати міністрів і секретарів державних справ, які разом творять кабінет; нормально він вибирає їх з поміж вибраних послів. Члени кабінету є звичайно індивідуально відповідальні за провадження одного, а часом і більше, департаментів.

Члени державної служби є, в теорії, слуги Її Величности Королеви. В відріжненні від членів кабінету і парляменту, державні службовці є не-політичні. Вони є затруднені на стало і під дирекцією кабінету вони виконують публичну службу та вводять у життя закони ухвалені парляментом.

Суддейство в Канаді є частинно федеральне а частинно провінціяльне. Федеральний парлямент відповідає за кримінальні закони й її поправки. Найвищий Суд Канади, Ексчекер Суд і Адміраліційний Суд, є судами федеральними. З другої сторони, провінціяльні найвищі суди й всі інші аж до малих місцевих судів, над якими наглядають місцеві судді, т. з. "Джастисес оф да Піс" або маґістрати належать до провінції, і провінціяльні леґіслятури відповідають за цивільні закони.

Хотяй члени Палати Послів є нормально вибирані на не довше як пять років, часто трапляється, що загальні вибори є розписані перед скінченням цього періоду часу. Частиною неписаної конституції є те, що рішення щодо часу виборів залежить від Премієр-Міністра. Правила про кваліфікації виборців у федеральних виборах є відповідальністю парляменту. В недавних виборах право голосу мали всі канадійські горожани або інші британські піддані, мужчини чи женщини, які прожили в Канаді 12 місяців перед днем виборів, і які є 21 років або більше в віці, з тим виїмком, що члени Канадійських

Збройних Сил в активній службі або в резервових силах на постійній службі можуть голосувати навіть коли вони не є 21 років у віці.

Вкінці — парляменти в Канаді є нічим іншим як тільки речниками нас ління. Вони виконують волю й бажа ня народу. Коли є перевага опінії сер населення за певними змінами в зако або законах, парлямент з цею опініє числиться і вдоволяє ті бажання.

З Піонірських Гараздів

Приїхав я до Канади 52 роки тому, тай згорбатів і зігнувся, тай болять мене боки. Як приїхав до Канади, не мав що робити, тай мусів я на нещастя фарму собі взяти.

Взяв я фарму з грубим лісом тай "корти" рубаю, а у хаті ані пушки муки ми не маєм. Нарубав я десять "кортів" тай хочу продати, тай не було отих "кортів" кому купувати.

Тай пішов я до Шовл Лейку анґліка питати — може купиш в мене "корти", я їх десять маю. А він каже — може куплю, я тепер не знаю, бо так само бідний тай грошей не маю. Я йому кажу: Щож я маю робити? Ані грошей, ані муки, як ми будем жити? А він каже: Як ти хочеш ті дрова продати, то я можу тобі за них одну пятку дати.

Я подумав: що мені робити? Треба пятку взяти тай купити мішок муки і до дому вертати. Питаю я анґліка чи може він завезти, а він каже: Дай мені пятку, то не будеш нести.

Та давби я тобі пятку, коли я не маю. Що я буду тепер робити, то я сам не знаю.

Тай вийшов я на місто, побачив анґліка тай питаю я його так як чоловіка: Чи годен ти мені ту муку завести? А він каже: Я завезу, а яка там дорога? Я йому кажу: Дорога то дуже убога.

Пішов від по коня, "боґою" приїзджає, бере мішок з мукою, на "боґу" кидає.

Виїхали ми з Шовл Лейку в четвертій годині, а мали ми їхати двадцять і дві милі. Приїхали в густий ліс, сонце ся спустило, а ми якраз у болото, на велике диво. Як застрягла "боґа" з мукою, ми взяли скакати, мука впала у болото, а кінь утікати. Питаюся анґліка кілько грошей хоче.

— Я від тебе нічого не хочу брат але ми оба будем муку в болоті добр памятати. А ти будеш працювати, я будеш її носити, то будеш її памятат доки будеш жити.

Так ми ся попращали. Бувай зд ров, друже. Буду я тя памятати, буду і люди знати. І лишив я ту муку під гр бим пеньком, а я до дому десять мил пішком.

Прийшов я до дому, жінка в дом плаче. Каже: Я думала, що ані тебе, а муки більше не побачу.

А я кажу: Не плач, жінко, нема чог журитись. Як нам Господь допоможе якось будем жити. Жінка добре випла калась і почала питати: Де ти був, щ робив, тай чи муки ти купив? Купив купив, не журися, як принесу — по дивишся.

Другого дня ранком, в руці з по рожним мішком, на три рази розділи тай 60 миль зробив заки муку поносив Маєм муку, бараболі, тай дві курки, щ й цибулю, а корову набудемо, тай с біди позбудемо.

Тепер маєм звідки жити тай не будемо бідити. Як будемо працювати т будемо ми всьо мати. Булоб тепер добре жити як би не тра умирати. Бо ми тяжко працювали і піонірами стали. Досит, ми ся набідили. А тепер тра умирати, тай всьо своє покидати.

Петро Старенький
Виста, Ман.

КОНЕЧНЕ ЗЛО

— До біса! Завтра мушу бути на шлюбі, а я тих церемоній так ненавиджу.

— Ну, то не йди.

— Е, та мушу, бо це мій власний шлюб.

Полісся

ПРАІСТОРІЯ ПОЛІССЯ

На північному заході українських земель, обабіч ріки Припяті, розложилася велика, вкрита багнами й лісами низина — Полісся. Поліська низина незвичайно рівна й низька. Її винесення над зеркало моря виносить заледве 120 до 150 м. З усіх боків окружають Полісся землі вище положені: від полудня височина волинська, від півночі білоруська, на заході Підляшшя, а на сході виходить Полісся поза Дніпро та сягає західних обног центральної височини Східньої Европи.

З огляду на будову можемо порівняти Поліську низину з величезним широким а плитким коритом, що вздовж нього повільною течією веться один з найбільших допливів Дніпра— Припять. З обох боків несуть до Припяті свої води великі її притоки: Туря, Стохід, Стир, Горинь, Ствиг, Уборть, Славична й Уж з правого, а Пина, Яселда, Цна, Лань, Суч і Птич з лівого боку. Всі вони пливуть дуже повільно: розщіплюються на безліч рамен, що обливають річкові острівці, то знов лучаться в широкі і плиткі забагнені русла. В наслідок повільного відводнення Полісся з причини дуже малого спаду рік (від джерел Припяті до її устя в Дніпро ріжниця в висоті виносить заледве 30 метрів) бувають на Поліссі дуже часті повені. Найбільші вони на весні, коли розтають сніги і в часі літніх дощів. Ріки виступають тоді зо своїх низьких берегів, заливають цілу околицю, що замінюється у велике плитке озеро. Над поверхнею води виступають тільки вище положені місця з лісами й людськими оселями. Сухопутня лучба на той час переривається, а між окремими місцевинами й хуторами можна скомунікуватися тільки водою. Весняна розтопа триває нераз кілька місяців, повінь літня кілька тижнів.

Коли уступлять весняні розтопи, велика частина вод задержується в широких плитких заглибинах, творячи озера, або всякає в верхню верству ґрунту та перемінюється в багно. Озера виступають ґрупами. Найбільші з них над горішньою Припятю (Оріхове, Волянське, Біле, Піщане, Любянське, Нобельське і ін.) і на північ від Яселди (Біле, Чорне, Бобровицьке, Вигонівське, Поготське і інші).

Серед поліських багон дадуться виріжнити два головні типи. На заході й півночі переважають великі торфовища, заливані щороку водами й порослі низьким сосновим лісом, на сході й полудні — гала, багнисті луки, вкриті скупою рослинністю, травою або корчами лозини і рокити. Найбільші простори займають багна над горішньою Припятю, над Яселдою, між Цною й Ланю, між Случчю і Птичю, над Гориню й Маню, Ствигою й Убортою.

Сухого ґрунту на Поліссі дуже мало. Він розкинений неправильними платами серед непрохідних багон, або веться серед них довгими язиками. Сухі терени збудовані переважно зі звалів піску, порослих лісом і зайнятих під управу ріллі й оселі. Дуже часто сухий острівець так малий, що на ньому стоїть тільки один сільський хутір, бо малий шматок землі не може виживити більше як одну родину. Декотрі сухі острови великі на кілька й кільканадцять квадратних кільометрів. Найбільші з них: Загороддя між Пиною й Яселдою, Заріччя між Припяттю й Гориню, Війтівські висоти над Сновом, Заведення правобіч Десни й ін.

Ґеольоґічна будова Полісся ще не є докладно просліджена. Однак уже з дотеперішніх дослідів можна відтворити собі в грубих рисах його історію. В найдавнішій т. зв. палеозойській *)

*) Ґеольоґічну історію землі ділять на чотири ери: 1) архейську, що в ній не жили на землі ніякі тварини, 2) палеозейську, в якій появилися вже дерева й перші звірята (слимаки, риби) около 300 міліонів літ назад, 3) мезозойську, в якій жили велитенські смоки й птиці, і врешті 4) кенозойську, що в ній появилися ссавці (коні, слоні, мамути, чоловік).

ері зайшли тут великі забурення в земській корі. Ґранітові скали, що повстали на досвітку життя нашої планети, потріскали і з під них видісталися на поверхню землі вульканічні ляви: порфіри й ґабро, що тут і там виступають з під поверхні багон поруч з рудими й сірими ґранітовими скалами. Мабуть вже в тих дуже давних часах вигнулася на Поліссі земна кора. В середній ґеольоґічній ері, а саме в крейдовій формації було Полісся залите морем; на його дні осаджувались піски, намул і розмиті вапнякові скали, що утворили грубі поклади опоки і глин, так густі, що цілковито не пропускають в глиб води. В передостанній ґеольоґічній добі (в дилювіяльній) обнизилася температура повітря над Европою так сильно, що велитенські простори від Скандинавії по Середущу Україну вкрилися грубою верствою снігів і льоду. Лід був у повільному, але постійному русі з півночі на південь й горнув перед собою, під собою та ніс на собі великі камінюки, пісок і глину, нераз з дуже далеких країн, напр., зо скандинавського півострова. Коли клімат поліпшувався, льодовик топився, а на місці своєї "смерти" полишав принесені колись з собою скали та знищений край. Каміння, шутер, пісок і глина, котрі горнув льодовик на свойому "чолі", полишилися як великі грубі вали т. зв. чолової або кінцевої морени. Чолові морени стрічаємо на Поліссі здовж лінії, що лучить міста Любомиль - Ковель - Рафалівка, Дубровиц. Прямо до валів кінцевої морени до півночі уложилися нижчі вали донної морени (скали, що їх горнув льодовик на свойому дні), розмиті пізніше пливучою водою. Суходіл покривав поліську низину кількома наворотами й за кожним разом полишав за собою сліди. В одному місці жолобив він плиткі й довгі заглибини, що опісля виповнювалися водою та дали початок т. зв. польодовиковим озерам, що їх до сьогодні багато на Поліссі; в другому накопичував скальний матеріял, принесений з інших місць, — в морени, що тепер є одинокими майже сухими місцями, на яких міг поселитися чоловік.

Згодом пливуча вода й вітер змінили первісний вигляд Полісся. Багато озер засипав вітер або занесли ріки му[лом] і піском та утворили гала, інші зм[а]ліли бо стратили багато води, ще ін[ші] поросли торфом. Над сумною, зимно[ю] й мокрою пустинею, яку представляло собою Полісся, буяли вітри, що несли піском та сипали його в видми, подібн[і] до тих, яких можна побачити на неза[лісених] морських побережжях і піско[вих] пустинях. Пізніше зачало Полісс[я] вкриватися рослинністю; підмоклі місц[я] — комишемшуваром, корчами лозини [і] карловатою деревиною, сухіші заняли дерева — сосна, береза, вільха, осика, що створили густий праліс. У ньому найшла захист дика звірина: тур медвідь, дик, рись, вовк, лось, серна, бобр і інші. На багнах розмножилось болотне птац[тво] (чорний бузько), а в ріках риба. За звіриною пішов у праліс і чоловік, що найшов тут захист перед ворогом, а ліс і ріка давали йому можність про[житку й] харчування.

Про всі ті давні-давні часи життя-буття чоловіка на Поліссі не знаємо нічого певного. Грецький історик Геродот, що подорожував по Україні коло 500 років перед Різдвом Христа, згадує про поліське море. Мабуть ще в ті часи більша частина Полісся була вкрита озерами. З народів, що замешкували тоді Полісся, вичислює Геродот будинів, ґетонів і неврів. Ці останні мали належати до словян. Римські ґеоґрафи й історики Пліній і Тацит назвали Полісся колискою словян. Александрійський ґеоґраф Птоломей, що жив около 150 року по Христі, нарисував навіть карту Полісся. Столицею й торговельним осередком Полісся мав бути город Леінон, положений на місці сьогоднішнього Пинська. На території Полісся зазначив цей грецький ґеоґраф багато ріжних племен: ветенів, костобоків, ставанів або стовенів, ґіліонів. З них більшість напевно словяни. Згадки й оповідання старинних ґеоґрафів і істориків потверджують найновіші досліди. Саме краї між Бугом і середущим Дніпром — отже українські землі — є колискою словянських народів. Звідсіля розходились ґрупи словян в усі напрями, даючи початок ріжним словянським народам.

Що Кажуть За Залізною Занавісою?

Підчас довшого побуту Дейвида Дж. Далліна в західній Німеччині він стрічався з багатьома втікачами з Совєтського Союзу. Ці втікачі передали йому багато добрих анекдот на тему життя в ньому. Декотрі з цих анекдот висьмівають колгоспи, інші комуністичний режім, ще інші Сталіна й т. д.

—О—

Чорчил, Рузвелт і Сталін, увійшовши до неба, мали побачення з св. Петром. Каже Чорчил: Я є паном моря, якого Бог сотворив на початку світа.

Рузвелт каже: Я є паном повітря, яке існувало ще перед сотворенням моря.

А Сталін каже: Я є першим. Я є паном хаосу, який існував ще далеко перед сотворенням моря і повітря.

—О—

Питання: Де є більше демократії — в Совєтському Союзі чи в Злучених Державах?

Відповідь: В Совєтському Союзі, безперечно. В Вашінґтоні вільно стати перед Білим Домом і викрикувати критику американської політики, але президент Айзенгавер з нею не погодиться. А в Москві вільно стати перед Кремлем і критикувати американську політику, і Сталін з тим вповні погодиться.

—О—

Совєтський Союз хотів великої позички від Злучених Держав. Головний американський урядовець питає:

— Яку запоруку ви можете дати за позичку?

— Вугілля, залізо і золото, — відповів совєтський урядовець.

— Але ці багатства під землею. Що ви маєте на поверхні? — питає американець. Комуніст надувся і відповідає:

— Ми маємо совєтський уряд.

По кількох хвилинах мовчанки американець сказав рішучо:

— Коли ваше вугілля, залізо і золото будуть на поверхні, а ваш совєтський уряд буде під землею, тоді будемо говорити про позичку.

Мав селянин чотири сини. Три з них були в Совєтському Союзі славними людьми. Один був письменником, другий картуністом, а третий пресовим фотографістом. Каже до нього приятель:

— Ви мусите бути дуже щасливі й горді з них.

— Так, так, але подумайте про четвертого. Він живе в Злучених Державах.

— А що цей робить?

— Безробітний.

— Шкода. Він певно там бідує та ще й тягарем для вас.

— Що? Де там. Колиб не він і його поміч, то я вже бувби давно з голоду вмер.

—О—

— Кілько вам літ, дідуню?

— Тридцять-один.

— Алеж ви виглядаєте багато старші.

— Та я родився року 1889, але цих минулих тридцять років то не було життя, отже я їх не враховую.

—О—

Селянин відвідав Москву і, повернувши до села, не міг нахвалитися великим поступом у столиці. Каже він:

— Та-ж там є будинки, які були збудовані за два-три місяці, яких колись за царя треба було будувати цілими роками.

— Це ніщо, — каже його сусід. — Гляньте на наш цвинтар. Колись треба було пятьдесять років його заповнити, а тепер він буде заповнений за два роки.

—О—

На Україні повторюють часто оцю анекдоту:

— Котрий край найбільший на світі?

— Україна.

— А то чому?

— Бо її уряд в Москві, а населення геть аж на Сибірі.

—О—

Розмова в Москві:

— Як ся маєте сьогодні?

— Гірше як вчера, а ліпше як завтра.

ГАЛАКТІОН ЧІПКА

Золотий Гомін

Різдво — свято родини, свято хати; Великдень — свято громади, свято вільного простору. Колядки, хоч і співані на дворі, але призначені для тих, що в хатах; гагілки, хочби були співані в хатах — призначені для тих, що на дворі весну зустрічають.

"Сонце — як усміх дитини,
Хмари — як материн гнів,
А понад нивами лине
Сріблом вибиваний спів;
Сріблом вибиваний, золотом зливаний,
Дзвонами золотими"...

Буває нераз вітер. Але він не жорстокий вітрило, а пустун-вітрик. Буває і дощ нераз, але це він не докучливий дощище, а нешкідливий дощик, що викликує сміх. Залетить час до часу сніг, побілить навіть землю на хвилину, небажаний він, нікому не потрібний, але немає в нього і в десятеро такої сили, щоб присипати радість очей, заморозити пісню в грудях.

"А вже весна воскресла, воскресла,
Щож вона нам принесла, принесла?
Принесла нам красоньку, красоньку,
Як на небі зіроньку, зіроньку"...

А дзвони дзвонять і дзвонять... Переливаються крізь голосниці, спливають у далину, затоплюють людей, хати, розкочуються по зелених нивах, далеко, широко, а там зустрічаються з радісною повінню довколишніх дзвонів, аж урешті над усею країною встає золотий гомін Великодня...

Спомини і дійсність — учора і сьогодні! Ні, не тільки сьогодні, але й завтра!...

Що варта спомини, коли нема з них користи для сьогодні і завтра?

— — — — —

Маленька, деревяна церковця, під затишними крилами старезних лип і ясенів. У церковці ледве блимає світло лямпади. А те світло то виявляє, то погружує в морок похилені голови людей, що стоять навколішках і шепчуть молитви. Маленька церковця — неначе вулик. Несуть люди-бджоли мед свої молитов і складають їх на вівтар Вели кому Пасічникові. Світло лямпади ро світить часом лиця двох противникі Тоді ці противники поглянуть собі в о чі і тричі похитують до себе головам "Прости мені, брате!"

Якогож то великого храму треб щоб звести до нього всіх українськи противників, і якого настрою молито ного, щоб вони врешті похитали до се бе головами: "Прости мені, брате!"...

— — — — —

В Великодню суботу палять хлоп на вигоні вогонь. Це на память то вогню, що горів на подвірю жидівськ го перво-священика, а слуги грілися п ньому.

Горить вогонь і горітиме цілу ні А на вогонь іде не тільки сухе ломачч але й непотрібне барахло з господарст поломані драбини, вислужені ворота, п регнилі дошки. Великодній вогонь сп лить те все, щоб не валялось під ног ми, не засмічувало подвіря.

Якогоб то великого вогню треб щоб спалити все те барахло, що засм чує наші подвіря, і якого великодн го настрою, щоб люди те барахло ві дали на спалення?!

— — — — —

На майдані коло церкви ясно-ясн Хочби й хмари на небі, так розсвічую день радісні очі, щасливі усміхи.

А гагілки, як стада срібних голуб кружляють над головами.

"Ой, Іванчику, білоданчику,
Та поплинь, поплинь по Дунайчик
Візьмися за підпашки,
Шукай-си товаришки"...

Молодь подає собі руки, і творит ся довгий-довгий ланцюг обєднан рук, бо серця вже давно обєднані.

Чи справді так тяжко піднайти оди великий майдан, на якому зійшлис всі, і підібрати таку гагілку, щоб обє нала і серця і руки?!

— — — — —

Повіє нераз холодний вітер, посіє хмарка дощем, а навіть снігом сипне — дарма — весни не спинить. Воскресення Христа — цеж воскресення землі!

"Слава-ж Тобі, Христе - Царю,
Вже Кострубок на цвинтарю"...

Під звуки цієї гагілки дзвони ще дужче грають, очі ще більше всміхаються, душі ще ясніші стають.

Прийде такий час, коли цю гагілку заспіває увесь нарід в один голос і в одну хвилину. І встане тоді над великою країною воскресний, радісний і так довго жданий — Золотий Гомін.

Про Початки Української Еміґрації в ЗДА

Згідно з твердженням в "Пропамятній Книзі" УНС з 1936 р. та наведеними там джерелами, першими українськими поселенцями на американській землі були 20,000 козаків, що при кінці 18-го сторіччя поселилися на Алясці і там залишились після того, як в 1867 р. Росія продала Аляску Злученим Державам Америки. Першим свідомим українцем в Америці мав бути Агапій Гончаренко з Київщини, що служив при російському посольстві в Атенах у Греції, звязався там з російськими революціонерами і дописував до видаваного Олександром Герценом у Лондоні часопису "Колокол". Утікаючи від царських шпигунів, Гончаренко мандрував довго по світі, побував у Туреччині, Єгипті, Анґлії, на Афонській горі висвятився на священика і 1865 р. спинився в Ню Йорку. Придбавши Аляску, американські урядовці заанґажували Гончаренка, щоб він допомагав порозумітись з місцевим населенням. Для цієї мети Гончаренко почав в 1868 р. видавати анґлійською і російською мовами ґазету "Аляска Геральд", **в якій вже в** 1-му числі з 1-го березня 1868 р. надруковано статтю про "Дивні ідеї Тараса Шевченка", де передано зміст поеми "Кавказ" та частину "Посланія" і "Думи мої". Проте, Гончаренко незабаром розійшовся з американським урядом, бо почав виступати проти експльоатації місцевого населення американською владою. Після того він поселився на хуторі біля Гейвардс, у повіті Аламіда, на воротах якого повісив великий напис "Україна". Помер він 3-го травня 1916 р.

Першим українським іміґрантом з Західної України був — згідно з цими самими джерелами — Іван Макогон, родом з Залісся, в Галичині, що приїхав до Америки в 60-их рр. минулого сторіччя.

Українська еміґрація до Злучених Держав почалась на ширшу скалю щойно від 1887-го року, коли іміґраційні аґенти почали масово спроваджувати українців (і словаків) з Закарпаття, що були тоді під Мадярщиною, для боротьби зі страйками в копальнях вугілля в Пенсилвенії. Потім почали іміґрувати лемки з Західної Галичини, і щойно в 90-их рр. минулого сторіччя почалася українська іміґрація зі Східної Галичини, Буковини і Наддніпрянської України. Значить, тоді, коли почала появлятися "Свобода", українська іміґрація в Америці складалася майже виключно з селян з Лемківщини та Закарпаття. Це були в великій більшості люди темні, неписьменні, що й своєї назви не знали. Майже 20 років між ними не було ані одного інтеліґента, і щойно в 1889 р. львівський митрополит, пізніший кардинал Сильвестер Сембратович, вислав на прохання українських іміґрантів, після того, як вони склали гроші на допомогу, о. Івана Волянського, що прибув до Америки в 1884 р. і в місцевості Шенандоа, в Пенсилвенії, на свято св. о. Миколая, 19-го грудня, 1884 року, відправив першу на американській землі українську Службу Божу, а рік пізніше побудував там першу українську церкву. Після того приїхали з Галичини ще о. Зиновій Ляхович, що помер того самого року (1887) що приїхав, о. Кость Андрухович, о. Олександер Дзубай з Закарпаття та василіянин о. Кирило Гулович, а в 1890 році приїхав і осів в Джерзі Сити пізніший засновник "Свободи", о. Григорій Грушка. Першим світським українським інте-

ліґентом в Америці був спроваджений о. Волянським в 1897 р. Володимир Сіменович, що працював у видаваній коротко о. Волянським "Америці" і створив під своєю дириґентурою перший український хор в Америці в місцевості Шенандоа, Па. Приблизно тоді-ж прибув до Америки о. Нестор Дмитрів, що був справжнім Нестором американсько-українського літопису, редаґуючи, разом з о. Констанкевичем, "Свободу" після того, як її в 1895 р. перенесено до місцевости Шамокін з Пенсилвенії.

Скільки було в Америці українців, як почала появлятися "Свобода"? Точної статистики на це нема. Статистичне бюро з 1890-го року подає, що тоді було в Пенсилвенії 10 греко-католицьких орґанізацій, що нараховували 7,400 членів. Згідно з іншими джерелами, в 188 р. мало бути в Америці вже коло 20,00 українців, а Ю. Бачинський обрахову вав, що в рр. 1877—1887 до Америк прибуло 33,886 українських іміґранті а за дальших 10 років — 74,379 іміґра тів. Згідно з підрахунками "Свободи" 5-го грудня 1895 р. тоді мало бути Америці вже коло 300,000 наших ем ґрантів з Галичини і Закарпаття.

Як згадано, вся ця іміґрація — ц була до краю темна маса людей, яка н знала ні свого імени, ні грамоти, як безжалісно експльоатовано і над якою знущався хто не хотів. Єдине, що в зало цю масу людей разом, це була рі на мова і церква, рідні звичаї і традиц та безмежна любов до рідної землі і ту га за нею, хоч страшні злидні і недол їх з неї вигнали.

ВОЄННА ПІСНЯ

(Мельодія: Коло млина яворина...)

Засвітило ясне сонце,
Нарід вибігає,
Українське славне військо
Весело витає.

Ідуть стрільці у поході,
Улани, піхота,
А дівчина в огородци
Стоїть коло плота.

Ходи з нами, дівчинонько!
Пішлаби — не можу.
То кинь мені на прощання
Червоную рожу.

Ой, дам тобі білу рожу,
Пане отамане,
Не до гробу, бо вона там
Зсохне і зівяне.

Лиш на грудях носи її,
Тую білу рожу,
Бо я тебе, отамане,
Забути не можу.

І зірвала білу рожу,
На пальчиках стала,
Він по квітку нахилився
А квітка упала.

Та вже мені, моя мила,
Її не підняти,
Мабуть мені разом з нею
На землі лежати.

Мабуть мене потолочать
Копита ворожі,
І зацвитуть мені в серці
Червонії рожі.

— — — — — — —

Ой, минають дні за днями,
Минають криваві,
Вертаються наші стрільці,
Вертаються в славі.

Вертаються січовики
Улани, піхота,
А дівчина побачила —
Вибігла до плота.

Приложила білу ручку,
Голови шукає,
Її пана-отамана
Немає, немає.

Чура іде, коня веде,
Порожне сідельце —
Утрапила отамана
Куля в саме серце.

Утрапила отамана
Біля роздоріжжя,
І зацвила йому в серці
Червоная рожа.

Там під Львовом, в Галичині,
Калина зацвила,
Поляг той за Україну,
Що я го любила.

Анна Медвідь (Лоренц, Масс.)

Проф. П. КУРІННИЙ

Передісторичні і ранньо-історичні звязки України з европейським світом

Не завжди напрямок україно-европейських звязків ішов одним шляхом. Україна в передісторичні часи знає щонайменше пять дальших і ближчих контактів з европейським світом:

1. райнсько-баварсько-український;
2. українсько-семигородський;
3. українсько-балканський;
4. українсько-північно-німецький;
5. українсько-надвислянський.

Позначаються ці контакти культурною спільністю і спорідненістю певних територій та рухом населення і напрямком торгового звязку.

Хронольоґія, характер та глибина, зміст, інтенсивність та тривалість цих контактів та їх черга були в ріжні часи ріжні. Для того було дуже глибоке коріння і основи, яких не може розмити історія, як не може скреслити сучасне життя глибокої історичної традиції в сучасному впливі суто народніх культур. Якщо датувати ці контакти, то, поминувши як неісторичні питання коливання їх інтенсивности і часового притуханння чи рівнобіжності з іншими, ми можемо відзначити ці контакти так:

Найдавніший і постійний для України є дунайсько-райнський контакт, що на заході сягав Франції, дунайський звемо його — в розумінні всієї культурної споріднености на просторі басейну Дунаю від верхівя до гирла його могутнього басейну.

Дунайський басейн був звязаний з Україною через ужацький просмик найдовше зі старим українсько-іранським шляхом, яким переливалися духовно-творчі і матеріяльні багатства в країнах дунайсько-грецького культурного кола.

Цей культурний і антропольоґічний субстракт склався в наслідок кочових пересувань збирачів і первобутних польовників палеоліту і мезоліту, які в своєму розселенні йшли за відступавшим звірем на схід до Сибіру. Сьогодні нема жадних підстав твердити, що населення України прибуло з Азії чи мало перед-історичний звязок з азійським циклем палеолітичних чи мезолітичних культур. Натомість є незаперечні докази, що український субстракт є европейським, стисліше — дунайським в його єдності від Франції через Баварію до крайніх меж України.

Наведу кілька прикладів цієї культурної, антропольоґічної і навіть духової єдности цього південно-европейського субстракту. Ми бачимо, напр., що колонка культур палеолітичних і мезолітичних у нас спільна від ашельської доби до Кампіньї. Ще недавно на сторінках "Ноє Цайтунґ" було оголошено знахідку з Баварії — статуетки птаха (якого автор помилково трактує за фалос), що досить добре повторює відомі зображення птахів з мамутової кістки, які були виявлені при розкопах мадленського селища в селі Мізині на Чернігівщині.

Вже з доби Маделена (16,000 років перед Р. Хр.) починається розбіжність в розвиткові нордійської півночі і динарсько-середземно-морського півдня. На півночі розвивається на основі ориньякської культури свідерська, яка охоплює Польщу і Білорусь. На півдні розвиваються азильсько-тарденуазенські звязки горішнього баварського Дунаю з українським степом, що мають собі відповідників в печері Офнет біля Нордлінґену і в такій-же печері з повним похованням скорченика в Фатьма Коба (Крим).

Через Україну цей культурний тип поширився по південно-східній Европі.

Таким чином, впродовж всього передісторичного часу український нарід, як і баварський, належали до єдиної динарсько-альпейської сімї народів і спільно проходили культурні щаблі свого розвитку.

Різко зміняється картина культурного розвитку обох народів, починаючи з неоліту. Дунайсько-альпейське коло

народів проходить неоліт, що позначається ріжними фазами паскової кераміки. Україна-ж у цей час має ямково-гребінцевий неоліт, що досяг свойого розквіту в т. зв. трипільській культурі. Проте, культурний контакт, як то видно з карти стрічкової кераміки, не припиняється і на Західній Україні; в західній її частині ми спостерігаємо північно-західні її відблиски в вигляді житлових ям з керамікою цього типу (розкопи Я. Пастернака в селі Іваниці). Автор установив, що ґенетичного звязку між формами цих культур нема.

Лише в період бронзи ми бачимо нову форму контакту України з Баварією. Обидві ці країни черпали бронзові вироби з мідних родовищ околиць Середнього Дунаю (Семигіря, Зальцбурґ). Разом з тим посилюється постійний шлях з України до Зальцбурґу і Гальштату, як нових світових осередків культури початку залізної доби в Европі. Контакт з Гальштатом наповнює кімерський період на Україні і обривається в перших століттях скитійського періоду (десь біля ІУ століття перед Р. Хр.). Особливо міцний контакт гальштатських центрів спостерігаємо в великих городищах перед-скитійської доби на Україні (Немирів, Гуляй-Поле, Пастирське та інші). Дуже виразний вплив гальштатської культури спостерігаємо на Запоріжжю (розкопи П. Курінного в селі Волоському), де в мегалітичних житлах та лябіринтах знайшовся соняшний візок. При цьому знову збільшувалися в українськім народу альпейсько-динарські елементи, так само, як в південному Дунаю проходила триполізація і скитізація їх.

ІУ століття перед Р. Хр. на просторі України спостерігаємо сильну етнічну ентрузію, що йшла поздовж річки Південного Богу, т. зв. лятенської культури. Шляхи пересування цього культурного струменя ще не ясні, але безперечно його вогнища треба шукати в Баварії та Тіролі.

Нова сторінка відносин наступає в добу великого переселення народів, за часів розквіту на північному Над-Чорноморю держави антів з антськими, ґотськими і гунськими дінастами. Як відомо, в цей час там виникає в майстерня Керчі й Київщини т. зв. культура полі хромного стилю, золота, емалії, культу ра найраніших базилік, яку тріюмфаль ний похід ґотів і гунів, що очолювал конґльомерат словянських і болгарсь ких, а в першу чергу антських племен розніс через Панонію і Баварію аж д Франції і яка під імям ґотсько-меровін ського стилю стала основою південно ґерманської культури. Цей розквіт куль тури міг статися тим легше, що в війсь ковій виправі брали участь безумовно першу чергу ремісники, які, осідаючи на заході, віддали йому на вжиток чар дивовижної техніки поліхромії і деяк особливості свого світорозуміння і ми стецтва. І коли ми на Заході в знахідках Меклєнбурґії бачимо дивовижну срібну ковану свастику з якимись незрозумілими хрещатими дископодібними оздоба ми кінців, то ясний початковий обра його мусимо шукати на Україні в зо лотих оздобах Александропольсько могили з III століття перед Р. Хр., що вже в переробленому антівському ви гляді попала на горішний Дунай і Ка талаунські поля, а звідти по ґерманськ кій, еспанській та римській перифері далеко просягла в побут місцевих пле мен.

Починаючи з римського часу, пра давний шлях культурного контакту У країни і Горішньо-Баварського Дунаю став великим торговельним шляхом Ки ївської Русі до Італії. Цим шляхом ішов культурний обмін України з відвічними центрами европейської культури та на уки. Цим шляхом приходять в Европу дорогоцінні футра, хліб та мед. Сюди їхали юнаки для вчення в архітектур них, художних та духовних школах Іта лії та Німеччини, а назад тяглися чу мацькі валки з дивовижними золотар ськими виробами Авґсбурґу, прямували закінчені майстри ґравери -- українці. Звідси прийшов на Україну пишний ба варський стиль барокко, який в поєд нанні з пишним народнім стилем Укра їни дав такі безсмертні памятки, як Ки єво - Печерська Лавра, Мазепині фун дації на Україні, церкву Богдана Хмель ницького в Чигирині та Корпус будови С. Ковніра Києво - Печерської Лаври.

Випробувані і Смачні Приписи

БАНАНОВИЙ ТОРТ

Потрібно:

1½ шклянки пересіяної муки
1 ложочка Magic Baking Powder
½ ложочки печивної соди
½ ложочки соли
8 ложок масла або Blue Bonnet марґарини
¾ шклянки гарного мілкого цукру
1 добре вбите яйце
¾ зімняного, дозрілого банана
1/3 шклянки вкасного молока або маслянки
1 ложочка ванілії.

Натовщіть 8-цал. квадратну бритванку і виложіть дно натовщеним папером. Пригрійте в температурі до 350° Ф. (лагідній)

Пересійте муку, Magic Baking Powder, печивну соду і сіль разом три рази. Додайте масло або марґарину; постепенно вмішайте цукор. Додайте добре вбите яйце, по трохи, увесь час мішаючи.

Приготовте банан і змішайте його з квасним молоком або маселянкою та ванілією. Додайте мучну мішанку до молочної додаючи їх до себе повойі і добре мішаючи. Печіть в огрітій попередно печі через 45 мінут.

★

ЦИНАМОНОВІ БУЛОЧКИ

Потрібно:

1 шклянка теплої води,
2 ложочки цукру,
2 ковертки Fleischmann's скороділаючих сухих дріжджей,
1 шклянка молока,
½ горнятка цукру,
1¼ ложочки соли,
6 ложок смальцю — шортенінґ,
2 биті яйця,
6 шклянок пересіяної муки,
1½ шклянки брутнатного цукру,
3 ложочки цинамону,
1 шклянка родзинків без зернят.

Вдіміряйте у велику миску 1 шклянку теплої води, 2 ложки мілкого цукру, мішайте, аж цукор розстанеться. Додайте дріжджі Fleischmann's (сухої скороділаючої). Відставте на 10 мінут, тоді добре вимішайте. Змішайте 1 шклянку молока з ½ шкл. мілкого цукру. 1¼ ложочки соли, 6 ложок смальцю, прохолодіть. Додайте до дріжджевої мішанки 2 добре вбиті яйця, вмішайте 3 шклянки пересіяної муки. Місіть тісто, аж доки не стане цілке. Покладіть в натовщену миску, насмаруйте розтопленим маслом або смальцем, Прикрийте і відложіть у тепле місце, без продуву, нехай підросте. Підчас коли тісто росте, змішайте 1½ шкл. брунатного цукру, 3 ложки змеленого цинамону, 1 шкл. родзинків. Поділіть тісто на 3 части, розтягайте їх на ¼ цаля грубости. Виложіть цукор і цинамон, звивайте у валки, положіть до насмарованих бритванок, насмаруйте верх маслом, відліжіть, щоб підросло. Покрайте в 1 цалеві куски. Коли підросте до подвійної величини, печіть в лагідній температурі 350° 20—25 мінут. Подавайте горячі або пригріті.

ІМБІРНІ (джинджер бред) КОРЖИКИ

Потрібно:

1½ шклянки пересіяної звичайної муки, або 1 1/3 шклянки муки до всього,
2 ложочки Magic Baking Powder,
¼ ложочки соди,
½ ложочки змеленого імбиру (джинджер)
½ ложочки змеленого цинамону,
¼ ложочки змеленого коріння,
1 добре вбите яйце,
2 ложки мілкого цукру,
½ шклянки меляси,
6 ложок масла або Blue Bonnet марґарини, стопленої,
1/3 шклянки кипятку.

Натовщіть 1 тузин 2½ цалевих форемок для коржиків. Пригрійте в 350° (уміркованo). Пересійте муку, Magic Baking Powder, соду, сіль, імбир, цинамон і коріння разом три рази. Змішайте яйце, цукор, мелясу і розтоплене масло чи марґарину. Додайте мучну мішанинку до першої мішанки, яку четвертину на раз, наперемінно з кипятком, легко мішаючи. Тісто вливайте до форемок, на дві третих їх поемности. Печіть в пригрітій печі через 25 мінут. Дає 1 тузин коржиків.

★

РОДЗИНКОВІ ТІСТОЧКА

Потрібно:

1½ шклянки родзинків без зернят, вимитих і сухих,
3 шклянки пересіяної муки, або 2 2/3 шклянки муки до всього,
1½ ложочки Magic Baking Powder,
¾ ложочки соли
½ ложочки спорошкованого натмеґу,
1 шклянка масла або Blue Bonnet марґарини,
1½ шклянки мілкого цукру,
2 яйця, добре вбиті,
1 ложка молока,
1 ложочка ванілії.

ки. Пересійте муку, Magic Baking Powder, сіль

Натовщіть бритванки для тісточок. Пригрійте в лагідній температурі 350°. Приготуйте родзинi натмеґ разом три рази, змішайте з приготованими родзинками. Вбийте масло або марґарину, поволі додаючи цукру. Додайте добре вбиті яйця, вбиваючи добре після кожночасної додачі яйця; вмішайте молоко і ванілію. Додайте мучну мішанку до масляної мішанки, увесь час добре мішаючи. Вкидайте тісто на бритванку ложкою, подальше одно від одного. Печіть в нагрітій печі через 15 мінут. Здійміть з бритванок відразу. Дає 9 тузинів тісточок.

Ми поручаємо також Вам під увагу інші високої якости Standard Brands Limited продукти:

FLEISCHMANN'S ACTIVE DRY YEAST — MAGIC BAKING POWDER
GILLETT'S CREAM OF TARTAR — ROYAL INSTANT PUDDINGS — TENDER LEAF TEA
CHASE & SANBORN COFFEE — ROYAL GELATIN DESSERTS
BLUE BONNET MARGARINE — GILLETT'S LYE — GILLETT'S DRAIN CLEANER
INSTANT CHASE & SANBORN COFFEE — INGERSOLL BABY ROLL CHEESE

STANDARD BRANDS LIMITED

MONTREAL - TORONTO - WINNIPEG - VANCOUVER

Леся Українка

МРІЇ

У дитячі любі роки,
Коли так душа бажала
Надзвичайного, дивного, —
Я любила вік лицарства.

Тільки дивно, що не принци,
Таємницею укриті,
Не вродливі королівни
Розум мій очарували.

Я дивилась на малюнках
Не на гордих переможців,
Що сперечника зваливши,
Промовляють люто: здайся!

Погляд мій спускався нижче,
На того, хто розпростертий,
До землі прибитий списом,
Говорив: Убий, не здамся!

Не здававсь мені величним
Той завзятий, пишний лицар,
Що красуню непокірну
Взяв оружною рукою.

Тільки серце чарувала
Бранки смілива відповідь:
"Ти мене убити можеш —
Але жити не примусиш"!

Роки любії, дитячі,
Як весняні води зникли,
Але гомін вод весняних
Не забудеться по вік.

Він було мені лунає
У безсонні довгі ночі
І єднається так дивно
З візерунками горячки:

Мріє стеля надо мною,
Мов ґотичнеє склепіння,
А гілки квіток сплелися
На вікні неначе ґрати.

Од вікна до мене в хату
Червонясте світло впало, —
Чи то вуличнеє світло,
Чи то полески пожежі?

Що це так шумить невпинно?
Навісний, безладний гомін!
Чи в крові горячка грає,
Чи війна лютує в місті?

Чи це лютий біль у мене
Тихий стогін вириває,
Чи то стогне бранець-лицар,
Знемагаючи на рани:

Хто живий у цьому замку?
Хто тут має серце в грудях?
Другом будь, зійди на вежу,
Подивись на бойовисько!

Подивись на бойовисько,
Хто кого перемагає?
Чи над лавами ще веться
Корогва хрещата наша?

Коли ні, — зірви завої!
Хай джерелом кров поллється!
Будь проклята кров ледача,
Не за рідний край пролита!

Ні, я чую наше гасло!
Ось воно все голосніше;
Завяжіть тісніше рани,
Шкода кров губити марне!

Так дитячі мрії грали
Між примарами гарячки;
А тепер? — гарячка зникла,
Але мрії не зникають.

І нераз мені здається,
Що сиджу я у полоні
І закута у кайдани
Невидимою рукою.

Що в руці у мене зброя
Неполомана зосталась,
Та порушити рукою
Не дають мені кайдани.

Глухо так навколо, тихо,
Не шумить гарячка в жилах,
Не вчувається здалека
Дикий гомін з бойовиська.

Так і хочеться гукнути
Наче лицар мрій дитячих:
"Хто живий? Зійди на вежу,
Подивися наоколо!

Подивись, чи в полі видно
Нашу чесну короговку?
Коли ні, не хочу жити,
Хай мені відкриють жили.

Хай джерелом кров поллється,
Згину я від згуби крови.
Будь проклята кров ледача —
Не за чесний стяг пролита!"

Ялта 18. XI. 189

Юліян Бескид

Повстанець

Йому жайворонок співав першої пісні. Цей малий жайворонок грудкою бився високо до неба та сіяв пісню, пісню благовіння, пісню благодатного сонця.

А Данилко прислонив собі очі рукою та шукав у високих просторах цього співця, що благословить усі ниви і несе людині радість.

— Базі, базі, базь! — кришку хліба держав у руці та молоді овечки скликував до себе, щоб не вибіг з лісу вовк і не вхопив котре ягня.

Сонце, це золоте сонце в блакиті, сміялося до малого хлопчини, а він учився від нього любити свою землю.

— Ех, коби я великий уже був! — думав Данилко і жайворонкову пісню наслідувати пробував.

★

Важке життя дроворуба; смерть чигає на кожному кроці. Але не з тих він, щоб кострубатої лякатися. Соколині в Данила очі, чутке та чуйне його серце знає, де небезпека; дужі-ж, мов у велитня, жмені, крепкі руки, — хоч з ведмедем дужатися.

— Цок, цок, цок! — сріблистою сокирою в пень смереки, аж луна йде по лісі.

— Шах, шах, шах! — сяжистою пилою, — лиш іграшка колоду таку з-під ніг звалити, що ані тебе, брате, з-поза неї, ані твого чуба не видно.

А коли піснею Данило десь у зрубанні відізветься, — мовлять дроворуби: — "Усі він пташині трелі визбирав, такий він співець".

Крізь гущавину біжить ця його пісня, на верхівях смерек гойдається та не вмирає в дебряних дебрах. Така міць у цих піснях, що всі громи приглушити мігби.

Всі люди в селі знають, що то Данило співає. А вони, ці пишні відданці, що своє волосічко в марун-зіллю купають і личко в їх калин-ягодою крашене, вони за серце ловляться, бо воно від співу цього, чуть не трісне; дівоче серце щемить, зойкає та відорватися хоче. Тріпотить і груди розпирає — ось воно виховзнеться з цих дівочих грудей та пташкою полетить на крилах за Даниловою піснею:

"Стелися, стелися зелений барвінку,
як листя по гаю,
Не тужи за мною, мила дівчинонько,
що я в далекім краю.
Ти, мій миленький, ти чорнобривенький, не по правді живеш.
Мед, колачі несеш, а мою хатину, мої
воротонька на помину минаєш."

Додому вертаючися, співає, а серце дівоче плаче. Не повертає ще очей в цей кут, сонцем осмалений лісоруб.

— Інша путь виворожилася . . .

★

Сотня машерує, аж мури дрижать. І вулиця завмирає слухаючи, аж лиця пашать.

Пісня повстанців сколихує тверді мури та не губиться на перехрестях, ані не примовкає в закамарках. І перед їй веде Данило.

"Ми сотня Лемківська завзята,
Що в боях зродилась, зросла,
Громила ляхів у своїх селах
І честь Лемківщини зберегла.
Упало нас в боях багато,
Ще більше до бою нас піде.
За Тебе, свята Україно,
Снага нас до бою всіх веде".

У твердій, вояцькій заправі гартуються стрільці-повстанці. Щоб їх жадна куля не ймилася. Та груди їх з криці . . .

Аж тут засумував перший між побратимами — стрілець Данило. Голову внурив до землі та мало собі очей не видовбає.

— Гей, друже Данило! — кликнув сотник Хрін*). — А з вами що? Хворий, чи вістку погану з хати одержав? Який то вояк, що голову на животі носить?

— Не хворий, ані поганої вістки не одержав, — відрізав Данило. — В мене руки ледачі.

— А це що? — питає далі сотник.

— Болять руки, то до лікаря!

— Мені й лікар не поможе, — відповідає Данило. — Є лиш одна рада.

— Який-же чортяка? — почав сердитися сотник Хрін. — Сейчас мені сказати. До "кози" нажену.

Цокнув закаблуками гостро стрілець Данило та й проголосив:

— Слухняно голошу, друже сотнику, й перед усією сотнею, — прошу дати мені на плече гармату. Тоді я буду знати й добре відчувати, що маю добрий кріс та мої ледачі руки не будуть дарминкою слабнути. — Данило обертав своїм крісом у руці, мов соломинкою. — Цим хіба мухи бити, — хитро сміявся.

— Ха, ха, ха! — голосне понеслося в сотні. — Гармаш Данило замість кріса гармату на плечах носитиме. Ведмежі в нього руки й сила велитня, тільки гармата йому під пару . . .

★

Кострубата змією скрадається в стрілецькі окопи. Вдвох вони — оця кострубата й чортиця — по ночі гуляють.

— Щоб ані одна без цілі не пропала! — Данило протер своє чоло рукавом і далі гострив біле лезо.

— А цим рівчиком рівно потече ворожа кров!

До нього підійшов молодий стрілець, у нього очі горять і губи дрижать.

— А ти що? В пропасниці води напився? — злегка пробував старий стрілець, Данило, жартувати.

— Ні, брате, ти нічого не лякайся. Тобі — оце — перші хрестини в вогні стеляться. Та, ти, Петрусю, за мої плечі ставай, я тебе проведу вперед. Лиш ріж і бий і приціл бери добрий!

В дружньому стиску дві руки злилися . . .

★

А ця ворожа метелиця далі мела залізом усі стежки та стріляла до високого неба світляним бовдурем.

Але на крайчику гайку стояв стійковий. І весь уріс він живцем у землю. В його одна тільки думка родилася та він у безруху тривав. Щоб ще краще чути кожний шелест і дрібний шорш, він широко розрив свої губи.

В проміжках стрільна та грюкоту гармат оцей стрілець, що на стійці завмер у камяній постаті, в підслухах він ще лопаткою руки підпомагав праве своє вухо та сверлив очима чорну верету ночі.

— Я за всіх моїх друзів несу відповідь! — молотом валило в його серце та ж... чики повторювали суворий наказ.

А коли нічною комашкою забрені... його вояцькій душі теплі, як матер... запазуха, та мякі, наче материні дол... спогади про рідну хатину й матір с... реньку, — тоді цей вояк на стійці, Да... ло, твердо ловив у коряву жменю пр... клад свого кріса та, наче на звіті пер... самим ґенералом, ховав глибоко св... бороду і цепенів у мармурі.

— За їх життя, за Тебе, велика к... зівно, моя Батьківщино!

Не спали в ровах повстанці, бо ма... лося в їх твердих, вояцьких душах:

"А ми тую червону калину,
Гей, гей підіймемо".

---

*) Сотник Хрін це командир Лемків... кої Сотні УПА, що прославився в боя... наїзниками в обороні своїх княж... бескидських гір.

(Лемківщина)

З ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Шість заповідей совєтського п... менника:

1. Не думай.
2. Якщо мусиш думати, не говор...
3. Якщо мусиш говорити, не пи... того.
4. Якщо мусиш написати, не п... лікуй.
5. Якщо мусиш публікувати, не п... писуйся.
6. Якщо мусиш підписатися, на... ши заперечення.

—О—

Комісар одного села коло Моск... давав звіт про великий поступ за ком... ністичного режиму в столиці, і скінч... слівний опис кольосального будин... збудованого при головній вулиці. П... ребиває йому один селянин і питає:

— Як то, товаришу? Я був у М... кві кілька днів тому і переходив тою в... лицею, але не бачив там ніякого нов... го будинку.

— Товаришу, — відповідає пром... вець, — ви повинні менше ходити, більше читати совєтську пресу.

А. КАЩЕНКО

Славні Побратими

Історичне оповідання

I.

Неспокійно було на Україні. Від села до села переходили вістки про те, що швидко мають прийти запорожці визволяти людей від польського панування. Багато парубків, котрі були завзятіші, тікали тоді від панів та мандрували на Січ, щоб битися за рідний край разом з запорожцями. По селах та по містах люди напружено прислухалися до всякої вістки, хвилювалися й юрбами вибігали назустріч всякому подорожному.

Вже не вперше з запорожської Січі прилітали на Україну орли-запорожці на поміч поневоленим братам. Приводив їх Лобода, приводив Тарас Трясило, і Павлюк, і Остряниця, і багато інших ватажків, так що от уже пів віку, як мало не що року повставала на поляків та правобережна, то лівобережна Україна. За ті повстання поляки люто мстилися на козаках і на селянах, та проте помстою своєю вони тільки дратували наших людей, гартували їхні душі та збільшували в них бажання скинути з себе нестерпуче панське ярмо й вибитися на волю. Надія на перемогу над поляками не вгасала на Україні; вогонь повстання жеврівся під попелом попалених поляками українських сіл, і досить було невеликого вітру з запорожської Січі, щоб той вогонь знову спалахнув полумям.

В такі часи, одного літнього вечора 1648 року, до села Ступанівки, що простяглося своїми зеленими садками понад річкою Бугом, наближалося двоє подорожніх. Ті подорожні були одягнені старцями, а проте ішли бадьоро, як ходять козаки.

Не вспіли ще невідомі наблизитися до першої від краю села хати, де жила стара вдова Нечаїха, а вже назустріч їм з села вибігли й старі й малі, бо всім хотілось довідатися, чи не з Запорожжя подорожні, та розпитати, чи не чули вони про їхніх синів, батьків та чоловіків, що пішли на Січ.

Всі селяни один перед одним закликали невідомих старців до своїх хат та тільки ті не хотіли йти до нікого, а сіли на призьбі під хатою в Нечаїхи й попросили напитися.

Випивши пів глечика сирівцю, що стара жінка винесла їм з хати, старший з невідомих передав глечика товаришеві, а сам звернувся до Нечаїхи:

— Дай Боже вам, тітко, за вашу ласку скоріше побачити вашого сина Данила.

Стара Нечаїха аж руками сплеснула почувши, що подорожні знають її сина. Вона сіла поруч гостя і вчепилася своїми старими руками у його плече, неначе страхаючись, щоб той не втік від неї.

— Ти знаєш його? — почала вона говорити, — ти бачив мого Данила? Розваж же мене, серденько: скажи про Данила — чи живий він, чи здоровий?

— А як його й не знати, твого Данила, — відповів подорожній, — коли його вже вся Україна знає. Два тижні, як твій син вирядив нас сюди. Звелів і тобі вклонитися та переказати, що за тиждень і сам прибуде.

— Дайже тобі, Боже, здоровля, чоловіче добрий, за твою радісну вістку, — плакала з радощів квола жінка. — Пошли, Боже, тобі щастя й долю! Я його, мого голубонька, вісім років не бачила, думала вже, що й на світі немає!

Тимчасом молодий подорожний вдався до селян:

— Щож ви, люди добрі, як тут у вас? Чи на себе та своїх дітей працюєте, чи про панів дбаєте та кровавим потом обливаєтесь?

— Де вже там на себе! — озвалися

люди з юрби, — звичайно, на панів робимо!

Невідомий схопивсь з призьби й з обуренням гукнув до натовпу:

— А докиж ото ви будете ходити в ярмі? Доки будете своєю працею ворогів годувати? Доки будете терпіти наругу над собою? Чом не беретеся до розправи?

Поміж селянами пробіг гомін. Всі злякано озиралися, а один з юрби, навіть, радив втікати від подорожних, поки панські прибічники не почули того, що він говорить.

— Зайці ви легкодухі— грізно гукав до юрби подорожний. — Хіба не чули ви, що вже гетьман наш, Богдан Хмельницький, з запорожцями двічі побив лядське військо й побрав у полон їхніх ватажків? Не чули — встає вся Україна за волю свою та віру православну?

— А як ти те знаєш? Від кого чув?

Подорожний скинув сіряка, що був у ньому згорнутий за плечима, вийняв з сіряка шаблю і, витягнувши її з похви, підняв у гору, щоб усі бачили.

— Ось від кого знаю! — показав він здивованим людям.

— Бачите, по шаблі кров запеклася? Ми оба з побратимом — січовики й власноручно рубали ворогів у бойовищах!

Поміж селянами пішов радісний гомін, а проте були й такі, що не вірили.

— Оповідай нам, як усе було, тоді повіримо тобі.

— То слухайте! — почав козак, — Хмельницький Богдан утік з Чигирину на Січ і змовився там з добрими товаришами — Перебийносом, Нечаєм, Богуном, Небабою, Ґанджою й іншими, щоб визволити Україну зпід лядської кормиги й повигонити з нашого краю всіх наших ворогів. От і вийшли ми з військом запорожським з Січі та, добувши Кодака, пішли до Жовтих Вод, назустріч польському війську, що йшло з сином коронного гетьмана Потоцького. А перестрівши там те військо, знищили його до одного чоловіка.

Люди загомоніли неймовірно:

— Це вже ти щось не теє... Деж так, щоб до одного чоловіка!

— Не вірите? Ну, то розкажу, як було... Наш Хмельницький розумний з біса! Він вирядив Перебийноса з козаками в Княжі Байраки, щоб там, поз польського стану, покопати рівчаки ями та поробити з дубів засіки, а с ударив на Потоцького зпереду. По билися, Богун умовив драгунів, — а драгуни всі були з наших земляків щоб вони не били на свою віру, а п реходили на наш бік, а тут ще й ре трові козаки, що були з Барабаше убили його та теж до нас прилучили Тоді Потоцький налякався, та й по до Княжих Байраків... А там засіки ями, та ще й Перебийніс з козакам Загнали ми лядське військо в ями рівчаки, здавили його з усіх боків, й вигубили до останнього жовніра!

— І Потоцького?!

— Потоцького підвели з долу п раненого, так і він другого дня дійшов От як ми віддячили ляхам за те, що хотіли з нами по правді жити!.. Чима товаришів під той час уславилося, найбільше над усіх уславився Нечай Д нило. У нього шабля, як дві моїх ва ка, що я й не підніму її, а він нею к сить ворогів, немов траву на покос Куди не кинеться своїм конем ворони скрізь купи ворожого трупу виростал

— О, наш Данило не аби який м лодець, — радісно гомоніли селяни, над нього немає другого козака.

А стара Нечаїха згорда дивилася всіх, немов говорила: Це я вигодува такого велитня, що дужчого й смілив шого над нього й у світі немає.

— Ну, далі, далі говори! — гука з юрби.

— А далі те саме було під Кор нем, де стояли з великим військом д польські гетьмани: Потоцький та Кал новський. Усе їх військо ми вигубил а обох гетьманів у полон забрали видали татарам у неволю. Зпід Кор ня наш гетьман привів військо в Бі Церкву, а полковників порозсилав на в боки, щоб підняти людей, повигонити України всіх ляхів та зібрати велике ві сько. От і пішли: Перебийніс на Полта щину, Небаба на Чернігівщину, Бог на Поділля, а Нечай на Брацлавщину.

— Слава Тобі, Боже!...— загомо ли навкруги.

— Тепер незабаром і нас визволя

— Когож це вам треба дожил ти? — знову скрикнув у запалі неві мий. — Війська польського тепер не аж до Варшави, а оцих кілька десят

жовнірів, що пан держить при собі — невже ви самі не подолаєте? Хто хоче бути вільним, той сам собі повинен добувати волю! Нема чого на інших покладатись! Беріть до рук зброю, яка в кого є, а в кого нема нічого, той нехай загострить кілок, або візьме до рук кийок добрий! От, як смеркне, збирайтеся всі сюди, то я й поведу вас!

— Скажиж нам, хто ти є?

— Запорожець Морозенко тай годі. Той самий, що засипає ворогам морозу за шкуру!

Оповідання Морозенка та його запальні речі осяяли світлом і зміцнили душі пригноблених людей. Всі схаменулися й зрозуміли, що воля в їх власних руках. У ту-ж ніч заблищали ножі й почалась розплата з гнобителями за всю кривду. Не вспіли ще проспівати півні, як село було вже вільним і славило запорожців, оборонців козацької слави.

II

У чистому полі, на широкому роздоллі, ледве помітним шляхом їхала на добрих конях ватага козаків. Попереду тих козаків, у червоних жупанах, сяючи на сонці дорогою зброєю, басували кіньми славні побратими Данило Нечай та Іван Богун.

Ці два запорожські ватажки мали кожен окрему вроду і вдачу: Нечай був велитень, що його не всякий кінь видержував на собі, Богун же був дуже не великий, але кремезний і такий дужий, що роздратованого бугая спиняв за роги; Нечай був веселий і жартовливий гультай, Богун же трохи суворий і гульні не любив; Нечай нічого не страхався і, воюючи, кидався на ворога осліп, Богун же завжди обмірковував, яким би то чином здолати ворога так, щоб і самому лишитися цілим і не вигубити товариства . . .

Запорожці дуже любили Нечая за його щиро козацьку вдачу і дуже поважали Богуна за його спритний розум. Ніколи не було кращого побратимства для військової справи, як побратимство Нечая з Богуном, бо Богун давав Нечаєві поради, як перемогти ворогів, а той перемагав.

Обидва козаки давно покинули рідні оселі й пішли на Січ, бо тільки там була воля, звідтіля тільки й можна було допомагати рідній Україні. Не було ні одного повстання, щоб у ньому побра-

Затканий Ніс з Приводу Катару

Вживайте Vicks Va-tro-nol Носові Кроплі. Кілька кропель в носові дірки помагає прочистити нагромадження. Зменшує згущення, отвирає "затканий" ніс— скоро.

Дозволяє вам легше віддихати! Спробуйте!

VICKS VA-TRO-NOL НОСОВІ КРОПЛІ

тими не брали участи. Вони ходили на поляків, на Крим та на турецькі землі, і в тих походах та війнах Богун не один раз рятував свого шпаркого побратима від смерти.

Така була пора, коли чигиринський сотник Богдан Хмельницький підняв повстання проти поляків.

Хмельницького побратими знали добре. Він для січовиків був свій. Через те, коли Хмельницький прибув до Січі збирати товариство, Нечай та Богун перші приєдналися до нього і під час усієї війни ставали йому в великій послузі.

Тепер, після перемоги над польським військом під Жовтими Водами й під Корсунем, Нечай та Богун пішли піднімати на поляків Брацлавщину, Поділля та Волинь.

Вийшовши з Білої Церкви з кількома десятками запорожського товариства, вони швидко згуртували коло се-

бе великий загін і йшли Київщиною на Поділля, лишаючи позад себе попалені панські будинки та зруйновані замчища.

Попереду побратимів розійшлися вірні товариші, як ст Морозенко з Полуяном, і намовляли людей узброюватися та вставати на поляків, так що Нечаєві й Богунові доводилося до бою ставати тільки там, де в панів були цілі хоругви жовнірів, вояків, або де пани ховалися по великих та міцних замках.

— Не до вподоби мені, Іване, оця війна по замках! — говорив Нечай, їдучи. — Незручно й шаблею розмахнутись. Нема краще, як було на Жовтих Водах та під Корсунем! Там було де розійтись, а тут і шаблю можна пощербити!

— Не журись, — відповів Богун, — ще не один раз доведеться нам зійтися з ворогами в чистому полі! Шкода мені з тобою, Даниле, розлучатися, а проте час мені повертати на південь.

— От, заїдемо до моєї неньки. Відпочинеш трохи, та й розійдемося, бо справді наш загін уже побільшав і час його поділити надвоє.

Ластівкою вилинула з хати стара Нечаїха назустріч синові. Де поділася кволість її й неміч, навіть очі заблищали, як у молодої. Підбігла, впала синові на груди. Син пригорнув матусю й пішли обоє до хати.

Та не довго довелося матері, що вигодувала сина-орла, любуватись ним. У козака орла була й орлова доля. Не встигла Нечаїха привітати дорогих гостей хлібом-сіллю, як у хату ввійшов пристаркуватий чоловік і вклонився Нечаєві.

— Рятуй мою дитину, Даниле! — промовив він, привітавшись.

Нечай пізнав дядька Оверка, материного сусіду.

— Це ви, Оверку? Якеж у вас лихо?

— Чи ти мою дочку, Прісю, памятаєш?

У думці в Нечая встали його дитячі літа й маленька дівчинка, сусідова дочка, що все крутилася біля нього, як він ще хлопцем бавився на леваді з товаришами в цурку, у гилку тощо. Згадав, як дівчинка було заплаче, коли він відіпхне її, щоб не лізла під ноги, і як йому зараз же робилося жаль маленької Прісі, і він знову жалував та пестив її.

Далі згадалися Нечаєві ті часи, коли він уже козаком вернувся з похо після нещасливого повстання отам Павлюка. Прісся була вже тоді дор лою, чорнобривою та кароокою кра нею. Вона часто співала й весело р мовляла з Данилом. Згадалося й те, він через рік знову збирався виїзд до Січі й як тоді Пріся несподівано ридала, прощаючись. Хоч у козака б тоді на думці лише гостра шабля та д рий кінь, проте Нечай усі ці вісім ро що він не бачив Прісі, часто згаду її, і жаль йому було товаришки ди чих літ.

— Всі ці спогади блискавкою п бігли в голові козака й він збенте ний спитав:

— А щож там сталося з Прісе Де вона? Певно, давно заміж пішла

— Пішла в Красне за Мельни тільки не мала долі, бо через рік в вою стала. На її лихо, вона дуже вр лива. На тім тижні пробігав там Бан з товариством та й вигнав був ляхів Красного, але як тільки він пішов да вороги наші знову повернулися з в ськом, багато людей на смерть заму ли, а декого, помщаючись, так пока чили, що страшно й глянути: кому ву відрізали, кому носа розсікли. Серце не й душа болить... Та ось тепер ля вхопили Прісю у власній хаті та й з рали в полон до замку.

— А сто чортів їм у печінки! гукнув Нечай і скочив з лави. — Щ там робиться в замку?

— Що робиться? Бенкетують в жі ляхи щодня. Мед-вино кружляють гуляють. А подолати їх не сила нам, в замку аж дві хоругви жовнірів.

Нечай поправив на собі зброю й дався до Богуна:

— Поїдемо, побратиме, востанне мною?

— Згода. . . Поїдемо!

Припала тут старенька Нечаїха свого сина, мов чайка до чаєнятка:

— Світе мій ясний!.. Дитино люб

Невже знову посиротити мене хочеш

— Не плачте, мамо, — відпо син, — та благословіть у похід йти. задля гульні покидаю вас, а ряту земляків від неволі й знущання!

— Ну, так нехай же тебе Госпо Бог захистить! — І стара мати побож

хрестила тремтячою рукою свого велитня-сина.

Через якийсь час до Красного наближалася чимала валка козаків з обома славними ватажками. Сонце тільки що сховалося за лісом і на заході ще червоніла зоря; зірки одна по одній неначе виринали з неба; на річку й байраки спадала мла; села, що розляглися понад шляхом, були поквітчані зеленими садами й запашними квітками... Тихо та любо було навкруги, неначе в раю.... Здавалося, що спокій та щастя панують по всій тій країні... Проте це так тільки здавалося, насправдіж тут брат на брата гострив ножа, брат братові завдавав тяжких мук...

Ще за кілька гонів до Красного козаки почули крик і стогін людей. Той стогін і благання рвали їм серце і, поспішившись на той лемент, козаки побачили три вбиті в землю палі з настромленими на них людьми. То були селяни з Красного, покарані за те, що розказували поміж себе про повстання Хмельницького.

— Кари ворогам! — загукали козаки, знімаючи мучеників з палів і погрожуючи в бік Красного. — Нікому милосердя, коли так!

Всі, разом з Нечаєм, поривалися зараз же вдарити на замок, але Богун порадив раніше виманити з замку жовнірів та вибити їх, а тоді вже йти на замок. Нечай пристав до тієї думки і, коли смерклося, Богун поставив Нечая з двома сотнями козаків у залогу, недалеко від замку, а сам з сотнею ввійшов у місто, скликав людей на майдан і намовив їх ґвалтувати, не боячись ляхів.

У замку тим часом ішов бенкет. До вельможного власника замку позбиралося чимало панів з поруйнованих околиць, бо там вже почалося повстання; господар замку привітав усіх як гостей. У замку було дві хоругви жовнірів, і пани були певні, що хлопи не посміють змагатися з такою силою; про Хмельницького ж тут знали, що він далеко.

У великій горниці замковій стояли чотири столи, а за ними сиділи пани й пані і, весело розмовляючи, вечеряли. Вельможний господар щедро частував своїх гостей дорогими винами, після вечері мали бути ще танці, музика й інші забавки.

Аж ось серед веселого сміху й розмови в горницю ввійшов один хорунжий і пошепки мовив до вельможного господаря:

— У місті неспокійно, ясновельможний пане! Прибуло ввечорі біля сотні козацької наволочі, підбурюють і наших хлопців до повстання!

Саме в ту мить з майдану стало чути, як вигукували селяни.

— Яке нахабство! — скрикнув господар. — На палі їм схотілося! Вдарте на ту наволоч обома хоругвами відразу, щоб враз загасить повстання. Рубайте всіх, що зібралися на майдані, без жалю, та подбайте, щоб козаків якнайбільше живцем перед мої очі поставити, я їх завтра порозсадовлю на палях по всій околиці!

Вирядивши хорунжого, хазяїн заспокоїв гостей, і вони почали знову гукати йому "віват" та наливати келихи, а жовніри почали виходити з замку й лаштуватися до бою.

Скоро в повітрі пролунав постріл.

Зубкування

БЕЗ БОЛЮ

Після перших познак горячкового неспокою дайте дитині "Бейбійс Овн Таблетс". Це прямо подивугідне, як скоро вони злагіднюють горячку та помагають дитині спокійно заснути. Це не "щось на спання", не має притуплюючих наслідків. Добрі також на жолудкові забурення, затвердження та другі прості недомагання. Легко їх стерти на порошок, коли потрібно. В ужиттю понад 50 років. Ціна всього 29 центів.

BABY'S OWN TABLETS

То Богун стрельнув з пістоля, щоб подати гасло Нечаєві. Сам він з козаками почав підходити з майдану до вулиці, а щоб поляки подумали, ніби він їх злякався, звелів селянам ховатись поза тинами.

Жовніри зраділи, що вся юрба втікає й кинулися за козаками у вулицю; та не вспіли вони втягтися натовпом поміж тини, як Богун гукнув:

— Стійте, пани брати! .. Всипте тепер ворогам з рушниць квасолі та зустрічайте списами!

Козаки спинилися, випалили з мушкетів і кинулися на жовнірів хто з чим. Жовніри з несподіванки спинилися, далі, розглядівши, що козаків небагато, почали на них нападати. Саме тут позад жовнірів стало чути брязкіт зброї й тупотіння коней: то вихром летів Нечай з товариством. Ще мить — і його важка шабля почала ходити по головах ворогів.

— За волю, панове товариші! — гукав Нечай. — За козацьку волю! Не пускайте ляхів до замку! Ні одного не пускайте!

Здавили козаки жовнірів з двох боків, толочили кіньми, кололи списами, рубали шаблями, й незабаром від тину до тину, через усю вулицю, лягла купа трупу.

Дехто з жовнірів, перескочивши через тини, хотів утікати до замку городами й садками, так селяни перепиняли й тих.

— Ану, тепер до замку! — гукнув Нечай і подався з козаками до замкової брами.

Жахнулися пани, почувши, що Нечай, мов Божа кара, біжить до них. Не сміли вони навіть оборонятись і віддалися на ласку козаків. Та не було від козаків їм помилування за їхню кривду, всіх козаки порубали шаблями. Тільки власника замку Нечай лишив живим і звелів йому показати в замку всі скарби.

— А де ти переховуєш живий скарб? — спитав його Нечай після огляду всіх горниць та льохів. — Де красуня Мельничка та молоді наші дівчата?

Пан привів Нечая до одного замкненого покою. Не відаючи нічого про те, що коїлось у місті, у тім покої сиділи, вмиваючись сльозами, замкнені дівчата й молодиці, що на своє лихо народилися на світ уродливими, і з т кою журбою дожидали своєї гір долі. . .

Аж ось упали двері від могуч плеча Нечаєвого й сполохані крас розглядівши козаків, радісно сплес ли руками.

Пріся враз пізнала Нечая.

— Данило! — скрикнула вона. Це ти прийшов мене рятувати? Чи навже ти мене, орле мій?! Чи пізн Прісю, що малою бавив?

Не стямившись від щастя, моло вдова припала до Нечая. Він пригол бив її й заспокоїв, а потім сказав у дівчатам і молодицям, що вони віль Радісний крик і гомін знявся в пок всі поспішали вийти з неволі.

Через пів години Нечай пос вельможного власника замку, як бран до гетьмана, а сам сів з козаками б кетувати за ті самі столи, за якими так недавно сиділо пишне панство.

Богун незабаром покинув той бе кет і, поставивши разом з Морозенк варту навкруги міста, ляг спати бі замку, в садку; а Нечай звелів повик чувати з панських льохів усі кухви горілкою й вином та почав частуват всіх — і козаків і селян.

— Пийте, пани-брати! — гукав ві — Пийте, гуляйте! Пийте за вашу вол за щастя неньки України й за славу н шого гетьмана Богдана!

— Нехай живе Україна! — гука на те козаки. — Забудемо своє лих За здоровля славного Нечая!

Пив Нечай і гуляв та товарист частував, а на очах у нього все стоя красуня Пріся . . .

І що більше він пив, то все дуж його до неї вабило.

Незабаром на майдані зявилися му зики; козаки почали танцювати, а Не чай вийшов непомітно з замку й сказа показати йому хату Мельнички Пріс

Вернувшись додому після визволен ня з замку, Пріся не спала та все дума ла, як то те все сталося, що вона вж вдовою побачила милого їй з дитячи літ Данила.

Аж ось застукав хтось у двері. Прі ся метнулася туди й радісно привітала Нечая.

Для дорогого гостя в молодиці знай шовся той добрий, давній мед, що вона так пильно переховувала від польськи

жовнірів — і, посадивши свого бажаного до столу, вона почала його частувати.

Славний козак та молода вдова довго розмовляли любо та весело, згадуючи свої молоді літа; даліж Пріся засмутилася і, схилившись до козака, спитала:

— Чому не взяв мене за себе, як дівчиною була, та помандрував на Січ? Чи яж тебе не любила? Чи може тобі не люба була?

— Чи для мене, горличко моя сизокрила, шлюб? — відповів козак. — Чи для мене тепла хата та мягке ліжко? Не такий я собі вдався: гостра шабля — то моя вірна дружина; темний байрак — то моя хата; зелена травиця — то моє ліжко! Невжеж ліпше булоб, колиб я з тобою одружився тай покинув тебе? Отже й тепер не можу одружитися з тобою, хоч ти мені й до вподоби, бо в нас тількищо починається війна з ляхами й буде та війна затяжна й завзята!

Пріся заплакала, а козак почав її голубити та розважати... і розважав, аж поки вона знову глянула на нього весело:

— Ну, — сказала Пріся крізь сльози, — хоч не судилося мені бути з тобою, а проте кохатиму тебе до віку.

Аж три дні гостював Нечай у Прісі. Дарма Богун двічі приходив умовляти його, що бушав далі — не схотів Нечай: "Мені, — каже, — тут любо — чого я піду з цієї привітної хати?" Аж на четвертий день він схаменувся: убрався як годиться, озброївся й виїхав до козаків на своєму вороному коні.

Полуян та Морозенко зустріли Нечая непривітно. Вони, як і Нечай, були запорожці, а запорожцям заборонено було знатися з жіноцтвом.

— Чи не забув ти, козаче, — звернувся до Данила суворий Полуян, — про те, що на Січі роблять тим, хто скакає у гречку?

— Добре памятаю! — весело відповів Нечай. — Киями бють на смерть — от що. Бийте й ви мене, панове товариство, коли така ваша воля!

— А щож ти думаєш? — обізвався Морозенко, закручуючи свої довгі, чорні вуси. — Думаєш, що як ти Нечай, так задля тебе ми будемо запорожські звичаї ламати? Ні, голубе, те дарма! Так

КОЖНОГО МІСЯЦЯ

CANADIAN GEOGRAPHICAL JOURNAL

приносить Вам статті й ілюстрації про Канаду

Розказує Вам про ріжні частини країни, про те, що роблять люди та про великі індустрії.

Цей місячний журнал поможе вам пізнати і зрозуміти Канаду.

Передплата виносить $4.00 річно.

Це можна осягнути, стаючи членом Канадійського Ґеоґрафічного Товариства — прямо вишліть свою передплату до 54 Парк Аве., Оттава 4, Онт., і ви станете членом та будете одержувати

CANADIAN GEOGRAPHICAL JOURNAL

одчухраємо киями, що вже й трави не топтатимеш!

Почувши, що гомонять запорожці, селяни й міщани з Красного заступили Нечая й загомоніли разом:

— Не дамо бити Нечая! Він наш земляк і оборонець! Немає від нас йому догани за те, що погуляв з вдовою — вони ще змалку любилися!

Після цього Морозенко й Полуян розсердились і, підмовивши кількох товаришів, поїхали на південь збирати собі окремий загін повстанців, а побратими Нечай та Богун, вийшовши разом з Красного, теж скоро розлучилися: Богун пішов піднімати повстання аж понад Дністром, а Нечай пішов понад Бугом.

III.

Два місяці після того Нечай та Богун на різно билися з поляками. Вони озброювали селян, навчали їх військового строю, добували з ними польські замки та вибивали хоругви польського війська, що були по великих містах. Коли в них під рукою ставало війська більше ніж було треба, вони поділяли його на два, або три загони, доручаючи кожний важний загін якомусь доброму товаришеві, досвідченому в військовій справі. До тих загонів знову приставали озброєні люди, бо чутка про повстання розійшлася вже по всій Україні. Нові загони знову поділялись й знову наростали й так воно йшло, аж поки вся молодь не озброїлась й поробилась козаками, а в країні не лишилось нікого з ворогів.

Аж ось прийшов наказ від гетьмана Богдана Хмельницького, щоб всі козацькі ватажки якнайшвидше збиралися до нього під Білу Церкву, бо поляки прочуняли вже після Корсунського бойовища й зібрали на козаків нове військо.

І от по слову гетьмана, посунули до Білої Церкви цілими річками козацькі загони, з возами, з усяким запасом та зброєю.

Зійшлися під Білою Церквою й побратими Богун та Нечай, прибули туди й Перебийніс з Небабою, а коли зібралися й останні загони, то все українське військо під проводом гетьмана Богдана Хмельницького посунулося до Пиляви. Там стояло велике польське військо, в 60 тисяч вояків, бенкетуючи та вихваляючись своїм завзяттям. Був в такому числі, польські вояки були п ні, що переможуть козаків; а проте, тільки українське військо з Хмельни ким наблизилось до поляків, а коза Перебийноса, вивернувши кожухи, кочили в польський табір та гукну "Алла, Алла!" — щоб поляки поду ли, ніби то набігли татари, польські в лодарі покинули своє військо й пов кали, переодягшись селянами, слідом за проводирями кинулось в розтіч і в величезне польське військо, покинувш Хмельницькому й гармати, й харчі, великі скарби.

Пішли звідтіля побратими Богун Нечай з гетьманом і далі: були п Львовом і Замостям, потім винищув ли поляків на Волині, билися під Зб ражем та Зборовом. За ввесь час да ких походів Нечай уславився своєю з пеклою вдачею, а Богун розумними п радами.

Під Зборовом Хмельницький т притиснув своїм військом польсько короля, що вже йому не було порят ку, але гетьман не схотів узяти його полон і згодився на замирення.

Скінчилася славна війна, і здавал ся, що Україна стає вільною та незале ною ні від кого та тільки вийшло по і шому: по зборовській умові Хмель ницький згодився, щоб не всі люди, хт схоче, були козаками, а щоб козакі було тільки 40 тисяч; щоб на Украї знов повернулися польські пани та що Волинь, Галичина й Поділля знову в дійшли під польську владу.

Довідавшись про зборівську умову козаки почали нарікати на гетьмана, щ він зрадив Україну, а найбільше за всі нарікали на нього Нечай та Богун — вони нізащо не хотіли пристати на умову.

— Хто дав тобі силу звоювати Польщу, як не селяни? — гукав на рад Нечай до Хмельницького. — — По чиїх кістках дійшов ти до Зборова? Тепер же, взявши силу, ти про поспільство вже й забув!

Не мовчав і Богун:

— Ти посилав нас по селах та по містах піднімати людей, обіцяючи всім волю, а деж вона та воля поспільству коли ти згодився знову пустити на Україну панів? Виходить, що ми, повіривши тобі, дурили своїх братів?!

— Когож ти визволяв? — гримав знову Нечай. — Себе чи Україну? Казав, що Україну, і вона повірила тобі, а взяв волю собі та старшині. Не гетьман ти, а зрадник!

Хмельницький дуже розлютився на побратимів за образливі речі, а на Нечая намірився був своєю булавою, але згадавши, що побратими були найвірнішими його помічниками й здобули собі великої слави, він перетерпів ту образу, а побратимів призначив полковниками на польську границю: Нечая — Брацлавським полковником, а Богуна — Винницьким.

Побратими сіли по своїх городах, упорядкували свої полки, оповістили селян, що всі вони вільні від панів, дали один одному обіцянку не вважати на зборівську умову й не пускати на землі своїх полків нікого з панів. Вони й додержували свого слова. Коли виперті підчас повстання пани почали вертатися з Варшави та з Камянця на Україну, простуючи повз Винницю або Брацлав, Богун та Нечай завертали їх назад, погрожуючи карою.

Пани жалілися на побратимів королеві, той писав Хмельницькому, але гетьман не вважав на те, бо й сам уже бачив, що зробив помилку в зборівській умові.

Бачивши таке становище, польський гетьман Калиновський, що мав теж маєтки на Україні, зібрав чимале військо й рушив на Україну, щоб силою прокласти шлях туди панам.

Про те, що поляки знову йдуть з військом на Україну, раніше за всіх довідався Нечай. Щоб перепинити Калиновського, він зібрав напоспіху кілька сотень з свого полку й рушив назустріч полякам під Бар. Шлях з Брацлаву на Бар ішов саме повз Красне, де кілька місяців перед тим Нечай добув замок.

Жваво підходили козаки до Красного. Попереду йшли музики — грали сопілки та гули бубни, а далі довгою гадюкою простягалися по шляху козацькі сотні, виблискуючи проти вечірнього сонця гострими списами. Попереду всіх, на вороному коні, їхав у червоному жупані, з широкими вильотами, сам Нечай.

Назустріч козакам з Красного вийшли мало не всі мешканці, а між ними, в святочному вбранні, в намисті та в

МАНІТОБСЬКА ГОСПОДИНЯ ХВАЛИТЬ T-R-C's

Минулого літа ми одержали лист від ДЖ. ДЖ. ШЕЛЛЕНБЕРҐ з Бакс 117, Ровзенфелд, Манітоба

про те, як вона вживала T-R-C's. "Болі, які я дістаю в колінах, плечах і ліктях є дуже гострі — вона писала — і ціле моє тіло болить, коли я дістану ці атаки. Мої устави тверднуть, болїють і пухнуть. Я вживала ріжних родів нагрівань та других заходів, але дальше мої болі продвожувались. Тоді я почала вживати T-R-C's, і я з вдячністю поручаю цей лік другим, що подібно терплять на артритичні болі. T-R-C's приносить мені полегшу від гострих болів в ріжних частинах тіла і болів мязів".

Пощо терпіти непотрібно? Починайте заживати T-R-C's сьогодні. Лише 65ц. і $1.35 у всіх аптеках.

дукачах, вийшла й красуня Мельничка Пріся, Нечаєва приятелька.

Як побачила свого милого — білою рученькою його привітає, карими очима сміється-грає, чорними бровами моргає . . .

Забув Нечай через неї й про ворогів — обернувся до сотників:

— А що, панове, чи не відпочити нам у Красному?

— Добра річ, пане полковнику! — відповіли сотники. — Далеко ліпше переночувати в місті, ніж у лісі. До тогож уже мясниця зайшла, може десь зїмо млинців або вареників.

Нечай зліз з коня й удався до свого найлюбішого сотника Шпака:

— Так ми тут, товаришу, ночуватимем, а ти, Шпаченку, візьми півсотні козаків та їдь далі, до Ворошилівки і там чатуй, якщо йтимуть ляхи, то зараз мене сповісти.

Як увійшло козацьке військо в Красне, віддав Нечай коня своєму джурі, Петрикові, дав розпорядок тай пішов до Мельничиної хати.

Пріся радо приймала його; зяви-

лися в неї на столі й мед, і вино, й оковита, а до того й млинці й буханці. Поприходили свояки та сусіди.

Вдарив Данило шапкою об лаву тай почав гуляти. Прогуляв ніч — нічка коротенька, гуляє й день та ще ніч...

На третий день, на пущення, прийшли до полковника два сотники, Кривенко та Степко, тай кажуть:

— А що, пане полковнику, чи не час нам рушати далі?

— А за яким лихом нам поспішати? — відповів Нечай. — Ще вспіємо посікти ворогів на капусту! Нехай ще побенкетують востаннє, тай ми тут, мясницею, погуляємо. Наливай, пані господине! — весело вдався він до Мельнички. — Частуй гостей!

Пріся частувала, гості пили, млинцями заїдали, а на відході мовили:

— Ну, бувай здоров, пане полковнику! Гуляй собі на здоровлячко, та тільки держи коня в сідлі, а шаблю при боці, бо гляди, колиб ляхи не накрили нас мокрим рядном!..

— От так дивись! — скрикнув Нечай. — Та в нас же в залозі Шпак чатує. Адже, він добрий товариш — перестереже!

Минув день... От уже й ніч на дворі — гуляє Нечай, мед-вино поставцем кружляє, а того й не знає й не відає, що вже ворог його Калиновський зєднав своє військо з військом Лянцкоронського, обступив Ворошилівку, вбив Шпака та вирізав усіх його козаків до одного, так що вже нема кому подати полковникові про ляхів вістку... Не почуває славний козак Нечай і того, що велике польське військо, мов чорна хмара, обступає Красне, що вже повбивали та повирізували ляхи всіх його вартових біля брам і ввійшли вже в місто.

Аж ось чутно якийсь гомін, попід вікнами хтось біжить. Ускочили знов у хату сотники Кривенко та Степко, разом з Нечаєвим джурою Петриком.

— Щож ти, Нечаю, пєш та гуляєш? Вже ляхи в місті!!!

Відчинив Нечай вікно — прислухується... Аж справді — коні тупотять і брязкіт зброї чути...

— Утікаймо, полковнику! — радять сотники. — Ще є час. Подамось назад та зєднаємось з останніми нашими сотнями та Богунові звістку подамо, щоб помочі дав, бо ляхів удесятеро більше, ніж нас!

Ударив з пересердя Нечай по сто[...] перначем.

— Щоб ото козак Нечай утікав[...] Щоб я козацьку славу під ноги топта[...] Не бути тому! Веди, джуро, мого вор[...]ного!

Вибіг Нечай з хати, аж ляхи в[...] вулицею йдуть. Нема часу сідлати ко[...] — скочив на неосідланого.

Тільки витяг Нечай з піхви ша[...]лю, знову став веселий, гукає:

— Тай до біса їх, вражих ляхі[...] буде на чому шаблі погуляти. Ану[...] хлопці, дамо ляхам часу!

Кинувся Нечай ворогам назустрі[...] махнув з правого плеча — упав хору[...]жий, а з ним прапор польський до н[...] Нечаєвому коневі.

Кинулися за Нечаєм і сотники, [...] козаків гукають:

— Гей, браття, допоможім полко[...]никові!

А козаки вже вихром летять за сво[...]їм улюбленим ватажком, ворогів шаб[...]лями у пень рубають.

Люто бився козацький ватажок Не[...]чай з своїм товариством. Не встоялис[...] ляхи проти козацького наскоку й пода[...]лися геть з міста, за браму.

Нечай з козаками погнався за во[...]рогами. Лихо було тому, кого здоганя[...]ли...

Аж ось доганяє Нечая його вірни[...] джура Петрик, котрого ще малого си[...]роту взяв Нечай до себе в науку. Він нарікав на себе й хвилювався з того, що полковник був на неосідланому ко[...]ні й увесь час тепер був біля нього.

— Пане полковнику, пожежа в міс[...]ті! Ляхи з другого боку зайшли і підпалили кілька хат! — гукає Петрик.

Справді, Калиновський скористу[...]вався великою силою свого війська й послав пана Косаковського з кількома тисячами жовнірів вдарити на козаків з[...]заду.

— Ах, лиха година їх напала! — скрикнув Нечай, спинивши коня.

Побачивши, що Красне горить уже в кількох місцях, Нечай зрозумів, що вороги оточили його кругом і що йому не сила їх перемогти, проте, щоб розважити козаків, почав жартувати:

— Ну, щож, діти! Видніше буде рубатися!

Нечай кинувся туди, де була пожежа, та на лихо кінь його спотикався й

падав на купи трупу. Не маючи під собою сідла та стремен, Нечай якось не всидів і, коли кінь упав навколішки, перекинувся коневі через голову. Тим часом ті поляки, що втекли були за браму, вже знова почали насідати на козаків і, коли Нечай підвівся з купи трупу та сів знову на коня, ворожа куля влучила йому в плече. Побігла з козака гаряча кров, покропляючи такий як і вона, червоний жупан полковника.

— Чорт зна які кулі в ляхів! — жартує полковник, — неначе чміль укусив!

Не вважає Нечай на поранення: вихром літає від пожежі до пожежі, від брами до брами, і скрізь, де тільки збігався він з ворогами, виростали купи ворожого трупу.

Аж ось серед пекельної січі вдруге впав навколішки Нечаїв кінь і вдруге переможець Нечай перелетів коневі через голову та ще й так, що впав прямо до ніг ворогам. Загукали з радощів поляки, а один навіть встиг влучити полковника шаблею по плечах. В туж мить Нечай був на ногах і зняв з плечей голову харцизові. Тимчасом козаки заступили полковника і він знову скочив на коня й знову кинувся в бойовище, не помічаючи, як кров точилася з нього вже двома цівками.

Так минали хвилина за хвилиною, година за годиною; скінчилася довга, пекельна ніч і починався тяжкий день, а бойовище не припинялося. Проте, дедалі ляхи все дужче натискали на козаків, переміняючи втомлених своїх жовнірів на свіжих, а сила козацька все зменшувалася, бо в козаків підмоги не було.

Щоб не розбивати війська на дрібні купки, Нечай зібрав усі сотні до майдану і тут знову упорядкував їх до бою. Невеликі вже були Нечаєві сотні й що хвилини танули вони, проте міцні були вони духом, як і їх ватажок.

— Не посоромимо, пани-брати, козацької слави! — гукнув Нечай до козаків. — Раз мати на світ породила, раз і вмерти!

І почалася знову смертельна січа. Кров козацька й лядська, кров братів, що стали найлютішими ворогами, збіглася тепер до купи й червоною річкою бігла повз замкову браму... Нечай здобув ще три рани. Кров залила йому всю одежу й закривавила коня. Міць почала кидати його, могутня рука слабшала, й шабля, вірна його дружина, почала здаватися йому важкою... Проте він бився ще, як поранений лев, все лютіше та лютіше...

— Діти мої любі, товариші вірні! — гукнув Нечай ще раз, — Стійте за волю до загину!... Хоч живі не будемо, але слави здобудемо!

В цю мить, серед пекельної січі, близько Нечая пролунав постріл, і славний козак почав схилятись головою до шиї свого коня, поливаючи кровю його збиту гриву. Ворожа куля влучила полковника під серце... То пан Добросецький, пробираючись під парканами, вистежив таки, коли Нечай наближався до тину, і вбив його з мушкета.

Не дали козаки свойому полковникові впасти до долу, підхопили його під руки та понесли до замку.

— Товариші мої вірні! — насилу, стиха казав Нечай, — уклоніться неньці моїй старенькій... Перекажіть, щоб не побивалась, бо на тамтім світі всі зійдемося... Та й ви, діти мої, не вдавайтеся в тугу... Скільки не живи, а помирати треба, то ліпше вмерти за волю своїх братів, за славу неньки України, ніж гинути нікчемними хлопами від ганебних канчуків.

З тим вийшла душа з могутнього тіла козацького переможця, і козаки принесли в замкові покої тільки ледве тепле його тіло.

Три дні й три ночі билися ще козаки з ляхами біля замку й у самому

Не дозволяйте щоб БІЛЬ показувався на вашому обличчі

DR. CHASE'S
PARADOL

Не показуйте ознак болю і змучення — заживайте Paradol для скорої полекші періодичних болів. Скоро ділає також на біль голови.
85

замку. На останку, коли вже не було кому оборонятися, поляки вбігли натовпом у замкові покої.

Саме під ту пору в замковій церкві стояла труна з тілом славного Нечая й два православні попи правили по ньому панахиду серед плачу та ридання жінок і дітей, що збіглися в замок під страшну годину.

Побачивши, що робиться в церкві, розлютовані поляки вихопили з рук попів хрести, а їх самих почали бити. Даремне попи й усі люди просили панів узяти викуп за Нечаєве тіло золотом та дозволити поховати з пошаною, як належить славному лицареві.

— Ні, не буде цього! — гукали пани. — Цей проклятий хлоп-схизматик поруйнував наші маєтки. Він лютий ворог наш. Порубаємо його тіло на шматки та кинемо псам на сніданок.

Пани з лютістю скинули Нечаєву труну геть на бік і, викинувши тіло на підлогу, почали сікти його шаблями на шматочки, коли тут несподівано кинулася до них Пріся Мельничка й мов божевільна почала виривати з рук шаблі, гукаючи несамовито:

— Вбийте мене! Вбийте раніше мене!

— Наречена Нечаєва! — сказав хтось і це врятувало її від смерти.

Польські вояки звязали її й послали до Калиновського.

Про тіло ж Нечаєве зважили так:

— Собаки не їстимуть його! Краще повкидати ці шматки в річку!

Так і зробили! Тільки, коли складали порубане тіло козакове в мішок, то голова Нечаєва десь зникла і хоч як її розшукували, а так і не знайшли...

IV

Того ж дня, як вороги знущалися над тілом славного Нечая, до города Винниці біг конем молоденький хлопець у польському вбранні. Він сидів охляп на коні й придержуючи однією рукою біля боку торбу, другою скільки духу гнав коня.

Вбігши в місто, він попростував до полковницького будинку. Вартові біля будинку пізнали, що той хлопець був джура полковника Нечая, Петрик, і впустили його просто до Богуна.

— Пане полковнику! — ледве дихаючи, почав Петрик, ставши перед Богуном. — Ти нічого не знаєш, не відаєш; вже ж твого побратима, славного Данила Нечая, на світі немає!.. Його біле тіло вороги порубали на дрібні шматочки й укинули в річку під лід. Увесь полк Брацлавський загинув у Красному, тільки я врятувався — через те, що перебрався в оце вбрання польське... Я привіз з собою... голову славного полковника!.. — Голос у хлопця затремтів від сліз, у горлі стисло...

— Голову? — спитав Богун, жахнувшись. — Ти ж кажеш, що ляхи порубали й вкинули Нечаєве тіло в річку?

— Так, пане полковнику, — відказав хлопець, — та тільки голову я врятував: я перебраний вільно ввійшов в замок саме тоді, коли Нечаєва наречена однімала в панів його порубане тіло. Підчас колотнечі я непомітно вхопив голову свого названого батька, сховав її під полу, виніс і привіз тобі, щоб хоч голову поховати, як годиться...

— Де ж... голова?.. — спитав зворушений Богун.

— Ось!.. — відказав хлопець і витяг з торби голову Нечаєву.

Богун охнув, тяжко вражений:

— Це він! Це побратим мій, Данило! — скрикнув Винницький полковник, коли Петрик поставив голову перед його очі. Голова була мерзла, бо саме був місяць лютий і стояли добрі морози.

Подивився Богун на товаришеву голову, перехрестився... та й похилився. Лютий жаль узяв його за серце!

— Чому ж ти, братіку мій нещасний, — говорив він немов до себе, — не подав мені звістки про ворогів. Я подавби тобі помочі й не загинувби ти передчасно... Говори, друже, все, як сталося це лихо.

Петрик розповідав про все, що бачив і чув.

Вислухавши тяжкі вістки, Богун відвіз Нечаєву голову в манастир, що стояв біля Бугу, і наказав ченцям зараз правити по душі славного козака панахиду. Далі він послав по писаря, щоб написати гетьманові про наскок ляхів і просити помочі, а осавулові наказав послати по всіх сотнях звістку, щоб всі збиралися до Винниці.

Другого дня відбувся почесний похорон Нечаєвий. На цвинтарі біля манастиря ви копали яму. З одного боку її стало кілька сот козаків з мушкетами,

а по другому боці мало не всі мешканці з Винниці. Коли скінчилася у церкві відправа, Богун та сотники винесли на плечах труну з головою Нечаєвою й почали спускати її в яму. Попи заспівали "вічну память", а козаки без ліку палили з мушкетів на честь славному лицареві козацькому.

Після того, як яму засипали, Богун голосно сказав:

— Пером тобі земля, побратиме мій Даниле! Поклав ти свою голову за волю неньки України й придбав собі й усьому козацтву невмирущу славу! Спи спокійно і будь певний, що товариство козацьке за тебе помститься.

Поховавши побратима, Богун почав готуватись до війни з ляхами. Він знав уже, що в Калиновського й Ланцкоронського війська вдесятеро більше, ніж у нього, і оборонити всю Винницю своїм полком він не зможе, а тільки вигубить своє військо. Одначе й покинути Винницю він нізащо не хотів, бо тим способом відчинив би двері Калиновському до руйнування всієї України. Через те Богун зважив лаштувати до бою манастир і засісти там усім полком, поки гетьман подасть помочі.

Манастир стояв на острові річки Бугу і підійти до нього полякам можна було тільки льодом. Перше за все Богун надумав трохи зменшити польське військо, щоб легше було з ним змагатись. З цією метою він звелів попрорубувати впродовж річки великі ополонки й через ніч, коли ополонки пришерхли від морозу, притрусив їх соломою та снігом.

Через кілька день до Бугу наблизився Ланцкоронський з половиною польського війська, Калиновський же лишився трохи позаду. Щоб заманути поляків у ополонки, Богун з двома сотнями вийшов Ланцкоронському на зустріч за Буг і, наказавши козакам трохи постріляти з мушкетів, кинутися мовби то тікати до манастиря, обережно обминаючи ополонки.

— А, прокляті хлопи!.. — гукав услід козакам Ланцкоронський, — злякалися? Буде й вам те, що було вашим братам у Красному!

І він з кількома хоругвами найкращого війська кинувся навздоганяти Богуна. Великою лавою бігли польські вояки льодом — простісінько на ополонки!.. Враз затріщав тоненький лід під озброєними людьми та кіньми, і мало не всі польські вояки опинилися разом з кіньми у воді. Багатьох з них підхопила бистрина води і вони враз пішли під лід; інші ж билися у воді, топили коней своєю вагою і хапалися за кригу, намагаючись вилізти; про те дуже мало хто врятувався. Тільки ті вояки польські, що не встигли добігти до ополонок, лишилися цілі і, витягнувши з ополонки свого необачного гетьмана Ланцкоронського, подалися з ним назад до свого війська.

Почувши, що Богун вигубив найкращі хоругви польського війська, Калиновський запалився і приступив до Винниці всім військом. Зразу він обступив манастир і почав його штурмувати, але козаки дали йому добру відсіч.

Побачивши, що козаки стоять міцно, Калиновський відійшов трохи від манастиря, поробив окопи і почав бити манастир з гармат. Але Богун і цього сподівався та зарані наготовив кілька сот лантухів з піском, щоб гасити ворожі бомби, та закидати у пробитих стінах дірки.

Так минув цілий тиждень. Калиновський, побачивши, що козакам діється мало шкоди від його гармат через те, що вони далеко, присунувся з тими гарматами ближче. Тоді Богун, щоб не дати польському війську зруйнувати манастиря, зробив серед ночі з двома сотнями козаків несподіваний на ворогів наскок. Польське військо саме спало і через те в ньому счинився великий галас. Поки

СКОРА ЛЯКСАТИВА?

Якщо ви постійно терпите від затвердження, Dr. Chase's Kidney-Liver Pills допоможуть вам осягнути скоршу **більш корисну** поміч. Тисячі полягають на цьому лікарстві, яке лікує **два** стани **відразу** — щоб дати вам полекшу **за одну ніч.** Запитайте вашого аптикаря ще сьогодні за Dr. Chase's K & L Pills — переконайтеся самі! 69

DR. CHASE'S KIDNEY-LIVER PILLS

Богун, на чолі однієї своєї сотні рубався з поляками, друга його сотня попсувала ворожі гармати, а поки поляки прийшли до памяти та впорядкувалися до оборони, то вже Богун зібрав своїх козаків і повернувся до манастиря.

Щоб помститись, Калиновський на другу ніч наказав війську несподівано напасти на манастир. Він сподівався, що після вчорашньої перемоги козаки гулятимуть, одначе Богун з козаками сам щоночі пильнував на башті. Отже він побачив, що ляхи нишком обступають манастир. Тоді Богун навмисне звелів вартовим не стріляти й удавати, неначе вони сплять, а сам тихо підняв увесь полк і поставив поза стінами.

Зрадівши, що козаки не стріляють, поляки почали приставляти до стін драбини і натовпом підійшли до брами; але тільки що вони полізли по драбинах, як на них враз полетіло з стін каміння й цілі колоди, та засвистіли кулі. Під стінами манастиря счинився страшенний галас — і, як морська хвиля відбігає від міцних скель берега, так і ляхи відшарахнулися від манастирських стін.

Та й це не минулось польському військові, бо зараз Богун зількома сотнями вершників вибіг зпід брами, доганяв ворогів і рубав їх.

Прогаявши під Винницею ще два тижні і бачучи, що Богун нічого не боїться, та мало не щоночі робить на переднє польське військо наскоки, Калиновський надумав згубити його тим, від чого загинув Нечай, і послав до нього посланців, а через тих посланців вихваляв Богунове звитяжество і передав у дарунок козакам десять кухов горілки, а самому полковникові красуню Мельничку, бо ту Мельничку Калиновський забрав з Красного й возив з собою.

Богун подарунки прийняв і з своєї руки просив передати від нього Калиновському сто коней, тих самих, що козаки повитягали з ополонок.

— Вклоніться від мене його ясновельможности, — сказав Богун наприкінці посланцям, нишком сміючись, — та перекажіть, що подаровану горілку мої козаки питимуть тоді, як польського війська вже не буде в Україні.

Посланцям не дуже то сподобалась така подяка, однак треба було з тим вертатись до свого табору.

Тільки посланці вийшли, як Пріся, що ввесь час стояла біля дверей, запя[...] та чорним запиналом, впала до ніг Богунові ридаючи:

— Зарубай мене, славний козаче, своєю шаблею, або звели скарати на шибениці! То ж через мене загинув твій побратим Данило, бо загостювався у мене. Не сила мені тепер жити на світі! Лихо мені — я кохала його з малих літ!

— Встань, вдово! — спокійно сказав Богун. — Якщо ти любила Данила, то Бог тобі й простить. Не ти, а сам Данило згубив себе своєю необачністю. Живи тут у манастирі, поки скінчиться війна, а тим часом обміркуєш, як тобі жити далі. Хоч ти й "подарована" мені як бранка, та звісно ж — я вертаю тобі волю!

Мельничка вклонилася Богунові й відповіла:

— Не буду я думати довго, пане полковнику, як мені жити далі: я піду до старої Нечаїхи; біля неї я виросла з дитячих літ, тепер доглядатиму її до самої смерти.

Богун на те сказав:

— І добре ти надумала, чесна вдово! Це твоїй душі найліпша спокута; Нечаєву ж матір вже заради її славного сина годиться шанувати й доглянути при старості. Іди з Богом!

Щоб віддячити Калиновському за його лукаві подарунки, Богун тієї ж ночі перейшов з трьома сотнями козаків за Буг і вскочив у табір самого Калиновського. Як Божа кара, крутився він по ворожому стану, рубаючи й з правого й з лівого плеча, та шукаючи самого Калиновського, щоб стятися з ним у почеснім герці. Тим часом польські вояки потроху впорядкувались і, роздивившись, що козаків обмаль, почали оточувати їх колом.

Усіявши ворожий табір трупом, Богун гукнув козакам повертати до Бугу. Всі повернули назад, але поміж возами та наметами ворожого табору козаки розпорошилися й незабаром Богун помітив, що лишився сам. Це помітили й поляки і, пізнавши Богуна, кинулися натовпом доганяти його.

Відбиваючись від ляхів шаблею з усіх боків, Богун через хвилину був уже біля берега, коло Бугу, аж тут навпереймі йому забіг польський хорунжий Рогальський з десяткою жовнірів, і один з них ударив своїм конем просто в

груди Богуновому коневі і навіть уже підняв над козаком свою шаблю...

Та не такий був Богун, щоб його вбити простому жовнірові! Голова самого жовніра покотилася від Богунової шаблі раніше, ніж шабля ворожа доторкнулася до голови полковника. Проте, ця перешкода трохи затримала Богуна, бо Рогальський, падаючи, вдарив його держаком від корогви по голові, а два польські вояки з радісним криком схопили його ззаду за руки, щоб стягти з коня та живцем притягти до Калиновського на муки та ганебну страту, і загинувби другий славний козацький ватаг, та не розгубився Богун і не схибла його міць: метнув він могутніми плечима — і обидва вороги, як груші з дерева, попадали з коней. Сам же полковник, здавивши коня острогами, вихопився з ворожого натовпу й вибіг на лід.

Здавалося, що славний козацький ватаг уже вирятувався, але смерть ще раз махнула своєю косою у його над головою: розпалений січею, Богун забув про свої ополонки, а вони й досі не замерзли, бо вже починалася весна. Згадав він про них тільки тоді, коли кінь його вже завалився. Проте і в цій пригоді не розгубився Богун, а покинувши стремена, щоб не заважити коневі, почав плавати біля нього, держучись тільки за гриву.

Радісні вигуки та глузування залунали з польського боку, і вороги знов уже бігли до ополонки, щоб захопити Богуна бранцем. Та на щастя, добрий кінь його чувши, що на ньому немає ваги, враз вихопився на кригу, а разом з ним, держучись за гриву, виліз і полковник. Тимчасом Богунові козаки роздивившись, що між ними немає полковника, вже бігли від манастиря назад і, радо вітаючи свого славного ватага, під-

Voids ПРОДУКТИ CHLOROPHYLL

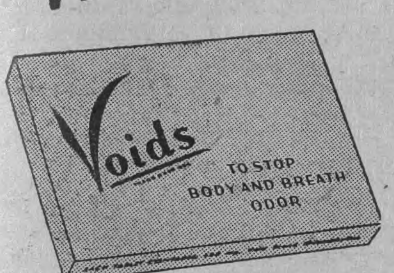

Поликніть одну таблєтку кожного ранку. Здержує всякий запах тіла — включаючи під пахами, ніг, шкіри на голові, поганий віддих з жолудка і всі внутрішні неприємні запахи. Зажийте VOIDS після їдження цибулі, часнику або після пиття алькоголю.

ПРОБНА КОРОБКА 25 ц.
МІСЯЧНА КІЛЬКІСТЬ $1.25
ЕКОНОМІЧНА ВЕЛИЧИНА $2.75

Fluradene робить навіть природньо білі зуби білішими. Хоронить зуби перед зіпсуттям, допомагає яснам і здержує поганий запах з уст.

ВЕЛИКИЙ ВИМІР ЛИШЕ 69 ц.

Купуйте повищі товари в

UKRAINSKA KNYHARNIA
660 Main Street Winnipeg, Man.

хопили його й помчали з ним до козацького пристановища, до манастиря.

Другого дня, коли до Богуна зібралися сотники, він весело жартував:

— Добре вчора скупали мене ляхи в ополонці! Отже, щоб часом не хвалилися вони та не гадали, що я їх налякався, треба цієї ночі знову дати їм себе в знаки!

І він таки й справді знову показав себе ворогам: знову зробив несподіваний наскок і вигубив кілька сот ворожого війська.

Місяць минав, як Богун був в облозі. За цей місяць чимало вигубив він польського війська та дуже втомив ворогів своїми наскоками. Хоч для Калиновського втрата в війську й не була замітна, бо до нього все підходила свіжа поміч, то зпід Камянця, то зпід Станиславова і навіть з Варшави, та все ж таки давнішого войовничого запалу в польському війську не було.

Одначе, довідавшись, що до Богуна йде підмога, Калиновський, щоб не покинути Винниці, не здобувши завзятого полковника, знову кинувся штурмувати манастир; та тільки й цей раз витримали козаки й дали таку відсіч, що навкруг манастиря лишилися купи ворожого трупу.

Ще не скінчилось це бойовище, як з манастирської дзвіниці побачили козаки, що йде до них поміч. То йшов з своїм полком Уманський полковник Глух.

Незабаром Богун почув пальбу і козацьке вигукування. Козаки - уманці увійшли в ту частину Винниці, що звалася "Нове Місто"; однак прилучитися до Богуна вони не мали змоги, бо між Новим Містом і манастирем стояв з військом Ланцкоронський; вибити ж Ланцкоронського звідти Глухові було трудно, бо треба було переходити річку, а лід уже завалювався.

Прождавши ще день і не діставши від уманців помочі, Богун вийшов з манастиря й ударив на ворогів усім своїм полком. Молодецький був той наскок, і вороги не встояли: передні їх хоругви почали тікати шляхом до Бару, Калиновський та Ланцкоронський кинулися слідом, неначеб на те, щоб завернути втікачів, але й самі вже не поверталися. Військо ж, довідавшись, що проводарі втекли, подалися й собі геть з міста.

Богун захопив усі польські гармати, всі вози з награбованим добром, і як шуліка, полетів за поляками.

— Віддячимо, пани брати, за славного Нечая! — радо гукали козаки і чим дуж гнали ворогів.

Два дні гнав Богун поляків, лишивши на шляху мертвими більше двох тисяч їхнього війська, і тільки на третій день, коли потомлені козацькі коні не мали вже сили бігти, він повернув до Винниці.

V

Тихо підїздив Богун до Винниці на чолі свого полку, втомленого завзятою боротьбою з ворогами. Він знав, що на тому, що сталося, боротьба не скінчилася. Знав, що поляки не зречуться України, бо Україна була дуже дорогою частиною для польського королівства, і з неї поляки мали дуже багато пожитку. Богун знав, що Україні треба готуватися ще до затяжної, рішучої боротьби з Польщею... І чоло славного козака оповивали думки про те, чи витримає ту боротьбу Україна... Але тимчасом перемога була на козацькому боці.

— Слава Богунові, слава! — гукали уманські козаки, підходячи до Богунового війська.

Усе поле перед Винницею було вкрито козаками й міщанами та селянами. Всі радо вітали полковника, підкидали вгору шапки, палили з рушниць і гукали:

— Слава Богунові, слава до віку!!!

ЩО ЦЕ ТАКЕ?

Мале містечко: Там де сусіди пильнують вашої жінки.

Подружжя: Спосіб віднайдення якого чоловіка ваша жінка хотілаб мати.

Танцюристка: Та, що кидає собою на сто вітрів.

— — —

ЩО ВІН РОБИВ?

Захорував один канцелярист і мусів піти до шпиталю. Слідуючого дня відвідав його управитель фірми і каже до нього:

— Не журіться нічим. Вашу роботу будуть за час вашої недуги робити інші люди в нашій фірмі, лише що перше ми мусимо довідатися якраз що ви робили.

Улекшіть Терпіння Перестуди

УЖИВАЮЧИ

КАНАДІЙСЬКИЙ НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНИЙ ЛІК НА ПЕРЕСТУДУ

MASON'S 49

На скору полекшу від перестуди, катару або запалення гортанки зажийте MASON'S 49.

Від першої давки приємні в смаку, легкі до зажиття, MASON'S 49 скоро дає полекшу розятренним, поіритованим горляним болонкам і звільнює нагромадження. Ви мусите дістати полекшу або зворот грошей.

Наша Ґарантія

Це спрепарування є позитивно ґарантоване дати пільгу. Коли по зажиттю половини пляшки такої не осягнулося, зверніть решту до свого аптекаря або до нашого бюра, а ціна купна буде звернена.

Не відкладайте!

КУПІТЬ MASON'S ЩЕ СЬОГОДНІ!

в

UKRAINSKA KNYHARNIA

656-660 Main Street **Winnipeg, Manitoba**

MASON'S 49

45c

75c

Випробувані і Виповнені Приписи Страв з Харчів KRAFT

Kraft обід в "Реймікінс" з покраяними ковбасками "Френкфортерс"

1 пакет Kraft Обід
4 пригріті ковбаски

Приготуйте Kraft Обід згідно з поученням на опакуванні. Пригрійте ковбаски і покрайте їх на поперечні куски. Змішайте ковбаски з Kraft Обідом та виложіть в добре натовщеній касеролі. Дайте їх до печі з лагідною температурою 325 степенів, держіть 10 до 15 мінут для цілковитого пригріття.

БОСТОНСЬКІ СЕНДВИЧІ

6 "Френкфортерс", пригрітих
темний житний хліб, покраяний
1 фун. бляшанка фасолі, пригріта
1 фунт Velveeta
зелена цибуля

Розкрайте поздовжньо ковбаски та положіть їх на кромки хліба, між половинки ковбасок положіть фасолю. Положіть кромку сира Velveeta на кожний сендвич та печіть в печі при температурі 350 степенів, або положіть під огрівач аж сир Velveeta розтопиться. Подавайте гарячими зі зеленою цибулею.

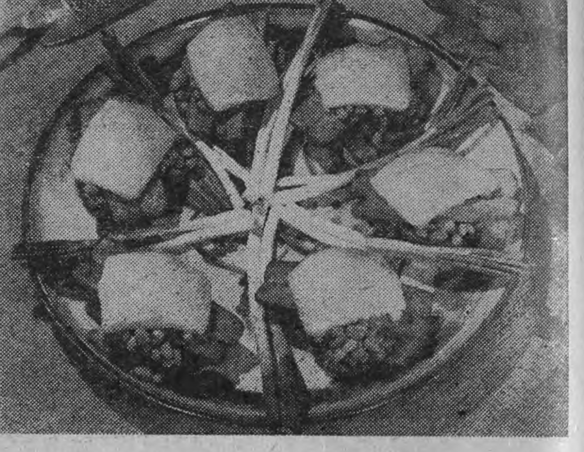

БРОСКВИНЕВО-ГРУШКОВА САЛАТА

Половинки бросквинь ("пічес")
Половинки грушок
Салата
Покришений ананас
Марашіно вишні, покраяні на чвертки
Miracle Whip приправа до салати

Для кожного подання положіть 2 половинки бросквинь і 2 половинки грушок на листок салати на тарілці. Положіть покришений ананас на середину кожної половинки грушки. Положіть 4 четвертинки марашіно вишні на кожну половину грушки. Виповніть середину бросквинь приправою до салати.

Подавайте VELVEETA KRAFTS популярні страви зі сира

- Розтопіть його для горячого сирного сосу
- Покрайте його для сендвичів
- Посмаруйте ним сухарі

Найбільш відомі в світі сири виробляє або спроваджує фірма KRAFT

MIRACLE WHIP Приправа до Салати, робить салату вдвічі смачнішою

Miracle Whip ріжниться від всіх других приправ. Тому то й називають її "одна і едина" Miracle Whip. Це є комбінація вареної приправи і мейонейзу. Дуже смачна в салатах і сендвичах. Зберігайте 16 унц. і 32 унц. слоїки для маринування.

Міліони Дають Першенство Miracle Whip

ПРИЛАДЬТЕ СМАЧНИЙ МАКАРОН І СИР З
KRAFT DINNER

Головна страва на 4 особи, яка коштує менше чим 5 центів від подання. Вариться 7 мінут.

Наша Мова

1. Статистичні й географічні дані

Число всіх українських мовлян, тобто всіх людей у світі, що говорять українською мовою, доходило в 1939 р. до 45 мільйонів. Наслідком воєнних подій 1939-45 це число зменшилось, але на скільки — ще не відомо.

А проте в загальному можна сказати, що числом своїх мовлян українська мова ще й тепер стоїть на другому місці, після росіян, у словянському світі, на четвертому, після росіян, німців і англійців (разом з американцями й канадійцями) в Европі.

Суцільна територія, на якій говорять українською мовою, виносить коло 900,000 кв. кілометрів. Це українська частина Басарабії, північна та західня Буковина, Закарпаття (цебто Закарпатська Україна й українська частина Словаччини), Галичина, східня частина Холмщини, Підляшшя, Полісся, Волинь, Поділля, Київщина, Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, південна Курщина, Вороніжчина, українська частина Подоння, Кубань і Чорномор'я, південна частина Ставропільщини, Тавря й Херсонщина. Поза Україною живуть українські мовляни в колоніях. В Европі: в Бачці (т. зв. "бачванські русини" — переселенці з Закарпаття з XVII ст.), біля Саратова, Самари й Оренбурґа; в Азії: в середній Азії й на далекому Сході над Амуром на т. зв. Зеленому Клину. Крім того, багато українців живе в Зєднаних Державах Північної Америки, в Канаді, в Бразілії, Арґентині, Параґваї й інших державах.

Сусіди української етнографічно-мовної території — переважно словяни, а тому не завжди можна певно визначити межі (найтяжче на українсько-білоруському та українсько - словацькому проміжжі). На кордонах між мовами бувають смуги т. зв. перехідних, або мішаних говорів.

На півдні Басарабії сусідують українці з румунами й з болгарами (в Добруджі). Межа української території проходить на північ від Ізмаїла, Килії, Ескі-полосу до озера Сасик, а звідсіля йде в північному напрямку до Дністра здовж річок Когильника й Сарати, на захід від Одеси аж до Росківця над Дністром. Звідтіль українська етнографічно-мовна межа переходить на лівий беріг Дністра й тягнеться в віддалі 10 — 25 кілометрів від нього в північно-західньому напрямку. Від Рибниці до Могилева вона йде здовж Дністра, відтіля гостро скручує на захід і на терені Хотинщини йде на південь від Секурян і Бричан аж до Прута й далі цією річкою попри місцевості Липкани — Новоселиця до Буковини. На цій території йде вона трохи на північ від Прута аж під місто Чернівці, що лежить уже на українській території. Відтіля йде вона у південно-східньому напрямі, творячи довгий і вузький півострів аж під Сучаву (довжина його — 50 км., ширина — 10 км.), а далі повертає знову в околицю Черновець і йде в південно-західньому та й західньому напрямку на схід від місцевостей: Панка-Волоський — Манилів — Фрасин — Арджел — Руська Молдавиця — Бряза — Кирлибаба. По обох боках цієї границі зустрічається мовно-етнографічні острови. Від Кирлибаби йде українська мовно-етнографічна межа в напрямку Будиївської гори, звідтіля подається більш на південь і йде здовж річки Вишевої, опісля Тиси, на території Марамарощини; в кількох місцях вона переходить на південний або й північний беріг Тиси. На південь від Севлюша кінчається українсько-румунська межа.

Від Севлюша йде коротка межа з мадярською мовною територією. Вона біжить на терені Закарпатської України на південь від Севлюша — Мукачева — Ужгороду, залишаючи ці міста на українській території. Здовж цієї межі теж багато мовно-етнографічних островів.

Коло Ужгороду починається українсько-словацька межа. Вона йде хвилястою лінією в північно-західньому напрямку, залишаючи на українському бо-

ці такі граничні місцевости: Конюш — Валашківці (з поминенням Снини) Пихні — Машківці — Дідачів — Берестів — Шитница — Дапалівці — Туряни — Ременини — Дюрдьош — Матівці — Дубина — Андрейова — Єдлинка — Комлоша. Звідтіля завертає на південний захід, опісля на захід й знову на північний захід, творячи рід двоязикого півострова в словацькому морі, обмеженого лінією: Комлоша — Курів — Снаків — Обручне — Лівів — Завадка — Шом — Ганіґівці — Київ — Ольшавиця — Тороска — Якубяни — Стара Любовня — Камюнка — Липник. На південь від цієї границі зустрічається багато українських мовно-етнографчних островів.

Від Липника, Явірок, Чорної й Білої Води починається українсько-польська межа*). Вона йде в східньому й північно-східньому напрямку такими оселями: Пивнична — Грибів — Дукля — Романів — околиця Сянока, а звідтіля на північ рікою Сяком, біля місцевин: Сянік — Динів — Радімно — Ярослав — Сінява — Ожана, де входить у межі Холмщини. Тут вона пробігає біля осель: Тишівці — Войславичи — Павлів — Вільхівець — Опілля — Янів над-Бугом — а далі рікою Бугом до Дорогичина; відтіля через Боцьки до Лісної над Нарвою, де починається північна межа з білоруською територією.

Українсько - білоруська мовно - етнографічна межа йде Нарвою попри Пружани, Картузьку Березу, Вигонівське озеро, Люсин, Турів і далі на схід Припяттю до Дніпра, опісля ж Дніпром угору до Лоєва. Звідтіля йде мовна межа української території Добрякою, Семенівкою до Чаус.

Коло Мглина починається українсько-російська мовноетнографічна межа. Вона йде від Середньої Буди на південь від Рильська, перетинає Курщину й Вороніжчину аж по Новохоперське на північ від місцевин: Суджа — Острогозьке — Бутурлинівка — Новохоперське. Далі на схід виступають тільки українські мовно-етнографічні острови, що сягають аж по Урал і Азію. Границя суцільної української території повертає біля Новохоперського на південь по Ростів місцевостями: Манина — Стара Милова — Мешків — Астахів — Манькова — Морозівська — Луганьське — Шахти — Ростів. Звідтіля йде українська мовно-етнографічна межа до Орлівки над Салом, через Батайське й Балабанське, річкою Салом через Крилів по Отаманівське, де починається межа з калмиками.

На захід від лінії Отаманіське — Величаве — Миколаївське на Підкавказзі, й на північ від лінії: Миколаївське — Сочі — Джубга територія мішана з перевагою українського елементу, то знову з чужими островами.

Українсько-калмицька межа від Отаманівського, через Обильну до річки Манича, а звідтіля західніми, узбіччями гір Єрґені аж до Куми біля Величавого. Тут закінчується межа з калмиками й починається українсько-даґестанська межа. Вона біжить просто на південь і доходить до Куми. Далі йде межа з кавказькими племенами (черкесами, або

---

*) На основі договору між урядами Польщі й Української Соціялістичної Радянської Республіки з дня 14 липня 1945 р. українців, що живуть на захід від т. зв. Керзонової лінії, в дійсності на захід від границі УСРР виселюється на схід, так що українсько-польська мовна межа в 1946 р. ще не була остаточно зформована.

Ось Тут ЄДИНІ Цукорки на Кашель . .

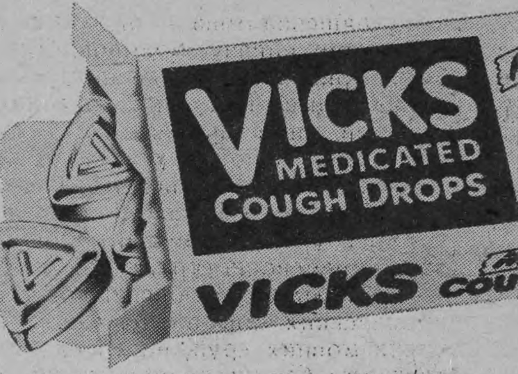

ДІЙСНО ЛІКУВАЛЬНІ

з влекшуючими біль горла складниками Vicks VapoRub та іншими помічними на кашель складниками для **екстра** помочі.

Улюблені канадійцями!

адигейцями, кабардинцями, абхазцями, чеченцями й карачаями). В околицях Сочі й Майкопу подибуємо мовні острови вірмен. У Криму населення мішане' побіч українців живуть росіяни й татари.

2. Становище супроти інших мов

Українська мова — окрема самостійна одиниця, виказує будовою більші або менші признаки споріднення з довкільними мовами. Тому, що вона належить до т. зв. індо-европейської (індо-германської) мовної групи, то найбільш чужа для неї мадярська мова, що залічується разом із фінською й естонською до т. зв. урало-алтайських мов. Далекі теж для неї своєю структурою кавказькі, як і монгольські, й тюрські мови. З індоевропейських мов, що належать до відмінних мовних груп, не до словянської, а з якими безпосередньо межує українська мова, це румунська мова, коли не брати під увагу німецьких та вірменських мовних островів.

Наша мовна територія сусідує безпосередньо з такими словянськими мовами: з болгарською (сербською й хорватською посередньо через бачванську колонію), словацькою, польською, білоруською й московською. Щоб мати уявлення з цілости словянського мовного світу, до якого належить українська мова, назвемо нижче всі словянські мови, беручи під увагу їхнє географічне положення:

1. **Східньословянські мови:** українська, білоруська (кривицька), російська (московська).

2. **Західньословянські мови:** польська (з кашубською), словацька, чеська, горішньо- й долішньо-лужицька.

3. **Південнословянські мови:** словінська, хорватська, сербська, болгарська.

Крім цих, належали до словянських мов іще дві завмерлі мови: староцерковнословянська (староболгарська) й полабська.

Спільної словянської мови, т. зв. прасловянської, що з неї виводимо всі словянські мови, не знаємо, бо не зберігся до сьогоднішніх часів ніякий памятник цієї мови. Зрізничкування й розпад прасловянської мови наступив десь перед VI—VIII ст. після Хр. й був обумовлений тим, що поодинокі племена розійшлися з спільної прабатьківщини (десь у доріччі Припяті й горішнього Дніпра).

Найближче до прасловянської стоїть староцерковно-словянська мова. В ній збереглися найстарші словянські мовні памятники, відписи богослужбових книг із X й XI ст. з первописів словянських апостолів св. Кирила й Методія, що в IX. ст. переклали на відомий їм західньоболгарський говір евангеліє, псалтир та інші богослужбові книги з грецької мови. Вони створили словянську азбуку, т. зв. -"глаголицю" на основі грецьких малих букв (мінускули). Учень Кирила Климентій запровадив до вжитку абетку, створену на основі великих грецьких букв (маюскули) і її пізніше стали називати "кирилицею". Ця абетка протривала м. ін. і на Україні до початку XVIII ст., коли її зреформовано в т. зв. "гражданку", тобто сьогоднішні українські букви.

Старо-церковнословянської мови вживають і досі в богослужбі в нас (у гр.-кат.) росіян, білорусів, у болгар і сербів, а подекуди й у хорватів, тільки що вимовна старо-церковнословянських звуків усюди сильно знаціоналізована. Так нпр. в українській вимові староцерковнословянське "ять" читається як "і" (не ліпо, вірую, літо = не лѣпо, вѣрую, лѣто й ін.), "е" не мякшить попередньої приголосівки (не, себе, тебі й ін.), "г" читається як "г" (глагол, благо, а не: ґлаґол, блаґо, як в болгарській чи російській мовах) і ін.

Коли йде про окремішність української мови, то вона відрізняється від інших словянських такими важливішими прикметами:

1. звуком і на місці давніх о, е в т. зв. нових закритих складах, нпр. ніч — ночі, піч — печі;

2. звуком і на місці первісного "ять", нпр. ліс, ліси й ін.

3. нем'якшенням попередніх приголосівок перед і та и, нпр. сестра, небо, день, сивий, липа й ін.;

4. злиттям первісних і та йори (єри) ы в один середній звук и, нпр. бити, мити, син, ситий і ін.;

5. звуком г з первісного "ґ", нпр. нога, голова, город і ін.;

6. переходом первісного л у деяких випадках в т. зв. нескладотворче у, нпр. брав, знав, вовк і ін.;

7. групою ри, ли в таких словах,

як кривавий, дрижати, гриміти, христити, слизити і ін.;

8. переходом звуків і та у в т. зв. нескладотворчі, нпр. Іван, але: на Йвана, він учиться, але: вона вчиться й ін.;

9. подвоєнням приголосівок типу: життя, зілля, насіння і ін.;

10. збереженням старого кличника: чоловіче, друже й ін.;

11. окремими наростками, як нпр. -ощі—гордощі, -сько—багнисько, -сько — бабсько, -ук, юк: ткачук, ковалюк, -енко—ткаченко, зокрема здрібнілими формами: нпр. мама, мамочка, мамуня, мамуненька, мамунечка, мамусенька, мамуся, мамусечка, мамця, мамунцуня, мамунцуненька, мамунцунечка, мамуська, мамуля, мамулька, мамулечка й ін.;

12. багатьма іншими прикметами в системі наголосу, словотвору, флексії, синтакси й словника.

Є й такі прикмети, що лучать українську мову з іншими слов'янськими. З білоруською й російською мовами лучить її спільний розвиток т. зв. повноголосся, тобто групи -оро-, -ере-, -оло-: город, ворона, берег, золото й ін., приголосівка ч, нпр. свічка та ін. З білоруською й чеською мовами українська мова має однаковий розвиток праслов'янського "ґ" в "г", нпр. нога. З південнослов'янськими мовами й частинно з чеською єднає українську мову тверда вимова приголосівок перед первісними "е" та "і", нпр. тебе, тихий і ін.

Отак маючи на увазі окремі, виключно українські мовні прикмети з одного боку, а з другого спільні сполучники, що єднають її з іншими слов'янськими мовами, й врешті беручи огляд на територіяльне положення української мови й її близькість до теренів слов'янської прабатьківщини, треба признати українській мові осереднє (центральне) положення в сем'ї слов'янських мов.

Найменш, побіч української, вийшла з своїх первісних меж білоруська мова. На інші слов'янські мови треба дивитися, як на колоніяльні мови на чужій, неслов'янській основі (субстракті), зокрема, коли йде про російську мову чи південнослов'янські. З цього випливає й друга основна прикмета української мови: вона — мова автохтонна й продовжує безпосередньо й тягло розвоєві тенденції того праслов'янського говору, що лежить в її основі.

На передових позиціях убезпечень на життя на північно-американському континенті, Sun Life Assurance Company of Canada вдержує цілковиту службу відділів та аґенцій від одного побережжя до другого, втішаючись неперевищеною ніким славою з огляду на його ввічливість, скорість та діловитість.

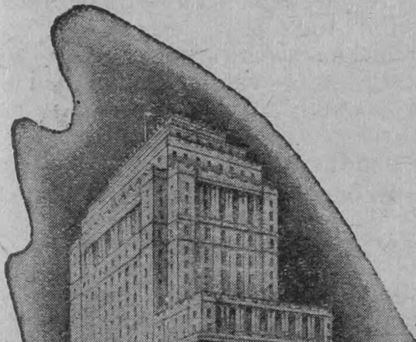

Відділи
в таких містах Канади:

BARRIE
EDMONTON
GUELPH
HALIFAX
HAMILTON
LONDON
MONTREAL
5 відділів
NORTH BAY
OTTAWA
PETERBOROUGH
QUEBEC CITY
2 відділи
REGINA
SAINT JOHN
SHERBROOKE
ST. JOHN'S, NFLD.
TORONTO
4 відділи
TROIS RIVIERES
VANCOUVER
VICTORIA
WINNIPEG

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA

3. Розвиток літературної мови

Великий простір української мови виявляє деякі різниці в її звучні, словотворі й слівні; територіяльні відміни української мови називаємо говорами. Цілий український мовний простір можна поділити на дві основні групи говорів: північну й південну, при чому південна поділяється знову на дві півгрупи: південносхідню й південнозахідню. Крім говорів існує спільна всеукраїнська літературна мова якназверхній репрезентант усіх говорів, як офіційна мова уряду, школи, літератури, преси, театру, радія й т. д.

З найдавніших часів літературною мовою українців була староцерковно-слов'янська мова, що прийшла з Болгарії разом із прийняттям християнства на Україні в 988 р. за Володимира Великого. З часом ця мова просякла українськими прикметами в звучні (вимові), словотворі й слівні, вона знаціоналізувалася й як зукраїнщена староцерковнослов'янщина протривала в в літературному вжитку українців до кінця ХУІІІ ст., прийнявши в себе багато слів польського, латинського й ін. походження.

З "Енеїди" Котляревського, що перший свідомо впровадив чисту народню мову до української літератури (1798), починається нова доба в розвитку української літературної мови. Завдяки праці тодішніх письменників: Квітки-Основ'яненка, Гулака -- Артемовського, Гребінки, Метлинського, а зокрема завдяки геніяльному слову Тараса Шевченка й мовно-літературній праці П. Куліша закріплено східньоукраїнський (полтавсько- харківсько- південнокиїв-ський) характер української літературної мови, зокрема щодо звучні, словотвору й синтакси. Дальший розвиток української літературної мови, зв'язаний з іменами таких письменників, як Марко Вовчок, Руданський, Глібів, Кониський, Стороженко, (в Галичині) Шашкевич, (на Буковині) Федькович.

Після заборони української мови в царській Росії р. 1876 зосередилося українське культурне життя у Львові. Наддніпрянські письменники друкували тут свої твори, а в літературну мову ввійшла тоді не одна риса західньоукраїнських говорів, зокрема в ділянці лексики. Доба заборони українського слова в Росії (1876 - 1906) — це водночас доба розвитку української спільної літературної мови в Галичині. Її треба визнати за найважливішу, коли йде про зближення та вирівняння різниць у літературній мові українського Сходу й Заходу.

В ХХ. ст. виступила українська літературна мова, вже зовсім себе виявивши та з вповні скристалізованим характером. З революцією 1905 р. впали царські заборони, революція ж 1917 р. винесла її на становище державної мови, декретоване кількома урядовими актами. В зв'язку з українізацією установ та урядового апарату стала українська мова обслуговувати всі ділянки державного технічного та економічного життя. Посилено й теоретично дослід української мови й почато скристалізовувати її норми.

Про високий ступінь розвитку української літературної мови в ХХ ст. може свідчити, з одного боку, творчість таких письменників, як Б. Грінченко, Леся Українка, М. Коцюбинський, Іван Франко, В. Винниченко, О. Олесь, П. Тичина, М. Рильський, М. Хвильовий, М. Зеров й ін., а з другого боку, велике число добірних перекладів із світового письменства, нпр. Тимченка, Зерова, Загула, Бурґгардта, Славинського й ін. Розвивається й підноситься на висоту мова української публіцистики та живе слово промовців, декляматорів і театральних мистців. Вирівнюються правописні різниці в ім'я одности назверхньої форми української мови, зокрема після всеукраїнської правописної конференції 1928 р.

Українська літературна мова — зовнішній виразник творчих психофізичних сил української Нації живе й далі розвивається, глибоко запустивши коріння в народній ґрунт.

Проф. д-р Ярослав Рудницький

НАЙВИЩІ ОСОБИ В СВІТІ

Найвищий чоловік і жінка, про яких знає історія, це римляни Позій і Секунділла. Вони жили за часів царя Авґуста (помер 14 року по Христі). Їхні кости відгребано на цвинтарі "Горті Салустіяні" в Римі й пороблено на них наукові поміри. Згідно з цими помірами Позій мав 3 метри й 6 центиметрів висоти, а Секунділла три метри.

Заждіть, Пані--Це Піде Скорше, Якщо Ви Зробите Ці Три Речі . . .

1. Адресуйте свої листи правильно — Пишіть виразно і подайте **повну** адресу; включно з числом поштової зони в Оттаві, Монтреалі, Торонто, Ванкувері й Квебеку.

2. Повідоміть своїх приятелів про свою докладну адресу (і число зони, якщо таке є) — особливо якщо ви змінили адресу. Призвичайтеся до того, щоб подати свою зворотну адресу в лівому розі коверти або пакунків.

3. Загортайте пакунки тривало — завяжіть сильним шнурком — і наклейте відповідну кількість значків. Коли маєте сумнів, попросіть, щоб у Поштовому Уряді зважили ваші пакунки чи листи, щоб оминути подвійне оплачування пересилки.

Держіть ці інформації завжди під рукою для пригадки при висилці пошти.

ЛИСТИ

1 Кляса вимагає: місцеві листи, 3ц. за першу унцію, 1 цент за кожну додаткову унцію; позаміські (Канада, З.Д.А. і всі другі держави Північної й Південної Америки, Британійського Комонвелту, Франція й Еспанія) 4 центи за 1-шу унцію, 2 центи за кожну додаткову унцію. Летунська пошта (домашня) 7 центів за 1-шу унцію, 5 ц. за кожну додаткову унцію. (Запитайте в Поштовому Уряді про оплати летунської пошти до інших країн).

ДРУКИ

Картки, обіжники і т. п., вповні задруковані — коли адресовані до осіб на їх імена — 2ц. за перших 2 унції, 1ц. за кожних додаткових 2 унції. Коли така посилка є заадресована "До жителя дому" (не по імені), вона вимагає 1½ц. значка за перших 2 унції і 1ц. за кожних додаткових 2 унції.

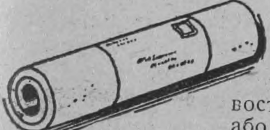

ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛИ

вислані приватними особами до місцевостей в Канаді, ЗДА або Мексику вимагають 2ц. за кожних перших 4 унц. і 1ц. за кожних додаткових 4 унц. Канадійські часописи і журнали можуть бути висилані по цих самих оплатах до інших місцевостей в Комонвелті, Північній і Південній Америці, Франції та Еспанії.

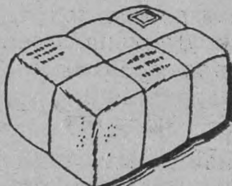

ПАКУНКИ

Будьте обережні! Попросіть, щоб у найближчому Поштовому Уряді їх зважили. Ви тепер можете висилати Летунською Поштою пакунки до 25 ф. ваги. Запитайте за поспішною летунською услугою.

CANADA POST OFFICE

HON. ALCIDE CÔTÉ, Q.C., M.P.
POSTMASTER GENERAL

W. J. TURNBULL
DEPUTY POSTMASTER GENERAL

Др. Г. Ґ. СКЕГАР, Галівуд, Каліф.

Два Жиди

(З моїх недавних мемуарів)

Самий заголовок цієї статті є неінтересний, але особи, про яких іде мова, є дуже інтересні для цілого українського загалу, або бодай для тих, які цікавляться нашим життям- буттям на американській землі.

Хто-ж були ці два жиди, що аж треба про них писати цю статтю? Імена звичайні: Александер Кавн і Боак Картер. Оба вони померли в 1944 році: перший у Беркелей, Каліф., а другий у Галівуд, Каліф.

Про обох них, по їх смерти, вийшла обширна література. Таку літературу мав я під руками, коли писав ці рядки.

Александер Кавн був родом з Росії (мав 55 років коли помер). Від 1909 до 1916 він учив у Жидівськім Інституті в Шікаґу, а вечорами сам ходив до школи (до Любис Інститут). В 1916 р. отримав він ступінь Б.А. з Університету Шікаґо. Потім переходить до Університету Каліфорнія в Беркелей, де отримує другий науковий ступінь М.А. та стає професором словянських мов. Рівночасно працює над собою далі і в 1943 році дістає ступінь Доктора Фільософії, а з цим новну професуру словянських мов на Університеті Каліфорнія в Беркелей.

Які-ж мови знав Кавн? Лісту таких мов подає проф. Ґ. Р. Новес (який написав повний життєпис Кавна): російську, анґлійську, французьку, італійську, німецьку, жидівську, ческу, польську, сербську, хорватську, українську, єврейську і старо-словянську церковну мову.

Поза школою інтересувався Кавн російською літературою і писав прихильні рецензії до журналу "Букс Аброд". Коли попалася якась книжка під руки Кавна, що була написана про українців і Україну в дусі націоналістичнім, то Кавн іронічно висмівав її. Те саме робив він з усіми книжками, що вийшли анґлійською мовою про Україну.

Я навязав з ним знайомство, але по першій стрічі ми збагнули, що нам краще більше не знати себе. Він ніяк не хотів признати мені рації, що коли він має повне право на своє інтернаціональне переконання, то я також маю повне право на переконання націоналіста. До того боліла його моя заввага, що коли українці не мішаються до жидівських справ, так чому жиди мішаються до українських справ?!

Це тільки моя згадка про Кавна, а тепер я зацитую один уступ про Кавна з "Букс Аброд" (осінне видання, 1944 року), з його інтимного життєпису, написану професором Новес:

"... even while living in Berkeley, engrossed in his teaching and in his work on Russian literature, he bought quantities of Hebrew books, promising himself that he would resume Hebrew reading when he was past seventy. Though even as a boy he had ceased to be an orthodox Jew, he was devoted to the traditions of Jewish culture; the emotional appeal survived even though intellectual conviction concerning dogma and ritual had vanished. The phenomenon is familiar to us in sceptics who once were earnest members of the Catholic Church or some Protestant denomination. Similarly Kaun could be moved—and was moved—by historic Christianity and its rituals. Attachment to the Russian Orthodox Church as it existed under the empire, however, he was apt, naturally enough, to associate with anti-Semitism; he distrusted it. For the contemporary Russian Church, completely separated from the state, he had no small sympathy. He was greatly attracted by the Bahai movement, with its emphasis on the spiritual unity of humanity."

Повищий параґраф багато краще

говорить, хто був Кавн, як це я мігби сказати.

★

З другим жидом, Боаком Картером, інша історія. Цей був родом з Тегерану; вихований в анґлійськім дусі (бо навіть кінчив університет у Лондоні); посідав надзвичайні журналістичні здібності і мав те, що анґлієць називає "сенс оф джостис" (змисл справедливости!). А все-ж, як жид, мав дві спільні прикмети з Кавном: інтересувався всесвітньою літературою і в душі був сто-процентовим жидом (тут навіть не помогла анґлійська школа та всебічне виховання).

Моє знайомство з ним датується від тоді, коли я жив у Ню Йорку. Як поїхав до Галівуду (весною, 1941 року), я вів листування з Картером. Він звертався до мене по інформації про Україну й українців. Ці матеріяли, що діставав від мене, служили йому за базові матеріяли до промов на радіо і при писанні статтей в Герстових ґазетах, де він був репортером довгі роки. В одній радієвій промові на користь України він сказав таке:

"What of Liberty for Ukraina? This country is also known as Ukraine. Now, the average American considers Ukraina as a Russian province, but the truth is quite the opposite. The language of Ukraina is not a Russian dialect. Ukraina has a long history, and possesses literature and traditions of her own. Modern Ukraine was born in the throes of the Kozak Revolution of 1648. The Ukrainians are not Russians. Ukraina was once (three times to be exact) an independent nation. Under Bohdan Khmelnitsky, Hetman of Ukraina, the country made a treaty with Russia for protection against Polish and Turkish invasions and plunder expeditions. But Russia later forcibly annexed Ukraina against her will —one of those cases, where the protector turned out to be the wolf—but the Ukrainian spirit never died.

In the First World War, and the Second one, Ukraina was only the bone of contention between Germany and Russia— just as it has been the bone of contention for many centuries of wanderings of nations and races after the old Babylonian, Chaldean, and Persian empires broke up.

In the First World War, Ukraina, not possessing a strong army to defend herself, was overrun by the Bolshevik army. Poland took Galicia, Roumania took Bukovina, Czechoslovakia took Carpatho-Ukraina, which Hungary later took from Slovakia. The Ukraine was therefore partitioned and her fifty million people became once more experimental animals in the international school of human vivisection. And the 14 points of Mr. Wilson did not help her at all. And the Atlantic Charter will not help her.

Then came the outbreak of war again in 1939. Germany wanted Ukraina as her colony. Russia wanted Ukraina as her colony. But Ukrainians wanted their country totally independent from all tyrants. They want their four freedoms. They ask the whole world to leave them alone. But that is only in vain.

Came the Atlantic Charter with its 8-point proclamation. A ray of hope shone for the Ukrainians, but for how long? The Atlantic Charter is now a subject of ridicule by the American press. Nobody has

БІЛЬША

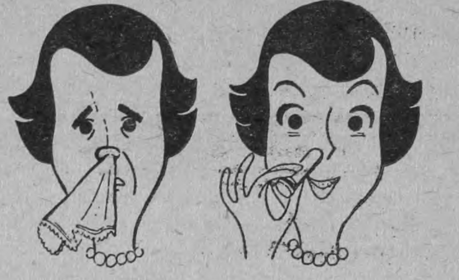

ВИГОДА

Лише вдих цього вигідного VICS INHALER вможливлює свобідний віддих через затканий ніс вже в кількох секундах. Вживайте його колинебудь, денебудь! Так часто, як потребуєте.

ВІДДИХУ

any respect for it; even its fathers refute their "legal paternity."

But the Chapter before last was closed at the Yalta Conference. The "Big Three" held a funeral for Ukraina and the Ukrainians. It is true that the Ukrainian question was not touched upon, presuming that it is a "Russian Chattel" and therefore not worthy of mention. Without consulting Ukrainians, their fate was sealed and delivered into Russian slavery, body and soul, for centuries to come."

Картер скінчив промову — й на хвилину замовчав. А потім вибухнув: **Та ви, українці, не тратьте надії; ваша свобода і воля прийде до вас скорше, чим ви моглиб це передбачити! За вами правда, а правда мусить бути переможною, інакше не варта на світі жити!**

★

Будучи в Ню Йорку, Картер оповідав мені, що він працює над дуже важним документом, але що це за документ, я не питав. Аж в Галівуді дістав листа від нього, де він повідомив мене, що його документ вже готовий і він просить своїх приятелів купити один примірник цієї книжки за $10.00.

З того листа довідався я, що цей документ було ніщо інше, як лише новий переклад Біблії, який Картер зладив (взяло йому повних 12 років), бо уважав, що дотеперішня Біблія, під лінґвістичним оглядом, була дуже зле переведена. В той час не міг я собі позволити на такий люксус, як книжка за десять долярів, а пізніше Картер помер, і я цього твору ніколи не бачив.

Зі смертю Кавна українці позбулися одного україножера; зі смертю Картера українці втратили приятеля.

***

Та започаткована праця в Герстових ґазетах статтями Картера не прогоміла даремно, бо коли чотири роки пізніше я післав листа до Герста, то його секретар відповів, що мій лист побачить "світ Божий" (значить буде опублікований у всіх Герстових ґазетах від моря до моря), що й сталося, бо з дати 2-го липня, 1947 року, на редакційній сторінці, вся Герстова преса в Америці, в десять міліонів примірниках помістила мого листа, як слідує:

A PLEA FOR UKRAINIANS

The editorial, "Helping Soviet Persecution," in the Los Angeles Examiner of June 19, 1947, is a brilliant article depicting the tragedy of all displaced persons in Europe.

It seems to me that the Hearst publications alone champion the cause of these peoples—yet no mention is made of the Ukrainian displaced population which amounts well over 800,000 souls.

If we go back to history we will find that the Ukrainians were the very first ones to be enslaved by Russia from the time when Hetman Bohdan Khmelnicky signed that infamous treaty (in 1654) amalgamating Ukraina (Ukraine) and the Moscovy state as two equal and sovereign states.

The result of such a union was that the Ukrainian language was prohibited from use, and the very word Ukraina was a taboo. This is the reason why one will not find Ukraina on any world map because the Russians have another name for this country: Malo-Rossya or South-Russia.

It is true that the Bolshevik regime calls the Ukraina by its proper name, but that is all: Ukrainian government is in Moscow; the head of the state is not a Ukrainian, and even Manuilsky delivered his speech in San Francisco in French.

When Europe sobers up again and the Atlantic Charter will find its enforcers that will mean business—THE TIME MUST COME TO FREE ALL THE ENSLAVED NATIONS NOW UNDER RUSSIAN YOKE— and the present Russian leaders will be brought before the bar of justice as the Germans were—and only then could the world hope for any kind of peace.

Dr. Harry Geo. Skehar,
Secretary, Ukrainian Library Society of California.

ВОЛІВБИ БУВ ЖИТИ

Пані Джовнс мала трудність у колектуванні відшкодування за свого чоловіка, який згинув припадково підчас праці в одній фабриці. Вона написала до Ради Відшкодування листа, і в ньому сказала таке:

Ви спричинюєте мені так багато клопоту з колектуванням грошей за мого чоловіка, що мені часом здається, що може булоб ліпше, щоб він був жив.

С. КОВБЕЛЬ

ДУМА СТАРОГО ВСЕЗНАЙКА

Заїхав ти, любий брате, куска хліба щоб шукати
У заморський чужий край.
Тут застав корчі та скали, поле добре і нездале,
А багато, що май - май.

І монета все вертиться, з нужди, злиднів сам смієшся,
Куди глянеш: чистий пан,
Чи з переду, чи зо заду, все в порядку, все до ладу,
Дивуєшся собі сам.

Чуєш: десь там війна люта. Одним впали тяжкі пута,
Другим свіжі напняли,
Одні з радости варюють, другі вже і сліз не чують,
Бо вже решту пролили.

Але тобі це не шкодить, Бог пшеничку, овес родить,
Світ долярів не скупить,
Бо-ж то всякий хліба хоче, на Канаду звернув очи,
Дай пшеничку, гроші в мить.

Десь там чуєш мов приснилось, що Вкраїна з ляхом билась,
За якусь там свободу.
Людей вішають, стріляють, перебору й не питають,
Без порядку, без ладу.

Сестру, брата твого вбили, а хатину їх спалили,
Все що було в ній взяли,
В церквах коней годували, на престолах балювали,
Християни-ж то були.

Тюрми, башти які мали, все у щерть уже напхали
Самий кращий людський квіт,
За щось мучать і катують. Чи то правда, чи жартують?
Нині бреше цілий світ.

Все те казкою здається. Але тобі і не сниться,
Ти не бачив і не чув.
Сиротята ходять босі, помогтиби їм здалося.
От, хіба би дурний був.

От, як би то я був в краю, то зробивби що я знаю,
Я-б тим ляхам показав,
Вониб мене там пізнали, в решеті би танцювали,
Віддихнутиб їм не дав.

А що твої батько - мати позбулися, кажеш, хати —
Не велика в тім біда.
Хібаж старим хати треба? Їм же і так час до неба.
На що їм вже свобода?

Ти книжок хоч не читаєш але добре про все знаєш,
Дітей твоїх люди вчать.
Мають голову здорову, знають добре чужу мову,
А на рідну їм начхать.

Товариства, братства, клюби, все те здалось чорту в зуби,
Всюди гроші лиш давай.
Ще лиш цього бракувало. Причепиться де попало:
"Приставай тай приставай".

Спинить тя серед дороги: "Приставай до запомоги".
Та тут може би й пристав,
А як би ще можна знати коли прийдеться вмирати
То й доляра-б навіть дав.

Десь Просвіти, Комітети, давай гроші на ґазети,
На каліки, на базар,
Інваліди, Рідна Школа, обступлять тебе довкола,
Не поможе і жандар.

Як нічо не хочеш дати, то знайдуть тя в твоїй хаті,
Віддихнути не дадуть,
Хоч ховайся, не ховайся, хоч просися, хоч і лайся,
А все таки щось візьмуть.

А ті вечірки, концерти, теревені, переверти,
До живого допекли.
Куди тільки обернися, за кишеню все держися,
І все з кимось ся ділі.

Ой, нема то як бувало, аж серце ся радувало,
Як згадаєш. Та де - де.
Як зберемось десь до хати при чарочці забавляти
То і сонце нам зійде.

І танцюємо, співаєм, пємо пиво, в карти граєм,
Життя було... що й казать.
Від вечора аж до рана, навіть жінки й діти пяні,
Їм же-ж також привикать.

Тож ви, люди, майте розум. І хто пішки чи хто возом,
Не дивім ся на дурних.
Всі до дому забираймось і назад не оглядаймось.
Лишимо їх тут самих.

Л. ТАВРИДЗКА

ГАГІЛКИ

Звідки взявся в нас чудовий великодний звичай виводити гагілки в усі три дні Великодних свят, та й ще в неділю після Великодня, т. зв. Провідну, до тепер не досліджено. Можливо, що це залишок поганського свята радости в честь бога весни. Тоді то наші предки збиралися весною на великій площі біля статуї бога, жреці складали йому жертви і молились при цьому про урожай на полі, в саду та плодовитість худоби. Молодь, взявшись за руки, виводила ріжні хороводи довкола статуї, співала пісні в честь бога, опісля йшли всякі веснівки та любовні пісні. Дівчата приносили зі собою на це свято віночки з ріжних весняних квітів, оздобивши ними свої голови. Перед заходом сонця ставали всі гусаком і, приспівуючи пісню в честь богині любови, йшли походом повз хлопців. Котра дівчина припала до вподоби хлопцеві, з її голови знимав він вінок і кидав його в вогонь. Коли вінок загорівся, це означало, що дівчина буде доброю дружиною. Коли дівчину вподобали собі два хлопці, тоді вирішувалось правом сили.

До пізної ночі лунали пісні, дзвені-

ли сміхи та палав вогонь на площі бога весни. Це свято любила особливо молодь, хоча й старші брали в ньому живу участь.

З християнських часів знаходимо описи свята радости в великодніх віршах. Христос переміг чорта, пекло, смерть. Він воскрес, тому повинні всі радіти. В цей день має панувати загальна веселість. "Усяк наївся в смак печеної паски, нехай не лежить дома до гори черевом" — каже вірш. Усі пішли на майдан погуляти та вихваляти воскреслого Бога за те, що зробив дорогу до неба. "Старики всі сіли в коло, посідавши розмовляли дещо бач про старину, в Січі як колись гуляли. Хлопці, дівки аж зраділи, що гулять приходить час. Парубки навприсядки брали, потім били тропака, а дівчата забивали підківками гопака. Як вже взяли молодиці по своєму бушувать, аж погубили спідниці і так взяло їх розбирать". Дальше каже автор: як вже втомились танцями, пішли хлопці грати в мяча, дівчата взявшись за руки співали ріжних пісень, дехто бився навбитки (великодна гра), а діти бавилися в кота й мишу.

Порівнюючи обидві вище наведені картини бачимо, що сучасні нам гагілки, закорінені ще в поганських часах, розрослись в часах християнських могутнім деревом традиції, яка переходила з покоління в покоління. В Україні до революції гагілки були дуже поширені, але вже за совєтської влади почав цей звичай що раз більше заникати. Совєтській людині, позбавленій свободи думки та чину, обдраній, голодній, не можна було повеселитись навіть в таке радісне свято, як Христове Воскресення.

За те на західних землях України звичай виводити гагілки залишився до останніх часів. Правда, в деяких селах почав він вже заникати; це були впливи носіїв "культури й цивілізації", які голосили: "Жуцьцє те хлопскє звичає, попатшцє цо робі място". І колиб так дійсно було поглянути що робило українське місто, то напевно ніде не заникби цей звичай. Згадатиб хоч тільки церковний майдан на Святоюрській горі у Львові, де всі три дні свят та ще й після свят роїлось від молоді. Студент брав ремісничку, ґімназистка лучилась в колі з купцем і всі разом співали: "Їде, їде Зельман..."

Та найкраще таки на Великдень по наших селах. Гуцульщина... Що це хтось писанок розгубив на майдані? Ні, це гуцули висипались зі своїх колиб, щоб Бога славити. Ріжнобарвно вишиті кожушки, червоні штани, пестрі плахти жінок, здалека дійсно здаються писанками. Сиві діди посідали біля церкви на колоди ялин і, пахкаючи люльки, похитують головами: — "Гай, гай, як той час біжить; ще вчора, здається, ми ставили підчас гагілок ці вежі, а сьогодні ставлять їх вже наші внуки". — На вершку вежі стоїть стрункий Ілаш, палкими очима шукає Марічку. А вона наче не помічає його, співаючи в колі дівчат: "Ягіл ягілочка, ягілова дочка, на вулицю вийшла, як зіронька зійшла..." "Підожди, навчу тебе, куди глядіти" — думає задирчивий Ілаш. Та в цю хвилину вежа валиться і він "запоров носом". От вражі дівки, бач які хитрі, нечайно підбігли та повалили. Та ось Ілаш вже біля Марічки, міцно держить її за руку. Тепер уже створилось коло мішане. — "Ой, чия-ж це гуска по воді си плюска, ой чийже-ж це гусачок до дому не пуска"... — лунає пісня. І раптом очі всіх звертаються на Ілаша й Марічку, а пісня продовжує: "Залугова гуска по воді си плюска, а Хитреньків гусачок до дому не пуска"... Таємницю зраджено, Марічки лице червоніє, а сиві діди хитаючи головами, кажуть: "Мабуть скоро слатиме Ілаш сватів до Залугової Марічки".

***

В долині Збруча запахли фіялки. Радісно голосять дзвони: — "Христос Воскрес! Христос Воскрес"! — "Воістину Воскрес!" — відповідає тихесенько старенька бабуся з того боку ріки. А по цей бік люди радіють вголос. Хлопці в святочних вишивках, дівчата в шелянових спідницях і хустках, не зважають, що чорне подільське болото липне до чобіт. Усі три дні свят хто живий та здоровий — бавиться гагілок. Крім "Зельмана", "Подоляночки", "Ягілочки", співають горді подоляки свою гагілку про Поділля: — "Гей, хто на Поділлі не бував, той ще щастя не зазнав. Поділля, Поділля, Поділля моє, в тебе мед солодкий та збіжжя золоте"... Від-

так, налюбувавшись в пісні своїм Поділлям, стають хлопці й дівчата гусаком та й співають: "Писар гуси зганяє, на дівчата моргає, гай, гай, уха-ха, на дівчата моргає"... На самому кінці стоїть поважний парубок, який представляє писаря. Він батогом підганяє цілу чергу вперед. Так машеруючи довкола церкви, співають декілька стрічок. На третій день свят випускають хлопці медведя. Медвідь ввесь заплетений в солому (горохнянку), ніхто не знає хто криється під соломяною маскою.Він біжить між дівчат і старається зірвати вишивану запаску. Відважні дівчата бють медведя, менш відважні тікають. Кожна уважає на свою запаску, знаючи, що здобуті тут трофеї залишаються власністю медведя. Розказують, що підчас одних свят якийсь звинний медвідь наловив аж вісім запасок, які опісля післав своїй нареченій замість рушників. Улюбленою грою хлопців є ліхтар. На стілець сідає один хлопець, а йому на коліна кладе голову другий. З-заду підходять хлопці й бють його в задну частину тіла так сильно, що йому часто в очах кілька ліхтарів засвітять з болю. Коли вгадає хто вдарив, тоді "винуватець" кладеться на його місце. Ця гра була поширена в цілій Галичині, тільки не всюди однаково її звали.

На другий день свят відбуваються гагілки в цілому краю з перешкодами. Дівчата й хлопці одягнуті по буденному. Це-ж обливаний понеділок, шкода святочного убрання. А хлопці не зважають на ніщо. Ллють цієї води відрами, малощо криниць не повичерпують.

В кожній закутині наших західних земель дуже піддержувала Великодні гагілки наша молодь. Були і цілі околиці, що брали в них живу участь старші господині, а то й сиві бабусі та діди. Кожна околиця мала свої гагілки, зроджені у своєрідному середовищі. Напр. улюбленою тематикою волинських гагілок були русалки, які поривали молодих парубків, або — спомини, про лютих царів, які нівечили вроду пишних волинських дівчат. Бойки скаржились Богу, чому не дав їхнім горам родючої землі: — "Пішов бойко на доли заробити хліба, покинув милу, сумно за горами, біда-ж йому, ой, біда"... Лемки, закохані в свої ліси, виспівували про них всілякі дива, якто нпр. раз один гетьман виліз на кріслатого дуба і вистріляв дві сотні ляхів; або знову, як у страстний четвер, в середині старого бору, на невеличкій галявині, зявляється лицар з вогненним мечем і проповідує скору волю. Переважальною тематикою лемківських гагілок були історичні мотиви, хоча не бракувало і любовних.

Та крім цих своєрідних гагілок, мабуть по всіх селах співали: "Їде, їде Зельман, їде, їде його брат"... Або: "Ой, ніхто там не бував, де я явір підрубав, ой, яворе, яворику зелененький". Чи така загально знана гагілка: "Вісьта, коню, вісьта, поїдем до міста, будемо там торгувати, дівкам вінки купувати". Або: "Ми кривого танцю йдемо, тай кінця'му не знайдемо, то до дому вже підемо"... а кінця кривому танкові мабуть ніхто ніколи не знайшов. Приносила його темна нічка, яка розганяла всіх до дому. тільки гуцули палили ватру й при її світлі продовжували гагілки, аж доки не порозганяли їх сиві діди костурами.

Гарний звичай — ці наші гагілки, ним не може похвалитись мабуть жадний нарід. А ми, горді з цього, не сміємо допускати, щоб він заник. Тут, на чужині, ми повинні з подвійною силою боронити його перед заником. і, що вже призабули, нехай пригадають собі; ті, що ще тямлять, нехай навчать інших, які зовсім не бачили гагілок. Наша молодь нехай вчиться та, йдучи слідами дідів, нехай продовжує цей гарний звичай.

В провідну неділю по Службі Божій не розходімся до дому. Задержімся всі на церковному майдані нашої скромної церковці, візьмімся всі за руки, створім одно велике міцне коло і пробуймо заспівати: "Їде, їде Зельман. . ."

МИРОСЬО В НЕБІ

Малий Миросьо був дуже збиточний. Мама сварить його того дня вже десятий раз і каже:

— Миросю, як ти думаєш дістатися до неба, коли ти такий збиточний?

По хвилині надумання Миросьо відповідає:

— Я буду бігати через браму і отворати й зачиняти її так багато, що Святий Петро нарешті скаже до мене: Не бігай так. Або виходи або будь тут.

— Тоді я побіжу до середини і там останусь.

СИМВОЛ ПОСТУПУ КАНАДИ

Будинок Bank of Nova Scotia в Торонто, Канада. Загальні бюра Банку.

В 1832-му році, коли Канада була ще рідко залюдненою кольонією, група підприємчивих бизнесовців з Галіфаксу заснувала "публичний банк" — The Bank of Nova Scotia — для підкріплення торговлі. Факт, що сьогодні цей банк є одним з найбільших банків Канади є доказом цієї важної ролі, яку він відіграв у зрості Канади — доказом доброго розсудку його принципів.

Бо політикою Банку від самого початку його існування була приятельська співпраця. Він завсіди був спільником у суспільстві. Він помагав цілим поколінням фармерів, підприємців і бизнесовців у набутті нової машинерії чи виряду для нових починів. Всім новим канадійцям з усіх кінців світу, які приносили до Канади неоцінні вартості їхніх здібнощів в торгівлі й промислі, він давав повну піддержку.

Сьогодні, маючи понад 400 відділів у Канаді й закордоном, Bank of Nova Scotia є більше чим коли вашим спільником у розвитку Канади. Новий будинок банку The Bank of Nova Scotia в Торонто стоїть як символ поступу Канади — як видимий знак віри Банку в неограничене майбутнє нашої батьківщини.

ГОЛОВНЕ БЮРО БАНКУ— Функційна справність, архітектурна вибагливість уможливлюють швидку і вдовільну банкову обслугу.

СКАРБНИЦІ— 55-тонові двері, як оці, причинюються до безпеки скарбниць банку збудованих два поверхи нижче поверхні вулиці

ВІДДІЛ ГОЛОВНОГО БЮРА БАНКУ— Тут, як і у всіх відділах головн. бюра, модерні машини та приладдя прискорюють численні служби Банку.

The *Bank* of NOVA SCOTIA

ДОБРЕ Є ЗНАТИ ВАШОГО BNS УПРАВИТЕЛЯ

BNS YOUR SIGN OF GOOD FRIENDSHIP IN BANKING

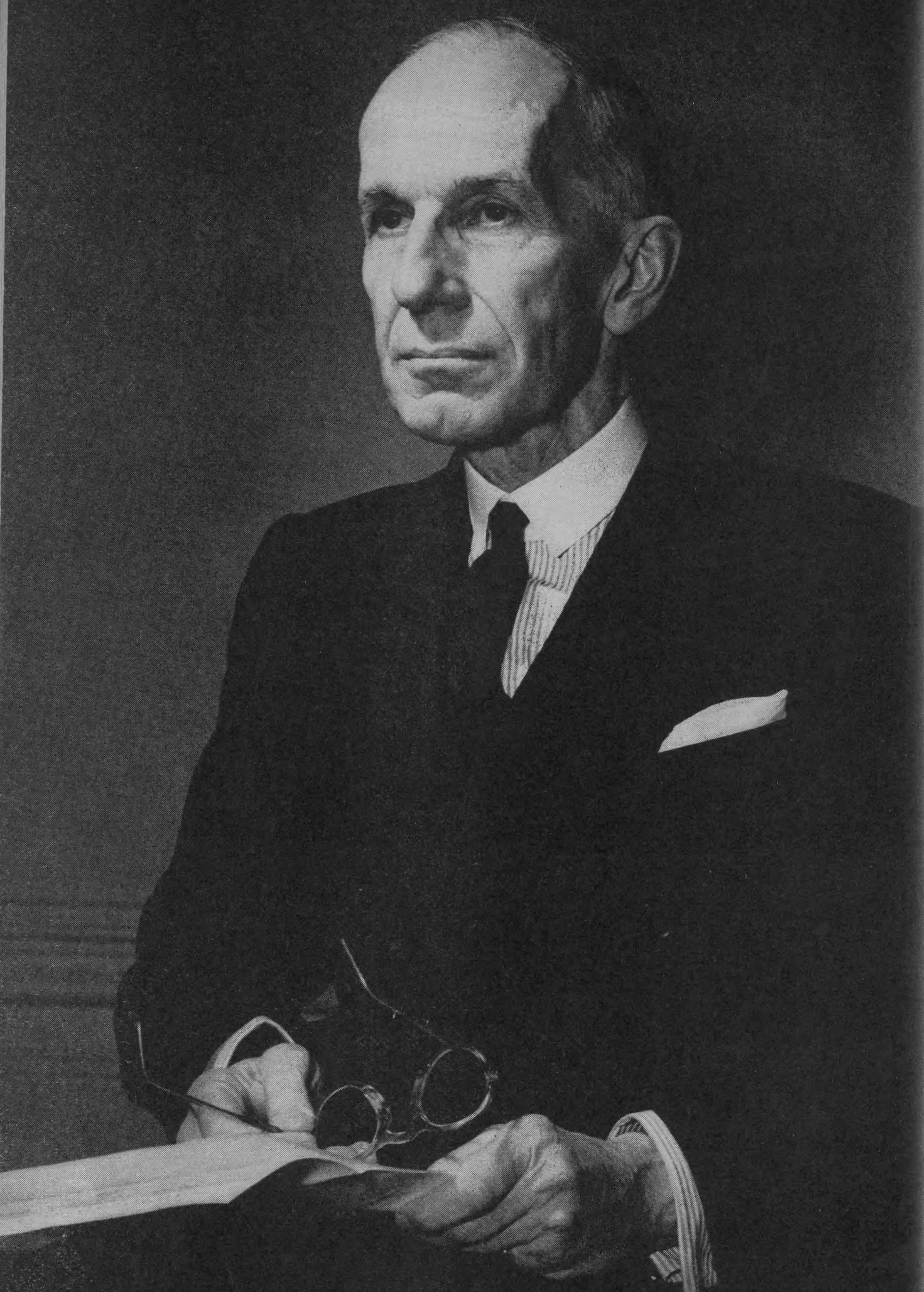

ЙОГО ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ, ВИС. ДОСТ. ВИНСЕНТ МЕССЕЙ, ҐЕНЕРАЛ - ҐУБЕРНАТОР КАНАДИ

Наші Початки в Канаді

РІК 1940

—

Січня 3 — Ініціятивний комітет українців закликає українських орґанізацій доміняльного характеру створити одне велике спільне тіло, яке моглоб репрезентувати канадійських українців перед усякими урядовими чинниками. В цей комітет уходять: Т. Павличенко, В. Коссар, О. Жеребко, о. Др. В. Кушнір, Т. Дацків, о. А. Трух і М. Бабій.

На річному зїзді Союзу Українців Самостійників, відбутому в Винніпеґу, ухвалено резолюцію, щоб створити Український Науковий Інститут Америки, який видававби добрі книжки й взагалі опікувавсяб літературними справами.

Січня 10 — **Доміняльний посол Торсон промовляв на зібранні Української Жіночої Ради в Інституті Просвіти, в Винніпеґу. Українці, він сказав, мають права нарівні з іншими горожанами Канади, а також і ті самі обовязки. Яку ролю вони відіграють у Канаді — залежить від них самих. Щодо визволення України, то те саме, сказав Торсон — це буде найбільше залежати від сили бажання для неї волі.**

Січня 17 — Українці в Ошаві, Онт., відбули протестаційне віче проти окупації західних українських земель німцями й москалями. На вічу промовляли о. П. Запаринюк, М. Гарасимчук, проп. Яцентій, а також анґлійці: Дж. С. Ендерсон, Др. Бравн, А. МкЛіс, Ф. Перрій, С. Дж. Карнел і С. Сейвел. Ухвалено ряд резолюцій і вислано їх до Оттави.

Січня 14 — В цьому числі є довга редакційна стаття п. н. "Чи можлива співпраця українських уґруповань в Канаді?" В ній сказано, що всі великі уґруповання — СУС, УНО, СГД і БУК — годяться на створення одного спільного репрезентативного комітету, однак чомусь конкретних кроків у тому напрямі нема. Наради між цими уґрупованнями провадяться ще від вересня, 1938 року. Головна перешкода на дорозі до цеї цілі є непорозуміння між двома ґрупами — православні й католики, або СУС і БУК. На останних нарадах представник БУК-а сказав, що його орґанізація не пристане доти доки не буде згоди на включення УНО, а представник СУС заявив катеґорично, що його орґанізація ніяк не буде співпрацювати з УНО.

Лютого 7 — Андрій Марушечка, 83-літний, з околиці Ледук, Алта., жертвував на Червоний Хрест $225. Едмонтонська щоденна анґлійська преса подала про це окрему новинку.

Українські жіночі орґанізації в Винніпеґу влаштували прийняття для около 50 молодих вояків українського походження, перед їхнім виїздом. Прийняття відбулося в Інституті Просвіти. Головним почесним гостем був прем. Джан Брекен. Іншими визначними гістьми були: мейор міста, Джан Квін, кілька видних військових старшин, посол Торсон та інші. Господинею прийняття була пані М. Дима.

Лютого 14 — Канадійські українці прийняли зі смутком вістку про наглу смерть ґен.-ґубернатора Лорд Твідсмюра, який був їхнім приятелем.

В анґлійській щоденній пресі подано, що БУК і УНО, дві більші українські орґанізації, обєдналися й створили "Репрезентаційний Комітет Українців Канади". Складається він з слідуючих осіб: від БУК — о. Др. В. Кушнір, президент; В. Коссар, від УНО, заступник президента; Т. К. Павличенко, від УНО, секретар; Т. Мельничук, від БУК, заступник секретаря; о. М. Пелех, від БУК, касієр; В. Свистун, від УНО, заступник касієра; референтом Червоного Хреста назначено посла О. Жеребка, з Редберрі, Саск. На одного з дорадників Комітету покликано проф. Ватсона Кирконела.

В Комітеті залишено "зарезервовані" місця для орґанізацій СГД і СУС — вони моуть вступити коли схотять.

В короткій редакційній статті сказано, що обєднання БУК і УНО не має великого значіння, бо Комітет, створений лише з них, не буде ніяк репрезен-

тувати українського громадянства в Канаді. Орґанізація СУС є великою орґанізацією й її участь у цьому Комітеті є необхідна. СГД також має поважне число членів.

М. Лучкович зрезиґнував з номінації як кандидат на посла з партії ССФ в окрузі Веґревил.

Лютого 21 — В цьому числі головну редакційну статтю присвячено пок. Лорд Твідсмюрові, приятелеві українців.

В Винніпеґу випродукувано фільму "Українська Вифлеємська Зоря". Продукував її Д. Пилипюк. Музичні композиції приготовив проф. Є. Турула.

В Алберті посол Д. Попіль кандидує знову, з партії Сошіял Кредит, але з округа Редвотер, бо попередний його округ, Сторджон, перестав існувати.

Березня 26 — **Іван Гнатишин, адвокат з Саскатуну, кандидує на посла до доміняльного парляменту з округа Йорктон, у Саскачевані, з партії консервативної.**

В Алберті виринуло досить багато кандидатів українського походження. До доміняльного парляменту кандидує Антін Глинка, Сошіял Кредит, з Веґревил. Проти нього є француз, Бутеліє, з партії ССФ.

До провінціяльного парляменту в Алберті кандидують: Юрко Войтків, С. К., в Веґревил; Я. Попіль, С.К., в Редвотер; В. Томин, С.К., в Виллінґдон; Петро Клепарчук, ССФ, в Веґревил; Тома Томашевський, ССФ, в Виллінґдон; Др. В. Галина, комуніст, у Веґревил.

Березня 13 — **В Винніпеґу зачинено поліцією комуністичний часопис "Да Мидвест Клеріон" і арештовано його редактора, Джана Віра, в дійсності Івана Вивюрського. Вір понаписував в одному числі всякі протидержавні вислови.**

Березня 20 — **О. Жеребко, ліберальний посол з округа Редбері, в Саскачевані, виголосив 8-го ц. м. у парляменті довшу промову, в якій присвятив більшу частину свого часу на вияснення відношення до справи війни канадійських українців.**

Березня 27 — В Торонті мали свої концертові виступи тенор М. Голинський і скрипак-віртуоз та композитор Роман Придаткевич.

Поліція в Торонті думає зачинити комуністичний Робітничий Дім.

В Торонті українці відбули спільними силами величавий концерт, з якого дохід пішов на Канадійський Червоний Хрест. Комітет, який займався зарядженням концерту, складався з Г. Мазурика, проп. І. Роберт-Ковалевича і Н. Романюка.

Квітня 3 — В статті п. н. "Чому ще нема спільного репрезентаційного комітету?" М. Стечишин (за СУС) і Т. Дацків (за СГД) кажуть, що БУК і УНО зробили порозуміння на створення такого комітету без покликання на наради, де його створено, представників СУС і СГД. Те, що в цьому комітеті "лишено місця" для них, сказано в цій статті, є ризиковною реччю, бо часом ці місця можуть остатися незаповненими.

В Алберті вибрано трьох послів українського походження до провінціяльного парляменту: Я. М. Попіль, з Редвотер; Василя Томина, з Виллінґдону; і Юрка Войткова, з Веґревил. Всі три належать до партії Сошіял Кредит.

Квітня 10 — В цьому числі поміщено листи від представників орґанізацій СУС, СГД і СУО — М. Стечишина, Т. Дацкова і М. Кащака, до УНО і БУК, в яких вони вияснюють своє становище супроти вже створеного комітету. СУС, СГД і СУО ставлять домагання, щоб досі створений Комітет було розвязано, і щоб відбулись нові наради, де булиб представники всіх пятьох орґанізацій.

В Алберті вибрано послом до доміняльного парляменту з округа Веґревил Антона Глинку, сошіял-кредитовця. Він дістав около 500 голосів більше чим його противник, Др. Арчер, ліберал. Кандидував також і комуніст — **В. Галина.** Вибори відбулися 26-го березня.

Квітня 17 — **На першій стороні цього числа сказано, що орґанізації УНО і БУК, до яких вислали лист орґанізації СУС, СГД і СУО, ще не відповіли. Коли в протязі кількох слідуючих днів відповіди таки не буде, то будуть пороблені заходи до створення Репрезентативного Комітету, до якого ввійшлиб ті орґанізації, яких досі нема в уже створеному такому Комітеті.**

В цьому числі подано також вістку, що В. Свистун мавби виїхати в близькому часі до Европи — з рамени вже створеного Репрезентаційного Комітету

Українців Канади (з БУК і УНО) і в Лондоні представити справу визволення України перед парляментськими чинниками. В статті на тему цеї вістки, поданої в едмонтонських Укр. Вістях (число з 9-го квітня) редакція К. Ф. каже, що це булаб медвежа прислуга. По другому В. Свистун не представлявби українців у Канаді, а тільки дві орґанізації — БУК і УНО.

Управа Репрезентаційного Комітету Українців Канади, складаючися з о. Др. В. Кушніра, як президента, і проф. Т. Павличенка, як секретаря, написала в Укр. Вістях, у числі з 9-го квітня, що В. Свистун виїде до Европи як делеґат.

До вищого суду в Винніпеґу внесено цивільне оскарження проти В. Свистуна від 435 бувших членів Братства св. о. Николая, в справі зложення на його руки около $7,000 як членські вкладки.

Травня 8 — УНО і БУК ще й досі не відповіли на лист від СУС, СГД і СУО.

Один (не сказано хто) український патріот у Винніпеґу погодився бути невтральним посередником між УНО і БУК з одної сторони та СУС, СГД і СУО з другої, щоб довести до порозуміння в справі створення спільного Комітету. Конференція між цим посередником і СУС та СГД відбулася 20-го квітня. На ній представники СУС, СГД і СУО сказали, що відповідь може бути не від УНО і БУК, а від управи вже створеного Комітету. Головне тільки те, щоб була писемна заява, на якій можнаб відновити наради і допровадити їх до успішного кінця. СУС і СГД годяться на те, що головою Комітету повинен бути хтось з греко-католиків, правдоподібно о. Др. Кушнір. Вигляди на згоду є слабі, і мабуть прийдеться створити другий Комітет з СУС, СГД і СУО.

Травня 15 — В Винніпеґу створено 9-го ц. м. Український Центральний Комітет. Наради відбулися в Народному Домі. Були там представники СУС, СГД та інших орґанізацій. Має відбутись в близькому часі друге засідання, на якому буде більше представників. На цих нарадах були представники 11 орґанізацій, а до Комітету прилучилося 7 орґанізацій.

Від 1887 Тисячі Вживають Цего Славного Жолудок Направляючого Ліку до Боротьби з Запором і Його Обявами!

Старші люди знають з досвіду про скоре лагідне ділання Triner's Bitter Wine. Вони знають, що ця вчена сполука природних корінців, зел і ботанічних рослин береться сейчас до праці порушення внутренностей а це звільнює біль голови, нервовість, переладовання жолудка, нестравність, ґази і відригування, безсонність і апетит, коли ці недомагання є спричинені запором. Нема потреби терпіти безпотрібно, нема потреби заживати гірких средств на прочищення. Лише дістаньте сьогодня фляшку Triner's і дозвольте йому приємним в смаку працювати для вас на полекшу запору. (Увага: Коли ви не можете дістати Triner's у вашім склепі, пришліть $1.50 з назвиськом вашого склепу до: Jos. Triner Corp., 4053 W. Fillmore, Chicago, і ваша велика 18 унц. фляшка Triner's буде сейчас переслана до вас оплаченою почтовою пересилкою).

TRINER'S BITTER WINE

Наради ухвалили таку резолюцію: "Збори вважають, що Комітет під проводом о. В. Кушніра не репрезентує наших орґанізацій і його делеґат в особі В. Свистуна не є делеґатом від загалу українців у Канаді". За цею резолюцією голосувало 10 орґанізацій.

Ухвалено другу резолюцію в такій формі: "Відчуваючи потребу створення одного спільного Комітету, збори взивають УНО і БУК вступити до цього Комітету на таких самих правах як СГД і СУС, і збори оцим заявляють, що по вступленні цих орґанізацій, або одної з них до цього У.Ц.К., екзекутива буде поновно уконституована".

В іншій резолюції взивається орґанізацій в ріжних місцях Канади зголошуватися до співпраці з Українським Центральним Комітетом. Збори ухвалили також статут У.Ц.К.

Травня 22 — В Торонті відбулося велике віче, на якому зібрані виявили свої симпатії до створення Українського Центрального Комітету.

Травня 29 — В Винніпеґу, на зборах ширшого заряду Українського Центрального Комітету, відбутих у Нар. Домі 24-го ц. м., вибрано екзекутиву з слідуючих: голова — Я. В. Арсенич (СУС); заступник голови — Т. Д. Ферлей, президент У.Н.Дому; Т. Дацків — представник СГД — секретар; Н. Маріян, від Тов. ім. Федьковича — касієр; М. Хвалібоґа, представник СУО — фінансовий секретар; члени комітету — М. Мандрика, М. Стечишин, Т. Кобзей, П. Бариць-кий; члени контрольної комісії — О. Г. Гикавий, І. Р. Соломон, М. Кащан.

Червня 5 — Посол Ю. Войтків, з провінціяльного округу Веґревил, зрезиґнував, щоб дати нагоду Солон Лові, міністрові фінансів у кабінеті прем. Ейбергарта, бути вибраним. Лов перепав у недавних виборах в окрузі Ворнер.

В статті п. н. "До Українського Загалу в Канаді" закликається людей творити відділи Українського Центрального Комітету в своїх околицях.

На іншому місці тої самої сторінки подано статут Українського Центрального Комітету. В розділі "Мета" говориться, що 'Комітет має служити для тих українських уґруповань, які до нього належать, осередком для обміни думок і находження можливости спільної праці для добра українського народу як у Канаді, так і в Европі; удержувати між ними кооперацію в усіх справах, які вважатимуть за спільні для себе; виробляти спільність думки, злагіднювати та усувати ґрупові упередження, плекати духа толеранції, усувати самовільні вчинки в громадському та загально-національному житті; виробляти та вдержувати громадську й національну карність; перед урядом Канади служиит за авторитетне представництво згаданих уґруповань, як громадяни Канади; служити в Канаді та перед урядом Великої Британії за речника бажань та аспірацій українського народу; в усякий інший спосіб нести моральну й матеріяльну допомогу для українського народу".

В. Свистун і о. Др. В. Кушнір були в премієра Кінґа, в Оттаві, 28-го травня, і там предложили йому меморіял, в якому обіцяють в імені українців Канади піддержку урядові в війні. В меморіялі також звертається увагу на вагу включення українського питання при справедливому й сталому упорядкуванні Европи.

В новинці в щоденній винніпеґській пресі сказано, що оба делеґати репрезентують 350,000 канадійських українців. Так вони себе мабуть представили премієрові.

В провінціяльному окрузі Веґревил, Алта., кандидує як незалежний учитель В. Дорош, проти Солон Лова.

Червня 12 — Український Громадський Комітет у Торонті заявився в повній піддержці створеного в Винніпеґу Українського Центрального Комітету.

Торонтонська анґлійська преса широко пише про недавно видану Др. В. Кирконелом брошуру про українців. В ній він доказує лояльність канадійських українців і те, що лише около 10% їх є комуністичних поглядів. Брошура має назву "Да Юкреїніян Кенедієнс енд да Вор".

Червня 19 — Український Центральний Комітет видав відозву до канадійського громадянства українського походження п.н. "Помагаймо Канаді в Війні".

Ю. Стечишин, з Саскатуну, промовляв 9-го ц. м. в Едмонтоні про завдання Українського Центрального Комітету в Канаді. Він сказав між іншим, що конечно треба доброго репрезентативного тіла в Канаді, бо в цій війні вирине справа української держави, і тоді хтось

мусить говорити в імені нашого народу. Репрезентативний Комітет, він сказав, не був створений в добрій вірі, отже він не має перед собою добрих виглядів на успіх.

В Винніпеґу розвязано комуністичний Робітничий Дім, на розі вулиць Причард і МкҐреґор. Двері його забиті дошками.

Липня 3 — Йосифа Боярчук, молода учениця 12-ої кляси в середній школі в Ледук, Алта., одержала стипендію від Албертійського Університету за найкраще написану драму п. н. "Нюфавнд Френдс". Стипендія запевнює драматичні студії в Бенф, Алта., в місяці серпні.

Липня 10 — В суботу рано, 6-го ц. м., поліція виарештувала ґрупу 23 видних комуністів у Винніпеґу. Всі рекорди ТУРФДому і РЗТ віддані трост компанії. Між арештованими є: А. Білецький, Н. Колісник, Іван Вивюрський (Вір), ред. Матвій Шатульський, Мич Сейґо.

В своюму комунікаті Український Центральний Комітет каже, що першим його ділом як представництво українців Канади буде навязати контакти з Канадійським Червоним Хрестом у справі зорґанізування кампанії для його помочі. Збіркова кампанія Червоного Хреста відбувається в березні. В комунікаті взивають українське громадянство жертвувати щиро на Червоний Хрест, бо це є загально канадійська справа, важна для всіх канадійців.

Липня 17 — Між дописами поміщено повідомлення, що відділи Укр. Центрального Комітету вже створено в Ошаві й Давфині.

Члени екзекутиви Укр. Репрезентаційного Комітету (БУК і УНО) в околиці Норквей, Саск., пишуть у дописі, що з двох досі створених комітетів повинен бути створений один великий Комітет. Підпис — Дмитро Гуска, секретар місцевого Комітету.

Липня 24 — В редакційній статті сказано, що якщо декотрі українці покладають надії на Гітлера щодо визволення України, то це даремні сподівання. Він має свої власні амбіції й пляни супроти України, не на користь українцям.

Липня 24 — В Читальні Просвіти в Винніпеґу влаштовано 17-го ц. м. прийняття для письменників. Були на ньому й читали декотрі свої твори П. Федик, С. М. Дорощук, С. Ковбель, М. Крипякевич, пані Т. Кройтор і П. Кулька.

Липня 31 — Д. Сікорський, з Арран, Саск., пише, що на зборах місцевого комітету 14 ц. м. ухвалено резолюцію, в якій висловлено бажання громадянства, щоб в якнайближчому часі повстав один Комітет. Колиб це не вдалося зробити без труднощів, то оба дотепер створені Комітети треба розвязати, скликати загальний конґрес, і на ньому створити один репрезентаційний Комітет.

Серпня 7 — В редакційній статті пригадується, що в часі війни горожани мають більші обовязки ніж у нормальний час. Українці повинні бути того свідомі, і повинні відноситися до цих обовязків віддано.

Засноване в Винніпеґу в квітні ц. р. Товариство Української Культури працює успішно. Воно піддержує всякі справи, які мають до діла з українською культурою — видавання добрих творів, поширення книжок і часописів, піддержування Рідної Школи й т. п.

Серпня 28 — В торонтонській Національній Виставі будуть брати участь також і українці. Приготовання до того вже почались, старанням Українського Народного Дому.

В Тюлон, Ман., помер 25-го ц. м. приятель українців, Др. А. Гантер.

Вересня 4 — Український Центральний Комітет розіслав листи до декотрих орґанізацій, а також і до провідних осіб у ріжних місцевостях з закликом орґанізувати відділи Комітету. Досі зорґанізовано такі відділи в Ст. Джуліен, Саск.; в Реджайні, Саск.; та в кількох інших місцях.

Вересня 18 — Іван Юзик, у Реджайні, Саск., одержав музичний степень LTCM. Минулого року він одержав степень ALCM — від Лондонської Колеґії Музики.

Жовтня 2 — Українське жіноцтво в Винніпеґу працює для Червоного Хреста, шиючи ріжну одіж і виплітаючи панчохи, шальки й т. п. Пише про це в довшій дописі пані Г. Мандирка.

Жовтня 9 — Нестор Богонос, студент Албертійського Університету, знову одержав стипендію, від Висконсин Університету в Медисон, Висконсин, на

студії в хемії. Від закінчення студій в Албертійському Університеті року 1937 він одрежав чотири стипендії.

Жовтня 23 — В Слейтер, Ман., зорґанізовано Український Громадський Комітет для помочі Укр. Центральному Комітетові в Виннїпеґу. До того причинився учитель П. Буґера.

Жовтня 30 — Дня 23-го ц. м. старанням Укр. Центрального Комітету відбувся в Міській Авдиторії в Винніпеґу величавий концерт, з виступами найкращих музичних сил. Виступала також скрипачка Донна Ґресько. Були на ньому ґубернатор Таппер, премієр Брекен, мейор Квін. Промовляли Я. В. Арсенич і Е. МкВилліямс К.С. Прихід з концерту призначений на Фонд Воєнних Ощадностей.

Листопада 13 — Комунікат, поміщений на редакційній стороні цього числа повідомляє, що 7-го листопада, ц.р., створено одне репрезентативне тіло — Комітет Українців Канади. В комунікаті повідомляється про це всіх членів орґанізацій УНО, БУК, СУС, СГД і СУО. До створення такого Комітету прийшло на засіданні представників дотогочасних двох тіл — Українського Центрального Комітету і Репрезентаційного Комітету Українців Канади, в Винніпеґу. **Ціллю УКК є: виконання воєнних зусиль українців як горожан Канади, та координація праці в усіх спільних справах українського народу.**

Трейсі Филипс, знавець східно-европейських справ, виїздить з відчитами по більших українських осередках у справі поширення праці новозаснованого Комітету Українців Канади.

Листопада 20 — Подано в комунікаті ч. 1 цілу екзекутиву Комітету Українців Канади, як слідує: президент — о. Др. В. Кушнір, заступник президента й голова екзекутиви — о. С. В. Савчук, заступник президента й голова координаційного комітету — В. Свистун, писар — Я. В. Арсенич, скарбник — Др. Т. Дацків, фінансовий секретар — С. Хвалібоґа. Президія Комітету складається з тих самих осіб.

Грудня 4 — На першій сторінці цього числа поміщено велику знимку членів екзекутиви Комітету Українців Канади. В додатку до членів президії включено до екзекутиви слідуючих: М. Стечишин, П. Барицький, А. Загарійчук, Т. Д. Ферлей, Др. Б. Дима, Е. Василишин, о. С. Семчук, Т. Мельничук, І. Рудачек, Др. М. Мандрика.

В комунікаті ч. 2 подано, що до екзекутиви додано В. Коссара, з Саскатуну, представник УНО.

Кооптовано на один рік до екзекутиви: П. Павлюкевича й О. Жеребка, посла з Блейн Лейк, Саск.

Для помочі КУК створено координаційну Комісію. Головою її є В. Свистун.

Рада КУК складається з Т. Мельничука — БУК, Мир. Стечишина — СУС, П. Барицького — СГД, проф. Т. Павличенка — УНО, Т. Кобзея — СУО.

Поза ці включено багато інших видних осіб — редакторів, послів, лікарів, адвокатів і т. д.

В комунікаті ч. 3 подано орґанізаційну схему й цілі Комітету Українців Канади.

Грудня 11 — Подано в цьому числі повний Статут Комітету.

РІК 1941

Січня 8 — Трейсі Филипс, визначний вояк, журналіст і довголітний британський урядовий службовець у Східній Европі, який добре розуміється на справах українського народу, сказав в розмові з редактором винніпеґського Трибюн, що розвязка питання України може бути ключем до зрівноваження сил в Европі.

Мешканці Вільни, в Алберті, влаштували бенкет-забаву для вшанування вівсяного короля, Павла Павловського, зі Спеден. Промовляв там міністер рільництва і його заступник, та інші видні люди.

Січня 15 — В Форт Вилліям, Вест Форт Вилліям і Порт Артур зорґанізовано Відділи Комітету Українців Канади.

Канцелярія КУК просить громадянства присилати ріжні витинки з ґазет про діяльність українців у Канаді або всякі коментарі про українські справи.

Славний тенор, Михайло Голинський, мав свій концерт у театрі Вокер, у Винніпеґу, січня 10-го. В програмі виступала також Донна Ґресько, на місце пані Любки Колесси, піяністки, яка не могли прибути. Акомпаністом для М. Голинського був І. Мельник.

Січня 22 — Т. К. Павличенко, з Саскатуну, одержав степень доктора фільософії від університету в Небраска.

Ось Ваш Білєт До

Забезпеки в Майбутньому . .

ВИТНІТЬ ЦЕ і вишліть сьогодні — пересилка безплатна!

To: The Director,
Canadian Government Annuities,
Department of Labour, Ottawa, Ont. (Postage Free)

ПРОШУ ВИСЛАТИ МЕНІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТЕ, ЯК ЕНЮІТІ КАНАДІЙСЬКОГО УРЯДУ МОЖУТЬ ПРИНЕСТИ МЕНІ ЗАБЕЗПЕКУ ПО НИЗЬКИХ КОШТАХ.

МОЄ ІМЯ І ПРІЗВИЩЕ (Mr., Mrs., Miss) ....

Я ЖИВУ В ....

.... ДАТА НАРОДЖЕННЯ ....

ВІК ПОЧАТКУ ЕНЮІТІ .... ТЕЛЄФОН ....

Я розумію, що подані мною інформації будуть вдержувані довірочно.

"N.P.A."

CANADA

DEPARTMENT OF LABOUR

ЕНЮІТІ Канадійського Уряду є безпечним, легким способом заґварантувати собі постійний місячний дохід на старші літа. Не потрібно лікарських оглядин. Якщо пропустите одну рату, ваш контракт не пропаде. Кожний цент, який ви заощадите, є під охороною уряду Канади.

Січня 29 — Проф. Дж. Симпсон, з Саскатуну, промовляв до Жіночого Канадійського Клюбу в Реджайні про "Українське Питання". Він звернув увагу на конечну потребу визволення українського народу, щоб привернути рівновагу в східній Европі.

Лютого 5 — Українці орґанізують відділи Комітету Українців Канади. Такі відділи недавно зорґанізовано в головних осередках українського життя в кожній провінції. Разом з цим ідуть збірки на воєнні цілі та на кошт ведення канцелярії КУК.

Лютого 12 — Торонтонський щоденник Ґловб енд Мейл пише про українців, але подає мильні інформації. В одному місці статті сказано, що Павло Скоропадський є провідником УНО. Проф. Кирконел написав до редакції того часопису лист, в якому справляє помилки.

В цьому числі поміщено шестий комунікат від Комітету Українців Канади. В ньому закликається українських громадян брати живу участь у кампанії воєнних ощадностей.

В Едмонтоні відбулося велике віче для пояснення цілей Комітету Українців Канади. Промовляли П. Лазарович, І. Ісаїв і Жмурко.

В дописах пишеться з ріжних наших околиць про те, що люди купують щадничі воєнні цертифікати і складають гроші на працю КУК.

Лютого 26 — В ріжних околицях Канади повстають відділи КУК і члени та громадянство взагалі жертвує гроші на його працю.

Березня 5 — Дня 27-го лютого почались у Вінніпеґу радіо-передачі концертових виступів ріжних етнічних ґруп. Першу передачу зробили українці. Виступав мішаний хор під проводом проф. Е. Турули, мужеський хор під проводом Алберта Стечишина, мужеський квартет Мирона Масняка, співала сольо Констанція Стефаник. Промовляли ґубернатор МкВилліямс і М. Сиротюк. Програму передано було з Читальні Просвіти.

Березня 12 — В Винніпеґу відбулося велике віче з рамені Комітету Українців Канади. Промовляли о. Др. В. Кушнір, Я. В. Арсенич, В. Свистун. А. Малофій, Т. Кобзей і пані М. Дима.

На сходинах відділу Комітету Українців Канади в Саскатуні ухвалено резолюцію, щоб домагатися вияснення від посолки Дорис Нілсен чому вона зробила напад на канадійських українців кажучи, що вони є фашистами. Промовляли В. Коссар, А. Яремович і Ю. Стечишин.

Березня 19 — З цим числом заходить зміна в редакції Канадійського Фармера. На місце Др. Т. Дацкова прийшов Др. Кость Андрусишин.

Відділи Комітету Українців Канади зорґанізовано недавно в Кендіяк, Саск.; Сурис, Ман.; Реджайні, Саск., та в інших місцевостях. Праця Комітету росте з кожним днем.

Березня 26 — В короткій редакційній статті сказано, що зміна в редакції К.Ф. не принесе зміни в напрямку того часопису або в його становищі супроти української справи. Часопис буде дальше служити цілому українському народові, без ріжниці яких вони поглядів чи приналежностей.

В Реджайні відбувся Шевченківський концерт, улаштований спільними орґанізаційними силами, з ініціятиви відділу Комітету Українців Канади.

В Чипмен, Алта., кількох молодих українців вступило до летунства: Іван Кудрик і Михайло Шарун.

УНО закупило в Едмонтоні сконфіскований урядом комуністичний ТУРФ Дім.

Стефан Кравчик, принципал школи в Бруклендс, передмістя Винніпеґу, номінований кандидатом на посла до манітобського парляменту. Він буде кандидатом непартійним, але буде піддержувати коаліційний уряд.

Квітня 2 — В Винніпеґу відбулися 19-го січня перші збори в цілі заснування Українського Запомогового Братства св. Петра. Другі збори відбулися 9-го лютого, і на них ухвалено статут та вибрано заряд. Головою вибрано П. Романюка.

Квітня 9 — Комітет Українців Канади дав від себе як жертву на Червоний Хрест $2,265.

В окрузі Фишер, у Манітобі, кандидує як незалежний Л. Михальчук, учитель у Попларфілд.

Квітня 16 — В Манітобі наближаються вибори. На кандидатів номіновані досі такі особи: в окрузі Гімлі —

Йосиф Ввавриков, ССФ; в окрузі Ст. Клементс — Никола Стрик, ліберал; в Винніпеґу — Стефан Кравчик, незалежний; в окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліберал, і Л. Міхальчук, ССФ; в окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, коаліційний; в окрузі Етелберт— Н. А. Григорчук, ліберал, і Ф. Заплітний, ССФ.

Квітня 30 — Вислід провінціяльних виборів у Манітобі такий: українських послів вибрано сімох, як слідує: в окрузі Ґімлі — Йосиф Ввавриков, ССФ, одержавши 2,429 голосів, около 400 більше ніж його противник; в окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліберал, одержавши 43 голоси більше ніж його противник; в окрузі Етелберт — Н. А. Григорчук, ліберал, маючи 2,099 голосів, або около 400 більше ніж Ф. Заплітний; в окрузі Ст. Клементс — Н. Стрик, ліберал, маючи 2,766 голосів, або около 600 більше ніж його противник, Салкерс, ССФ; в окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, коаліційний, маючи 2,100 голосів, або 416 голосів більше ніж противник, Врайт, ліберал-проґресіст; в Винніпеґу — Стефан Кравчик, незалежний, одержавши 4,763 одинок. Вибраним є також В. Кардаш, комуніст, українського походження.

В новому парляменті Манітоби буде 27 послів ліберально-проґресивних, під проводом Дж. Брекена, 15 консервативних, 3 ССФ, 3 Сошіял Кредиту, 7 незалежних.

В Винніпеґу відбувся величавий концерт з нагоди Тижня Поклону Британії. Між багатьома ріжними етнічними ґрупами, які брали в ньому участь, були й українці. Виступав мішаний хор проф. Е. Турули, при акомпаніменті на піяні Едварда Бачинського.

Травня 7 — Комітет Українців Канади видав семий комунікат, в якому закликає громадянство жертвувати на фонд Комітету Українцві Канади.

Винніпеґський Трибюн помістив коротку статтю з приводу вибору до манітобського парляменту аж сімох послів українського роду. В ній сказано, що українці в Манітобі беруть таку живу участь у політичному житті тому, що їхні брати в Европі терплять гнет.

Травня 14 — В короткому комунікаті Комітет Українців Канади повідомляє, що він потребує грошей для ведення своєї праці.

Піяністка Любка Колесса мала виступ в Оттаві 28-го квітня, влаштований управою Державної Ґалєрії. Слухачі в більшості були анґлійці, любителі доброї музики.

Др. Володимир Карпець одержав диплЬому лікаря. Родом є він з Лейдівуд, Ман., син панства Володимира й Йосифіни Карпець, з містечка Лешнів, Західна Україна. Батько молодого лікаря був одним з перших українських учителів у Канаді.

Студії медицини в Албертійському Університеті покінчили слідуючі українці: Євгенія Головач, В. Ґ. Лазарук, Кость Меґас, Никола Воєвідка, О. Волошин.

Травня 21 — Посол А. Глинка виголосив у парляменті в Оттаві довшу промову про фармерські справи. В цій промові він став в обороні фармерів кажучи, що вони не дістають належної ціни за свої подукти.

Травня 28 — Комітет Українців Канади передав через посла А. Глинку меморандум прем. Кінґові в справі польсько-чеської федерації. Крім п. Глинки в делеґації були посли Дж. Т. Торсон, Валтер Такер і А. В. Ровбак.

Підчас свого побуту в Канаді польський премієр на вигнанні, ґен. В. Сікорскі, сказав, що пропонується створити польсько-чесько-словацьку федерацію з 50 міліонами населення, включно з поважним числом українців на західних землях. Меморандум висловлює протест проти такого проєкту.

Українське жіноцтво, членки Укр. Жіночого Товариства, в Винніпеґу, зібрали $1,867 на воєнні цілі Канади. Цю суму вони вислали до домініяльного департаменту державної оборони, для його диспозиції.

Червня 18 — Проф. Дж. В. Симпсон, з Саскатуну, повідомляє в листі, що до Винніпеґу незабаром прибуде з ЗДА Др. О. Кошиць. Тут він буде заниматися наукою музики й дириґуванням.

В Ледук, Алта., перший Бонд Перемоги купив за більшу суму грошей український фармер, Андрій Марушечка.

Червня 25 — В комунікаті КУК сказано, що досі зорґанізовано в Канаді 75 відділів. Закликається до орґанізування відділів там де їх ще нема.

В. А. Чумер, писар Товариства Ук-

раїнських Піонірів в Алберті, просить присилати до нього описи, спомини й знимки з піонірського життя українців у Канаді. Товариство думає видати Пропамятну Книгу з нагоди 50-літного поселення українців тут.

Липня 2 — Представники Комітету Українців Канади, о. Др. В. Кушнір і В. Свистун, сказали в інтервю з кореспондентом винніпеґського Трибюн,що війна між націстською Німеччиною й Совєтським Союзом, яка вибухла 21 червня, зовсім не змінює становища або поглядів канадійських українців в їхньому відношенні до воєнних зусиль Канади.

Липня 9 — Проф. Олександер Кошиць прибув до Винніпеґу при кінці червня, а з початком липня почав працю як професор музики й дириґування в літних курсах, заряджених членами орґанізації УНО. Курси провадяться в будинку при 260 Дафферин вулиці.

Липня 16 — В Едмонтоні відсвятковано 5 і 6-го ц. м. величаве Піонірське Свято в честь тих перших українських поселенців, які прибули до Канади 30 або більше років тому. Першого дня відбувся в Народному Домі бенкет, де були перші наші піоніри. Господарем був адв. І. Басараб, спільну молитву провів о. С. Дидик. Другого дня відбулося велике зібрання, де були промови й роздання почесних грамот піонірам. Відзначеними піонірами були: М. Романюк з Чипмен, Василь Смолик, Гр. Демків, М. Андріїв та інші.

Ізидор Ґорецький назначений албертійським урядом шкільним інспектором. В цій провінції є тепер три інспектори українського походження.

Липня 23 — В свойому комунікаті ч. 9 Комітет Українців Канади закликає громадянство до живішої участи в канадійських воєнних зусиллях — купуванням бондів і щадничих цертифікатів, вступленням у військові сили.

В неділю, 13-го ц. м. в Калмар, Алта., відбувся український піонірський день. Влаштований він був двома католицькими парохіями — Калмар і Ледук, для вшанування памяти українських піонірів. Промовляли І. Ісаїв, посол Енслій, о. Шевчук, М. Чехніта. Вечером відбувся концерт у Калмар, приготований Ст. Федущаком. Гостем на концерті був найстарший піонір в околиці, 80-літний Кость Середа, з Калмар.

Липня 30 — Відділи КУК зорґанізовано в Кенорі, Онт.; Бедфордвил, Саск.; Рутінія, Ман. В цих та інших місцевостях люди щиро жертвують на працю Комітету.

Серпня 13 — Дня 31-го лютого в Торонті виступала як солістка на піяно на концерті фільгармонічної орхестри Любка Колесса. Публика була її грою очарована, а оплесками вона доказала глибоке оцінення таланту піяністки.

Серпня 20 — Р. А. Дейвіс пише в торонтонському журналі Сетардей Найт, що канадійські українці захоплюються фашизмом. Цей рух між ними, він каже, поширився від тоді, коли в Канаді був син гетьмана Скоропадського, Данило. Дейвіс закидує українцям також нелояльність супроти Канади, цитуючи з промови через радіо В. Свистуна, в якій він сказав, що в случаю німецького походу на схід, націоналістично настроєні українці, з виїмком комуністів, булиб склонні дати всяку можливу поміч Німеччині в її наступі на схід, сподіючися, що вона дасть їм державну волю. і слова п. Свистуна відносилися до українців в Европі, а Дейвіс пристосовує їх до українців у Канаді.

В торонтонському щоденнику Ґловб енд Мейл пише проф. В. Кирконел, що українські національні орґанізації в Канаді стають одноцільно з Канадою в її воєнних зусиллях, та що вони зірвали всякі звязки з українськими орґанізаціями в Европі.

В числі з 9-го серпня винніпеґський щоденник Фрі Прес помістив редакційну статтю з приводу зїзду Українського Національного Обєднання, в якій каже, що цей зїзд (конвенція) є на часі, бо справи, які дотикають цю лояльну і важну ґрупу канадійців, є “скомпліковані й тяжкі до розвязання”. Це тому, сказано в статті, що хотяй багато українців засимілювалися з канадійськими політичними традиціями й ідеалами, то все таки є певний відсоток їх, який почувається тут чужим і не зовсім зорієнтований.

Український Народний Дім влаштував величаве прийняття для проф. О. Кошиця, щоб вшанувати його як великого музика й дириґента.

Серпня 27 — На редакційній стороні поміщено довшу статтю п. н. В Канаді Існує Упередження до Українців.

Так легко і гладко уживати — і видає таку гарну роботу

CLARK'S "Anchor"
STRANDED COTTON

Волічки до Вишивання

ВСІ ТРИВАЛІ КОЛЬОРИ

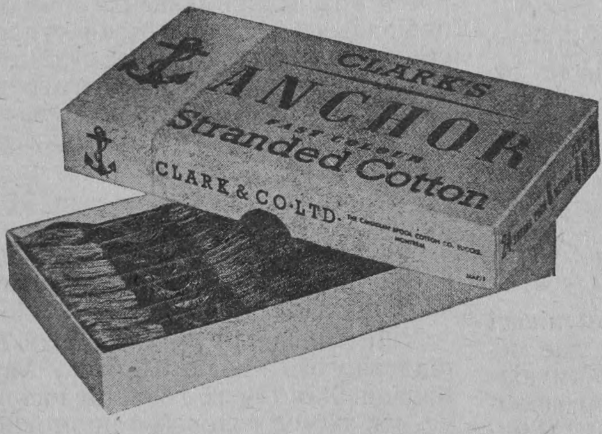

Дивіть на зручну до витягання пачку.

Склепи всюди мають ці гарні нитки в зручних до витягання мотках.

Багато чудових кольорів.

Гарний блискучий полиск.

Кольор не линяє від мила ані від сонця.

Сильні гладкі нитки.

Не будуть зсуватись — рватись ані вязатись.

Купуйте "Anchor Brand", вони є найліпші.

Вироблені в Канаді фірмою

THE CANADIAN SPOOL COTTON COMPANY - MONTREAL, QUEBEC

Стаття написана на підставі того, що панну М. Козак, учительку в містечку Гемптон, Онт., відправлено, на бажання 90% мешканців, лише тому, що вона має чужинецьке прізвище. Про це досить широко пише канадійська преса в Онтеріо, яка здебільша критикує цей крок мешканців Гемптону.

Вересня 3 — Дня 29-го серпня в Винніпеґу відбувся величавий концерт під орудою професора О. Кошиця. Концерт влаштовано на закінчення учительсько-дириґентських курсів, яких директором був Др. П. Маценко. На концерті був професор Дж. В. Симпсон з Саскатуну. Він виголосив промову, підносячи значіння української пісні.

Вересня 17 — В щоденнику Монтреал Дейлі Стар появилася недавно стаття кореспондента Ф. Джана, в якій сказано, що Симон Петлюра був наставником німців і що він переслідував жидів. На цю очернюючу статтю відповів І. Данильчук, з Саскатуну, доказуючи, що це неправда.

Комітет Українців Канади провірив вістку про те, що совєтський уряд у Москві переселює около 25 міліонів людей, головно з України, на схід, за Волгу. Підсекретар закордонних справ, Норман А. Робертсон, в Оттаві, повідомив, що це не є правда.

В ріжних частях Канади творяться відділи Комітету Українців Канади.

В щоденнику Фрі Прес, у секції "Анкл Рей", подано було дещо про Україну, однак так мильно, що хтось з українців, подаючи своє імя як "Канадійський Українець", написав до редакції Фрі Прес довшого листа і в ньому подає правдиві дані про Україну. Цей лист редакція помістила.

Вересня 24 — В свойому комунікаті ч. 11 Комітет Українців Канади дає пересторогу перед маскованим комунізмом. Мова тут про недавно зорґанізоване комуністами в Торонті т. зв. Українське Товариство Помочі Батьківщині. Орґаном того товариства буде тижневик Українське Життя. Воно має орґанізувати відділи по Канаді й претендувати на репрезентацію українців у Канаді. Ініціяторами цього товариства є самі видні комуністичні діячі. Перестерігається наше громадянство не мати з цими людьми нічого до діла.

Дня 8-го вересня відбувся в Чипмен, Алта., Піонірський День. Почесним гостем на святі був Василь Єленяк, один з двох перших наших поселенців у Канаді. Йому вручено, як відзначення, золотий хрест.

Жовтня 8 — Джан Моррій Ґиббон, публіцист, видав недавно книжечку п.н. Нові Канадійські Лоялісти. В ній, між іншими етнічними ґрупами, згадується й про українців, по більшій части на підставі того, що написав про них у своїй книжці Дж. Т. М. Ендерсон, бувший премієр Саскачевану. В одному місці цеї книжечки Ґиббона сказано, що "...автор подивляє їх за те, що вони, помимо того, що були через цілі століття під чужим пануванням, все таки, якимсь чудним способом, зберегли свою мову і традиції".

В інших місцях згадується, що коло 10,000 українців служили в канадійській армії підчас минулої війни. Один з них, Пилип Коновал, був нагороджений Хрестом Вікторії; подавляюча більшість українців є наскрізь лояльна Канаді, і т. д.

Листопада 5 — На редакційній стороні цього числа поміщено довшу статтю про потребу зїзду українських редакторів. У ній сказано, що українська преса має великі завдання й великі відповідальности та обовязки супроти нашого громадянства, отже редактори повинні бодай раз у рік переговорити деякі головні справи, щоб надавати пресі одного напряму, та в більших справах народних кооперувати.

Листопада 12 — На день 15 листопада ц. р. припадає перша річниця створення Комітету Українців Канади. В цьому числі поміщено статтю, присвячену цій важній події.

Листопада 19 — Українці в Торонті піддержують працю Комітету Українців Канади. Жовтня 25-го відбулось там віче, на якому головним промовцем був А. І. Яремович, а іншими промовцями були о. П. Камінецький, Т. Гуменюк, Др. Мигайчук, В. Ситник, І. Кучерепа, М. Гетьман і Стефанія Савчук. Зібрано було для КУК $75.85.

Таке саме віче відбулося й в Ст. Кетеринс, Онт.

Грудня 17 — Проф. В. Кирконнел сказав у своїй промові до зібрання в Канадійському Королівському Інституті,

що хотяй 51% канадійського населення є не-анґльо-саксонського походження, то в тому нема ніякої для Канади небезпеки, бо всі ці етнічні ґрупи є добрими й лояльними горожанами. Для приміру він згадав українців, які є добрими канадійцями. Ісляндців він навів як другу таку ґрупу.

Міністер воєних обслуг, Торсон, сказав у парляменті, що українці вступають в канадійські збройні сили масово.

Грудня 24 — Н. В. Бачинський, посол з округа Фишер, назначений заступником спікера в манітобському парляменті.

Грудня 31 — В цьому числі подано більшість імен тих українців, які були в I і II відділі Винніпеґських Ґренадірів, коли аліянти боронили Гонґ Конґ перед японцями.

РІК 1942

Січня 14 — Проф. Дж. Симпсон, з Саскачеванського Університету, сказав підчас одної з своїх промов як працівник при Державній Раді Воєнних Служб, що українці в Канаді є не тільки заінтересовані в цій війні, але вони визнаються в цій боротьбі краще від інших тому, що вони мусіли втечи з своєї рідної землі.

В ріжних місцевостях Канади орґанізуються нові відділи Комітету Українців Канади. Зорґанізовані вже відділи дають поважну грошеву поміч централі в Винніпеґу.

Січня 28 — Почавши 15-го грудня, 1941, Комітет Українців Канади закликає наше громадянство жертвувати на Український Фонд, призначений на кошти праці в звязку з воєнними зусиллями Канади.

Січня 13-го помер в Едмонтоні Андрій С. Шандро, перший посол у Канаді, роджений в Центральній Европі, словянського походження. Послом він був від року 1913 до 1921. Родився він на Буковині, а до Канади прибув року 1898, у віці 12 років. Родичі його були українського походження. Жінка його була з роду Гавриляків.

Лютого 4 — Молоденька 13-літна скрипачка, Олеся Бабюк, виступала як солістка в симфонічній орхестрі під дириґентурою Сер Ернест МкМиллана, в Торонті.

Лютого 11 — А. Глинка, посол з округа Веґревил, виголосив у домініяльному парляменті 2-го ц. м. довшу й дуже річеву промову на тему війни й участи в ній канадійців. Канада мусить воювати, він сказав, не лише для перемоги, але й для задержання миру. Атлянтійський Чартер, він сказав, не може стати забезпекою світового миру коли він не дасть волі декотрим поневоленим народам. Вільна Україна є найкращою розвязкою тривалого миру, сказав п. Глинка.

Лютого 18 — Адміністратор УГПЦ в Канаді, о. прот. С. В. Савчук, назначений капеляном канадійських збройних сил для православних вояків. Він також виїде за море, до Британії, де є поважне число православних українських вояків.

В цьому числі поміщено майже повний зміст промови посла А. Глинки в парляменті.

Лютого 25 — Др. П. Маценко подає статистику Рідних Шкіл у Винніпеґу. Всіх таких шкіл у місті є 15, а всіх школярів у них є 728. Рідні Школи провадяться в таких інституціях: Інститут Просвіти, Український Народний Дім, Церква св. Ольги й Володимира, Церква св. Покрови, Читальня Просвіти, Рідна Школа ім. М. Шашкевича, Український Православний Собор, Церква св. Івана Сучавського, Український Національний Дім, Просвітне Товариство ім. Т. Шевченка в Ст. Боніфас, Діточий Садок КУК у Народному Домі, Церква Пресв. Евхаристії в Іст Килдонан, Парохія св. Родини в Форт Руж, Інститут ім. Т. Шевченка в Бруклендс, Приватна Школа св. Николая.

Др. П. Маценко в своїх замітках каже, що таке мале число шкіл і дітей-учасників є жалюгідне.

Заходами орґанізації Незалежних Гуртових Купців Едмонтону відбулася конвенція для приєднання співпраці й помочі українських бизнесовців в Алберті до вербування молодих мужчин до військової служби. Промовляли П. Лазарович і В. Тріщук.

Цими днями появилося нове, збільшене число журналу "Юкреініян Кенедіян Ревю" в анґлійській мові, з багатьома ілюстраціями й світлинами українських бизнесовців і професіоналістів. Редактором журналу є Ів. Данильчук.

Президентом видавництва є Др. Б. Дима, заступником Ф. Січинський, касієром О. Малофій, а директорами — О. Бабинець, В. Коман, І. Мараз, А. Брик. Бизнесовим управителем є В. Шкраба.

Березня 18 — Винніпеґський щоденник Трибюн подає в свойому суботному додатку ілюстровану статтю про українців. Автором її є відомий журналіст, Дж. С. Ройл. Він пише серію таких статтей про ріжні етнічні ґрупи в Манітобі. Стаття про українців є обширна й досить вичерпуюча. В ній подано околиці в Манітобі, де живуть українці, чим вони занимаються, хто були першими піонірами в Канаді, участь українців у розбудові Канади, їх участь у воєнних зусиллях і в спорті, кількість населення й т. п. Разом зі статтею поміщено знимки з о. С. В. Савчука, Донни Ґресько, о. Др. В. Кушніра, Мири Лазечко, танцюриста М. Лехова й кількох інших.

Семен Шкаврон, з Саскатуну, пише в дописах про поміч, яку дав йому посол А. Глинка, коли поліція не довіряла йому, що він не є австрійським підданим. Він одержав свої горожанські папери по 1929 році, і такі люди були змушені повідомляти поліцію про своє місце перебування раз у місяць. За посередництвом п. Глинки його від цього звільнено.

Квітня 1 — Комітет Українців Канади інформує українське суспільство в Канаді про надходячий урядовий плєбісцит над питанням примусової військової служби. Уряд давніше приобіцяв був не вводити примусової служби бо потреба її не була предвиджена. Тепер він хоче бути від того приречення звільнений, щоб примусову військову службу ввести в случаю конечної потреби. Комітет пояснює питання і радить голосувати за звільненням уряду від того приречення.

Квітня 15 — Підчас великодних шкільних ферій в Винніпеґу відбулася вистава ісляндських і українських ручних робіт, влаштована манітобським відділом Канадійського Товариства Ручних Робіт. Українські вишивки звернули на себе велику увагу глядачів.

Квітня 29 — На музичному фестивалі в Винніпеґу суддя Артур Бенджамин назвав 14-літню Донну Ґресько ґенієм за її гру на скрипці. При тому він сказав: — "У всіх моїх літах досвіду на музичних пописах я ніколи ще не чув такої гри, яку дала нам цього вечера Донна Ґресько".

Донна грала на позиченій скрипці, бо її родичі не могли купити для неї дорогого й доброго інструменту. До тепер вона здобула стипендії в Торонті, Шікаґо й Ню Йорку.

Травня 6 — В редакційній статті сказано, що поважне число українців голосували проти звільнення уряду від приречення, що він не введе примусової військової служби. Частинною причиною того було незрозуміння питання в плєбісциті. Винніпеґський Фрі Прес в своїй редакційній статті сказав кілька терпких слів на адресу українців кажучи, що в північному Винніпеґу є велике число пято-колюмників. В цій статті сказано також, що українці голосували отверто неґативно.

Комітет Українців Канади вислав до Фрі Прес різкий протест проти згаданої повище статті. Протест був поміщений в формі листа до редакції, а в короткій редакційній статті висловлено жаль, що в попередній статті були деякі неправдиві слова про канадійських українців.

Травня 13 — В ще одній редакційній статті на тему недавного плєбісциту сказано, що винніпеґський щоденник Трибюн поставився до цеї справи цілком інакше. В його статті сказано, що з думками Фрі Прес-у про канадійських українців він зовсім не погоджується. Між іншим каже Трибюн: якщо вважати неґативні голоси ознакою про-гітлєризму, то щож тоді сказати про провінцію Квебек? Щож тоді робити з міліоном і пів канадійців, багато з них анґльо-саксонського походження, які від одного кінця Домінії до другого голосували: "ні"?

Травня 20 — Мирослав Січинський в свойому викладі в Торонті сказав, що перемога демократичних держав над недемократичними є рівнозначна з визволенням України.

Торонтонський щоденник Ґловд енд Мейл пише в редакційній статті п. н. "Словяни єднаються для війни", що в Канаді словяни пробують створити один обєднаний фронт для перемоги в війні під проводом українців.

Травня 27 — В цьому числі поміщено зміст листів до редакції щоденни-

ка Фрі Прес на тему плєбісциту й українців. Більшість з тих листів писані відомими українцями: В. Яцула, панни М. Карпець, П. Копот і А. О. Будинська, М. Пробіжанський, Н. Залозецький. Вони стають в обороні українців кажучи, що хотяй велике число їх голосувало в плєбісциті неґативно, то це не повинно їх робити в очах канадійського населення пято-колюмниками або ворогами держави, бо вони мали право голосувати свобідно, на що канадійський устрій вповні позволяє.

Українці в Едмонтоні плянують вшанувати память пок. Ів. Данильчука, журналіста й поета, який помер 19-го травня. Свого часу він був ректором Інститут М. Грушевського.

На концерті в театрі Вокер 10-го травня пані Р. Ф. МкВилліямс, дружина ґубернатора Манітоби, вручила Донні Ґресько гарну скрипку як дарунок від мешканців Винніпеґу. Збіркою на цю ціль зайнявся щоденник Трибюн.

Червня 10 — Канадійські військові власти покликали о. М. Пелеха як капеляна для українців у збройних силах католицького віроісповідання. Він має ранґу капітана.

Червня 17 — Комітет Українців Канади повідомляє, що Департамент Публичної Інформації хоче збирати знимки всіх тих молодих людей, які служать у канадійських збройних силах, і їхніх родичів. Департамент особливо цікавиться тими родичами, які дали більше ніж одного сина чи дочку.

В Бонівил, Алта., Торговельна Палата (Чеймбер оф Комерс) назначила на місце секретаря Осипа Фербея, з Едмонтону.

Червня 24 — Винніпеґський щоденник Фрі Прес помістив довшу статтю з світлинами про канадійських українців п. н. "Українці зживаються з будучністю". Автор, Ф. Г. Стівенс, завважує на початку, що всюди, де він піде між українців, молоде покоління говорить анґлійською мовою. Каже він: "В Канаді вони не є чужинцями. Тут вони є дійсними синами Канади". В другій статті Стівенс пише п. н. "Українці громадяться під прапором" про свій інтервю з капітаном о. С. В. Савчуком, капеляном православних українських вояків. Капітан о. Савчук сказав йому, що в канадійських збройних силах є велике число українців, а поважне число з них має вищі ранґи. Вичислено імена кілька десяток таких вояків.

Микола Сироїдів, відомий журналіст, помер у шпиталі в Едмонтоні 15-го ц. м. Свого часу працював він при Канадійському Фармері.

Липня 1 — В цьому числі є продовження статті в Фрі Прес про українців. Вичислено багато імен українських вояків у ріжних відділах збройних сил і з ріжними ранґами. Около 10% вояків, які обороняли Гонґ Конґ, це українці з Винніпеґу.

Липня 8 — П. А. Остапович, студент дентистики в МкҐил Університеті в Монтреалі, відзначився як другий з ряду найздібніший студент. Першим був японець.

Ще й в цьому числі є продовження статті про українців у Фрі Прес. Пишеться в ній про Комітет Українців Канади.

Липня 15 — В своїй промові в парляменті в Оттаві посол А. Глинка сказав, що уряд повинен поробити всякі потрібні кроки, щоб не допустити до інфляції. Посол Глинка говорив на тему буджету.

Липня 22 — Мирослав Січинський обїздить українські околиці з відчитами. Цього місяця він є в дорозі по Манітобі, а слідуючого буде в Саскачевані. Тема його відчиту є: Україна в Мирі і Війні".

Серпня 5 — Цього тижня Епископ Ладика святкує 30-літний ювілей свого священства. Щоб відповідно вшанувати його, до Винніпеґу зїхалися греко-католицькі священики з ріжних частей Канади. Відправлено Службу Божу в церкві св. о. Николая, а відтак відбувся бенкет у Форт Ґеррі готелі.

Українці в Винніпеґу — члени парохії св. Андрея, постаралися про те, що в їхній дільниці міста будується великий памятник для українських вояків у цій війні. Працю виконує італійський різьбар, з ґранітного каменя. Памятник буде 16 стіп високий, в формі піраміди. На верху буде ангел, тримаючи в руці лавровий вінець. На вмурованій плиті будуть слова: Тисячам українцям канадійським у другій світовій війні та їх побратимам по зброї. Відслонення памятника відбудеться 6-го вересня.

Серпня 12 — Панна Ольга Смолик, з Едмонтону, здобула на Торонтонському Університеті дипльому А.Т.С.М. з відзначенням за сольовий спів, акомпаніямент і теорію музики.

Серпня 19 — В Мондер, Алта., відбулося 2-го ц. м. величаве свято в честь перших українських поселенців в околиці, влаштований оо. Василіянами. Учасників було кілька тисяч, найбільше з околиці Мирнам. Головним промовцем був М. Лучкович.

Серпня 26 — Любка Колесса, піяністка світової слави, назначена професоркою музики в Торонтонській Музичній Консерваторії.

Вересня 9 — Посол А. Глинка подає до цього числа повні пояснення про те, як і куди вдаватися за відложенням військової служби. Це відноситься до фармерів, котрі потребують своїх синів у дома, для помочі при жнивах.

Тенор М. Голинський виступає тепер з своїми концертами в Ванкувер,БК.

Вересня 23 — В цьому числі поміщено імена українських вояків, які брали участь у нападі на Дієп, і які зачислені до пропавших.

Премієр Канади, В. Л. Мекензій Кінґ, прислав на руки о. В. Бараника лист у звязку з недавно відбутим у Мондері піонірським святом, в якому він каже таке:

"Люди українського походження, котрі стали громадянами Канади на протязі минулих 50 років, ріжними способами збагатили наше народне життя. Особливо тепер, коли ведемо боротьбу за збереження засад християнської цивілізації, якою ми дорожимо, добре робимо, що віддаємо честь українським піонірам, які зайшли до західної Канади, щоб тут поселитись і зажити свобідно".

Вересня 6-го в Редвей, Алта., відбуто свято в честь українських піонірів. Головним промовцем там був посол А. Глинка.

Жовтня 7 — Василь Гуцул, син українського залізничого робітника в Ред Дір, Алта., пише в листі до свого батька про напад на Дієп. Він був одним з вояків, які в цьому нападі брали участь. Лист цей поміщений у цьому числі.

Жовтня 21 — В цьому числі подано частину довшої лісти полонених канадійських вояків українського роду в Гонґ Конґ.

М. Голинський відбуває концертові виступи в Алберті й Саскачевані. Всюди він має великі успіхи.

Жовтня 28 — В цьому числі подано другу лісту канадійських вояків українського походження, які попали в японський полон у Гонґ Конґ.

Донна Ґресько грала на запрошення славного віолініста, Вилліяма Примровза, і піяніста Артура Бенджаміна.

Листопада 4 — Дня 23-го жовтня в містечку Фишер Бренч вшановано піонірів, з нагоди їхнього поселення в цій околиці року 1907. Між гостями були українці, французи, анґлійці, поляки, шведи й голяндці. Головними промовцями були: прем. Брекен, Вилліям Мортон, посол Н. В. Бачинський і А. Малофій.

Листопада 18 — Проф. В. Кирконнел пише про українське письменство в Канаді в квартальнику Торонтонського Університету, в числі за липень, 1942. Вичислює він більші твори наших письменників у Канаді й їхні імена. Число одних і других досить поважне.

Грудня 2 — В Винніпеґу відбулися вибори до міської й шкільної ради. В третій варді з українців кандидували на міських радних комуніст Навізівський і В. Шкраба. Вислід був такий: Пеннер (комуніст)— 4,659, Шкраба— 3,480, Бротмен — 3,250, МкЛейн — 2,886, Свейлс — 2,042, Дек — 811.

Промовляючи в Винніпеґу, посол А. Глинка сказав, що канадійські українці виконують свої горожанські обовязки супроти воєнних зусиль Канади знаменито.

Грудня 9 — В Оттаві декоровано заслужених канадійських летунських старшин. Між іншими нагороджено відзнакою українця з Едмонтону, сарджента Едісона Ґовду.

РІК 1943

Січня 6 — Головою Інституту Петра Могили в Саскатуні вибраний Андрій Михайленко, з Саскатуну. Збори відбулися при кінці грудня.

В Саскатуні відбувся ювілейний зїзд Союзу Українців Самостійників з

нагоди 25-літної праці Інституту П. Могили. Заанґажовано Петра Зварича, з Веґревил, Алта., для збірки грошей для Інституту.

Січня 13 — При факультеті дентистики в МкҐил Університеті, в Монтреалі, почав працювати як викладач і демонстратор Др. М. Ревуцький, родом з Ґонор, Ман. Він кінчив свої студії дентистики в цьому університеті.

Січня 20 — В боях за Гонґ Конґ з японцями згинув канадійський вояк українського походження, Гаролд Гунчук. Один його брат брав участь у нападі на Дієп, а другий є членом канадійської армії в Британії.

Орґанізація УНО дала свойому голові, В. Коссареві, дарунок в сумі $5,000 як вислів вдячности за його 15-літну працю для неї.

Адвокат у Ту Гилс, Алта., М. Понич, вступив у канадійське летунство.

Др. Тома Никифорук, з Веґревил, Алта., одержав відзначення як найкращий студент дентистики в Албертійському Університеті з четвертого й пятого року. По скінченні студій він записався до збройних сил Канади як дентист, з ранґою поручника.

Січня 27 — Січня 21-го помер нагло молодий здібний українець, Степан Кравчик. По фаху він був учителем. Учителював по українських кольоніях, а відтак через девять минулих років був принципалом школи в Бруклендс, передмістя Винніпеґу. Перед тим учителював у цій школі 21 років. В 1940 році він був вибраний послом до манітобського парляменту.

Лютого 3 — На прощальному прийнятті для Дж. Брекена, бувшого премієра Манітоби, були між іншими два посли українці, Н. В. Бачинський і Н. А. Григорчук. Оба вони були вибрані послами в 1922 році, коли Брекен став премієром.

Лютого 10 — В Едмонтоні відбувся 30 і 31 січня зїзд Братства Українців Католиків. Делеґатів було 67. Рішено було почати будову Інституту ім. св. Йосафата. На цю ціль зібрано вже було $1,989.50.

Лютого 24 — В свойому домі в Блейн Лейк, Саск., помер нагло Орест

Біль Крижей, Ломбеґо, Мочеві Клопоти!

Нащо дальше терпіти від тих болісних, пригноблюючих недуг? Джин Піґулки дадуть вам скору пільгу. Їх лагідні антисептичні власности звільняють подраження нирок, міхура і мочевих проводів. Коли нирки є згущені, то вони не можуть виділювати отруйної зужитої матерії з тіла. Це часто спричиняє ревматизм, біль крижей, напухлі устави. Джин Піґулки помагають ниркам функціонувати нормально й усувати причину цих болісних недуг.

Джин Піґулки можна дістати у склепах по цілій Канаді. Реґулярна величина 55ц. пуделко — Економічна величина (два рази реґулярної величини) 85ц.

Жеребко, посол до саскачеванського парляменту від 1938 року, з ліберальної партії. Було йому 56 років.

Березня 3 — Посол А. Глинка промовляв у парляменті в Оттаві на тему відношення Канади до Бритійської Спілки Народів. Промова була частиною дебати над престольною промовою. Він сказав, що ця війна є більше подібна до революції, бо вона є боротьбою за певну ідею. Канада в Спілці має ті самі права, що й інші члени.

З Африки вернула до свого дому в Едмонтоні українка, по фаху норса, Леся Бюрі, дочка панства Бюрих, з Калмар. Там вона служила при канадійських збройних силах.

Березня 10 — До Канади недавно прибув проф. Н. Григоріїв, і тут виголошує відчити на тему війни. Такий відчит він виголосив у Торонті 28-го лютого, на тему: Війна й Українці. Український нарід, він сказав, повинен усюди стояти по стороні демократичних держав, бо вони боряться за волю.

Березня 31 — Найновіша статистика про населення в провінціях показує, що в східних провінціях населення майже всіх національних ґруп збільшилося. Українців в Онтеріо в 1931 році було 24,426, а в 1941 році вже 48,158. Тимчасом у Манітобі зміни в цьому відношенні майже не було. В 1931 році в цій провінції українців було 86,982, а в 1941 році 89,762. В Алберті від 1931 до 1941 року скількість українців зросла з 63,073 до 71,868.

Квітня 7 — Комітет Українців Канади передав через посла А. Глинку меморандум до премієра Кінґа про претенсії Польщі до східних земель України. Меморандум був вручений премієрові 29-го березня. Проти того запротестували канадійські комуністи. В меморандумі сказано, що Польща не має права до східних земель України, та що Атлянтійський Чартер забезпечує право кожному народові мати таку систему й форму уряду, якого він сам хоче.

Квітня 14 — Три щоденники в Торонті — Ґловб енд Мейл, Стар, і Івнінґ Телеґрем, — коментують про меморандум канадійських українців. Телеґрем помістив повний зміст меморандуму. Ґловб енд Мейл висловився дуже прихильно, подаючи наголовок "Українці хочуть незалежної держави". Стар представив цілу справу помішано, як він це звичайно робить.

Квітня 28 — В Народному Домі в Торонті відбулась перша того роду публична відкрита дискусія на тему українсько-польських відносин. Показалось, що багато тих людей, котрі дуже охочі до дискусії на вулиці або в дома, між людьми не мають відваги висловлювати своїх думок.

Травня 5 — Комітет Українців Канади закликає українське громадянство до купування бондів перемоги в четвертій серії, якої ціллю є зібрати до $1,100,000,000.

Квітня 23-го назначено Папою в Римі епископа в особі о. Ніля Саварина, ЧСВВ, родженого в Галичині 1905 року.

Травня 19 — Два совєтські слуги — Олександер Богомолець і Павло Тичина (українці) атакують Комітет Українців Канади в совєтських часописах, Правда і Ізвестія. Богомолець каже, що члени Комітету є зрадниками свого народу, а Тичина, що вони є фашистами. Напад зроблений з приводу меморандуму, переданого прем. Кінґові в Оттаві. Представник Комітету на це відповів кажучи, що українці в Канаді є горожанами цеї країни, не симпатиками Німеччини. Щоденник Фрі Прес уважає цю справу серіозною, бо в ній вмішаний канадійський уряд.

Травня 26 — А. Ґукало, голова відділу КУК у Монтреалі, сказав кореспондентові місцевої преси, що в нападі совєтської преси на Комітет Українців Канади нема найменшої правди, бо в ньому нема ні фашистів, ні націстів.

Франко Галик, молодий летун, згинув траґічною але геройською смертю в Ярмавт, Н.С., коли пробував вирятувати своїх товаришів летунів з розторощеного на летовищі літака. Смерть його спричинила експльозія ґазоліни в літаку. Батько його живе в Винніпеґу.

Червня 2 — Молода українська скрипачка з Едмонтону, Зоня Лазарович, здобула найвище відзначення на музичному фестивалі в МекДуґал Церкві, в Едмонтоні, за свою гру.

Червня 9 — Василь Свистун, заступник президента Комітету Українців Канади, виступив з Комітету. Він виступив також і з Українського Національного Обєднання, якого він репре-

зентував у Комітеті. Причиною його виступу було те, що — тепер не є практично й корисно скликати Конґрес Комітету, з огляду на непевне положення в Европі, і в звязку з тим положення українського народу. З УНО він виступив тому, що власне ця орґанізація на скликання Конґресу напирала.

В головній статті сказано, що на надходячому Конґресі будуть порушені слідуючі справи: КУК і воєнні зусилля, проблєми канадійської єдности, війна й українське питання, повоєнна реконструкція світу, український вклад до канадійської культури, повоєнна реконструкція Канади, комунізм і будучність Канади, майбутність української молоді в Канаді, жінка в національному житті.

На площі коло католицької церкви в Стюартборн, Ман. побудовано памятник у память українських піонірів у цій околиці. Відкриття його відбудеться 14-го червня.

Червня 16 — В редакційній статті в цьому числі говориться про дві важні справи до вирішення на Конґресі: поміч братам, синам і мужам, які служать у канадійських збройних силах, і поміч зусиллям Канади в боротьбі з ворогом.

В цьому числі поміщено перший комунікат до українського загалу в Канаді від Союзу Українсько-Канадійських Вояків за Морем. Підписи під комунікатом: Б. Панчук — голова, М. Турянський — заступник голови, А. Хриптул — секретар, Л. Войціховський — касієр, С. Калин — заступник секретаря та історик; Й. Хома, А. Николик і С. Давидович — надзірна рада і контрольори.

Червня 23 — Посол А. Глинка виголосив у парляменті промову на тему дискримінації в канадійському війську. Він навів цитат з лісти кваліфікацій на впис до маринарки, де зазначено, що кандидат мусить бути британського походження.

Тарас Губіцький, скрипак з Виннипеґу, працюючи в Детройт, дістав назначення почесного представника Королівської Музичної Академії в Лондоні. Він працює як професор музики в Музичній Консерваторії в Детройті.

Червня 30 — Перший всеканадійський Конґрес українців Канади відбувся з великим успіхом. Було на ньому 715 делеґатів і гостей. Самих делеґатів було понад 600. Відкрив його президент о. Др. В. Кушнір, який підкреслив лояльність канадійських українців. Довшу промову виголосив першого дня Др. Ватсон Кирконнел на тему "Канадійські українці".

На четвертій стороні поміщено резолюції, ухвалені на Конґресі. Всіх їх є одинадцять.

Катя Бойко, українська доглядачка хорих, дочка панства Бойків з Прудгом, Саск., покінчила студії з відзначенням і здобула золотий медаль.

Липня 21 — Саскатунський щоденник, Стар Фінікс, подає новинку про те, що українці в Йорктоні протестують проти того, що написав про перший Конґрес Елмор Филпат. Він висловився про цей Конґрес зневажливо, головно відносно його резолюцій про незалежність українських земель. Протестаційний лист вислано до прем. Кінґа і до президента Сі-Бі-Сі, Томсона. Филпат є радіовим коментатором.

Липня 28 — Канадійський Комітет Воєнних Фінансів у Саскачевані покликав до провінціяльного Комітету цього відділу українця, адв. І. Гнатишина.

В Винніпеґу назначено принципалом міської школи Лорд Нелсон українця, Василя Валла. Є він не тільки першим українцем на такому становищі у місті Винніпеґу, але також і наймолодшим принципалом.

Серпня 18 — В Стюартборн, Ман., посвячено памятник у честь перших українських поселенців. Відбулося воно в неділю, 8-го ц. м. Посвячення виконав помічник епископа Ладики — о. Ніль Саварин, в асисті пароха, о. І. Калуського. Підчас обіду промовляв один з найстарших піонірів околиці, І. Пробіжанський. Посол І. Р. Соломон промовляв також.

Серпня 25 — Про вибори в домініяльному окрузі Селкирк (у Манітобі) пишуть аж у щоденнику Ню Йорк Таймс. У цьому окрузі відбулись недавно доповняючі вибори і вибраним є кандидат партії ССФ. Дж. Кінґ Ґордон, мешканець Ню Йорку, пише, що "чужинецькі горожани на заході причинились до упадку урядових кандидатів". Ґордон у свойому листі до редакції цього часопису пише, що це неправда, що в окрузі Селкірк урядового кандидата повалили

чужинці, бо в великій більшості мешканці цього округа є сини й дочки перших поселенців — скотляндців, і власне вони його повалили.

Вересня 1 — Письменник О. Луговий одержав покликання до військової служби.

Стефан Мик, з Ґилберт Плейнс,Ман., дістав підвищення до ранґи капраля.

Панна М. Василенко, з Сенді Лейк, Ман., включена до ґрупи 35 дівчат з Канадійського Жіночого Корпусу, які виїхали на спеціяльний вишкіл до Верміліон, Алта.

В. Вивюрка, з Іст Килдонан, Ман., піднесений до ранґи капраля. Мартин Сварик, з Винніпеґу, включений до ґрупи Активних Офіцерських Кадетів, які покінчили вишколення в Бруквил, Онт.

Вояк Пилип Чура, з Овкборн, Ман., помер у німецькому полоні. Він брав участь у нападі на Дієп.

Петро Олійник, з Едмонтону, одержав нагороду "Дистинґвишд Сервис Кросс".

Вересня 8 — Письменник О. Луговий є звільнений від військової служби.

Саржент В. Старчук, з Ню Торонто, є одним з багатьох інших українських вояків, які брали участь у виправі на остров Кіска.

В театрі Плейгавс, у Винніпеґу, відбувся 28-го серпня величавий концерт з виступами мішаного хору під проводом Др. О. Кошиця. Гостем-артистом був скрипак Роман Придаткевич, який грав кілька своїх власних композицій. Грав також піяніст Іван Мельник. Цим концертом закінчено четверті вищі освітні курси, влаштовані освітною секцією УНО.

Вересня 16 — До Торонта прибула на сталий побут і працю панна Гонора Губіцька, талановита піяністка, сестра широко знаного скрипака й професора музики в Детройті, Тараса. Вона почала працювати в торонтонській Гамбурґ Консерваторії Музики.

Проф. Ватсон Кирконел боронить Комітет Українців Канади. В торонтонському Ґловб енд Мейл появилась його відповідь на лист комуніста Лисеця, в якому проф. Кирконел каже, що дійсним репрезентантом українців у Канаді є не ТУРФДім, але Комітет.

Вересня 22 — До Винніпеґу з Філяделфії прибув Др. Л. Цегельський. Він був послом до віденського парляменту з Галичини від року 1911 до 1918, а відтак секретарем внутрішних справ в уряді Української Народної Республики. По злуці західних і східних Українських земель він був заступником міністра закордонних справ, а в році 1920 висланий був до Вашінґтону в дипльоматичній місії.

Саскачеванський Університет повідомив 15-го ц. м., що він рішив відкрити в слідуючому шкільному році курс української мови й літератури. Покищо цей курс буде експериментальним, а коли буде відповідне число студентів і вистарчальне заінтересування, курс буде включений в приписану програму студій. Оплата за курс буде тільки три доляри. Виклади пічне Др. Т. К. Павличенко. Лекції будуть відбуватися вечорами від години 7.30 до 9.30, в Каледж Будинку.

Вересня 29 — З приводу оповіщення про започаткування курсу української мови й літератури в Саскачеванському Університеті, на редакційній стороні поміщено статтю, присвячену цій важній в історії канадійських українців події. Сказано в ній, що це тільки початок дальшого розвитку в тому напрямі.

Жовтня 6 — Проф. Н. Григоріїв виголосив у Торонті два реферати на теми: Що я бачив доброго серед українців Канади, і — Хто і як у цю пору нам найбільше поможе.

Др. М. М. Середа, з Едмонтону, вступив у канадійську армію як лікар.

Проф. Р. Придаткевич, скрипак і композитор, обїздить українські околиці в західній Канаді з концертовими виступами.

Жовтня 13 — Проф. Григоріїв сказав у свойому рефераті в Торонті, що всюди де він був серед своїх людей в Канаді, він бачив тільки позитивні прикмети: добру зорґанізованість, плекання культури й т. д.

В. М. Палюк дістав ранґу лейтенанта в канадійській активній армії.

Жовтня 20 — Дня 15-го ц. м. домініяльний уряд оповістив, що комуністична й пять інших орґанізацій, які були унезаконнені, стали знову законні.

Флт. Саржент Ф. Токарик назначений членом рекрутаційної Комісії Жіно-

чого Відділу Канадійської Повітряної Фльоти.

Жовтня 27 — В цьому числі подано довгу лісту вбитих і ранених вояків українського роду.

Листопада 10 — Роман Придаткевич, скрипак, мав свій концертовий виступ у Торонті. Міська щоденна преса подала дуже похвальні рецензії.

Українці в Едмонтоні відбули в день 2-го ц. м. т. зв. Українсько-Канадійський День для започаткування продажі Бондів Перемоги. Головнішими вулицями міста відбулась перша парада в українських народних строях, з прапорами й написами. Того одного дня закуплено місцевими українцями бондів на суму $8,650.

Дня 17-го грудня парохія св. о. Николая в Виннипеґу відслонила пропамятну таблицю з іменами 145 українських вояків. Підчас церемонії були промови й музика. Відслонення формально виконав мейор міста, Ґарнет Колтер. Промовляв о. Й. Сеньків. Ця парохія видала з поміж своїх членів 37 вояків для служби за морем. Один з них згинув у Німеччині, кілька воює в Італії, а три попали в полон у Гонґ Конґ.

Листопада 17 — Летун з Ніпавин, Саск., Мирослав Гаврилюк, син шкільного інспектора Ф. Т. Гаврилюка, згинув у літаковій катастрофі в Анґлії й похоронений на Бруквуд цвинтарі. Було йому 25 років.

В едмонтонській щоденній пресі появилась статтях зі знимкою трьох братів Чернявських — всі при збройних силах Канади. Мирослав і Ярослав служать при летунстві, а Нестор, аптекар, при медичному корпусі.

Грудня 1 — І. Ісаїв, з Едмонтону, виголосив через радіо в цьому місті промову про велику кількість закуплених українцями в Алберті Бондів Перемоги. В 14 околицях, заселених українцями, продано бондів на суму $757,200. Це є виконання призначеної квоти продажі бондів на 120%.

В едмонтонській щоденній пресі появилася знимка трьох синів одних українських родичів, панства Адамців. Ці хлопці служать у канадійських збройних силах: Імена їх: Артур, Омелян і Володимир. Вони мають ранґи офіцерів при армії, фльоті й летунстві.

СИМПТОМИ ВАШОЇ
простуди ЗНИКНУТЬ
В 24 ГОДИНАХ
або ми
заплатимо вам $1.00

Немає нежиту, немає кашлю, простуди, дрожів, не стратите часу, не будете хворіти — ось що Dr. Chase's Brand Tablets мусять зробити для вас ВСЬОГО ЗА 24 ГОДИНИ!

Зараз на першу познаку симптомів простуди зажийте 1 таблєтку. Заживайте дальші що 4 години, беручи максимально 4 таблєтки денно. Якщо Dr. Chase's Brand Tablets не стримають симптомів вашої простуди до 24-ох годин, вишліть коверту або картку поучень з економічного виміру до The Dr. A. W. Chase Medicine Co. Ltd., Oakville, Ont. Зворотною поштою вишлемо вам $1.00. Вдержуйте вашу родину вільною від захворінь на простуду через цілу зиму при помочі Dr. Chase's Brand Tablets.

ВИГІДНА КОВЕРТА 59ц.
Заощадіть 48ц. Купуйте Економічний Вимір (40 таблєток) $1.49

Грудня 8 — Три українці в Алберті почали й провадять копальнею вугілля. Компанія носить назву "Торгилд Ковл Ко."

Грудня 15 — Президент Комітету Українців Канади, о. Др. В. Кушнір, відбув поїздку по східній Канаді в справі Комітету. В кожному місті, де він був, він виголосив доповідь про завдання й працю Комітету й заохочував до орґанізовання відділів.

Грудня 29 — Дня 14-го ц. м. в симфонічному концерті виступала в Торонті Любка Колесса, піяністка. Цей концерт описали музичні критики Торонта як один з найбільше успішних в історії міста.

РІК 1944

Січня 5 — Н. Ковальчук, з Тюлон, Ман., є одним з чотирьох манітобців відзначених Військовим Медалем за замітну службу за морем. Його брат служить при летунстві в Анґлії.

На незвичайно великому зїзді СУС в Едмонтоні дискусія велася над двома важними справами: переорґанізація українських кольоній з тою ціллю, щоб вони могли дати від себе більше помочі в воєнних зусиллях; в який спосіб молоде українське покоління може дати більший вклад в культурне життя Канади.

Січня 12 — Павло Скорий, з Монтреалу, дістав підвищення до ранґи пільот- офіцера.

Лютого 9 — В неділю, 30-го січня, помер нагло довголітний учитель і народний працівник, Андрій Микитюк, у віці 58 років. Жив з дружиною в Милнер Ридж, 18 миль від містечка Босежур, Ман.

Лютого 23 — В Ошаві, Онт., вибрано членом міської ради українця, Михайла Старчевського. Двох інших українців вибрано до відділів публичної служби: М. Яцулу членом Ради Добробуту, Василя Андрусика членом будівельного комітету.

Посол А. Глинка промовляв у дебаті над престольною промовою в домініяльному парляменті, стаючи в обороні фармерів.

Березня 1 — Стараннями оо. Василіян випродукувано фільму про життя українців у Канаді п. н. Канадійська Вітчина, а по анґлійськи "Ню Говм ин да Вест". Фільма присвячена українським піонірам. Висвітлює її "Нешонал Филм Борд".

Березня 8 — Скрипак Роман Придаткевич пише довгу статтю п. н. Українська Музика і Наша Публика. Він звертає увагу на те, що багато наших людей не вміє оцінити доброї музики.

Березня 22 — В Торонті виставлено оперу Запорожець за Дунаєм. Це вже не перший раз, що торонтонські українці виставляють українську оперу.

Березня 29 — Комітет Українців Канади видав від себе заяву відносно недавно виголошеної промови Н. Хрущева про прилучення до Радянської України Холму, Грубешова, Замостя, Томашова й Ярослава. В цій заяві КУК сказано, між іншим таке: "Не коментуємо всіх заяв Хрущева, поданих у каблевому звідомленні з Москви 16-го березня; є в них, однак, один уступ, який вимагає негайної завваги, а це — "український нарід змагатись буде за остаточне здійснення великої й історичної злуки всіх українських земель в одній українській радянській державі".

Заява Комітету говорить, що в цій промові Хрущева не висловлено основної частини повних аспірацій українського народу в Европі. Колиб кінцеві слова того уступу, а саме "українських земель в одній українській радянській державі" заступлено було словами "всіх українських земель в одній українській суверенній державі", то це вповні висловилоб ті аспірації.

В Манітобському Університеті виявилось несправедливе трактування студентів на медичному факультеті щодо національного походження. Цей факультет відкидав аплікації не-анґльо-саксонців, не подаючи причини. Виглядало, що така дискримінація практикується головно проти українців і жидів. Дійшло остаточно до того, що створено український і жидівський комітети, які предложили свої зажалення перед спеціяльною комісією провінціяльного парляменту. Речник українського комітету був Я. В. Арсенич. Він запропонував, щоб університет приймав аплікантів на студії медицини на підставі їхньої здібности.

Якщоб принимання таких аплікацій було згідне з пропорцією населення ріжних етнічних ґруп у Манітобі, то на медичному відділі повинно бути 12 анґлійців, 8 скотляндців, 7 українців, 6 ірляндців, 5 французів, а 20 з усіх інших ґруп.

Комісія прийняла предложення симпатично. В близькому часі має відбутись більше засідання для розглянення цеї справи.

Квітня 5 — В редакційній статті, підрядній, сказано, що недавно вийшла з друку в Злучених Державах повість Захар Беркут в анґлійській мові. Переклад зробила панна Теодозія Борецька.

Квітня 12 — Посол В. Томин, з албертійського округу Виллінґдон, назначений членом Ради Громадського Сошіял Кредиту.

Квітня 26 — Комітет Українців Канади закликає українців піддержати Шесту Позичку Перемоги якнайбільшим купуванням бондів.

Травня 17 — Адв. І. Гнатишин, з Саскатуну, номінований консервативним кандидатом на домініяльний округ Йорктон.

Травня 31 — В цьому числі поміщено допись з Лондону про Різдвяну Вечеру Союзу Українських Канадійських Вояків у Британії, і подано імена всіх присутних, разом з місцевостями, з яких кожний походить.

Лейтенант Всеволод Іван Свистун, з Винніпеґу, одержав підвищення до ранґи капітана. До війська він вступив у серпні, 1941, а за море виїхав у грудні, 1942.

За море виїхав летун Василь Орисюк, з Винніпеґу, після вишколення в Винніпеґу, Брендоні й Едмонтоні.

Червня 7 — М. Понич номінований кандидатом на посла до албертійського парляменту з округа Веґревил. Намір кандидувати мав також І. Ісаїв, з Едмонтону.

З Ню Йорку до Винніпеґу прибула Донна Ґресько, скрипачка. Там вона перебула вже 10 місяців на студіях. Фінансово помагає їй винніпеґський Жіночий Музичний Клюб.

Червня 14 — В армії парашутистів є два українці, які недавно одержали відзначення. Е. І. Борковський, з Брендону, став капралем, а Іван Долинський, з Стюартбурн, Ман., ленц-капралем.

С. Крисоватий, з Шовл Лейк, згинув у боях на фронті в Італії 23-го травня.

Червня 21 — В Саскачевані відбулися 15-го ц. м. провінціяльні вибори. Попередний ліберальний уряд Петтерсона провалився, а на його місце прийшла партія ССФ, з премієром Т. С. Доґласом.

Кандидатів українського походження було шість: Ст. Шебець, ліберал, в окрузі Канора; І. Денієлс (Данилишин), ССФ, в окрузі Пеллі; О. Жеребко, ліберал, довголітний посол, в окрузі Редберрі; В. Сенишин, консерват, в окрузі Тачвуд; Д. Лазорко, ССФ, в окрузі Редберрі; В. Березовський, комуніст, в окрузі Пеллі. Вибраними були тільки два: Денієлс і Лазорко.

Вислід голосів був такий: Шебець 2,178, Філей (ССФ) 2,936. Пеллі: Денієлс 3,713, Паркер (ліб.) 2,494, Березовський (ком.) 494. Редберрі: Лазорко 2,017, Ленґлей (ліб.) 1,077, Семко (нез.) 74. Тачвуд: Джансон (ССФ) 2,736, Колинс (ліб.) 1,580, Сенишин (конс.) 246. О. Жеребко, довголітний посол з округа Редберрі, помер перед виборами, і на його місце ліберали вибрали Ленґлея.

Червня 28 — На Торонтонському Університеті покінчили вищі студії слідуючі українці: Др. Я. Козарук — докторат у музиці; Павло Олійник — Б.Сц.; Зенон Самець — М.А.; Дж. П. Самуїл Рута — доктор механічної інжинірії; Г. Курилюк — доктор наук фізичного й морального здоровля.

Липня 5 — В цьому числі поміщено знимки шістьох членів канадійських збройних сил українського походження. Між ними є три брати Вахни — Борис, Др. Антін і Кузьма. Інші — Петро й Іван Олексін, Петро Мельник, Іван Масний, сарж. М. Косович і Петро Московець.

Михайло Бзовий, 24-літний летун, пропав у налеті на ворожі території в Европі. Він був сином панства М. Бзових, з Райкфорт, Алта.

Липня 12 — Лев Куций, канадійський вояк українського роду, погиб на полі бою в Італії 23-го травня ц. р.

Анна Храплива одержала від короля Юрія УІ відзначення — Медаль Британської Імперії. Вона є родом з Манітоби й служить при Жіночому Корпусі Армії. Таке саме відзначення одержав Олекса Чарнецький, з Брендону.

Липня 19 — Валтер Такер, посол з саскачеванського округу Ростерн, говорив на сесії парляменту в Оттаві про українську справу. Згадавши про велике число молодих українців у канадійських збройних силах, він сказав таке: "Вірю, що недалекий той день, коли Україна буде зєднана, вільна й державно незалежна нація. А як той день прийде, то українська нація буде одною з найбільших світових держав".

Дальше він сказав: "Український нарід в Европі своєю хороброю обороною своєї землі, своїми надзвичайними пожертвами в цій війні, безсумнівно заслужив собі право, на рівні з іншими народами, на повну свободу й державну незалежність. І я вірю, що він це дістане по цій війні. Накликаю цей уряд звернути особливу увагу на цю справу так, що як прийде мирова конференція, щоб

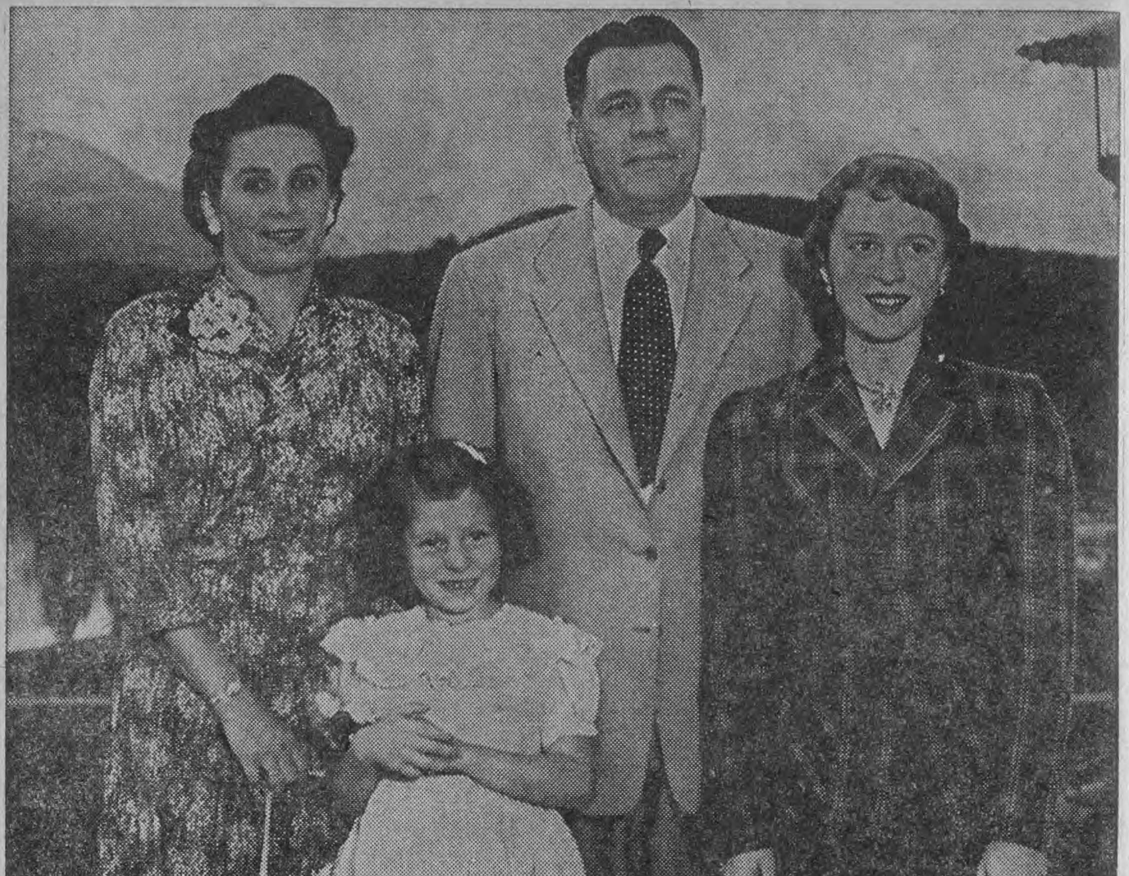

МЕЙОР В. ГАВРЕЛЯК З РОДИНОЮ

Ця світлина панства В. Гавреляків була знята підчас їхньої вакації в Джеспер, Алта., фотоґрафістом компанії Єіенара. З ліва на право: пані Гавреляк, Джорджіна, В. Гавреляк, Джінет.

Ви можете бути певні на

FRUIT-A-TIVES

Вони усувають запір, болі голови, нестравність, лихе розположення, умучене чувство, чистять ваші нирки, звільняють ревматизм і кінчать в більшості другі звичайні слабости.

Фрут-а-тивс не є звичайною патентованою медициною, але науковою рецептою одного славного канадійського лікаря. Є то виріб з овочевих соків, зел, і тоніків—й є тепер найбільшим в продажі средством свого роду в Канаді.

Оріґінально випродукований для ужитку лікарів лишень, його зложено кілька літ тому у формі таблички, і виставлено на продаж для загального ужитку публики.

Фрутативс ділає на печінку, чистить, побуджує і зміцняє її, і також ділає на жолудок, кишки, нирки і шкіру. Він має такий вплив на систему, що приводить всі ті орґани до спільної праці так, що кожний сповняє свою частину роботи в травленню вашої їди, витягаючи поживність, виділюючи зужиту матерію природно і цілковито. Ми віримо, що нема нічого ліпшого для вас. Напевно це є средство, яке ви можете брати з повним довірям, що через то ви дістанете певну користь.

Держіть свою Печінку Активною

А будете чутися чудово — Не буде болів голови, умучення, слабости, запору.

Ваша печінка є найбільшим орґаном у вашім тілі і зараз по серцю найважнішим. Вона робить чотири річи. Вона достарчає тілу природного розвільнення, дає відповідну поживу вашій крові, помагає ниркам і жолудку, достарчає мязам, болонкам і зелезам енерґії. Ви не можете чутися добре, як що ваша печінка не є здоровою. Система стає затроєна і ви чуєтеся "погано". "Fruit-a-tives" скоро роблять вашу печінку здоровою. Ви скоро чуєтеся неначе новою особою. Славна формула одного лікаря — овочі і зела — дали здоровля тисячам.

Це й є лиш тому, що Фрутативс має таку вищу заслугу, що так багато людей говорить, що він приніс їм пільгу, вигоду і постійне добре здоровля потім, як многі другі медицини не помогли.

Спробуйте Фрутативс, і зауважте яку ріжницю вони зроблять в вашім здоровлю і в вашім вигляді на життя.

В Аптеках і Загальних Шторах скрізь — 28 ц. і 55 ц. пуделко.

Вироблені лиш тайною формулою фірми

FRUITATIVES LIMITED — 33 FRONT STREET
HULL, QUEBEC

"Fruit-a-tives"
"FRUIT LIVER TABLETS" COMPOUND

він дав повну підтримку тим аспіраціям українського народу".

Недавно вийшла з друку перша граматика української мови в англійській мові, опрацьована І. Шклянкою.

Липня 26 — Летун українського роду з Сейнт Павл, Алта., сарж. М. П. Шадійських вояків є ось такі з українсьрун, вславився тим, що в боях понад Нормандією зістрілив чотири ворожі літаки. Едмонтонська щоденна преса помістила про нього довшу новинку, разом зі знимкою.

Серпня 2 — Сарж. С. Загара, з Ґардентон, Ман., одержав відзначення в формі срібної звізди Злучених Держав за хоробре вирятування свого товариша вояка, коли він був присипаний землею в наслідок вибуху ворожої ґранати коло Анціо, в Італії. Є він син пані Марії Халатурник.

На лісті ранених у боях на континенті Европи є імена: І. Карасевич, з Винніпеґу; М. Онофрейчук, з Інґлис, Ман.; М. Прокопчук, з Кравфорд Парк; Йосиф Стоянович, з Гомленд, Ман.; Ф. Стокотельний, з Ґилберт Плейнс, Ман. Убитий є В. Фещук, з Вайти, Ман., а пропавший К. Млинарський з Винніпеґу.

В Алберті кандидують на послів до провінціяльного парляменту слідуючі українці: Михайло Понич, Сошіял Кредит, у Веґревил; Я. М. Попіль, Сошіял Кредит, у Редвотер; Попіль був уже послом через минулих девять рокві.

Вояк Григорій Маґас, з Транскони, Ман., убитий в боях у Нормандії.

Серпня 16 — Вислід виборів в Алберті, щодо кандидатів українського походження, був такий: Бівер Ривер: Л. Мейнард, СК, 2,128; І. Ганночко, ССФ, 995; Ст. Думка, ком., 237. Ґруард: В. Фаллов, СК, 2,266; М. О'Ґрейді, ССФ, 1,269; панна М. Іванюк, ком., 272. Редвотер: Я. Попіль, СК, 2,214; Д. Вест, ССФ, 700; М. Гайдук, ком., 891. Веґревил: М. Понич, СК, 1,816; В. Порайко, ССФ, 1,273; М. Тимчук, ком., 569. Верміліон: Корниш, СК, 2,201; Ларкомб, ССФ, 989; М. Тересьо, ком., 969. Виллінґдон: В. Томин, СК, 1,698; Вол. Косташ, ССФ, 1,263; Юсеп, ком., 872.

Серпня 23 — Торонтонський щоденник Ґловб енд Мейл подав досить довгу новинку про геройство українського вояка в канадійській армії, Еддія Саранчука, родом з Саскатуну. Він належав до відділу "Квін'с Овн". В Нормандії він зловив у полон 24 німців.

Вересня 13 — В Мондер, Алта., відбулася 2-го ц. м. номінаційна конвенція, на якій номіновано А. Глинку знову кандидатом на посла до Оттави з партії Сошіял Кредит.

Вересня 20 — Військовий майор Михайло Сиротюк назначений членом персоналу одного важнішого комітету Союзних Держав, який має обовязок нести поміч народам у звільнених від німецької окупації країнах. Майор Сиротюк походить з Едмонтону, де перед вступом в військо працював при албертійському Департаменті Рільництва. Потім був інструктором при артилєрії в Шайло, Ман.

Вересня 27 — В Винніпеґу нагло помер 21-го ц. м. Олександер Кошиць, найславніший досі дириґент, композитор і аранжер музики. Через ряд років працював у цьому місті на полі музики при Осередку Української Культури й Освіти. Його похороном зайнявся Комітет Українців Канади. Тіло спочивало в салі Читальні Просвіти, а звідти його перевезено до Українського Православного Собору, де відбувалася похоронна відправа. Підчас похоронного походу коло Українського Народного Дому відчитано над покійним Євангелію. Тіло похоронено на цвинтарі Всіх Святих.

Жовтня 4 — Українці в Торонті довідалися про смерть О. Кошиця з щоденника Івніньґ Телеґрем, який помістив також і більшу світлину.

В днях 23 і 24 вересня в Ню Йорку відбулися спільні наради канадійського Комітету Українців Канади й американського Українського Конґресового Комітету, в справі можливостей співпраці обох комітетів. Предсідником нарад був президент КУК, о. Др. В. Кушнір. Обі сторони годилися на повну співпрацю в збройних зусиллях Канади й Злучених Держав Америки, та в загально українській громадській і народній праці.

Жовтня 11 — В Торонті покінчила студії прав панна Ольга Чумак — перша українка в тому місті осягнути цей степень і бути прийнятою до онтерійського адвокатського товариства. Родом є вона таки з Торонта.

Торонтонські українці вшанували память пок. Кошиця жалібною академією в неділю 1-го ц.м .

Листопада 8 — Орґан совєтського робітництва, Труд, устами Д. Заславського, нападає на канадійського професора Др. Ватсон Кирконнела за його книжку "Севен Пиларс оф Фрідом", в якій він гостро осуджує комунізм і комуністичну орґанізацію в Канаді. Заславський не поминув і українців сказавши, що українські фашисти мають два центри, один у Берліні, другий в Канаді. Дальше він каже, що велика більшість українців у Канаді, які втікли від німецьких і польських землевласників, радіють з приводу зайняття українських земель німцями, і що Кирконнел та "його кліка замаскованих фашистів" не репрезентує канадійських українців.

Листопада 22 — На алдермена в міській раді кандидує з ґрупи ССФ, у третій варді, Іван Гладун, а на шкільного радного Ф. Бащак, також з ССФ.

В Українському Православному Соборі відбулась у неділю, 5-го ц.м., церемонія відкриття Почесної Грамоти з іменами тих молодих українців, які належать до цеї парохії, і служать у канадійських збройних силах. Чотири з них віддали своє життя на полях боїв. Відкриття виконав формально ґубернатор Манітоби, Дост. Р. Ф. МкВилліямс.

Листопада 29 — Василь Скраба, попередний алдермен у Винніпеґу, вибраний знову. Він дістав 5,577 одинок — більше ніж потрібно було йому для квоти — 5,356. Гладун мав тільки 824 голоси, а Бащак 990 голосів.

Грудня 6 — Починаючи з цим числом, редактором Канадійського Фармера є знову О. Г. Гикавий. Він повернув з Оттави, де працював у департаменті пресової цензури. Дотеперішний редактор, від 1941 року, Др. К. Андрусишин, назначений професором Словянського Відділу в Саскачеванському Університеті в Саскатуні.

Грудня 13 — В Едмонтоні, в салі Масоник Темпл, виступала з своїм першим концертом молода 16-літна талановита скрипачка, Зоня Лазарович.

Грудня 27 — На лісті ранених канадійських вояків є ось такі з українськими прізвищами: Н. Ничипорук, В. Хаврун, Михайло Кукура, Василь Кирилюк, Іван Шура, А. Д. Городецький, Іван Тисарський, Нестор Долинський, Ст. Скляр, Василь Василик, С. Загара, Н. Піч, Іван Слюсарчук, У. Г. Стелко, І. Костенчук, Михайло С. Кусик, О. Думка, Г. П. Щесяк. Убитими є: Володимир Шикульський, Іван Гладій, Василь Вераський, Михайло Шумигора, І. Есарук.

РІК 1945

Січня 10 — В цьому числі знову подано довгу лісту жертв війни, поранених і вбитих, українського походження.

Січня 24 — Павло Крат заанґажований до викладання української мови для студентів у Російському Біблійному Інституті, з яких більшість є українського походження.

Лютого 7 — Піяністка Любка Колесса виступила на вечірному музичному прийнятті в домі пані Дж. Рублій, в Ню Йорку. Були там музичні артисти, журналісти й визначні люди інших фахів.

В католицькій церкві св. о. Николая, в Винніпеґу, відправлено 28-го січня панахиду по покійному Митрополитові Шептицькому. Він помер у большевицькій тюрмі у Львові 1-го листопада, 1944. Відправили її Кир Ніль Саварин, о. Й. Сеньків, о. Слобода й о. Кондратюк.

Лютого 14 — Почесним головою студентської орґанізації в Саскатуні — Альфа-Омеґа, вибрано проф. Дж. В. Симпсона, а головою Павла Юзика.

Лютого 28 — Пані Марія Дима, голова Федерації Українських Жінок, сказала до зібрання в Торонті, що при мировому столі по війні повинні мати голос також і українці бо вони платять найбільшу ціну за совєтську перемогу над націстами.

На Албертійському Університеті в Едмонтоні покінчив дентистичні студії Євген В. Шкварок і одержав степень доктора.

Березня 14 — Три брати: Миколай, Василь і Петро Хмиляри, служать при канадійських збройних силах. Всі три вони є синами панства Хмилярів, з Алберти.

З Лондону дійшло повідомлення про нагородження канадійських вояків за надзвичайно замітну службу. Між ними є 24 українці.

Квітня 4 — Йосиф Боднарчук, роджений в Манітобі, вояк в американській армії, з ранґою капраля, одержав відзначення в формі бронзового медалю за хоробрість. Він направив комунікаційні дроти в часі сильного ворожого обстрілу.

Флайт-офіцер А. Котович, з Ківейтин, Онт., віддав життя в летунських боях над Німеччиною.

Петро Ольховецький, по фаху учитель, номінований кандидатом на посла до манітобського парляменту в окрузі Емерсон, з партії ССФ.

Квітня 11 — Посол А. Глинка виголосив у домініяльному парляменті промову на тему надходячої міждержавної конференції в Сан Франціско, яка почнеться 25 квітня. В своїй промові п. Глинка висловився проти того, щоб народи зрікалися своїх суверенностей в користь великих держав, і за тим, щоб Канада вислала свою делеґацію.

Студенти Університету в Саскатуні вшанували память пок. проф. О. Кошиця. Реферат виголосив проф. Дж. В. Симпсон.

Травня 9 — О. Г. Гикавий, довголітний редактор Канадійського Фармера, помер нагло в свойому домі в Винніпеґу в пятницю, 4-го ц.м. Було йому 59 років. Родився в селі Перемилів, повіт Гусятин. До Канади прибув з родичами року 1902. По скінченні вишколення в т. зв. Рутініян Трейнінґ Скул учителював в околицях коло Етелберт, у Манітобі, а в році 1913, на весні, покликаний був на становище редактора. При цій праці був аж до осени, року 1932. Відтак знову вернув до неї з початком грудня, 1944, і виконував її до останнього дня свого життя.

Як делеґати від Комітету Українців Канади виїхали до Сан Франціско на конференцію о. Др. В. Кушнір, президент, і І. Р. Соломон, секретар.

Червня 6 — В цьому числі подано в українській мові текст меморандуму Комітету Українців Канади до Канадійської Делеґації на конференції Обєднаних Держав в справі міжнародньої орґанізації.

Червня 13 — В новинці з Саскачевану сказано, що в Саскачеванському Університеті працює тепер пять українців: Др. Т. К. Павличенко — професор ростинности і голова дослідного департаменту в цій ділянці; Др. К. Андрусишин — професор словянських і французької мови; А. Михайленко — інструктор інжинірії; Д. Максимюк — другий інструктор інжинірії; панна Щербан — інструкторка в відділі Домашнього Господарства.

На спільній вечері в салі парохії Св. Володимира й Ольги, в Винніпеґу, о. Др. В. Кушнір давав звіт як делеґат КУК до Сан Франціско.

Червня 20 — Домініяльні вибори відбулися 11-го ц. м. Українці вибрали двох своїх послів: А. Глинку, Сошіял Кредит, в окрузі Веґревил, і Ф. Заплітного, в окрузі Давфин, Ман. Перший з них, А. Глинка, дістав около 2,000 голосів більше від свого ліберального противника, Др. Арчера. Ф. Заплітний переміг також ліберала, Дж. Ворда, около 900 голосами.

В Саскачевані кандидували на послів до домініяльного парляменту слідуючі, з слідуючими скількостями одержаних голосів: округ Мекензій — А. Свистун, СК, 1,798; А. М. Николсон, ССФ, 6,440; Дж. Р. Тейлор, конс., 1,234; Дж. МекМилан, ліб., 4,109. В окрузі Йорктон — Іван Гнатишин, конс., 3,661; Дж. Г. Кестлден, ССФ, 7,687; Стюарт, ліб., 5,161. В Норт Бетлфорд — Іван Іванишин, СК, 1,077; Ф. В. Тавнлі - Смит, ССФ, 2,742; Дж. Г. Геррисон, ліб., 2,483; А. С. Калів, конс., 1,365; Дорис Нілсен, ком., 1,277; С. Р. МекІнтош, нез., 466.

В Манітобі вислід голосування в округах, де кандидували українці, був такий: округ Давфин — Ф. Заплітний, ССФ, 5,550; Дж. В. Ворд, ліб., 4,676; Дж. С. Давлер, конс., 3,874. Округ Спрінґфілд-Вилберт: Данилейко, ССФ, 4,875; Дж. Синнотт, ліб., 5,407; С. А. Бетел, конс., 2,626.

В Алберті українські кандидати були тільки в окрузі Веґревил. Вислід був такий: А. Глинка, СК, 6,111; Др. Арчер, ліб., 4,124; Галина, ком., 2,921; Василь Томин, ССФ, 1,343.

Червня 27 — Др. Ґеня Головач, в Едмонтоні, одержала підвищення. Через минулих три роки вона виконувала обовязки лікарки в клініці Келґарського Товариства Лікарів. Призначена як доглядачка в діточому відділі Вашінґтонського Університету в Ст. Луіс, Мизурі.

З нагоди уродин короля Юрія УІ Мирослав Лехів, скрипак і танцюрист, з Винніпеґу, одержав відзначення Кінь'с Комендейшон за добру службу при летунстві. Він служив у Ґімлі, Ман.

Липня 4 — Новим редактором Канадійського Фармера став М. Г. Гикавий, рідний брат попередного покійно-

го редактора. Від року 1929 до тепер він учителював. Журналістикою занимався ще з молодих літ.

Липня 11 — Вийшла з друку книжка п. н. Кенедіянс оф Юкреініян Ориджин, опрацьована Н. Гунчаком. У ній є ріжні цифрові дані про українців у Канаді, на підставі урядової статистики з року 1941.

Андрій Михайленко, з Саскачеванського Університету, підвищений з становища інструктора до становища асистента професора в відділі інжинірії.

Липня 18 — Андрій Бабинчук, з Винніпеґу, одержав надзвичайно високі марки — 133, в іспитах музики й гри на скрипці. Звичайно для відзначення в цих іспитах потрібно мати 130 марків. Іспити були заряджені писемно з Королівської Академії і Королівської Колеґії Музики в Лондоні.

Липня 25 — Комітет Українців Канади заанґажував два орґанізатори: Ю. Кравса на східну, а Л. Войціховського на західну Канаду. Вони обїзджують тепер ріжні українські околиці з відчитами.

В Едмонтоні відбуто велике віче з доповіддю про критичне положення українських утікачів з українських земель. З Европи приходять просьби давати їм поміч.

Серпня 1 — Бритійський парляментарний журнал у Лондоні помістив статтю на пів сторінки про посла А. Глинку. В статті є цитати з його промови в парляменті в Оттаві на тему канадійського летунства.

З початком цього університетського року на Саскачеванському Університеті Др. К. Андрусишин починає викладати українську мову й літературу, а також і російську мову й літературу. Це є перший відділ словянознавства в канадійському університеті.

Товариство Українських Учителів Манітоби відбуло свою конвенцію в Винніпеґу. Головою товариства вибрано учителя з школи Страткона, в Винніпеґу, І. Керелюка. Заступником голови вибрано В. Сарчука, секретаркою панну Ольгу Серафин, скарбником В. Корчика. Учителі обговорювали справи відносно воєнних зусиль Канади і своїх власних, професійних.

SAFFLO
це новий
канадійський улюблений олій
Чистий Сонішниковий Олій

для
ТІСТОЧОК
БІСКІТІВ
ТІСТ,
СМАЖЕНИХ СТРАВ
ПРИПРАВ ДО САЛАТ
КРЕМОВИХ СОСІВ

Серпня 15 — "Нювзлеттер" — видання українських ветеранів, подає лісту відзначених вояків українського походження. Вісім одержали "Дистинґвишд Флаїнґ Кросс", 2 "Дистиґвишд Флаїнґ Медал", 11 були згадані в воєнних депешах, а інші одержали такі відзначення як "Милитері Кросс", "Милитері Медал" і т. п.

Капраль В. Гришко згинув у краху бомбовика недалеко Тофіно, Б.К. Був він сином панства Гришків, з Винніпеґу.

Вересня 5 — Поміщено в цьому числі знимки трьох братів Петришинів — Гринько, Михаїл і Антін, з Киченер, Онт., які служили в канадійських збройних силах.

Вересня 19 — На Саскачеванському Університеті в Саскатуні починаються вечірні курси української мови й літератури. Викладає Др. К. Андрусишин.

В Торонті відбулося 9-го ц. м. відкриття української католицької бурси ім. Шептицького.

Вересня 26 — В Торонті в обох церквах, православній і католицькій, від-

правлено 16-го ц. м. панахиди за пок. гетьмана Павла Скоропадського.

Володимир Купченко одержав на Албертійському Університеті степень Б.А.

Жовтня 3 — Посли в Оттаві — А. Глинка і В. Такер, виступили в парляменті з промовами в обороні тих українців, яких Совєти хочуть репатріювати "на родіну". Посол Глинка став в обороні також і не-українських утікачів. Такер скритикував те, що в Европі українських втікачів називають і зачислюють до "росіянів".

В. Сарчук, довголітний учитель, а від недавного часу працівник у Департаменті Освіти в Манітобі, був назначений шкільним інспектором на північні території провінції.

В Манітобі кандидують на послів до провінціяльного парляменту слідуючі: в окрузі Етелберт — Н. А. Григорчук, ліб.-коаліційний; М. Савчук, ССФ. В окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, ліб.-коаліційний; П. Ольховецький, ССФ. В окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліб.-коаліційний; Л. Михальчук, ССФ; Іван Капуста, ком. В окрузі Ст. Клементс — Н. Стрик, ліб.-коаліційний; Вилберт Данилейко, ССФ; А. Білецький, ком. В окрузі Спрінґфілд — Йосиф Ільчина, ком. В Винніпеґу — В. Скраба, ліб.-коаліційний, на місце пок. Ст. Кравчика. В окрузі Ґімлі, де послом через ряд років був Йосиф Вавриков, з українців не кандидує ніхто. Й. Вавриков перейшов до праці в Пшеничному Пулі.

Жовтня 10 — Проти насильної репатріяції українських втікачів виступив також і посол з Давфину, Ф. Заплітний. В своїй промові він пригадав послам у парляменті про Атлянтійський Чартер, який мавби забезпечити людям право вибирати собі форму правительства.

Жовтня 17 — В Винніпеґу гостить Др. Л. Цегельський. з Філядельфії. Він виголосив тут доповідь на тему українських скитальців в Европі.

Жовтня 24 — Дня 15-го ц. м. відбулись провінціяльні вибори в Манітобі. До уряду повернено коаліцію, з ліберальною більшістю. Ліберальних послів у ній є 26, 14 консервативних, 2 сошіялкредитовців, 2 незалежних, 9 ССФ, 1 незалежного ССФ, 1 комуніста.

Українських послів цим разом вибрано 5. В окрузі Етелберт вийшов М. Савчук, ССФ; в Емерсон І. Р. Соломон, ліб.; в Фишер Н. В. Бачинський, ліб.; в Ст. Клементс В. Данилейко, ССФ; в Винніпеґу В. Скраба, ліб.

Українські студенти поодержували стипендії за високі марки в науці. Ними є слідуючі: Анна Кароліна Підборочинська, з Мелеб, Ман., стипендію Б. Дж. Гейлса, в сумі $200; Розалія Млинарчук, з Винніпеґу, стипендію Роджер Ґулея, в сумі $75; Марія Анна Рожецька, з Тюлон, Ман., стипендію Ґулея в сумі $50; Олекса Савчук, з Роблін, Ман., стипендію Ґулея в сумі $50; Ярослав Русин, з Тюлон, Ман., стипендію Ґулея в сумі $25; Йосифіна Плавяк, з Винніпеґу, стипендію Манітоби в сумі $135; Анна Созанська, з Іст Селкірк, Ман., стипендію Манітоби, в сумі $250.

Жовтня 31 — Остаточне обчислення голосів у манітобських виборах є таке, щодо послів українського роду: Ст. Клементс — В. Данилейко 3,614, Н. Стрик 3,395, А. Білецький 1,040. Фишер — Н. В. Бачинський 870, Л. Міхальчук 773, І. Капуста 189. Етелберт — Н. А. Григорчук 1,723, М. Савчук 2,502, І. Дубно 159. Емерсон — І. Р. Соломон 1,910, П. Ольховецький 654, Н. МекЛін 965. Винніпеґ — В. Скраба 5,714 одинок.

Листопада 7 — Василь Авраменко робить старання відновити свої школи народних танків у Канаді. Старання робляться тепер у Торонті.

В Торонті гостив посол Ф. Заплітний і там виголосив промову на тему канадійської політики та повоєнної регабілітації.

Др. Л. Цегельський виголосив доповідь в Едмонтоні, до великого зібрання, на тему сучасної історії України і вигляди на її визволення.

Листопада 14 — Посол Глинка дає пояснення, в відповідь на велике число листів, про реґістрацію осіб з Західної України на розказ совєтського представництва в Канаді. Совєтська влада в Москві хоче перевести таку реґістрацію тих українців і білорусів з західних своїх земель, які досі не стали ще канадійськими горожанами, а мабуть хотілиб туди вернути, щоб помогти відбудовувати знищені війною міста й села. Ця реґістрація, каже п. Глинка, після відбуття запитного інтервю з міністром закордонних справ, не є примусова.

Др. Л. Цегельський промовляв в Інституті Просвіти, в Винніпеґу. Пред-

ставивши загальну світову ситуацію, він навів багато доказів чому українці мусять бути тепер стисло зорґанізовані.

Листопада 21 — В цьому числі є довга стаття "Буй-Тура" про зміст доповіді Василя Свистуна, виголошена недавно в Едмонтоні, п. н. "Українська Держава в Світлі Історії і Традиції". Стаття цю доповідь безпощадно критикує.

Листопада 28 — В попередних кількох числах і в цьому є цікаві рапортажі з Оттави посла Ф. Заплітного. Пише він про важні справи, порушувані й обговорювані в парляменті.

В Вінніпеґу відбулись 23-го ц. м. міські вибори. Шкільним радним знову вибраний А. Загарійчук. Ф. Бащак, кандидат на міського радного, з рамени ССФ, дістав 847 одинок.

Грудня 12 — Ірина Бубнюк, надзвичайно талановита піяністка, виступала з концертом у театрі Плейгавс, у Вінніпеґу, 4-го ц. м.

Посли В. Такер і Ф. Заплітний промовляли в парляменті в Оттаві в відповіді на закиди комуністів у Канаді, що вони оба й інші посли провадять антикомуністичну пропаґанду і вихвалюють фашізм і націзм.

Посол А. Глинка домагається в парляменті в Оттаві поштових звязків між втікачами з Совєтщини в західній Европі й Канадою.

Грудня 26 — Посол Ф. Заплітний виголосив у парляменті в Оттаві довшу промову, в якій домагався впущення до Канади втікачів з Совєтщини. Своє домагання він основував на тому, що ці люди знають значіння й вартість демократії, і що вони булиб добрими горожанами.

БРАЗИЛІЯ

Бразилія — країна безмежних просторів, великих контрастів, можливостей та майбутнього.

Її підсоння йде від поміркованого в південних стейтах, де часом і дрібненький сніг впаде (Ріо Ґранде, до Сул, Санта Катаріна, а то й Парана) до вогкогорячого, скрайньо тропікального в зоні ріки Амазонас.

Рослинність — найріжноманітніша: від ґумових дерев, кокосових пальм і бананів на півночі, до кави, какао, пшениці та української таки гречки на півдні.

Поруч розкішних дво-міліонових міст з монументальними будівлями, Ріо де Жанейро та Сан Павло — з модерною індустрією — зокрема в цьому останньому, побіч міст, де знайдемо все, що тільки придумав модерний люксус, маємо на заході ще й непрохідні пущі, величезні, майже не заселені простори. Там зустрічаємо навіть індійців, в їхніх примітивних 'толдос" та "малокас". Індійці ще зовсім не журяться модерною цивілізацією і найпримітивніший одяг вважають непотрібною вигадкою. Вони взагалі живуть так, як жили їхні предки століттями, заки ще нога европейця не стала на американському континенті.

Бразилія займає простір понад вісім міліонів квадратових кільометрів. Отже, приблизно в десять разів більше від всієї української етноґрафічної території. В Бразилії можна зовсім вільно примістити все населення сучасної Европи і йому не буде тут тісно.

Під адміністративним оглядом Бразилія поділяється на двадцять стейтів (естадос) з місцевою самоуправою та на чотири 'території" — під наглядом федерального уряду.

На самій півночі є зона, звана Амазонією, зі стейтами Пара (головне місто Белень) та Амазонас, зі столицею Манаус.

Зона північно-східня з головним стейтом Сеара (столиця Форталеза), відомим з періодичних посух.

Зона північна обіймає головно стейти Пернамбуко (столиця Ресіфе) та Баія (столиця Сан Сальвадор де Баія).

Зона центральна — зі столицею держави, розкішним, одним з найкращих в світі, містом Ріо де Жанейро, й стейтами Сан Павло (головне місто цієїж назви), Мінас Жерайс (головне місто Бело Ґорізонте), Гояс (столиця Гоянія) та Ма-

то Гроссо (столиця Куіаба); на півдні бачимо стейти Парана (головне місто Курітіба), Санта Катаріна (столиця Флоріянополіс) та Ріо Ґранде де Сул, з головним містом Порто Алеґре.

До цих головних стейтів тяготіють дрібніші.

Найбільша бразилійська ріка — Амазонас, з численними допливами, — справжнє море солодкої води. За нею йде ріка Сан Франціско та багато інших. На півдні головними ріками є Парана, Паранська Іґвасу на кордоні з Арґентиною.

Гори зустрічаємо головно в центральній та південній Бразилії — Серра де Мантікейра та Серра де Мар. Вони проходять самим узбережжям центральної та південної Бразилії, відгороджують камяною стіною середину країни від моря. Ріки тут течуть у напрямі глибини краю, а не до близького морського узбережжя. Ця особливість дуже несприятливо відбивається на річковому транспорті, що в південній Бразилії майже не існує.

Кордони Бразилії, встановлені міжнародними угодами: на сході — Атлянтійський Океан з безмежним узбережжям, за тим Бразилія має штучні кордони, починаючи з півдня, з такими державами: Уруґвай, Арґентина, Параґвай, Болівія, Перу, Колюмбія, Венезуеля та три Ґіяни.

Населення Бразилії нараховує сьогодні понад пятдесять мілiонів, уявляючи собою найчисленнішу націю латинської мовної ґрупи.

В основу бразилійського населення увійшли портуґальські кольонізатори. Другим складовим елементом стали місцеві індійці, а за тим мурини, яких привозили до Бразилії невільниками. (Невільництво в країні сказовано 1888 р.).

Останнім складовим елементом бразилійської людности стали европейські кольоністи ріжних національностей, вага яких тим більша, чим далі на південь.

Процес перемішання цих усіх складових частин ще далеко незакінчений: однак сьогодні вже видно своєрідні домінуючі типи. І так, попри головну портуґальську стихію зустрічаємо всюди елементи індійського походження, на півночі та в центрі великий процент елементу чорного та мішанців ріжних ступенів, на півдні дуже помітні елементи італійські, німецькі, польські та українські. З не-европейських народів еміґрували до Бразилії головно сирійці, а за тим і японці.

Перевага того чи іншого елементу впливає на вироблення своєрідних типів населення.

Увесь цей процес проходить у Бразилії без кофліктів та тертя. Під оглядом расовим існує тут велика обопільна толеранція і навіть закон строго забороняє робити якібудь ріжниці через расове чи національне походження особи.

Хто народився в Бразилії — є повноправним громадянином країни. Ми бачили й бачимо тепер на найвищих становищах дітей еміґрантів ріжних національностей, до української включно.

Чужинець трактується в Бразилії дружньо і користується в практичному житті таким самим правом, що й громадянин країни, за виїмком хіба урядових, чи дуже відповідальних становищ, для посідання яких потрібно мати бразилійську державну приналежність.

ДОБРЕ ПОЯСНЕННЯ

В малої Настуні болить шлунок. Мати їй пояснює причину.

— Це тому, Настуню, що він порожний, бо ти пішла до школи нині рано без снідання. Ти почуваласьби багато краще, колиб у ньому щось було.

По обіді приходить її батько і жалується, що болить його голова. Настуня каже йому:

— Це тому, тату, що твоя голова порожна. Ти почувавсяб багато краще, колиб у ній щось було.

МІЖ ЛІКАРЕМ І АДВОКАТОМ

Адвокат: Знаєте, пане лікар, я не люблю ходити на всякі забави і зібрання, бо всюди приходять до мене люди і хочуть безплатних правних порад. Це мені страшенно докучує.

Лікар: Я маю такий самий клопіт, але я даю собі з тим раду. Коли хтось питається мене про лікарські поради я зараз їм кажу, щоб скидали з себе одіж для оглядин. Потім вони мені більше ніколи не докучають.

М. Г. Г.

Витинки з Життя

I.

ПАРК У ПІЗНУ ОСІНЬ

Минулої неділі, перед полуднем, пішов я на прохід у парк. Це я часто роблю літом, а також і осінню, та навіть і зимою.

Ввійшовши в нього, заблищала перед мною крута гладка дорога, освічена ясним але холодним світлом листопадового сонця. По обох боках стояли високі, кріслаті дерева, похитуючи легенько своїми галузками. Пройшовши дальше, поза закрут дороги, я відчув у своїй душі якийсь сум. Він падав на мене з усіх сторін — і з сумних дерев понад мною. Мені здавалось, що я ввійшов на цвинтар, де сплять ті, котрі ще так недавно жили, усміхалися, пишалися, потішали других.

Ось тут на оцьому дереві ще так недавно була тьма соковитого, зеленого, повного життя листя. В ньому скривалися пташки і з поміж нього виспівували свої пісні. Он там цвіли чудові цвіти, ріжних барв, і манили до себе людей. Мотилі своїми барвистими крилами додавали їм краси. Ота стежечка була наче тунелем попід густе листя звисаючих галуз. Тепер усе затихло, все завмерло, все посіріло.

Дійшов я до площі де літною порою граються діти. Гойданки, кружляючі столи, спусканки — стоять опущені. На сірих розлогих травниках, де лі-

ТУТ ОДНО СРЕДСТВО

Яке ділає як маґік проти

ЗАСТУДИ ГРУДЕЙ, ШТИВНОСТИ, БОЛЮ МУСКУЛІВ, РЕВМАТИЧНИХ, АРТРИТИЧНИХ БОЛІВ, ЛОМБЕҐО, УМУЧЕННЯ, БОЛЮ НІГ

Нема нічого понад Buckley's Stainless White Rub на скоре ділання й благодатну поміч. При помочі цього, ви можете перерваги застуду грудей на протязі ночі й здержати від колючих, тортуруючих болів ревматизму, артритизму, невритизму, невральґії, штивности, болю мускулів, умучення з болю ніг, у коротшому часі як можливо повірити. Лише натріть у болючі місця — умучених мускулів або застуджені груди. Майже нагло відчуєте догідну полегшу. Біль і штивність зникає, докучливий кашель усмирюється, ви знова віддихаєте свобідно. Для чого це одно средство справляє такі наслідки? Бо Buckley's Stainless White Rub не є звичайним средством до натирання але є науково вироблене з медичних олив і есенсій, які всякають глибоко до болючого місця, приносячи благодатну поміч від нагромаджених болів.

Воно є ґарантоване дати більше помочі в коротшому часі, як яке інше средство до натирання, яке ви вживали, або вам звернеться гроші.

Продається всюди — 50ц.

том сидять у відпочинку люди, де граються весело діти — пусто. Ні звуку, тільки легкий подув холодного осіннього вітру пробиває наляглу гробову тишину.

Сівши на лавку під низьким безлистим деревцем, чую знову розмову людей, клич матерів, веселий, безжурний сміх дітей, а під ними зелений килим, та по хвилині зриваюся наче зі сну і бачу тільки опущений, безлистий, смутний перед приходом зими ліс.

2.

ВЕЧІР У ПАРКУ

Перед мною шкляне плесо широкої ріки, довкола мене високі й кріслаті дерева. Тихо й спокійно.

Латками лежить на зеленому килимі трави золоте світло сонця, проходячи поміж гилі. Справді наче один великий килим, простягаючийся ген далеко, з квітистими, золото-зеленими квітами.

Час до часу гляну на водяне зеркало ріки, відриваючи свої очі від сторінки прецікавої новелі.

Серед тиші й цього раю природи бачу перед собою героїню новелі, яка нарешті бере в полон серце свого любленого, проти його волі. Все дальше й дальше, сторінка за сторінкою, автор несе мене в лябіринт свойого твору. Що дальше?

З далека почувся дзвінкий звук дитячого сміху. Біжать діти, мабуть погратися на зеленій шовковій площі біля павільону. Дивлюсь — далеко поміж деревами малі постаті, біжать з підскоками. Вертаю до книжки, знаходжу місце.

Близько понад мною, на дереві, пташка починає свої вечірні співи, не звертаючи на мою присутність найменшої уваги. Слухаю кілька хвилин і насолоджуюсь милозвучним тоном, хотяй тяжко схопити почування, з якого ця пісня виливається. Сама тільки природа може це пояснити.

Травний килим темніє в темно-зелений. Золоті латки витягаються. Простяглись довгі й стрункі пасми тіней. Одна з них паде на мене. З поза ріки лунає голосне скочив-в-рів, скочив-в-рів.

Перервалась нитка новелі. Краса вечора відірвала мене від неї й понесла в іншу сферу, яка існує тільки в уяві.

Я дальше сидів на лавці аж доки тіни не огорнули всего в свої обійми.

3.

БЕЗРОБІТНИЙ

Відірваний від своєї родини, покинений своїми товаришами, викинений з рядів працюючих, він блукає вулицями, дзеленькаючи в полатаній кишені кількома центами.

Обличчя в нього заросле, волосся розкудовчене, нестрижене. Змазаний і витертий старий капелюх носить він у руці. Убрання убоге — витерті й полатані на колінах штани, вистріпаний на рукавах жакет. Черевики зношені, цвяшки в обцасах бють об цементовий хідник.

В його очах відзеркалена якась зневіра, якесь огірчення до цілого світу. Руки прагнуть вхопитися за якусь працю, а її нема — наче нема краплі води для спрагненого в пустині. Нема праці — нема грошей.

Цілий тиждень, кожного ранку він вистоював біля канцелярії де виділюють працю. Кожної хвилини сподівався бути покликаним до середини, і там почути:

— Є для вас праця там і там, з такою а такою платнею. Приймаєте?

Покликали інших, а його ні. І він дальше ждав, ждав і ждав. Обмінювався з іншими, такими як він сам, думками, сподіваннями, мріями. Випивши ранком горнятко кави, не їв нічого аж до вечора. А що тепер — з чотирьома центами в кишені?

І він поволікся дальше, та звернув на переулок, а звідти в холод.

Може завтра?

4.

ДВІ МОГИЛИ

Далеко на кілька сот миль від цього великого рухливого міста, далеко від цього стукоту й гуркоту, далеко від цеї щоденної вуличної метушні, коло невеличкого ліса, на цвинтарі, де чути тільки легкий шепіт теплого літного вітру, є дві дорогі мені могили. На них є білі камінні хрести. На одному видніє напись — Григорій, на другому — Анастазія.

Хочеться нераз у тихий вечір стати коло тих могил і пригадати собі все, що тільки є таке дороге мені, про тих, котрі під ними спочивають вічним сном. Хочеться знову бути дитиною, щоб почути ласкаві й люблячі слова мами. Ці

слова так придалисьби тепер, коли часом життєві обовязки й трудноші обтяжують мене. Хотілосьби послухати ще раз тих порад і пересторог, та заохот, яких так часто давав мені батько.

Наче фільмові картини перед моїми очима пересуваються ті милі спомини про них. Ще так недавно вони були молоді. Потім прийшли старші літа — посипало снігом. А я вже тоді був дорослим, незалежним, та завжди вертав літом до них. Лист від батька був для мене скарбом, бо не часто він їх писав. Всі вони починались словами: Найдорожчий мій сину!

Неможливо було здержати сліз коли лікар сказав мені одного пополудня, що "Ваша матір є гостем на кілька тижнів". Ніколи не забуду її останнього віддиху.

У цій хвилині на тому цвинтарі тихо й спокійно — темно. Тільки біліють до місячного світла два хрести. Вітрець легесенько колише листки на поблизьчорна. КАЛєндар — ґаля 36 .... кому дереві. Вони сплять. Одначе те, чим вони були, живе дальше.

5.

ПЕРШИЙ СНІГ

Що за зміна через ніч!

Вчера, коли стемніло, земля була чорна. Сьогодні рано вона вже покрита білесеньким пухом. Все це сталося тоді коли люди солодко відпочивали після денної праці. А нічна темнота впала наче вмисне для того, щоб закрити те, що мало статися через ніч. Ранком, коли вона знеслась і зникла — ось і оце біленьке снігове покривало.

На вулиці видно лише дві смужки, прорізані крізь сніг, куди переїхало авто. На хіднику відбились чоботи когось, хто пішов раненько до трамваю. Дерева, які ще вчера стояли сумно, без листя, наче скелети давно погибших постатей, сьогодні пишно вбрані в білесенькі снігові прикраси, наче на якій виставі.

Дахи домів вкриті свіжими білими накривалами. Де-не-де снується з комінів сивий дим, та він сьогодні вже не такий як був учера, а якийсь веселіший, живіший.

Ось і діти йдуть до школи, копаючи перед себе своїми чобітками білий пух — сміючися веселими, дзвінкими голосами. Їхні обличчя сьогодні ясніші й біліші ніж були вчера, коли все було темне й суворе.

ВЕРЕДЛИВА, ХИМЕРНА ДИТИНА

- ЗНОРОВЛЕНА
- МАЄ ЗАТВЕРДЖЕННЯ
- ВИРОЩУЄ ЗУБКИ

Дайте дитині "Бейбійс Овн Таблетс", щоб принести негайну полегшу, яка вможливить лагідне заспокоєння. На них можна вповні полягати. Не "щось на спання", не має притуплюючих наслідків. Матері вживають їх вже понад 50 років. Купіть ще сьогодні пакетик у вашій аптеці. Коштує всього 30 центів.

BABY'S OWN TABLETS

На дереві засіли тьмою горобці. Вони теж наче захоплені оцею несподіваною зміною й голосно цвірінькають, виражуючи свої почування.

Не той світ. Всюди біло, ясно, чистенько, наче свіжо застелене білим накривалом ліжко. Сіра зимова краса!

6.

СТУДЕНТ ВЕЛИКИХ СЛІВ

Він входить до моєї канцелярії в той час коли мені потрібно найбільшого спокою; тоді, коли я обдумую найбільш серіозні справи. І — очевидно, я тоді мушу покинути працю та звернути увагу на нього.

Відчиняє він двері несміливо і перш усего заглядає до середини, а відтак тихо входить. Шапку рідко коли скидає. Одного разу, коли він її скинув, я побачив у нього лисину, з малими клаптиками білого волосся біля вух. Ростом він низький, одітий убого.

— Ну, і що нового в світі? — це його перше питання.

— Багато нового, — відповідаю йому.

По цьому вступному слові він через кілька хвилин стоїть і розглядається.

Зупинює свої очі на купі ґазет на столі, на паперах біля моєї машинки, на книжках у шафі позаді мойого крісла, на образі Вїзду Хмельницького в Київ.

Потім розщіпає свій зношений, витертий плащ, впихає руки в кишеню і витягає звідти кусник також зношеного паперу, та короткий кусник обкусаного олівця. Тримаючи ці речі в руках, питає:

— Що то значить "дітоминд"?

— Це значить: рішив, рішений, але це слово вимовляється "дітерминд", не "дітоминд", кажу йому.

— Ну, ну, та я кажу: дітоминд.

— А що то таке "сукцесфул"?

— Саксесфул, це значить: успішний.

— О, о, успішний: так як "сукцесфул" ін бізнес.

— Так.

По кількох таких поясненнях він уважно записує щось на свойому куснику паперу і глядить на стіну, наче в якусь безодню.

Коли я починаю збирати ті свої думки, яких він своїм неоповіщеним наперед уходом розвіяв, він знову питає мене про значіння довгих анґлійських слів, а опісля записує їх.

— Пощо вам клопотатися з такими великими словами? — кажу я до нього. — Вам вистарчить знання звичайних собі малих слів.

— Е, коли я не розумівби що говорять в корті. Я там ходжу кождого дня і слухаю.

По такому оправданні, він звичайно скоренько заховує свій скарб на папері, ховає олівець, і з веселою усмішкою скоренько виходить.

ВСЯЧИНА

СЛОВО "ҐАЗЕТА"

Сучасна людина не уявляє життя без ґазет. Погляд у ґазету став для сотень міліонів абсолютною щоденною потребою. Ґазета приносить інформацію, сформований погляд, поучення, оголошення. Вона є засобом боротьби — і то не тільки політичної: так само нападу, як оборони. Ґазета є підставою велитенського промислу, в якому і з якого живуть міліони і в якому є інвестовані міліярдові капітали. Отже завжди людей цікавило питання: звідкіля походить слово "ґазета"? Якого воно походження і що це слово первісно значило?

Досліди встановили, що це є слово італійського походження і походить від назви малої мідяної монети, яка була під кінець 18 сторіччя у вжитку в Венеції. За ціну одної "ґазети" продавано в тому часі в Венеції листки з друкованими новинами; звідсіль назва мідяка перейшла на листок, на "ґазету". А далі, це слово увійшло дослівно в десятки мов всього цивілізованого світу.

І не виглядає на те, щоб радіо і телевізія мали з часом зліквідувати, або навіть зменшити дотогочасне велике значіння ґазет. Є це дуже тривка інституція, яка перетриває — разом з назвою — ще не одне сторіччя.

СТАРИЙ ДОБРИЙ ЗВИЧАЙ

В анґлійському парляменті між лавками урядової партії й партії, що є в опозиції до уряду, є віддаль завдовжки двох шабель. Ця віддаль точно означена червоними лініями. На цю граничну територію не вільно входити ні урядовим, ні опозиційним послам. Це зроблено на те, щоб у часі горячих парляментарних дебат посли з противних таборів не були заблизько себе.

НАЙСТАРШЕ ДЕРЕВО

Найстарше дерево в світі це кипарис, що росте в місті Санта Марія дель Туля, в Мексіку. Воно має 38 метрів в обводі та згідно з даними Ботанічного Бюлетину Мізурі, ЗДА, має 4,000 років віку. Отже це дерево, якби мало память, моглоб нам розповісти, що ділялося ще за часів Авраама. На загал середний вік деревини є 200 до 300 років.

За Дротами

УРИВКИ ЗІ СПОГАДІВ ПРО БУХЕНВАЛЬД "1140"

Ваймар, чудове місто. Розположене в садах на південному підніжжі гори Еттерсберґ. Сама Еттерсберґ хоч не висока, але славна гора. На її вершку стоїть висока вежа Бісмарка, з якої простягається прекрасний вид на Ваймар і околицю. Ця вежа, що збудована на подобу вежі Айфля, є висока понад 20 метрів. Трохи дальше за вежою на вершку гори росте стокількадесять-літний дуб, під яким сходилися колись німецькі письменники, сучасники Ґете. Було це улюблене місце цього громадянина Ваймару. Про цей дуб нарід довколишніх сіл і містечок створив леґенду. Нарід вірив, що це дерево буде вічно зелене, а коли всохне, тоді для Німеччини настануть тяжкі часи. І доглядали люди це дерево, хоч воно було в середині ліса.

Та слава Еттерсберґу не скінчилася її місцем в літературі. Доля хотіла, щоб це прекрасне місце перемінилося в царство диявола. Сам Мефістофель, якого викликав Ґете, в новій реінкарнації Гіммлера, вибрав це місце.

В липні 1937 року, з залізничної стації Ваймар вирушила ґрупа людей в сірих одягах, конвойована сильною ескортою спеціяльних відділів війська т. зв. СС (Шуц-Штаффель). Під звірські крики і штовхання нещасних жертв, кольона вирушила польовою доріжкою в північному напрямі. Випадкові глядачі з поміж мешканців Ваймару здивовано

З року на рік . . .

Ви можете полягати на

CITY HYDRO

для Вашої електричної услуги

всюди у Винніпеґу.

Коли Ви будуєте новий дім, бюро, склеп або фабрику,

памятайте зателефонувати 96-8231.

поглядали на нове видовище і з цікавістю слідкували за ґрупою, що иосувалась дальше на гору Еттерсберґ.

На другий день мешканцям Ваймару оголосили, що на гору Еттерсберґ не можна нікому з цивільних людей заходити.

А на горі кипіла праця. Під пильним оком сторожів і при заохочуванні ломаками вязнів очищували ліс і на вільному місці будували бараки. За кілька днів, на місці, де росли старі буки і дуби, виросло кілька бараків. Все це було оточене кільчастим дротом. Це був горезвісний табор Бухенвальд.

—х—

Перші українці, що попали до концтабору Бухенвальд, були з поміж полонених червоної армії. Можливо, що одиниці попали сюди і раніше, але напевно були окремі випадки. Між полоненими червоно-армійцями було звичайно дуже багато українців, так між тими, що були потім розстріляні, як також між тими, що залишилися в живих. Були це часто свідомі українці, які самі пішли до полону, щоб не воювати для ворога. Всі вони стали першими жертвами божевільної східньої політики гітлеризму. Після них почало прибувати більше українців, що були забирані з Ост-таборів. За оборону людських прав, за спротив новим панам, за втечу з транспортів у Німеччину і т. п. Між цими українцями було багато свідомої молоді. Проте всі вони були добрим матеріялом для аґітації комуністів.

Поперше, вони були молоді і походили часто з т. зв. соціяльних низів. Життєвої практики не мали, а всі були зражені Европою, що їм її приперчив Гітлєр. Як між воєнно-полоненими, так і між цивільними можна було стрінути ріжних вязнів. Тобто, всіх їх можна було поділити на кілька катеґорій: політичні, асоціяльні типи й інші. Всі вони були перемішані і охрещені просто "русскими". Німці не хотіли погодитися на існування українців. Тоді, коли всі інші вязні носили трикутник з початковою літерою назви свого народу, то українцям цього не дозволялося. Їх примушували носити літери інших народів, переважно москалів і поляків. Не помагали протести. В наслідок цього повстав такий парадокс, що в урядових реєстрах не було українців, не видно їх було також у таборі, дивлячись по знаках, а було їх найбільше з усіх національностей.

В 1942 році приходять нові вязні — українці, перші чисто - політичні вязні. Були це члени і симпатики Орґанізації Українських Націоналістів під проводом С. Бандери.

Прихід нових українців спричинив деяке замішання в утертих шляхах таборової практики. По перше, вони твердо обстоювали свою національність, не дивлячись на тортури. Не помогли побої. На питання про національність, відповідь завжди була — українець. Тоді СС-и вирішили нотувати "українець", але відзнаку все одно приписали "П" (поляк) або "Р" (русский).

У міжчасі до табору почали прибувати все нові й нові українці. На переломі 1943-1944 років починають привозити масові транспорти з України, що складалися виключно з українців. Тут було також дуже багато членів ОУН, і тоді почалося змагання між нами і комуністами. Комуністи старалися вишукати всіх національно-свідомих українців і їх знищити, а ми також таких вишукували і давали їм допомогу та брали їх під опіку. Ця боротьба тривала ввесь час і був це запеклий, нерівний змаг. Проте українська підпільна громада врятувала дуже багато добрих українців від неминучої смерти.

Але, на жаль, не всіх ми врятували. Багато борців за волю України були замучені комуністично - московськими чи польськими руками. Все-ж таки українська громада помалу зростала на силі. Принагідні зустрічі перемінилися на реґулярні сходини, що звичайно відбувалися що неділі, по обіді, під голим небом, або меншими ґрупами по бльоках. Сходини ті не мали орґанізаційного характеру, тобто не було там виборного чи іншого керівництва, — була дружня розмова і дружні рішення, яких усі виконували беззастережно.

Так застав нас 1944 рік — рік активного культурного життя в Бухенвальді. На одних зі сходин рішено одноголосно поставити українську пєсу. На перший раз вирішено взяти "Мати - наймичка". Найбільшою трудністю був брак примірника пєси. Але й на це знайшлася рада. Один з друзів — Павло Білоцерківський, заявив, що може її прига-

дати і з памяті написати. Це скоро було зроблено. За тиждень тяжкої праці — пєса була з досить великою точністю відтворена і ми розділили ролі. Режисером був Павло Білоцерківський (з околиці Києва), суфлєром — Іван Слободян (з околиці Львова), головні ролі виконували друзі з ріжних земель. Але, на жаль, не пригадую всіх прізвищ виконавців, лише деякі: Дунько — гайдук, В. Леник — Марія, Улянів — Маруся, Леґін — парубок у гурті.

Щоб у пєсу вмістити якнайбільше українського елєменту, додано також одну яву, якої нема в ориґіналі — весілля. Виконуючи весілля, ми повинні були показати красу наших звичаїв, танці і пісні. Це все було вдало виконане, включно з жіночими ролями. Успіх був великий. Пєсу поставлено вперше в бльоці 25, що був майже виключно український. Дня 16 липня її поставлено вдруге в бльоці 61 для малого табору.

Ця вистава зробила сильне вражіння на всіх приявних українців, як також і на чужинців. Для українців це був цілющий лік. Вистава була виконана молодими українцями всіх земель. На грудях аматорів видніли ріжні знаки, але кров і душа в них одна. В них бються українські серця і всі вони працюють для однієї цілі. Це було показано на ділі і на очах всіх.

Майже в тому самому часі друга ґрупа українців, молодих хлопців з 8 бльоку (малолітні), поставили "Сватання на Гончарівці". Але найбільшу активність проявляла ґрупа інвалідів і старих з 60 бльоку. Вони поставили 30 квітня 1944 р. "Наталку Полтавку". Всі ролі були дуже гарно виконані, навіть жіночі. Дуети з "Наталки Полтавки" повторювано багато разів на ріжних концертах. Вони поставили також 15 червня, 1944 р., пєсу "Невольник". Всі ці пєси були повторювані кілька разів в ріжних бльоках.

Але особливо діяльний був хор, створений старшими, між якими були славні співаки. Хор той виступав багато разів з самостійними концертами в ріжних бльоках, як також брав участь у міжнародніх концертах. Між іншим, він виступав 26 лютого, 1944 року, на міжнародньому концерті з українськими піснями в 60 бльоці, де здобув перше місце. Це чітко підкреслювали всі чужинці. Цей хор взяв також участь у міжнародньому фестивалі в ліску біля лікарні. Хор виконував ріжні пісні, а особливий успіх мали "Ой, закувала та сива зазуля" і дует з "Наталки Полтавки". Цілий час біля їх кутка було найбільше слухачів. Члени згаданого хору брали також участь у міжнародних вечорах, виголошували вірші українських поетів. Вони взяли участь в літературному вечорі 13 грудня, 1943 р., що відбувся в 60 бльоці. В засаді хор співав лише українські пісні. Вся партитура, вірші і пєси були відтворені з памяти. Особливо заслужилися в цьому Т. Білоцерківський і Ткаченко.

—х—

11 квітня, 1945 року. В таборі гнітюча тиша. Не чути крику капо, не гаркають есмани. На праці нема нікого. Тисячі напів-живих тіней втиснулися в свої прічі. Ніхто і слова не промовить, бо зараз хтось з співтоваришів гримне: "Гальд'т Мауль!" Нікому не хочеться чути стогону чи нарікань, але іншого тепер не можна буде почути. Хтож думавби тепер щось льоґічного, коли навколо така порожнеча. Здається навколо нічого вже не існує. Рано не було чути викриків штубового "вставати", не було чути команди "антретен", не було апелю, не було грубої лайки та команди "Мюцен аб, Мюцен ауф!" Не стало раптом змісту щоденного буття, що хоч був таким одноманітним, жахливим і болючим, але все-ж таки був змістом. Він виповняв життя тисячів упродовж років. Не стало того змісту, стала порожнеча і обірвалася слабенька нитка надії. Лише в сильніших пульсувала ще кров.

Вони сиділи в закамарках у підвалах і радили, радили. Падали сміливі пляни, підносилися повні самопевности голоси про можливості орґанізованого виступу всіх вязнів, коли прийде час. Навколо табору також панувала сповидна тишина. Лише сповидна, бо в казармах есесів панувала розгубленість, поспіх, рух. Всі бігали, пакувалися, в пєчах горіли документи, окремі ґрупи відходили в напрямі лісу, дехто переодягався в кацетний одяг.

Третя година після обіду. З східнього напрямку пронеслося кілька відірваних пострілів. Серія скоростріл і знову мертва тиша. Чекаючи, вязні ще більше принишкли.

Раптом почулися крики. Вони неслися від сторони кантини, що була розположена в північно-східньому кутку табору. Через хвилину крик перемінився в радісний рев, що з кожною хвилиною прибирав на силі. Через розірвані електричні дроти проривалися вязні, скакали мов діти по другій стороні дроту, обнімалися, падали, цілували землю, молилися і бігли гурмою в напрямі есесівських касарень. Відкривалися на розтіж двері бараків, залізні брами, і все нові і нові тисячі людей висипалися на вулиці поза дротами, бігаючи, без цілі, не знаючи властиво куди і чого. За ними посувалися помаленько слабші, інваліди та хворі, натужуючи свої останні сили, щоб вийти хоч на кілька кроків поза брами і там дихнути свободою.

"Воля!" — крикнув старенький дідусь Залєський і впав біля брами неживим. Божевільним реготом вибухнув 40-літний Кривецький, що з радости втратив розум. Хрестом лежачи, молився молодий ще Риваль. Кожний на свій лад радів з відзисканого життя, з відзисканої свободи.

Воля! Воля вітала знову над історичною горою Еттерсберґом. Воля вітала в серцях тисячів ожилих тіней і наповняла їх безмірним щастям. Відзискана воля!

В. Леник

Н. І. ДРЕП

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ДЗВОНИ

(ТРАНСЙОРДАНСЬКА КАЗКА)

То були давні часи, коли люди не знали не то що електрики та моторів, але й не вміли використовувати сили пари. Коли їм треба було переїхати через море, то мусіли чекати сприятливого вітру, а довгі подорожі суходолом відбували верхи на конях, ослах, або верблюдах. Багато дечого вони вже вміли робити, як от одяг, шкіри, посуд, ґарну зброю, килими, але життя їх дуже відріжнялося від нашого. Воно було на багато суворіше. Не було тоді ані добрих ліків, ані шляхів певних від розбійників та хижих звірів. У своїх власних хатах та хижах люди також не були безпечні. Кожен мусів завжди добре уважати й стерегтися, бо знав, що як сам собі не дасть ради, то буде зле.

Багато небезпек зустрічало людей і годі було наперед знати звідки вони надійдуть. Бо-ж пошти чи телеґрафу чи ґазети тоді ще не було. Однак люди вчасно довідувалися про багато можливих подій, переказуючи один одному вістки, яких приносили подорожні. І кожен тоді добре пильнував, щоб переказати вістку правдиво, бо від того залежала доля кожного. Тому й усі ті старі перекази такі правдиві як жадна книжка, хоч і давні як самий світ.

— — — — — —

В одному містечку в південно-західній Галилеї жив бідний гончар. Робив він багато, але заробляв мало, бо глина була недобра. Багато готового посуду розколювалося в огні і то була велика страта праці й дерева. Але гончар був чоловік доброї волі і не журився. На їду й на одяг йому вистарчало, бо річ відома, що гончарі при праці сорочок не вдягають, бо працюють у хаті, а як опалюють посуд, то намащують себе глиною. Тож сорочка потрібна йому була лише в суботу, а харчів, як не було в хаті, можна було позичити в сусідів.

У тім містечку люди жили добре, бо були добрі. Були там і араби, нубійці, галилейці й ізраїльтяни. Люди з ріжних племен і колін, з усіх чотирьох сторін землі, як то й до тепер звичайно на сході.

По один бік від гончара жили араби-погоничі, що цілий час мандрували з купцями, а вдома лишалися лише жінки та діти. Тому гончареві не годилось заходити туди, але тим частіше відвідував він сюсіда по другім боці. Це був тесля, що не так давно примандрував десь з гір півночі з своєю малою родиною. Людина працьовита й розважна, що чула багато розповідей про пророків і їх науку. В того сусіди знаходив гончар потіху й розраду в тих днях, коли особливо не щастило йому з посудом.

Але незабаром знайшлася й інша дивна потіха. На гончаревім подвірю було завжди багато черепків та розломаного посуду й це приваблювало багато дітей, а передусім маленького хлопця, сина теслі, бо в теслі був одинак. Діти будували з черепків цілі міста з хижами й палатами, синаґоґами й мошедами, оточували їх ровами з водою, а з решткаів глини ліпили маленьких людей, коней та верблюдів, і розставляли їх по місті. Гончар дивився на цю забаву і така видавалася вона йому штудерна й цікава, що забув він свою втрату і думав: Добре, що мої черепки хоч дітей тішать. Але маленький син теслі видумав ще й іншу гру.

Одного дня сидів гончар при праці, аж раптом почув дивну музику — то не були ані кимвали, ані ребаби, ані китари. Тони музики були напричуд мякі, ніжні й спокійно гармонійні. Він поглянув у вікно й побачив, що маленький сусід начепив розколені горщики на палі паркану й легенько вдаряючи маленьким патичком, прислухувався як вони бринять. Лице дитини було таке замріяне й щасливе, що здавалося, що й він і ті зґуки зливаються в одну вічну гармонію. І ще було дивного в тій музиці: Приваблені новою забавкою, зібралися всі сусіди; прийшов і тесля- батько. Він сказав: “Так співали колись у Вифлеємі”. Гончар заперечив: “Це-ж пісня з мого Тел Азару”. А арабські жінки, що стояли за плотом, засміялися й сказали: “Музика не є справа чоловіків. Вони не відріжняють соловейка від сороки. Це-ж пісня нашої Сауді: Кожен пильнує посту перед Рамазаном, бо Рамазан найбільше свято року”. — Музика малого хлопчини була кожному, як своя рідна.

Незабаром зявилися в гончара купці й замовили в нього три великі амфори. Того дня все було зручне. І глина на варстаті була звинна й вогонь розклався добре і незабаром усі три готові амфори блищали на сонці своєю поливою. Це був не абиякий заробок і нашому гончареві співали вже пташки на серці, як раптом почув він знову гру хлопчини. Але це вже не були маленькі черепки, це були його велитенські нові амфори, й вони гули величаво й потужно. Хлопчина випробував їх силу і бив усе сильніше та сильніше й амфори гули як... як дзвони, сказавби гончар, але тоді дзвонів ще не було, тому він сказав, як море, або, як вітер над скелями. Але ще певніше, що він нічого не сказав, бо боявся за свій посуд і прожогом вискочив на подвіря, кричучи: “Ісусе! Обережніше, бо то-ж мої цілі амфори!” Але веж було пізно. Найбільша амфора трісла поздовж, розкрилася неначе скойка й двома половинами мяко впала на пісок, немов розколене гончареве серце. Гончар спалахнув гнівом і хотів кинутися на хлопця, аж раптом побачив його очі. Такого виразу очей він ще не бачив: це не був страх, це був жаль, невимовний жаль дитини, що спричинила біль іншому. Сила виразу була така нелюдська, що гончар рапто-

Чи це ви?

Нервові, Поіритовані
Не можете спати?

ЯКЩО НЕРВОВЕ НАПРУЖЕННЯ робить вас поіритованими, нервовими, зажуреними, не можете спати, тож поможіть собі при помочі лікарства, яке **ви знаєте,** що вам поможе — це Dr. Chase's Nerve Food.

Воно має в собі Вітаміну B1, залізо й другі підставові складники, які приносять конструктивну будову вашого усього тіла й нервової системи.

Dr. Chase's Nerve Food помагає збільшити вашу енерґію і життєвість, так що ви будете краще спочивати, краще почуватися та позбудетеся нервового напруження й натуги.

ЦЕ НЕ ДАВКА НА УСПОКОЄННЯ. Dr. Chase's Nerve Food не є давкою на успокоєння. Навпаки, помагаючи збагатити вашу кров і злагіднюючи вашу нервову систему, воно дає вам нове почування тихої рівноваги і спокою, устійнює нерви.

ВИСЛІДИ ДО ШІСТЬ ТИЖНІВ АБО $10.00. Ви мусите бути вдоволені з цього, як добре ви будете почуватися після зажиття шість малих ($4.74) або 2 великих ($3.96) Dr. Chase's Nerve Food. Якщо ні, зверніть 6 карток з поученнями з малих коробок або два верхи з великих коробок. Назад ми вишлемо вам $10.00. 94

DR. CHASE'S NERVE FOOD

во з силою прижмурився, всі його почуття відпали від нього як суха глина і він лишився тим, чим був — звичайною доброю людиною, і тепер в Ісусових очах він побачив тільки сльози.

Йому стало шкода хлопця: "Гей, Ісусе, опалена глина не варта плачу, дивись, я зліплю ці половини знову, не плач, маленький, нумо-ж! Ось, почекай, я зараз принесу їх назад і будуть цілі". І з тими словами він, щоб потішити хлопця, взяв розколені частини велитенського глечика, зложив і поніс до хати.

Щойно переступив поріг як відчув, що йому тяжко нести ці черепки. Ще ніколи глина не була йому такою важкою в руках. Це, певно, тому — подумав він, — що я ще шкодую за посудою і це не добре. Але як поставив черепки на стіл то побачив справжню причину. Глиняна амфора перетворилася на золоту. І в тому нема нічого дивного, бо все, що робимо з любови до дитини Ісуса, завжди перетворюється на чисте золото. Тільки не всі вміють це розпізнавати.

— — — — —

Що ще лишається розповісти? Гончар став багачем, але це було йому байдуже, бо він лишився людиною чесною й доброю. Хлопець і ціла родина сусідів тоі-ж ночі залишили місто і слід по них згубився, аж багато років згодом почув гончар про страшну смерть Ісусову та Його Воскресіння.

"Ідіть і розповідайте кожному, що я воскрес" — сказав Він своїм учням. Так дійшла велика вістка й до гончара і він зробив тоді великі дзвони і як вони грали, то кожен розумів неначе своєю рідною мовою розповідь про світле Воскресіння Христове.

Переклад Марії Габрусевич

Р. Г. Бензон

Біль Світа

(Зі збірки оповідань "Невидиме світло")

В міру того як минали дні, ставав я більше спокійний про здоровля свого приятеля. Паркер запевняв мене, що по моїм приїзді наступила велика зміна на ліпше. І справді, понура тінь, що її зауважив я в очах старця, значно прояснилася. На Святий Вечір відвідав його місцевий парох і вони оба поверх години перебули в каплиці. Правдоподібно мій приятель скористав з нагоди, щоб висповідатися. Вечором був у ліпшому настрою і більше веселий, чим коли, без утоми оповідав мені веселі історійки, головно зі своїх діточих літ.

В день Христового Різдва відправив раннім ранком Службу Божу, як звичайно, і з його рук прийняв я Св. Причастя. Пізніше поїхали ми повозом до старої сільської церкви. Останній то раз зявився старець на публичному місці. Я запримітив, що він був для цілого села предметом не тільки цікавости, але теж великої пошани і сердечної ввічливости.

На вечір казав мій приятель приготовити велике деревце в кімнаті для служби, але ми самі зайшли туди тільки на хвилю в часі найбільшої забави. На вид дітей розяснилося лице пан-отця, по батьківськи кивав їм головою на привітання. По хвилі повернули ми до сальону.

Рано в день св. Івана змінилася нагло погода і важкі хмари заслонили блакить неба. Ми мусіли при свічках їсти снідання. Знову запримітив я, що повернуло пригноблення, яке дещо було розвіялось в останніх днях. Заледви одним словом відповідав він на мої питання і як дитя, поденервоване горячкою, кинув на мене нерадий погляд, коли не вдалося мені відразу згасити спіртової машинки. На протязі дня понура темнота ще більше зросла. Сонце по даремних пробах пробити хмари зайшло в жовтій імлі, зірвався сильний вихор.

Зараз по обіді старий пан-отець удався на гору до свого покою і переказав слугою, що дуже мене перепрошує за нечемність, але не має охоти до роз-

мови і постановив вчасно положитися; додав ще, що сподівається знайти собі якусь розривку на вечір. Я сам чувся не надзвичайно і по яких двох годинах роздумувань в їдальній салі пішов також на гору до свойого покою.

Над сходами північного крила дому було троє дверей: в середині — двері до каплиці, з правої сторони були двері до покою пан-отця, а перед ними кілька ступінів, і треті на ліво — провадили до покою, що його займав я. Переходячи, я спостеріг, що через двері каплиці виходила смуга світла, а двері до покою мойого господаря були творені; бачив я крізь них погасаючий вогонь при комині. В хвилю, коли я входив до свойого покою, почув, що Паркер іде по сходах, тож запитав я його тихо про здоровля священика.

— Мабуть мій пан не чується дуже зле — відповів. — Є він ще в каплиці, але сейчас задумує положитися до ліжка. Забув я вам сказати, що казав запитатися, чи ви не хотілиб завтра рано послужити йому до Служби Божої.

— Алеж очевидно! — промовив я. — Одначе, чи не уважаєте, що краще булоб для нього не вставати завтра рано? Мабуть він дуже терпів цілий нинішний день.

— Добре, прошу вас — говорив Паркер — постараюся наклонити його, щоб зістав у ліжку і повідомлю вас, якщо мені це вдасться. Але ви знаєте мого пана. Сумніваюся чи зумію його намовити.

Пішов я до свого покою і почав роздягатися. Стояв я ще, коли почув, як отворилися двері від каплиці, а потім замкнулися двері до покою пан-отця. В хвилину опісля хтось застукав до моїх дверей.

— То я, пане! — говорив голос Паркера. — Чи можу розговоритись з Вами?

На моє позволення вірний слуга ввійшов до покою зі свічкою в руках.

— Я неспокійний за свого пана — говорив. — Надармо просив я його, щоб мені позволив спати в його покою, не хотів. Прийшов я просити, щоб ви позволили мені переспатися на своїй канапі. Не можу погодитися з думкою, що мавби я віддалитися від пан-отця, а мій

Ваш Склепар Продає

Відсвіжуючі . . .

DREWRYS

DRY GINGER ALE CRYSTAL SODA
TOM COLLINS LIME RICKEY

Від 1877 — Ще дальше найкращі.

покій находиться на кінці дому. Спробувавби я спати на сходах, але боюся, що спостерігби те і гнівавсяб на мене.

Очевидно, згодився я радо, навіть з задоволенням; мені самому докучала самота.

Паркер зійшов зі сходів, приніс собі ковдру та подушку і, перепрошуючи мене ще раз, положився на софі під вікном. Моє вікно знаходилося на протилежній стіні довгого вузького покою. Вкоротці згасив я свічки і ми осталися в темноті.

Довго лежав я і не міг заснути. Перенявся я неспокоєм Паркера. Випрямився на ліжку і старався схопити найменший шмер зі сходів. Але успокоїв мене вповні вигляд доброго обличчя слуги, якого я бачив перед хвилею на порозі; не потребував нічого боятися з так добрим опікуном.

Буря вже втихала. Лиш від часу до часу наглий подув потрясав шибами в вікнах. Поволі огортав мене сон і я почав снити.

У сні тім бачив я себе в своїм покою, як лежу на ліжку; але покій яснів від якогось світла, котре, не знаю, звідки плило. Були відхилені фіранки, що заслоняли вікна і світло наповняло покій та відбивалося в шибах.

Здавалося мені, що ліжко зі мною підноситься, а я жду на появу чогось, що мене перестрашить. Серед мого ожидання, зірвалася сильна буря і — як можна було судити по звуках — ударила в вікно великою галузою блющу. Удари ті повторилися і повторялися безперервно, щораз виразніше. Не бачив я нічого в вікні, але неустанно чув той правильний шум, начеб міліони пальців ударяли в шиби. Врешті той шум почав мене непокоїти, тому старався я в сні збудити Паркера, в переконанні, що є він ще в моїм покою.

Те намагання закликати його, пробудило мене. Я побачив, що покій був цілком темний. Коли розглянувся більше уважно, запримітив на підлозі довгу смугу світла, що йшла від дверей. По хвилі подув воздуху з тамтої сторони переконав мене, що двері були отворені. Півголосом закликав я Паркера, але ніхто мені не відповідав.

Як міг найтихіше, встав я з ліжка й пішов в сторону софи. Постіль була ще тепла, але Паркера вже не було. Тоді поглянув я крізь відхилені двері на сходи. Покій пан-отця був замкений, але за дверима чув я приглушений шепіт голосів.

Не знаю добре, чому я так дуже занепокоївся; хутко вложив шляфрок та пантофлі й вийшов на сходи. В тій хвилі отворилися двері напроти і я побачив бліде, перестрашене лице Паркера. Коли слуга запримітив мене, скоро звернувся в мою сторону, але рівночасно почули ми з покою пан-отця виразні й голосні взивання:

— Паркер, Паркер! — попроси його, щоб прийшов сейчас в тій хвилі! Але не оставляй мене, ходи до мене!

— Прошу, пане, увійдіть мерщій!— сказав Паркер і впустив мене до покою.

Живо переступив я високий поріг. Паркер увійшов за мною і двері замкнулися.

На ліво від мене був великий параван. Він заслоняв ліжко, що стояло в куті покою; напроти горів великий вогонь у печі. Поспішно увійшов я за параван і побачив пан-отця, що сидів на ліжку. На плечах мав шаль і чорну шапочку на голові. Свої очі з виразом несупокою впялив він у мене і вони видалися мені більшими і більше блискучими, як звичайно. Руки скрив під ковдру. На малім столику біля ліжка горіли дві свічки в срібних ліхтарях. Присунув я крісло до того столика і сів.

— Що-ж тобі є, добрий, старий друже? Не можеж заснути?

Замість відповіди глядів дальше перед себе, немовби не бачив мене цілком; опісля повернув голову і не менше вперто вдивлявся в своє ліжко.

— Терпіння світа — вимовив нагло — терпіння землі й підземелля! Прийшли до мене тепер усі, бо досі не хотів я їх прийняти!

Говорив то й висунув старі руки, худощаві й згрубілі в суставах та стискав нервово кінець ковдри, що звисала з ліжка.

Взяв я його руки в свої долоні.

— Пан-отцеві дано вищий дар — промовив я. — Ви пізнали всі радощі світа.

Не звертав уваги на мої слова, ані на мою присутність; глядів стало на своє ліжко з тим самим виглядом розпуки. Одначе не взяв рук з моїх долонь.

По хвилині зірвався знову сильний вітер і навіть в тім віддаленім від вікна куті, в котрім стояло ліжко, замерехтіла

полумінь свічок, а комином понеслося якесь жалісне квиління.

Тоді пан-отець увільнив одну руку з моїх долонь і, глядячи на мене, витягнув її до вікна, немовби хотів мені щось показати.

Майже інстинктовно глянув я на довге, низьке вікно. Фіранки заслоняли його цілковито і, хоч легко ворушилися від подуву вітру, не було там нічого особливого.

Чув я, як шуміли і зітхали старі смереки немов розхвильоване море.

Старець держав ще якийсь час піднесену руку, а опісля спустив її і почав говорити поспішно, без передишки; часом шептав, то знову видавав якісь невиразні оклики.

Паркер вийшов швидко з глибини покою, де був досі, і заклопотаний та наляканий станув за мною.

Часом не міг я зрозуміти, що говорить хворий; то знов в його словах було стільки розпуки, що я не можу зважитися, щоб їх повторити.

— Терпіння світа — закликав знову. — Ото стогнуть під моїм вікном і облягають ложе смерти старця без серця і злого священика!.. Боже мій, всі ці невинні мученики! Ціла товпа людей і нещасливих сотворінь. А я йшов своїм шляхом і не хотів занятися їх терпінням, або сидів спокійно при теплім вогнищі! А тепер прийшли всі вони докоряти мені за свою нужду! Як мало молився я за біль інших!

Сказав то і почав горячо молитися, взивав Божої помочі для всіх тих, що страждають. І справді мав я враження, що в часі тої молитви нагло втих шум вітру.

По хвилі старець перестав молитися і нарікав дальше:

— Бачите... бліді обличчя глядять на мене крізь шиби... нема фіранок, котрі моглиб мене від них заслонити... Їх сухорляві пальці ударяють у вікна і грозять!.. А я замкнув двері свойого серця і не можу вже їх отворити, щоби позволити їм увійти!.. Глядіть, отам личко хворої дитини: бліді має уста, очі непритомні дрожать в горячці!.. Терпіння світа!.. А ото душі найнижчі, благають, щоб я їх увільнив, — душі, про котрих забули всі живі, а я найбільше зі всіх, я — найгірший грішник. Задовго жив я серед вигоди життя і забув про його біль!

Звернувся до срібного хреста, що висів над ліжком і приглядався йому серед мовчанки. Потім знову заглибився в пристрасній молитві й благав Спасителя в імя Його крови і в імя хреста, щоби змилосердився над тими, що терплять.

Та молитва, котру чув я виразно, відкрила мені велику тайну — тайну великого, близького звязку терпінь Христа і Його дітей. Бачив я, як уставилися вони в одній вогнистій лінії на темному тлі безмежного болю, котрий, здавалося, виповняв покій, пливучи зі серця мого старого друга.

Нагло глянув він на мене з такою проникливістю, що я мусів склонити голову, а кожне слово, що його він вимовляв, бичувало мені серце.

— А ти, мій сину, що вчинив, щоб допомогти нашому Творцеві і Його дітям? Ти чував — чи спав? Яка була твоя участь у спасенному ділі Відкуплення? Чи вірив ти за тих, що не вміли вірити? Чи мав надію за тих, що попадали в розпуку? Чи любив за тих, котрих серце не могло запалати? А якщо не міг сповнити того всього, чи принаймні шукав ти і зумів приймити той біль, котрий тебе злучивби з дітьми Бога? Чи думав хоч про те, щоб з ними співчувати? Чи теж радше відвертав очі від надто зворушливого і болючого виду?.. Але ким-же я є сам, щоб мав право так тебе обвинувачувати?..

Паркер осторожно похилився над мною:

— Він умре, пане, якщо не вдасться вам дещо його успокоїти.

Старець почув ті слова, сказані півголосом, бо майже з сердитістю закликав:

— Успокоїти мене? Бути спокійним, коли світ увесь терпить і стогне? Чи гадаєте, що можу лежати спокійно, коли та товпа добивається до мого вікна?

А потім з криком перестраху:

— Гляньте! Вже є в моім покою! Наповнили весь простір і дивляться на мене жалібно. Не можу, не можу, то забагато для мене!

Заслонив лице старими, худими руками й обернувся до стіни.

Несвідомо встав я з крісла і розглянувся довкруги. Направду мав я враження, що в воздусі в покою було щось чужого. Здавалося мені, що багато-багато облич зявлялися над параваном і хова-

лися знову поспішно. Образ, що висів на протилежній стіні ворушився як двері, немовби хотів когось впустити. Ковдра в ногах ліжка порушилася злегка, якби хтось сів на ліжко. І чув я, як за моїми плечима Паркер віддихав тяжко крізь затиснені зуби.

Усе те тривало секунду. В хвилю пізніше похилився я над ліжком і положив руку на рамя пан-отця. В дотику чув я, що його ціле тіло і моя рука дрожали.

— Дорогий старий друже — просив я — чи не мігби ти лежати спокійно? Колиб ти знав, до якої розпуки допроваджуєш нас обох!..

Додав я ще кілька слів християнської потіхи. Дивно мені було промовляти в той спосіб до того старця, тисячу разів краще від мене обізнаного зі всіми тайнами любови Бога.

Слухав він хвилю, потім вхопив мої руки і поглянув на мене перестрашений.

— Так, так, але ви не розумієте того і забуваєте, що я є священиком!

Я сів знову і намагався повздержати безпотрібний дрощ, що тряс мною.

Старець приглядався мені мовчки; врешті майже спокійним голосом запитав:

— Чи далеко ще до світанку?

— Нема ще півночі, пан-отче — відповів за мною лагідний голос Паркера.

— В такім разі ще помолюся — сказав старець. — Радість поверне разом зі сонцем.

Без сліду недавнього зворушення обернувся, здіймив зі стіни хрест, поцілував його й повісив на місце. Потім знову заслонив обличчя долонями і був нерухомий.

Вихор на дворі утих зовсім, але за кожним разом, коли через вікно долітав до покою свист вітру, хворий нагло дрожав, начеб відчував проймаючий біль.

Голову і плечі опер на подушки. По довгій мовчанці його руки опали і він положив їх на груди. Очі мав замкнені й віддихав правильно. Мав я надію, що нарешті засне в тій позиції.

Звернувся я обережно до Паркера, але, мабуть мій рук викликав якийсь галас, бо, коли я хотів заговорити до старого слуги, свої очі впялив він у лице свого пана.

Оглянувся я і спостеріг, що старець випрямився на подушках.

— Іди спати, сину! — сказав мені неначеб сам пробудився. — Чому ви тут оба? Паркер, для чого позволив ти йому прийти?

— Я сам пробудився і прийшов — відповів я — Паркер тут нічого не винен.

— Добре, але тепер прошу положитися. Чи можу числити на вас завтра рано при Службі Божій?

Я хотів переконати його, що він конечно повинен позістати в ліжку, але поквапним рухом перервав мої слова:

— Ви не можете мене зрозуміти! — промовив рішучо. Та Служба Божа є для мене одинокою надією полегші. Радість поверне рано. Чимало душ тут і всюди ожидає тої радости; постараюся не зробити їм розчарування. Я сам впрочім ожидаю її цілим серцем! Іди, сину, лиши мене! Побачимося завтра раннім ранком.

Усміхнувся так мило, що я довше не спротивлявся його просьбі. Встав я, отже, і вийшов зовсім спокійний.

Чверть години лежав я в ліжку, коли Паркер застукав до моїх дверей, що були пів отворені.

— Тепер він цілком спокійний, прошу пана — сказав мені. — Не думаю, щоб міг заснути, але ніяк не хоче згодитися, щоб я чував в його покою.

— Чи ви бачили його вже коли передтим у такому стані? — запитав я.

— Ще ніколи, прошу пана — відповів мені, а я бачив, як в очах того доброго чоловіка ясніли сльози і дрожали йому уста.

— В кожному разі цієї ночі бачили ми і чули дивні речі — промовив я. — Пан-отець, котрого так любите, є в руках Бога.

Обличчя старого слуги нагло скорчилося і сльози триснули йому з очей.

— Вибачте мені, пане! Я ще зворушений і занепокоєний тим, що я бачив. Чи хочете, щоб згасити свічки?

Зробив він то і положився на канапі. Часто будився я підчас решти ночі. За кожним разом обережно підходив до дверей і наслухував від сторони сходів. Завсіди бачив я смугу світла крізь двері пан-отця, а раз чи два рази почув шепотіння слів.

Щойно над ранком заснув я міцно.

Коли пробудився, Паркер у глибині покою чистив моє убрання. Ковдра й подушка зникли вже з канапи і ніщо в лиці старого слуги не зраджувало, що в ночі діялось щось незвичайне.

— Чи бачили ви його? Як чується?— запитав я поспішно.

— Бачив я, прошу пана — говорив Паркер — якраз убирається і буде готов пів до осьмої. Тепер доходить сьома.

— Але як чується? — повторив я запит.

— Направду не знаю — відповів Паркер. — Не робить враження хворого, але знову є дуже мовчаливий . . . Чи маю я ще що для вас зробити?

— Дякую вам, нічого вже не потребую.

Поспішно встав я з ліжка і збирався при світлі свічки, бо в покою було ще темно. Коли підніс стори, небо заледви почало прояснюватися над протилежним крилом дому. Вийшов я на сходи, станув на хвилю і чув гомін кроків в покою пан-отця. Отворив я двері до каплиці й увійшов.

(Переклав П. Іс.)

ДРУГА ЖІНКА

Заклопотаний чоловік телєфонує до свого лікаря в третій годині по півночі.

— Прийдіть найскорше, пане докторе, бо моя жінка захорувала на сліпу кишку.

— Неможливо, — відповідає лікар. — Дайте їй напитку з соди і нехай вона йде спати.

— Алеж пане докторе, це серіозне, а ви собі жартуєте. Приходіть якнайскорше.

— Слухайте, пане. Три роки тому я перевів на вашій жінці операцію і витяв її сліпу кишку. Чи ви чули коли, щоб хтось мав другу сліпу кишку?

— Пане докторе, а чи ви коли чули, щоб хтось мав другу жінку?

СІРИЙ СЛОНЬ

Одна дуже товста пані, вбрана в ясно-червону сукню з багатьома діямантами, пішла по пораду до визначного дамського кравця. Питає вона його:

— Мій дорогий пане, якої барви сукня мені найбільше пасує?

Кравець оглянув її, подумав, і каже до неї:

— Моя дорога пані: коли Сотворитель сотворив мотиля, Він дав йому гарні кольори, бо він малий і незамітний. Але коли Він сотворив слоня, то дав йому тільки сіру шкіру.

Найбільш поширений лік у Канаді на кашель і простуду.

ЦЕ Є ЛІК

BUCKLEYS MIXTURES

який більшість канадійців заживають для скорої полекші на

Кашель, Простуду, Бронхіт, Астму

Міліони канадійців скажуть вам, що для скорої, певної і безпечної полегші від дійсно поганих кашлів, простуди, бронхіту, астми, немає нічого кращого як BUCKLEY'S MIXTURE. Цей лік є ІНШИЙ — не сироп — високо лікувальний — ділає моментально — одна доза стримує кашель. Тому то він є найбільш поширеним ліком проти кашлю і простуд в Канаді.

Не терпіть цього затяжного, важкого бронхіяльного кашлю чи нападу астми ще одної ночі. Зажийте дозу BUCKLEY'S MIXTURE перед спанням. Ви почуєте, що цей помічний лік ділає відразу. Його тепло входить глибоко в бронхіяльні проводи, розпускає флеґму, злагіднює біль поіритованих мембран дійсно чудовим способом.

Дістаньте фляшку Buckley's — НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНОГО В КАНАДІ ЛІКУ НА КАШЕЛЬ І ПРОСТУДУ — сьогодні, поможіть собі ще сьогодні. Продається всюди — 50ц. і 85ц.

ОЛЕКСІЙ ЗАПОРОЖЕЦЬ

Як Зруйновано Чортомлицьку Січ

(ІСТОРИЧНИЙ НАРИС)

Запорожжя в ХУІІ столітті відігравало величезну ролю на Сході Европи. В місці, де збігались політичні інтереси трьох тогочасних держав сходу Европи: Польщі, Туреччини й Москви, повстав Лицарський Орден, рівного якому не знає історія людства. Захистом пригніченого Польщею українського народу та його віри, заборолом проти татар та Москви, стала Запорожська Січ, орден войовничих лицарів, що наводив жах на магометанський Стамбул, перед яким дрожали польські пани і сам король утримував довгі часи рівновагу між згаданими державами. Слава про нього лунала по всьому світі.

Та часи мінялись. По смерти славної памяти гетьмана Богдана, почались в Україні свари між поодинокими гетьманами, що несли народові тільки згубу і руїну. Січ і тут відограє значну ролю, намагаючись примирити противників. Свари довели до цілковитого підбиття Москвою українських земель. Упала Україна, а без неї в обличчі змогутнівшої Москви не могла вже втриматись і Січ. Збурено вірлине гніздо, а вірли розбрелись по світі.

Року 1652, запорожські козаки, зважаючи на свої стратеґічні міркування, лишили своє гніздо на Микитиному Розі правого боку Дніпра, забрали з собою будови Січі Микитонської, що там була, відійшли далі в глиб козачого Лугу й на річці Чортомлику збудували нову Січ. За переказами, в тій річці купався чорт. Козаки не стерпіли нечистої сили, що оскверняла воду. А сам кошовий Сірко націлився в нього рушницею й пальнув. Чорт затріпав лапами, мликнув на дно річки, і більш ніколи не появлявся. Чорт мликнув. А від того й річка — Чортомлик.

Існування Чортомлицької Січі припадало на блискучий період, розквіт історичного життя Запорожських козаків. Саме з неї про козацькі лицарства літала слава по всій Україні. Тут набув відваги й лицарства кошовий отаман Іван Сірко, що завжди був грозою та переполохом усім ворогам, а запорожським козакам великою славою, гордістю.

З Чортомлицької Січі запорожські козаки під орудою кошового Сірка кілька разів ходили в Крим та визволяли з бусурменської неволі своїх братів. Бували на Перекопі, Очакові, Тамані. Плавали по Дніпру, його порогах та на довгих та гонких своїх чайках випливали з Великого Лугу запорожського в Чорне Море, досягали самого Стамбулу і "давали нюхати козацького пороху під ніс самому султану турецькому".

Року 1675 турецький султан та кримський хан задумали знищити на завжди не тільки Чортомлицьку Січ, а й усе Запорожжя. З тою метою послали вони на Запорожжя вибірне турецько - татарське військо: 15 тисяч яничар і 40 тисяч татар. Але запорожські козаки з такою "ласкою" привітали вороже військо, що всі яничари лягли трупом, а татари, які тільки лишилися живими, встигли втекти.

Року 1676 козаки Чортомлицької Січі ходили на Україну й виганяли турків, року 1701 ходили на Псков воювати шведів тощо. Місце перебування Чортомлицької Січі запорожськими козаками не виявлялося. Не позначалося її місця і на ділових паперах, що йшли з Січі, а прямо: "з Січі Запорозької", або: "Дано на коші Січі Запорозької".

У ті часи Україна була розєднана на дві частини. Правобережжя підлягало Польщі, а Лівобережжя — Москві. І там гетьман, і там гетьман. Запорожські-ж козаки хоч і теж ніби "підлягали" Москві, чи Польщі, але в дійсності жили й діяли вільно та незалежно ні від царів, ні від королів, ні навіть українських таки гетьманів. Незалежно входили в дипльоматичні зносини зі всіма околиш-

ними державами і ті з ними рахувалися. А у взаємовідносинах зі своїми спільниками завжди були мало ймовірними. Часто розходилися з одними, сходилися з другими. То вони по боці московського царя проти Польщі, то з поляками громлять московського царя. Раз підтримують гетьмана Дорошенка, то переходять на бік його ворогів: Суховія та Ханенка. І знову захищають Дорошенка. З московським царем бють турків та татар, то з турками та татарами торощать московського царя. Та таке своє мандрування запорожські козаки пояснювали тим, що: "нужда закон міняє", тобто своєрідна дипльоматія козаків наказувала їм так чинити, щоб не припустити посилення одного з ворогів, що булоб смертю України.

Перебуваючи в своїй Чортомлицькій столиці, запорожські козаки повсякчас уважно і пильно дослухувалися та стежили за всякими подіями, що відбувалися по той, або по цей бік Дніпра в Україні і завжди дбали про її добробут, виступаючи в її захист листами до гетьманів, а то і збройно.

Ось короткі виїмки з одного листа запорожських козаків до лівобережного гетьмана Самойловича, якого Шевченко обдарив словом "дурень":

"... Усі наші домагання помирити гетьманів не мали впливу, і чим далі, тим більше між гетьманами обох сторін Дніпра ворожнеча і злість росли. І через їх сварні й війни наших братів знищувано.

... Вони, гетьмани, ради свого владолюбства і ненаситних бажань, більше намагалися забрати води на свої лотоки. Поясни це, пане гетьмане Самойловичу, що доказав ти, яку послугу Богу і батьківщині зробив: Дорошенка на все життя в неволю заслав, Чигирин зі всією сьогобочною Україною загубив, багато-багато крови християнської пролитися припустив.

... Краще булоб вам обом бути на обох сторонах гетьманами і жити як братам, у любові і одної думки, через що ви булиб і супротивникам страшні і в користях своїй Річі Посполитій Українській завжди множилисяб.

З Січі Запорозької. Септемврія 25, року 1678".

А року 1679, коли турки та татари чорною хмарою сунули на Чортомлицьку Січ, з метою її знищити, а гетьман Самойлович пропонував запоржським козакам свою збройну поміч, вони йому відповіли листом такого змісту:

"Як що Ви, Ваша Вельможність, станете турбувати Вашу гетьманську особу з такою приязню і щирістю, яку зробили в Лодижині, Умані, Чигирині, Каневі та інших українських сьогобочних городів і повітів, то краще Вам лишитися у власній оселі і не дивитися на наше падіння з близька, як дивилися Ви безпечно на падіння Чигирина. А ми доручаємо себе Всемогучому Божому захисту і самі будемо, при всесильній помочі Божій, промишляти про свою цілість перед супротивником".

І захистилися.

Московський цар Петро І вже давно дивився на запорожських козаків та їх Чортомлицьку столицю як на велику загрозу. Мріяв, як би то розігнати козаків і знищити Січ. І чекав на нагоду. В той час гетьман Мазепа в свою чергу плянував позбавитися опікунства московського царя. І теж чекав на час. А коли між росіянами та шведами вибухла війна, гетьман Мазепа від мрій перейшов до діла і став на бік шведського короля. Тодіж його підтримали і запорожські козаки.

Колиж цар Петро подолав шведів, зразуж і наказав своєму війську знищити прославлену Чортомлицьку Січ та розкопати всі могили і зрівняти з землею.

І москалі рушили. Та запорожські козаки дали такий завзятий, упертий опір, що ще не відомо, чим би закінчилася справа, колиб не свій Юда. Виродок славного запорожського козацького роду, ренеґат Гнат Галаган, запропонував Петру І свої послуги — здобути Чортомлицьку Січ. Він казав цареві, що Січ можна здобути тільки підступом, одуренням. А збройно трудно, а то й неможливо.

Звичайно, цар погодився. Тоді Галаган виступив перед січовими козаками й почав доводити, що збройний опір проти москалів нічого доброго козакам не дасть. Хіба цілковиту загибіль, бо їх така сила, що годі й думати про корисні наслідки опору. А навіщо все те, коли цар, в разі відсутности опору, всім козакам дає повну волю.

Повірили запорожські козаки своє-

му Юді, склали зброю і здалися на цареву ласку.

Зник Юда. А озвірілі москалі кинулися на беззбройних козаків і почали їх рубати. Вщент зруйновано Чортомлицьку Січ, розкопано навіть могили мерців і звідти викинено їх кістки.

У цей час колишнього кошового Чортомлицької Січі, Сірка, на світі вже не було. Разом зі своїми братами-козаками і він лежав у ямі Чортомлицького цвинтаря. І його могилу, як і всіх інших, розрито і викинено кістки. Аж по кількох десятках років, коли запорожські козаки знову повернулися на свої попелища, Сіркову могилу поновлено. Там йому поставлено памятник і на камінній плиті, положеній на гробі, вибито слова: "Року Божого 1680 мая 4 преставився рабь Бож Іоань Сєрько Дмитрови атамань воска Запорожського. Память праведного со похвалами".

Тепер на тому місці село Капулівка Дніпропетровського (Катеринославського) повіту. А Сіркова могила лежить у садибі мешканця Миколи Мазая.

18 червня 1949 р. від часу зруйнування москалями Чортомлицької Січі минула 240 річниця.

Минатимуть ще віки. Але на місці колишнього Чортомлицького цвинтаря Сіркова могила лежатиме і, як символ, як маяк серед бушуючого океану, завжди нагадуватиме українському народові про боротьбу за свою незалежність, за свою соборність.

Розвиток і Плекання Волосся

Приблизно в третьому місяці після народження починає розвиватися наше волосся з епідермісу — верхньої верстви шкіри. Корінь росте в глибину, відтак грубіє і перетворюється в так званий бульбус, на якому лежить волосна папіла з безліччю нервів та судин, і вона властиво спричиняє ріст волосу, виживсяючи і зміцнюючи його.

Волосся, приміщене в так званих волосних колах — від 4 до 6 волосин. Кожний волос має мяз, еректор і внутрішні товщеві залози. Колір волоссю надає питомий пігмент та вільне проникнення повітря до клітин. Волос мусить дихати — тоді він живий.

Волосся дитини пухке й вовнясте, дуже чутливе, і тому потребує спеціяльного догляду. Не вживайте підчас миття дитячого волосся ніяких грубих середників, алькоголічних (лужних) мил та алькоголю взагалі, що тільки висушує волосся. Купуйте спеціяльні дитячі мила та мягкі щіточки. Останні запобігають подразненню субтильної шкіри голови дитини. Робити дитині всякого роду ондуляції є шкідливе.

Загалом наше волосся має двох ворогів: алькоголь та мінеральні олії. Алькоголь розчиняє товщеві кваси, що виконують важливу функцію, а також збільшує секрецію залоз, замість її гальмувати.

Мінеральні олії дають блиск нашому волоссю, але затримують порох та ріжні мікроби, яким температура сприяє прискорено розвиватися. Тому треба вживати олії, які вечером можна стерти вогким рушником. Щіткувати волосся слід відповідно до сили спротиву його залягання. Парфумувати волосся краще тоді, коли воно після миття голови ще вогке. Краще не вживати тих парфумів, яких хемічний склад вам не відомий. Засадничо волосся треба мити кожних два тижні.

Хто в волоссі має багато порохні, мусить вживати відповідні середники— ріжні сіркові препарати, ароматичні есенсії, тощо. Порохня вказує на недоживлення шкіри голови. На такій шкірі ніколи не поросте здоровий волос. В тяжчих випадках треба вдаватися за порадою до лікаря, бо занедбання лікування порохні може привести до передчасного лисіння.

ЦЕ ВЖЕ ЙОГО ОБОВЯЗОК

А д в о к а т: Не бійтеся, скажіть мені всю правду. Я мушу точно знати як воно справді було.

К л і є н т: Та я власне ґоворю правду. Крутити не хочу, пане адвокате, бо це вже ваш обовязок.

Фармерські позички є лише одними з услуг, які ми вам предкладаємо

ЯКЩО ви задумуєте купити машинерію або більше худоби . . . новий трок або новий дім чи будинки (або направу тих, що їх маєте) . . . поговоріть про ці ваші фінансові проблеми з управителем нашого найближчого відділу. За ним стоїть понад 86-річний досвід цього Банку в допомозі кращого фармерування та в задоволенні всіх банкових потреб фармерів.

Також розгляньте користі з відкриття в нас щадничого конта. Це принесе вам почвірну користь: (1) Ваші гроші будуть безпечні; (2) Ви одержите процент від ваших заощаджень; (3) Ви можете платити Ваші рахунки чеками; (4) Вас заохочується щадити. Переконаєтесь, що Ваше конто однаково повитаємо, чи воно велике, чи мале. Тож зачніть щадниче конто сьогодні в нашому найближчому відділі. Для Вашої вигоди, запитайте також про вигоду банкування поштою, яке може заощадити вам багато часу і клопоту.

The Canadian Bank of Commerce

Переказ про заснування Львова

Хоч була провесна, день був немов у літі — парний. Ми підїздили до села Підмонастирець, як нараз почорніло небо, звіявся вітер, а потім ливнула злива. Коні рванули з копита, та все одно сухі ми не доїхали. Я вгнався з конем під шопу найближчого господарства. За хвилину зявилась господиня і запросила до хати "обсушитися". В хаті було чистенько; в печі, де звичайно печуть хліб, тріскотів вогонь, пахло смерековим димом. А проте господиня виправдувалась, що нема ладу, бо чоловік зі сином на фронті, а вона сама на господарстві. Потім підійшла до печі, взяла пукастий глечик з горячим молоком та попросила сідати. В цій хвилині спровола відчинилися двері і з-поза них визирнула кудлата голова з довжелезною, сивою бородою.

— Можна?... — був запит.

— Можна, ходіть, погрієтесь, а то розмокли, як потопельник! — засміялась господиня.

— Ой, погань, — сказав гість. — Спершу було гарно, та тепер студінь узялась, ще й крупами січе, як батогами.

І він зразу підступив до печі та став розтирати руки від зимна, час-до-часу згребуючи обмоклу бороду закляклими пальцями.

— Нам то ще пів біди, але тим на фронті!... Буде бій — артилерія відстрілюється...

— То ви, бачу, визнаєтеся? — завважив я.

— Ой, вони на всім визнаються, — пояснювала господиня, — вони вчені! І до Єрусалиму їздили...

— Їздив, — притакнув гість, — тоді, як наші Митрополит Андрей провадили паломництво...

— А скільки світа звиділи! — додала господиня.

— Звидів, та що з того? Всюди одна біда! Люди не по правді живуть. Бо як по правді жилиб, то й війни не булоб. На що вона здалася?...

— Ой, так, — зідхнула господиня,— але що зробите, як поляки кажуть, що по їх боці правда...

Гість подумав хвилину:

— В книжках все написано... А є, що й не написане. Сяк чи так — правда по нашім боці: земля споконвіку наша і Львів заложив наш король Данило...

— Вони як що скажуть, то святе! — притакнула господиня. — Їм уже по вісімдесятці, а не пізнати. Та ще при такій поневірці...

— Яка поневірка! — противився гість. — Що на повітрі сплю, що їм цибулю і часник?... Від того здоровля та сила!

З надвору чути було гарматні постріли. Дрожали шибки в вікнах.

— Не дармує наша артилерія, — сказав гість. — Тільки трохи прояснилось, а вже дає себе чути. Знав Данило, де закласти місто. В самій середині краю; і тепер клопіт. Бо не візьмеш його — не позбудешся чирака на здоровім тілі...

На дворі стало випогоджуватись і через вікна зазирнуло сонце. Я допив молоко, закусив смачним разовим хлібом і вже хотів дякувати за гостину. Та господиня подала варені яйця, запрошуючи ще й гостя, щоб покріпився. Годі було відмовитись від товариства і ми споживали разом дари Божі, а господиня підтримувала розмову. Але ця її ввічливість виявилась зайвою. Бо розбалакався гість, розсновуючи неписану історію про початки Львова.

— Довго шукав Данило, — почав він, — за місцем, де можнаб заложити нову столицю, та не міг знайти. Аж раз вибрався зі своїм сином у наші сторони на лови. Тоді стріляли з луків, або соколів пускали на дику птицю. І от пустив він свого найлюбішого сокола на стадо лебедів та й сам за ним пігнався. Їхав, їхав, аж приїхав над великі води. Крутиться з конем понад беріг і ніяк на той бік перебратися. Води розливні, багнища недоступні. Вже й сокола з очей стратив. Але дивиться — кружляє під небом орел — білий, з-над моря. По-

кружляв і полетів туди, де стадо лебедів. Задумався Данило, що йому робити. Та десь взялися рибалки і вони підплили човном до берега й перевезли його з сином. А як перевозили, оповідали всячину: про багнища Полтави, що їх не в силу перебристи, про ліси й печери за водою, в яких скривалися люди перед татарами. Данило про все розпитував, а на відхіднім обдарував рибалок золотом і вони дивувались, хто він, бо не знали, що це король. Якже Данило висів з сином на берег, то пустилися в сторону стрімкого горища, бо там побачили дим, Та прийшовши до вогнища, не застали нікого. Тільки корови паслись на прогалині і від лісу неслись хлопячі голоси. Це були пастушки, що незабаром надбігли. Один ніс сокола на буках... — Таж то мій сокіл!" — сплеснув руками здивований король. Але як побачив, що сокіл змарганий та ще й покалічений, засмутився дуже і почав допитуватись, що сталося. Пастушки оповіли, як орел хижак напав на сокола, коли той приземлив був лебедя, і як Давид поцілив того хижака з лука. — "Котрий з вас Давид?" — спитав король. Один білявий пастушок підступив до короля, а король погладив його по головці: — "Спасибі тобі, що врятував сокола! — сказав. — А де той орел убитий?". — Давид показав рукою:— "Он, там, лежить, як біла плахта, з розпростертими крилами"., Король пішов туди з сином подивитись і, як прийшли, король підкинув хижака чоботом, а князь Лев став оглядати, де пострілений. "Кращого стрільця не треба", — сказав князь Лев по хвилині. І король теж не міг надивуватись: — "Чий ти син?, — питає, —як звуть твого батька?" — "Батька вбили татари, — відповів Давид, а я з мамою живу в рибацькій хатині, що над водою". — "А що ви робите?" — цікавився король. — "Бідуємо",.. — похопився Давид та засоромлено склонив голову. — "Не будете вже бідувати, — відповів король, — я заберу тебе з собою, а про маму твою подбаю". Як це почув Давид — сльози станули йому в очах: жаль зробилось за мамою і за обома пастушками, що з ним пасли товар. І він сказав це королеві. Король потішив його, що може в кожний час навідуватись до мами та що обох пастушків теж забере. Потім вийшов король з

ПРИЩИКИ, ВИСИПКА ЗГОЇЛИСЬ

ЗА 7 ДНІВ

1. Перед спанням викупайтесь в гарячій воді й витріться до суха.
2. Натріться Dr. Chase's Ointment мастю, щоб вона зайшла в усі пори тіла.
3. Оставте все наніч. Змийте ранком.

Подвійно звертаємо гроші.

Dr. Chase's Ointment

Злагіднюючий, лікуючий Антисептик **69ц., $2.23**

сином на скалу високу й довго-довго роздивлялись довкруги, а як уже роздивились, король сказав:

— На цьому місці збудую город твойого імени, Львів, і буде він славен по всі часи!"

Так і сталося. Данило збудував на тому місці столицю.

— А що з Давидом і пастушками?— хотіла знати господиня.

— Пастушки повиростали і вславились у боях з татарами, за що боярами зробив їх король та наділив майном. Давид дістав землі під Львовом і заложив село Давидів. Оба його приятелі, що були собі рідними братами й називались Помин і Ята, заложили село Помонята...

На тому закінчив оповідач. А я подякував за хліб і сіль, казав трубіти збірку і рушив у дальшу дорогу.

Потім, після війни, я вже не бачив цього "мандрівного історика". І не чув про нього. Тільки нераз чув від людей — що Львів нібито не цікаве місто.

— Бо не має ріки. І ніби без переказу про свій початок, як інші столиці.

А воно і ріка була, і переказ є, та на жаль не всі його знають.

(З книжки "НАШ ЛЬВІВ")

ДУЖЕ ПЕВНИЙ

— Прошу дати мені лікарство на поріст волосся.

— А яку вам дати фляшку — малу чи велику?

— Прошу малу. Не люблю дуже довгого волосся.

Архангельськ

(Витяг з рукописної кни жки п. н. "Мої пригоди")

Після короткої зупинки в норвежському столичному місті Христіянія, Ічкуроніс і я зайняли місце в кабіні другої кляси на норвежському пароплаві.

Погода лагідна і тепла. Обминаючи прекрасні фіорди скандинавського півострова, пароплав плив по спокійній воді в напрямі півночі.

Ми знали, що большевицький уряд в Росії, зрадивши союзників: Америку, Британію, Францію і Італію, зробив сепаратний мир з кайзерівською Німеччиною.

Але ми не знали, що революційну Росію збройним обручем окружує інтернаціональна інтервенція. Курієр царського амбасадора в Данії, ґенерала Потоцького, Ічкуроніс, околичним шляхом їхав до Литви, а я — до України.

Коротшим шляхом у той час не було як дістатись до рідних країн.

Війна ще не скінчилася. Балтійське Море заповнене підводними мінами, які при легкому дотику могли знищити пароплав враз з залогою і пасажирами.

Вечеріло. Пароплав звернув у просторий фіорд і спинився в портовім місті Ставанґер, де портові робітники почали наладовувати трюми бочками з оселедцями.

Ічкуроніс і я зійшли на беріг, щоб ближче приглянутись до життя мешканців цього міста.

Норвежці обох полів привітливі і працьовиті. Їхні будинки й вулиці світять чистотою. Головний дохід Норвеґії — риболовля в фіордах і ліси.

На оглядини міста час короткий. Поспішаємо на пароплав, який незабаром мав відплисти з Ставанґеру. Ічкуроніс пішов до кабіни, а я спинився коло борту і якийсь час любувався норвежською природою.

До мене наблизився незнайомий з запитом:

— Скучаєте?

— Ні, — відповідаю.

Познайомились. Він — Тарас Дмитрович Дубенко — пільот Чорноморської фльоти. Довідавшись, що я теж військовий, запросив мене до каюти компанії в першу клясу.

Привітання й знайомство в каюті компанії — щиро-сердечне. Ґенерал Марушевський поздоровив мене з щасливою втечою з німецького полону, а сім армійських і морських офіцерів вдоволялись тим, що в їхнім гурті несподівано опинився втіклий з полону авіятор.

Середнього росту й середнього віку ґенерал Марушевський — дотепний гуморист. Він враз з офіцерами їхав з Франції визволяти "Вздибленную Русь".

***

Перед ранком, у норвежськім портовім місті Тромсьо, ми пересіли на російський пароплав "Колґуєв", де вже не було вигідних пасажирських приміщень. Тож довелось вдоволятись свіжим Біломорським повітрям на палубі аж до Мурманська.

Місто Мурманськ зі своїми сірими деревляними домами мало вигляд звичайного російського села. Високо в повітрі над Мурманськом виднівся великий військовий бальон, звідки обсерватор оглядав найдальші околиці, порослі віковічними лісами.

Після три-годинної зупинки "Колґуєв" виплив з Мурманської затоки в Біле Море і ми всі почувались краще, не чуючи безсоромних матюків, що вилітали з уст пів-обдертих і брудних портових робітників, які виладовували з трюмів Колґуєва бочки з норвежськими оселедцями.

Северная Двіна — широка й глибока судноходна ріка в північній Росії, вливає свою воду в Біле Море.

Перед гирлом ріки Колґуєв, змінивши курс плавби і хід машини на середній — тихо поплив в напрямі міста, побудованого на кістках запорожських козаків Петром Першим.

Низькі, безлісі болотяні береги Северної Двіни, де-не-де порослі дикими

корчами, не мали в собі принадної краси українського Дніпра чи й російської Волґи.

Недалеко від Білого Моря ріка мала перегороду. Під натиском тогочасної інтервенції, відступаючи в глиб північного краю, червоно-армійці затопили два пароплави, яких вершки машт виднілись над водою. Пільот в легкий спосіб обминув ту перегороду, допровадивши пароплав до міста Архангельськ, розкинутого на правім березі Сєверної Двіни.

На відході з пароплава ґенерал Марушевський, звернувшись до мене, почав:

— Ну, дараґой, какое ваше направление?

— В Одесу на Україну,— відповів я.

— Россиа и Украина ґорит в огне революции. Мне и вам, дараґой приятєль, после тяжолой борби с враґамі на боевих фронтах, ґдє нєбудь отдихать нєт как. Ми должни присоединитса к визвольной армии. Надєюсь, што без запрошениа займєтє свое опредиление и поможетє ґасить революционний пожар.

На прощання ґенерал міцно потиснув мою руку й в окруженні офіцерів пішов з пристані в напрямі міста.

Виразні слова ґенерала відкрили заслону, через яку, перебуваючи за кордонами батьківщини, я не міг добачити дійсности на рідній землі. В той час я не мав обурення на обман російського амбасадора, ґенерала Потоцького. Можливо, що він не знав, що околичним шляхом не було як дістатись на Україну. Тут на перешкоді був північний фронт.

Думки довгою чередою тягнулись у безконечність, я не мав як спинитись на якомусь рішенні.

— Ходім до міської управи. Там довідаємось, де покищо маємо перебувати.

Слова Ічкуроніса вивели мене з безпорадного стану. Не знаючи де є міська управа, я звернувся з запитом до проходячої бабуні.

— А вот, ґаспадін — почала бабуня, — идите прямо. Патом — на лево. От лева поверните в право. И каґда увідітє домик Петра Велікаво, то неподалек будєт ґородское управление.

Ми подякували бабуні за ту виразну адресу й обидва пішли шукати міську управу. Недовгі пошукування — і перед нами сірий будинок "Городськои Думи".

В той час на скрайку північної Росії перебувало "Временное Правітєльство", яке очолював старий соціял-революціонер Чайковський.

В час революції Архангельськ був переповнений втікачами з центральної Росії. Було там немало втікачів і з Великої України.

В міській управі втікачам видавали адреси домів, де тимчасово втікачі мали перебувати.

Нас розлучили. Ічкуроніс дістав приміщення в домі на Соборній вулиці, а я — на Петроградській. Ще перед тим — прекрасного вигляду молода смуглявка — в міській управі якийсь час випитувала: Звідки прибув? Що маю робити в Архангельську і як довго перебуватиму в місті?

Після вдоволяючих відповідей я дістав писаний дозвіл на перебування в Арханглеьську не довше двох тижнів і малу кімнату в домі панства Сенюків.

Добровільно вступати в склад визвольної армії я не мав заохочення і якийсь час приглядався до міського життя.

Відступаючи в глиб краю, червоноармійці потопили наладовані мукою баржі й знищили схованки зі всякою іншою поживою.

В місті дуже відчувався брак поживи. Околичні селяни не радо продавали свій крам за обезцінені рублі.

Міські, сільські та втікші від большевиків дівчата радо знайомились з вояками інтернаціонального війська. Деякі дівчата повіддавались за французів, анґлійців і американців. А ще більше число з них дуже потерпіли від своїх нерозважних поступків. Пів тузіна військових бисквитів чи й бляшанка консервованого "корн биф"-у — ось і страчена дівоча честь.

Придатних до війська хлопців майже не видно на вулицях. Багато з них, відступаючи, большевики забрали з собою в глибину краю.

В час мого побуту в Архангельську орґанізувався Перший Сєверний Стрєлковий Полк, який приміщувався в великій казармі. Після короткої муштри той полк був кинений на боєвий фронт.

Інтернаціональна інтервенція складалась з частин війська Америки, Британії, Франції та військ менших держав.

Незначна сума грошей, яку вділив мені амбасадор ґенерал Потоцький в Копенгазі, вичерпувалась. На пропозицію пана Сенюкова, зголоситись до праці в чавуно-відливарному заводі Буркова, я згодився. Під доглядом головного майстра Сенюкова працював я в тім заводі чотири тижні і одержував за свою працю по сто і пятдесять рублів тижнево.

За винайм кімнати платив я сто рублів на місяць. За десять яєць — пятнадцять рублів. За коробку сірників, які перед війною коштували одну копійку, в революційний час в Архангльеську я платив пять рублів. Деякого необхідного краму годі було дістати навіть за тисячі рублів.

В час інтервенції в Архангельську кружляли царські, керенські, большевицькі і "временнаго правітельства" паперові гроші. Обезцінених рублів було так багато, що дооколичні селяни перетримували їх у звичайних мішках, причеплених до цвяхів з льоґів зроблених хатах.

Анґлійські фунти стерлінґів можна було набути тільки за гроші "Временнаго Правітельства". Грошева інфляція довела до того, що золоті, срібні й інші дорогоцінні речі опинились в руках спекулянтів.

Працювати в заводі Буркова більше не довелось. Не довелось після тридцять-місячної німецької неволі вернутись у рідний край і там кинути цвітучу молодість на жертвенник визвольної боротьби — для кращого — майбутніх поколінь.

— — — — — —

Серед білої полярної ночі — кошмарний сон. . .

Міліціонери "Временнаго Правітельства" нишпорять в моїй кімнаті. . . Переглядають книжки. . . Перелистовують і читають мої щоденні записки з німецького полону і. . . врешті чути голос: — Встань!

Думка — ні, не сон . . . це дійсність. Очі бачуть спрямований револьвер в моє чоло. Решта міліціонерів обмацують мої кишені. Кидають з постелі подушки на підлогу в пошукуванні уявленого револьвера.

Вчинивши такий погром — мене арештували. В окруженні чотирьох міліціонерів допровадили мене до будинку міської міліції де й почався нудний перехрестний допит — аж до ранку.

Не довідавшись нічого путнього від арештанта, "начальник" міліції розпорядився, щоб мене відпровадили до заґратованої ями.

— — — — — —

На другий день перед полуднем, під конвоєм озброєних міліціонерів, довелось машерувати по вулицях Архангельська до будинку англійської військової контр- розвідки.

Несогірше володіючий російською мовою, молодий і симпатичного вигляду анґлійський офіцер, не довго мучив мене формальними запитами. Коли-ж довідався, що я персонально знайомий з ґенералом Марушевським, вибачився, що сталось якесь непорозуміння. Все-ж з обережности велів відпровадити мене в міську тюрму, де я був замкнутий в тісній камері, переповненій всякими арештантами.

Величезна Архангельська тюрма при царськім, большевицькім і навіть при соціял-революційному "Временном Правітельстве" не стояла пусткою. Надрапані на стінах тюремних камер українські і російські імена і всякі написи, наче в старому архівному музею, свідчили про сумний кінець за життя похоронених у нім.

На запити цікавіших вязнів, чому я опинився в тюрмі, я не мав що відповідати, бо й самий не знав причини свого арешту.

До бляшаного "баку" з ріденьким сірого вигляду супом у нім, хоч мав у руці деревляну ложку, не відважувавсь доткнутись. Зголоднілий жолудок зголошувався до їди та я не звертав на те уваги, бо не мав охоти заразитись вонючою цингою чи й вошивим тифом, від вязнів, які в числі девять осіб сьорбали суп з одного баку. В тій камері вязнів було тридцять, а їду приносили нам у трьох "баках". То-ж, поділившись на три гурти, покищо здорові й слабі вязні разом сьорбали тюремні ласощі.

Після такої вечері вязні сідали на цементову підлогу й сидячи спали в ночі.

В кутку — коло смердючої "параші" — стояла коротка лавка. На лавці вигідніше було переспати ніч. Першої ночі я примістився на лавці. Але сидячий недалеко матрос сказав: — Всьо равно и на лавке тебя вошь снайдьот.

Серед ночі двері камери відчинились і. . . покликано двох вязнів до ви-

ходу. Проминуло кілька хвилин. Через заґратоване невеличке віконце чути було ґвінтовочні стріли.

— Чому серед ночі стріляють? — питаю матроса.

— А ето, таваріщ, понімаєш, отправляють наших красно-армейцов в “штаб духоніна”, — відказав матрос, саркастично всміхаючись.

В той час я не знав, що значить “штаб духоніна”. Пізніше довідався від матроса, що в нашій камері перебувають активніші червоно-армійці. То-ж що ночі без суду розстрілюють їх під стінами тюрми.

В ту ніч я не міг заснути. Хропіння знесилених вязнів не були перешкодою; годі було позбутись настирливих думок.

Врешті в бляшаних горнятках принесли вязням ранковий чай і по маленькому кусникові житнього хліба. В камері стало трохи простірніше. Живі колоди не перешкоджували зробити дватри кроки по підлозі.

В день — передача вязням пакунків з поживою від родичів. А мені — ні. То-ж вдоволяйся, небоже, ранковим чайком та з чверть фунта житняком, а пізніше — звичайною водою, якої в “Сєверной Двине” не бракує.

В такому стані довелось перебувати двадцять-сім днів й таке-ж число ночей. Все-ж витримав. До голоду привик у німецькому полоні. Рівнож і щеплення там проти тифозної сироватки помогло не заразитись — у тюрмі.

— — — — — —

В одну дуже морозну ніч кличуть мене вийти з камери. Несподіваний поклик мов електричний струм прошив моє голодом виснажене тіло. Думка одна одної питає: — Невже-ж прийшла й моя черга стати коло тюремної огорожі під пронизливі кулі? А жити так хочеться і — я не квапився виходити на розстріл.

Другий суворий поклик: — Виходи! — надав мені більше відваги. Навздогін за мною — голос моряка: — До свіданія, таваріщ! Встретімса в свєте духоніна!

В тюремній канцелярії надзиратель звернув мені кишеньковий годинник, тридцять паперових рублів і сказав вартовому допровадити мене до тюремної брами.

За брамою глибокий сніг. Північний вітер і пекучий мороз. Що почати? Куди в ночі йти? На мені легкий макентош. Такі-ж і черевики. Такий захист не придатний там, де горобці в зимі замерзають.

Якось дошалапав до хати Сенюків. До хати в ночі не впустили. Мою кімнату зайняв якийсь міліціонер з жінкою — сказали. Замерзнути на вулиці не хотілось. Попрямував я до будинку міської міліції.

Здивувався, побачивши там несподівану трансформацію: Мій приятель Ічкуроніс в уніформі міліціонера, сидячи на кріслі в прийомній кімнаті, читав міський часопис **“Сєверное Утро”.**

Завваживши прибувшого “гостя”, раптом спрямував в мій бік з протягнутою привітливою рукою.

— Я ждав твойого приходу сюди, але не в ночі — почав він. — Виглядає, що розпорядження ґенерал-ґубернатора, головно-командуючого північним фронтом, негайно виконується.

“MECCA” OINTMENT

Є РОДИННИМ ПРИЯТЕЛЕМ

Уживайте „МЕССА” на врізання — попечення — рани — чираки — екзему.

Месса заощаджує вам гроші. Вона коштує лиш 50ц. пуделко.

Ціна 50ц., $1.00, $1.65 (Тюб 65ц.)

Питайте за средствами на гемороїди **Mecca Pile Remedies. — $1.00.**

На Грудні Простуди

зробіть обклад 1 часть муштарди і 6 частей “Месса.”

Доглянувши, що я не цілком зрозумів такий вислів, Ічкуроніс почав:

— Бач. Ґенерал Марушевський, що разом з нами їхав на "Колґуєв"-і до Архангельська, зайняв посаду ґенерал-ґубернатора північної області і головно-командуючого північним фронтом Росії. Довідавшись від контр-розвідки про твій арешт, ґенерал наказав негайно звільнити з тюрми невинного. В міліцію був донос якоїсь жінки, що ти є большевицький шпигун. Ось і вся причина арешту невинної людини в час революції. Не булоб на пароплаві Марушевського — хто зна, чи довелосьби нам тут розмовляти.

На порозі бічних дверей прийомної кімнати зявився той самий надзиратель, що безконечними допитами мучив мене в ночі арешту. Він пізнав мене і став дуже вибачливим. Навіть розпорядився, щоб принесли горячого чаю, та якийсь час випитував, як я почувався в тюрмі.

Я не мав у собі жадного гніву до надзирателя. Знав, що на його місці хтось інший так само виконуваваби свої обовязки.

По скінченні такої "авдієнції" недалеко сидячий Ічкуроніс спитав:

— Чи маєш мешкальне приміщення?

— Ні, — відповів я.

— Ну, то-ж... хіба в помешканні Потапа Михайловича тим часом перебудеш.

Міліціонер Потап Михайлович також українець з Полтавщини. Чому він обміняв соняшну Україну на сувору природу північної Росії — для мене було загадкою, яку я не хотів відгадувати. Вдоволявся тим, що Потап Михайлович ставився до мене як до рідного брата.

— — — — — —

В заводі Буркова не прийняли мене до праці. Той самий Сенюков, головний майстер в заводі, ніяково ставився до мене. Причини такої зміни в відносинах я не знав.

Трохи пізніше Потап Михайлович зрадив міліційну таємницю й розповів, що жінка Сенюкова причинилась до мого арешту.

Ах, ті жінки — та ще й замужні! Зіґноруй їхні залицяння, тут тобі й помста...

Довший час не міг я знайти будь якої праці. Та нарешті пощастило. В передмісті Саломбалі почав виробляти невеликі дерев'яні столики, хоч і не мав до того належної вправи. Та в той бурхливий час якось сходило.

Проминула дошкульна зима і прийшла весна. І хоч не квітиста й не пишна, а все-ж календарна північна весна. Помітно тепліло. Від стопленого снігу на вулицях калюжі. Все-ж по пів-зогнилих дерев'яних хідниках було легше ходити, бо ноги не грузли в снігових кучугурах.

Соломбулу від Архангельська відмежовує мала річка, яка вливає свою воду в Сєверную Двіну. Через ту річку перекинений дерев'яний міст. Недалеко від мосту селянки продають ще живу рибу по низькій ціні. Всяких пород риб у "Сєверной Двінє" надзвичайно багато, й селянки виловлюють їх волоками. Йдучи до праці — майже що дня купував я риби, які в майстерні варив в часі обіду. Змалку мав нехіть до коров'ячого й свинського мяса. То-ж Біломорська червона "сьомга" та Северо-Двінські осетри не проїдались. Колиб до того ще й імпортована з України ярина та смачні овочі, то все булоб гаразд з поживою. Мені було байдуже, що тоді в Архангельську воловини чи свинини за найбільшу ціну годі було дістати.

— — — — — —

При кінці квітня віковічні північні ліси оживились вибухами інтернаціональних гармат та свистом скорострільних куль. На Петроградському шосе, що перерізує непрохідні ліси й затяжні болота, почався загальний наступ.

Інтернаціональна визвольна армія що-раз ближче посувалася на полудне, вибиваючи противника з тимчасових схованок. Щоденник "Сєверное Утро" в великому захопленні. Вістки з боєвого фронту втішаючі. Редакційні побільшеними соковитими буквами вихваляють і підносять найвище "доблесть русскаґо оружия". Дехто в телячім захопленні від успіхів на північному фронті.

Про синих дияволів на сторінках часопису — щось неймовірне. Вони своєю відвагою й очайдушністю поширюють панічний страх у рядах червоно-армійців.

— Що значить "сині дияволи"? — питаю в Потапа Михайловича.

Він, як типічний українець, ніколи не квапився з відповіддю. Запашним анґлійським тютюном напхав свою невідлучну люльку і, запаливши сірником тютюн, почав:

— Сині дияволи, це справді очайдушні вояки, з яких створений французький леґіон в Архангельську. В тому леґіоні — в переважаючій більшості є старшини й молодші офіцери царської армії, вищої освіти студенти і всяких фахів інтеліґенти. Ленінська розхрістана революція загнала їх до Біломорської країни, де при згоді французького уряду створився такий леґіон.

Взірцева дисципліна і така-ж тактика в боях та блакитно-синій військовий однострій привели до того, що червоно-армійці прозвали французьких леґіонерів "Синими чортами". Міський часопис "Сєверное Утро" послуговується анґлійським висловом — "Блу Девилс".

Задоволивши мою цікавість, Потап Михайлович почав кудись збиратись.

— Може хотілиб познайомитись з моїм земляком? — почав Потап Михайлович. — Степан Корнієвич, гарна й хлібосольна людина.

Невелика, як і в більшості в місті з льоґів складена хата Степана Корнієвича Полторацького мала в собі теплу українську атмосферу... Полторацький середнього віку, високого росту, мав довгі козацькі вуси й надзвичайно добродушне обличчя. Його гарна дружина Феодосія багато молодша з вигляду. Дітей в хаті — пятеро. Найстарша донька — девятнадцять-річна Маруся — як і кожна гарна дівчина — була принадою молоді.

Майже що вечера молодь обох полів збиралася у хаті Полторацьких, де на столі традиційний самовар на всякі лади виспівував свої композиції.

Не зважаючи на тодішний непевний час, молодь була молоддю — жартів та сміху повна хата аж до півночі.

Нове знайомство мені подобалось. Мов маґнет північного бігуна все щось тягнуло мене до хати Полторацьких, де за чайним столом що вечера провадились щиро приятельські розмови і я вже не відчував прикрої самітности на чужині, як бувало перед тим.

— — — — — — —

Другий тиждень травня добігав до кінця. Сєверная Двіна повільно розмерзалась. Великі й грубі криги леду пливуть у Біле Море. Осики почали бучавіти і ось-ось випустять свої трепетливі листки. Про овочеві дерева й не згадувати... Це-ж сувора й холодна північ, де літо таке коротеньке, що навіть звичайним огіркам в городі годі дозріти.

Революція не вгаває. Я стратив надію на скорий поворот у рідний край. Відбулась ще одна мобілізація. Забрано до війська до двадцять-і-пять-річних. На казармній площі — щоденна муштра. Молодих людей вчать військового фаху. Мені байдуже; до мого віку мобілізація не досягнула. Зголошуватись добровольцем до війська не маю приємности, бо й не знати, на котрім боці більше правди.

Вечір несподіванки — в кімнаті Потапа Михайловича на столі, для мене, лист з Данії. На коверті — печатки військової цензури. В листі — Амалія жалує, що я виїхав з Данії. Запрошує, щоб вернувся до посілости її батька, ґрафа Молтке, на остров Мйоєн, де як Вазенселев мавби докінчити свою практику на землеобробних машинах. Для мене загадка: яким чином Амалія дістала мою адресу? Можливо — в ґенерала Потоцького в Копенгазі. Але виконати добру волю щирої дівчини Амалії не було як через обставини, які були на перешкоді. В той час з Архангельська нікого з цивільних за кордони не випускали.

За якийсь час дістав я в своє посідання малу кімнату в домі старушки Сосніной, матері пані Полторацької.

Пані Сосніна слово-охотлива й привітлива старушка. Вона нераз оповідала мені цікаві пригоди з свойого довгого життя. Свою внучку Марусю пані Сосніна дуже любила і представляла її перед мною як надто шляхотну й чемну дівчину.

— — — — — — —

Був досить теплий травневий вечір. Я відважився запросити доньку Полторацьких на прохід. Вона згодилась.

Ми поминули власноручно колись збудований домик Петра Першого й спинились на набережній Сєверної Двіни, де якийсь час придивлялись до табуна пливучих білуг, які час від часу вискакували на поверх води. Довше перебувати на березі ріки нема як. Від докучливих комарів годі було відігнатись. На відході з набережної почав я висловлювати Марусі свої душевні почування. Вона, як і кожна чемна й соромлива дівчина, мовчала.

Від того вечера проминуло три дні і... в свято-покровській церкві отець духовний звязав рабу Божу Марію й раба

Божого Василя вузлами Гиминея. Сталось таке як той поет казав: "Судьба играет челавеком".

— — — — — —

В половині місяця червня відбулась ще одна мобілізація. Після лікарських оглядин мене призначено до Першого Северного Стрелкового Полку.

Тільки одну безсонну ніч довелось перебути на твердих нарах в казармі. На другий день зрання новобранці довгими рядами вистроїлись на казармській площі. Бачу, що ротний командир підходить до кожного новобранця і щось випитує. Дійшла черга й до мене.

— Чим займався? — питає командир.

— Та... нічим, ваше благородіє. З німецької неволі прибув сюди.

— А перед війною чим займався?

— Вчився.

— Де вчився?

— В університеті.

— Якого курсу і факультету?

— Курс третий, факультет медичний.

Ротний перестав "їсти" мене очима. Він трохи змінив свій голос на лагідніший і почав:

— Голубчик, вам тут не місце. Тут нам бракує одного офіцера, а в французькому леґіоні потребують лікарського заступника. Коли хочете, то переведу вас до леґіону.

— Воля ваша, ваше благородіє. . . . Я — мобілізований.

Ротний написав записку, вручив мені й сказав:

— Ідіть до французького леґіону. Там будете заступником лікаря. На ваше місце пришлють сюди офіцера, якого тут конечно потребуємо.

В той час французький леґіон перебував в Архангельську на відпочинку й містився на Соборній головній вулиці міста.

При вступі я показав вартовому свою перепустку і без перешкод опинився перед Attache Militaire Duvon. Полковник Duvon — привітливий француз. Він познайомив мене з доктором Євстіфеєвим.

Пізніше я довідався, що доктор Євстіфеєв теж був студентом третього курсу в Петроградському Університеті.

То-ж два-три курсанти виконували лікарські обовязки в леґіоні і... якось все було гаразд. Бо-ж як то в той час Ленін казав: — В час революції навіть куховарка може бути міністром в уряді.

Доброї поживи в леґіоні було багато й навіть на обід та на вечерю кожний вояк одержував чарку руму і порядний келих французького вина. Не те, що в Першом Северном Стрелковом Полке, де на обід — несмачний ріденький суп з черствими сухарями, а на вечерю — пів-зігнилі оселедці.

На практичних вправах довелось бути тільки два рази, де поцільно стріляв у мишені без промаху.

Час відпочинку леґіону добіг до кінця. Наказ збиратись на боєві позиції, по військовому швидко виконаний і при боєвому повному узброєнні леґіонери заповнили собою річний пароплав.

Поміж незначним числом цивільних побачив я свою молоденьку Марусю. Прибула вона на пристань сказати мені: Прощай! Тяжко було відгадати які почування мала вона в собі.

Після третього пронизливого гудка пароплав поплив проти течії ріки до призначеного місця висадки.

Як один з числа медичного персоналу, маючи пришитий на лівому рукаві мундиру червоний хрест, я трохи дивувався: чому на моїм паску теліпались шість ручних ґранат? Рамена перехрещували паски з кулями і права рука стискала легку й поцільну французьку ґвінтовку. Але в той час не було як противитись наказам з гори. В часі революції можливі всякі випадки. Бувало й таке, що навіть добродійний червоний хрест не спромігся захистити тих, котрі несуть поміч і полегшу пораненим на полі бою.

В. Тулевітрів

МІЖ СКОТЛЯНДЦЯМИ

— Що, ти вчишся читати письмо для сліпих? Та-ж ти не сліпий.

— Бачиш, я люблю читати вечорами, але хочу щадити світло.

— — —

В ТАКІЙ МАЛІЙ РІЧЦІ ?

Муринський проповідник привів одну молоду муринку до річки на церемонію охрещення.

— Не бійся, — він каже до неї, — я введу тебе в цю річку і вона змиє з тебе всі твої гріхи.

— Боже мій! — каже вона, — та в такій малій річці?

ВАШЕ МАЙБУТНЄ
ЦЕ НАША СПРАВА
СЬОГОДНІ!

За шістьдесять два роки публичної служби компанія Great-West Life помагала чоловікам, що мали родину на вдержанні, дати цій родині забезпеку. За той час, більше чим 600,000 власників поліс по цілій Канаді і Злучених Державах користали з пляну Great-West Life для забезпеки родин, доходів на старість і в багато більше потребах.

Довідайтесь ТЕПЕР як ВИ можете заощадити гроші для ваших майбутних потреб — як ви можете придбати для своєї родини забезпечення на життя та здобути багато других користей. Для тих зпоміж вас, що є новоприбулими, що щойно недавно прибрали цю країну за свій дім, предкладаємо специяльне запрошення зайти і порозумітись з представником Great-West Life.

The
GREAT-WEST LIFE
ASSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE—WINNIPEG

ФРИТЙОФ НАНСЕН

Дня 13-го травня, 1930 року, помер у Норвеґії відомий у світі учений, дослідник та громадський діяч, Фритйоф Нансен. Імя Нансена не тільки визначене в історії дослідження полярних просторів, а й глибоко врилося в памяті міліонів військово-полонених, політичних еміґрантів та жертв великого голоду в 20-их роках на Україні та Поволжі.

Нансен народився в Норвеґії 1861 року. Коли йому було 21 рік, він взяв участь в експедиції до Ґренляндії. Його наукові експедиції до полярних просторів здобули йому світову славу. Одночасно він брав активну участь в політичному житті Норвеґії. Велич його духа найкраще виявилася в роки після першої світової війни, коли він як представник Ліґи Націй, за підтримкою національних орґанізацій Червоного Хреста, займався репатріяцією приблизно пів міліона військово-полонених з Сибіру Китаю та інших частин світу. В 1919 році Нансен вів переговори з американським президентом Гувером в справі допомоги народам колишньої Росії. Виконанню цього пляну перешкодили бойові дії, що розгорталися в той час на території колишньої царської Росії. В 1921 році в Женеві, Швайцарія, відбулася міжнародня конференція делеґатів 48 товариств Червоного Хреста та представників 12 державних урядів у справі допомоги голодуючому населенню України і Поволжя. Учасники конференції звернулися до Нансена з проханням, щоб він займався орґанізацією цієї допомічної кампанії. Нансен з усією енерґією виконав це тяжке завдання. Він особисто відвідував околиці, що найбільше потерпіли від голоду. Одночасно він у всіх важливіших европейських столицях вів кампанію за допомогу голодуючому населенню України та інших частин теперішнього Радянського Союзу. Ця його кампанія дала добрі наслідки. Европейські Товариства Червоного Хреста відгукнулися щедрою допомогою харчами та одягом. Його заклики знайшли широкий відгук і в Злучених Державах, які під керівництвом президента Гувера забезпечили харчами понад 10 міліонів населення Совєтського Союзу. Крім репатріяції військово - полонених негайно після першої світової війни, крім допомоги голодуючому населенню в перші роки після революції, Нансен зробив дуже багато, щоб улегшити долю політичних еміґрантів. Займаючи при Лізі Націй пост верховного комісаря для справ утікачів, Нансен усіми силами намагався подати політичним еміґрантам моральну, матеріяльну і юридичну допомогу. Пашпорти, які видавано в той час політичним еміґрантам, так і названо офіційно "нансенівськими".

Коли сьогодні вшановуємо память цього великого гуманіста, мимоволі насувається порівнання тодішного становища з теперішним. Після закінчення другої світової війни стали актуальними подібні проблєми, як і після першої: репатріяція військово-полонених та моральне, матеріяльне і юридичне забезпечення втікачів. Народи вільного світу, як і за часів Нансена, негайно створили орґанізації, як УНРРА та ІРО, які намагалися розвязати ці питання справедливо, гуманно, без порушення загально людських прав. Це проявляється і тепер підчас переговорів у справі військово-полонених у Кореї.

У вільно-демократичному світі признають кожній людині право на політичний азиль і тому представники західного світу не можуть погодитися на насильну репатріяцію, якої так настирливо домагалися комуністичні делеґати. Ідеї гуманітарної допомоги ближньому, які визнавав і реалізував у житті Фритйоф Нансен, і далі живі в західньому світі. Вони базуються на християнській моралі, на якій побудовано суспільний устрій вільного світу. Віримо, що старші громадяни Совєтського Союзу ще добре памятають ті роки, коли Нансен ніс допомогу населенню під комуністичним режімом. Ми віримо, що память про цього великого гуманіста живе не тільки в серцях вільних народів, а й тих, що сьогодні ще не можуть висловлювати своїх думок.

СЕРГІЙ ЖУК

Народження Української Опери

Починаючи з парадоксального твердження — початок української опери припадає на рік написання І. Котляревським безсмертної "Наталки Полтавки", що стала лібреттом майбутньої опери. Спочатку вона виглядала як опера-буф, музику написав композитор Васильїв, пізніше Микола Лисенко, за часів большевиків Максим Рильський очистив текст І. Котляревського від "націоналістичного намулу", до розмовних частин дописав музику Л. Ревуцький, орхестрував Лятошинський.

Другою з черги була, написана в 1863 р. артистом Імператорських Театрів Семеном Гулак-Артемовським, опера-комік "Запорожець за Дунаєм". Ця опера спочатку виставлялася в імператорському Маріїнському Оперовому Театрі в Петербурзі, в ролі Карася виступав соліст С. Гулак-Артемовський. За часів совєтів з цією оперою М. Рильський, Л. Ревуцький і Лятошинський пробобили ту саму операцію, що й з "Наталкою Полтавкою". Опера-комік трохи втратила на екзотичності, з неї ніби вивітрився дух старовини, але вона виросла до опери в сучасному значінні цього слова.

Але дійсним творцем української опери, за загальним визнанням, став Микола Лисенко зі своїми операми: "Утоплена", "Чорноморці", "Енеїда", "Тарас Бульба", "Ноктюрн" і дитячими операми — "Зима й Весна", "Коза-Дереза".

Поруч з М. Лисенком працювали над оперою українські композитори — Д. Січинський ("Роксоляна"), М. Аркас ("Катерина"), Г. Козаченко ("Пан сотник"). Після революції зявляються нові композитори, що працюють в царині української опери: Лятошинський ("Золотий обруч"), М. Леонтович (Русальчин Великдень"), К. Стеценко ("Маруся Богуславка"), М. Вериківський "Наймичка"), а також зявляється низка перекладів лібретто на українську мову клясиків европейської опери.

Як-же виглядала справа з українським оперовим театром?

Над українськими театральними виставами в царській Росії тяжіла важка цензурна заборона до 1883 року, коли вперше після ухвали закону Юзефовича було дозволено Ашкаренкові театральні вистави.

Від часу до часу опери: "Утоплена", "Катерина", або оперети "Пошились в дурні", "Чорноморці", могли бачити світло рампи.

Тільки в 1900 роках Микола Садовський орґанізує в Києві оперовий відділ у своєму театрі, де поруч з українською оперою ("Наталка Полтавка", "Запорожець за Дунаєм", "Енеїда") виставляє західньо-европейські опери: "Продана наречена" — Сметани, "Сільська честь" — Масканьї, але цьому оперовому відділові не пощастило вирости до розміру великого оперового театру.

Перед революцією 1917 р., в Петрограді заснувалася перша українська мистецька орґанізація в Росії — "Українське Літературно-Художнє Товариство", в колах цієї орґанізації, що мала право за своїм статутом відкривати мистецькі школи і театри по всій Росії, виникала думка орґанізувати українську оперу. Петроградські оперові театри в переважаючій кількості складалися з українців, які служили чужому народові, чужій культурі. В тих синів і дочок українського народу, що не втратили звязків з рідним краєм, був нормальний потяг вернутися до дому і принести в дар своєму народові частину своєї праці.

Завдяки звязкам артистів (членів "Українського Літературно-Художнього Товариства") з акціонерами Петроградської Музичної Драми, серед яких були українці (міліонер М. Перепелицин), а також з режисурою в особі Лапицького, виникла думка творити спочатку українську оперу в вигляді окремих вистав у Музичній Драмі. З цією метою Музична Драма замовила мені переклад на українську мову лібретта "Сорочинський Ярмарок" — Мусорґського.

Після революції "Українське Літературно-Художнє Товариство" перевело анкету між українськими оперовими артистами з метою зясувати хто з них хоче співати в українській опері на Україні. Наслідки цієї анкети були блискучі — ми довідалися, що можемо мати кілька оперових складів з першорядних виконавців.

Добра слава про "Українське Літературно- Художнє Товариство" котилася з Петрограду на Україну — Українська Центральна Рада без жадних заходів з боку "Українського Літературно-Художнього Товариства" ухвалила доручити орґанізацію української опери "Українському Літературно- Художньому Товариству".

Дня 14-го січня, 1919 р., відбувся похорон козаків та старшин, що загинули в боях, здобуваючи Київ. (До комісії при Головній Раді Українського Національного Союзу по улаштуванні похорону входили: Дмитро Левицький, Євген Коновалець, Єлисавета Жук, о. Щербатюк і я).

З нагоди зустрічі Директорії Української Народньої Республики, Комітет Громадських Орґанізацій Києва доручив декорувати Київ Українському Літературно-Художньому Товариству", яке мобілізувало всі мистецькі сили Києва, в тому числі і Українську Академію Мистецтв з її майстернями (проф. Ю. Нарбута, М. Бойчука, Ф. Кричевського).

У 1919 р. при совєтах у Києві утворилася Українська Музична Драма. До Художньої Ради було запрошено мене, композитора Я. Степового, актора Бондарчука і низку представників ріжних мистецьких орґанізацій. Свої вистави Музична Драма розпочала "Утопленою" — М. Лисенка, з М. Литвиненко- Волгемут у головній ролі. Балетом керували Ніжинська та Мордкин. Після кількох вистав Музична Драма перестала існувати.

При кінці 1920 р. ми з М. Микишею і актором С. Каргальським орґанізували українську оперу в Києві. М. Микиша виступає як директор, я як керівник літературно-мистецького відділу, С. Каргальський як головний адміністратор, Я. Степовий як керівник музичного відділу.

До складу опери було запрошено низку видатних співців Петербурзької Музичної Драми (Дейнар, Стефанович і ін.). Розучується опера "Русалка". Я орґанізую справу перекладів лібретто европейських клясичних опер на українську мову, з цією метою я замовляю низку перекладів кращими поетами України: П. Тичини, Л. Старицької- Черняхівської, М. Терещенка, В. Поліщука, Варрави, Харченка та ін. За пів року (в травні 1921 р.), коли все було готове до відкриття опери, падає сувора заборона: українську оперу закрити (як ми довідалися пізніше, совєтська влада запідозрила, що українська опера є гніздом "петлюрівщини").

Ми зрозуміли, що треба їхати до Харкова, тогочасної столиці України, але я від цієї місії відмовився. За кілька років (1925 р.) у Харкові утворилася Українська Опера на чолі з директором С. Каргальським.

Відкриття сезону розпочалося виставою "Сорочинський Ярмарок" — Мусорґського, в моєму перекладі.

З того часу на Україні існує постійний український оперовий театр у Києві, Харкові і Одесі.

В КОРЕЇ

Перед війною в Кореї один американський турист завважив, що кореєць їхав собі вигідно на ослі, а його жінка йшла позаді й несла великі пакунки. Підходить до них американець і каже:

— А чому то ти їдеш, а твоя жінка йде позаді й несе пакунки?

— Бо в нас такий звичай, — відповів коротко кореєць.

Минулого року, в часі війни в цій країні, той самий американець був у тому самому селі і бачив тих самих корейців, з тим самим ослом. Цим разом його жінка йшла вже не позаді, а попереду. Каже американець:

— Може ви не пригадуєте собі мене, але я бачив вас минулого року. Тоді твоя жінка йшла позаді, і ти казав мені, що це такий у вас звичай. Чому вона тепер іде попереду?

— Бо по дорозі є закопані міни, — відповів кореєць.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ

ЗРЕДАҐУВАЛА ІРИНА КНИШ

З Приводу 70-річчя Українського Жіночого Руху

Початковою датою орґанізованого руху серед українського жіноцтва є день 8-го грудня, 1884 року. В цей день на перших прилюдних зборах українського жіноцтва створено в галицькому місті Станиславові першу жіночу орґанізацію: "Товариство Руських Жнок".

Ініціяторкою й душею зборів була молода, вродлива й елеґантна, відома вже галицькому жіноцтву зі свого письменницького таланту як авторка повісти "Задля кусника хліба" — Наталія з Озаркевичів Кобринська.

На овиді громадського життя зявилась вона в пору, коли, здавалось, не було ніякої спроможности для пробудження людської гідности й енерґії в другій половині українського народу — в його жіноцтві.

Хоч відгомін "Весни Народів" дійшов був і до цієї Богом і людьми забутої галицької землі, але темнота й заскорузлість, рабство й приниженість, а з ними москвофільство й польонізація нерозривно тяжіли над українським національним відродженням, замикаючи його в вузькі межі дрібних і місцевих справ.

Осторонь цього загумінкового громадського подвірячка — українська жінка животіла в тяжкій долі галицької селянки та в сонливій глуші священичих "приходств". Слаба, затуркана, заглиблена в своїх безконечних домашних клопотах, дрібненьких інтриґах і родинних сплітках — істота, що її посестра на Заході сумовито й монотонно куняла в кутку біля вікна над ручними робітками, вважалась чимсь нескінчено нижчим від чоловіка, прикована на завжди лиш до домашних обовязків — ("жінка, собака й огнище не сміють ніколи покинути хати").

А в тім у країнах Америки й Европи віддавна йшло напружене змагання за повноправність жінки. Але цей жіночий рух у кожному народі має свої окремі, своєрідні риси. Народився вперше в другій половині XУIII століття в Америці (Філядельфійський Конґрес у 1787 р.) і тут виявився в найбільше "воюючій" формі з усіми признаками політичної боротьби, здобуваючи згодом величезні грошеві засоби для аґітації й пропаґанди. Анґльо-саксонська жінка вела теж перед в Европі, започаткувавши жіночий рух в Британії кличами про політичну й економічну незалежність та оформивши себе в сильних орґанізаціях. У Франції, здавлений за революції — помимо тодішних гасел, "жінка має право до трибуни, бо вона його має до ґільотини" — віджив від 1830 р., відбиваючись незвичайно чітко в літературі. А все-ж найбільше поміркований був він у Швеції, де навіть король був його оборонцем.

Хоч Наталія Кобринська безперечно черпала свої думки з західно-европейських ідей, в їхній реалізації стала відразу на національно-соборницький шлях, з якого започаткований нею український жіночий рух ніколи не сходив. Хоч був це час посилених впливів соціялізму серед галицької молоді, національний інстинкт переміг: Наталія Кобринська нерозривно звязала духове відродження української жінки з українським національним відродженням. Завдяки їй, українське галицьке жіноц-

Наталія Кобринська

тво завжди кермувалось українською національною рацією та не дало себе ніколи звести міражам інтернаціоналізму.

В першій своїй промові до українського жіноцтва впевняла Кобринська, що українки зуміють дотримати кроку своїм чоловікам у важкій і невпинній праці для свого народу: "Заявимо мужчинам, що ми можемо жити з ними спільною думкою для спільної ідеї, а не вважаймо себе лиш за вічних кандидаток до їх серця".

І сама вона зуміла приєднати для жіночої справи визначних сучасників: І. ФРАНКА, М. Драгоманова, В. Полянського, О. Терлецького, М. Павлика, Т. Окуневського й інших своїм особистим чаром, що промінював живою інтеліґенцією, даром вимови, бистрою спостережливістю, а одночасно ніжністю й вражливістю.

І хоч це перше жіноче товариство спроневірилось своїй основниці, хоч у громадській акції часто стрічала вона невдачі, але весь український жіночий рух носить печать духа своєї піонірки: від неї виводиться тип українки, що скинула з себе ярмо темноти й рабства

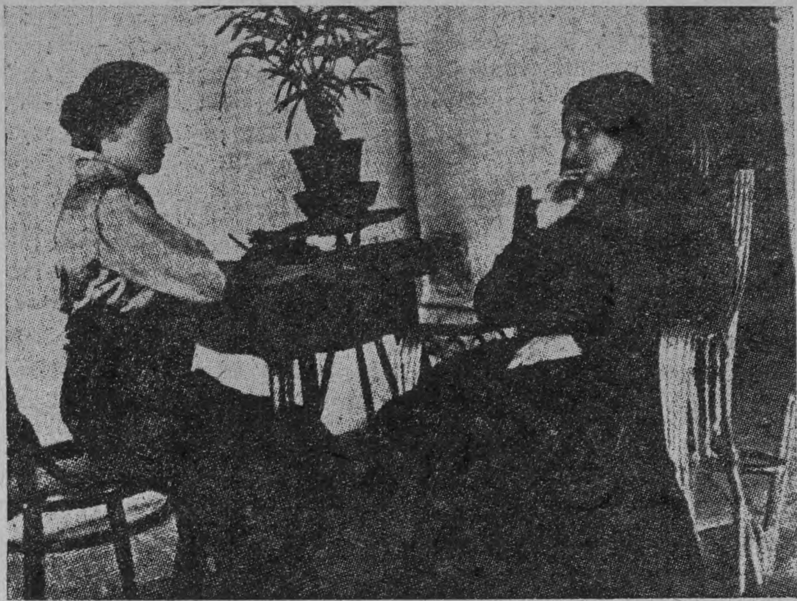

Наталія Кобринська (з права) диктує своїй секретарці

та готова боротися й працювати — для добра своєї батьківщини.

І в дальшому поході української жінки незабутним дороговказом буде заповіт для неї Наталії Кобринської:

“Іти крок за кроком, добиватись вищого розвитку людства, поборювати назадницькі переконання, доказувати силу й спосібність дану жінці природою; пробивати свіжі шляхи в майбутнє”...

Щастя Сучасної Жінки

Модерна жінка народилася в часі схрещення нових суспільних ідей, у добі, коли завмирала культура аристократичного февдалізму а з ним і одиниця та її індивідуальність. Тоді приходили до голосу великі людські маси: одиниця розпливалася в масі.

Ранній капіталізм приносив змагання до суспільного вирівнання, а відкриття незнаних енерґій у природі зменшували значіння мускулярної сили. В слід за тим у виробництві чоловіка могла заступити жінка.

Економічний утилітаризм в погоні багатств трактував людину як робочу силу, чим одночасно розбудив сумління: появляються перші закони про охорону праці жінок і дітей. Звідтіль уже крок до постановки жіночого питання в цілому: після усунення економічного визиску — прямувати до політичної рівноправности.

І в суспільних рухах XIX сторіччя, в перспективі щораз більшого значіння людських мас, невідхильно мусіло прийти на чергу дня — жіноче питання. Соціялізм одним з перших звернув на те увагу й шукав союзників у жіночих масах, серед робітництва й тої кляси, що була основою його суспільно-політичної акції. Авґуст Бебель, творець і теоретик німецької соціял-демократичної партії, висунув гасло спільноти інтересів пролетаріяту й жіноцтва, обох на рівні поневолених.

Розпалені політичні пристрасті заставляли чільних людей тієї доби зайняти становище до т. зв. жіночого питання. Виріс цілий арсенал арґументацій довкруги слушности чи неслушности в

домаганнях жіночої рівноправности. З найріжнороднІших джерел, від біольоґічно-фізіольоґічних до фільософічно-політичних черпано докази за і проти. Виринула проблєма — жіночого щастя.

І поставлено питання: чи варто жінкам змагатися за повну політичну й юридичну зрівнаність у правах? Чи будуть вони почуватися через те більше щасливі?

Таким чином справу пересунено з площини слушности — неслушности, в площину **доцільности.** І пересунено в спосіб дуже небезпечний, бо з наміром, можливо, довести до добровільної резиґнації самих жіночих мас з боротьби за поставлений ідеал т. зв. на той час "еманципації".

Теза була: нехай і осягнуть жінки засадничі зміни, нехай здобудуть бажаний успіх. Але що-ж далі? Чи не настане тоді дивний стан почуття, що не варто було стільки енерґії зуживати, щоб здійснити свій ідеал і не користати з нього? Бо жінки були, є й будуть дружинами й матерями. Не тільки є ними, але й хочуть ними бути і в своїй масі не зрезиґнують з нього ніколи. І чи не повториться тут доля людей, що жагучо прагнуть щастя, горячо до нього прямують і кладуть за нього жертви, щоб осягнути його — пережити найтраґічніше розчарування, відчути марність свого змагання? І чи через те прямування модерного жіночого руху не пішло по зовсім хибній дорозі? Чи не краще замісць правно-політичної рівноправности, що по суті речі буде тільки теоретичним ствердженням того факту без можности й потреби його кожночасного масового здійснювання, поставити це питання в аспекті зовсім іншому й правильному: "справедливий і природний поділ функцій у родині й суспільстві з ґаранцією пошани для жінки та її достоїнства"?

Приманчивий цей погляд відкидає потребу боротьби й ставить візію санкціонування дотеперішнього становища жінки, відбираючи їй саме хотіння зміни. До того спирається він на незвичайно сильному психольоґічному моменті: прагнення щастя в жінки.

Котра людина не прагне щастя? Вся людська культура — релігія, фільософія, поезія — основані на окреслюванні поняття щастя і прямуванні до здійснення його в цьому чи потойбічному житті. Ніхто ніколи не був глухим на його зов. Ніхто не пожаліє трудів і зусиль, щоб його осягнути, багато жертвували за нього життям. Прагне його чоловік, мріє про нього жінка, по свойому відчуває його й дитина. Та річ не в тому, що щастя можна прагнути, але в тому, як його розуміти.

Чи є якесь абсолютне, всім спільне розуміння поняття щастя? Без потреби писати про те фільософічні трактати, можна погодитися, що такого щастя нема і що це найбільш індивідуальне поняття, найбільше релятивне й найбільше змінне з усього того. що дав людині до того часу світ. Інакше його відчуває людина примітивна, інакше високо цивілізована. Одні його вбачають в цьому житті, другі шукають в посмертному існуванні. Ріжно його окреслюють релігія, фільософія, психольоґія.

Та не тільки "щасливий стан" душі людини — дуже індивідуальний, але й його розуміння ріжне в ріжних стадіях людської цивілізації. До того в великій скалі почувань людської душі можна інколи одні з них заступати другими, цебто одне бажання другим, одне вдоволення іншим, одне розуміння щастя — інакшим.

Нічим іншим тільки спробою такої субституції була теорія псевдоприхильників жіночого руху з минулого століття, що її наведено вище.

Як в одиниці так і в людських збірнотах розуміння щасливости ріжні, але мають вони одну підставову рису — кожна з них прямує до витворення такого духового середовища, в якому для кожного булиб кращі можливості зазнати вдоволення з життя. Щастя збірноти — це сума почуття щасливости окремих її одиниць.

Жіноцтво з соціольоґічної точки погляду має деякі спеціяльні круги заінтересувань, що висувають спільні інтереси й спільні прямування. Тому воно теж потребує такої суспільної атмосфери, в якій моглоб повністю розвинути всі свої вартості і в почутті своєї повноцінности й корисности для всього людського роду, — творити спільні для всіх цінності.

Чутлива й вражлива натура жінки дуже потребує отого духового клімату, в якому кожна одиниця має рівні мож-

ливості й рівні вигляди в життєвому шляху. І тільки на базі почуття абсолютної своєї рівности — рівности моральної й правної — можливо для жінки зірвати казковий цвіт щастя. Того почуття не можливо заступити нічим іншим, без нього не можливий дальший поступ жінки.

Коли-ж його жінка осягнула, то не на те, щоб задоволитися своєю сатисфакцією й спочити на лаврах. Перед нею дальший шлях творчого зусилля, разом і спільно з усіми іншими працювати для щастя людства, для щастя свого народу і тим самим свого власного. Шлях жінки не закінчився з моментом здобуття повноти політичних прав, з яких може й не всі будуть користати.

Ще в другій половині XX сторіччя можна стрінути — і то в жіночих журналах — погляд, що "найважніша роля жінки — це подобатись мужчині" або "бути щасливою, це не подобатись багатьом, а одному, кого любиться і хто схоче зробити вас щасливою, звільнивши від томлячої погоні за успіхом". Такі індивідуальні погляди є "понадчасові" й вони існувалиб навіть у здогадній ері "амазонок".

Зате в 20-их роках нашого століття Джіна Льомброзо, донька звісного італійського кримінольоґа, піднімала алярм з приводу задалеко посуненої економічної незалежности жінки, яка не зможе погодити професійних обовязків з родинними. І вона відкликалась до арґументів про щастя жінки: "жінка є альтероцентристка і знаходить щастя тільки в посвяті для других". Та цими другими є не тільки члени родини. Ними є власна суспільність, свій нарід. І тут жінка ще певніше може задовольнити притаманне їй бажання — здобувши своє, помагати іншим здобувати краще завтра.

Тисячами літ розвинений і виплеканий материнський інстинкт притупив у ній вістря еґоїзму, властивого кожній істоті. Вона щастя своє бачить не тільки в свойому власному індивідуальному задоволенні, але й в допомозі іншим його осягнути. Для того має вона невичерпні можливості в своїй душі, але вивести їх на верх, випожиткувати для добра свого народу, і свого оточення могла тільки ставши повноправною одиницею в своїй суспільності. Тут її призначення і тут її — щастя.

Злагіднює
Кашель Простуд
Скоро!

Це новий! Зовсім інший! Vicks Medi-trating Сироп на кашель приносить **дійсно** успішну поміч при кашлях, спричинених простудою! Смакує так добре, що навіть **діти** його люблять! Він ніколи не шкодить їх малим жолудкам!
Тож — щоб злагіднити кашлі простуди для цілої родини, дістаньте новий

VICKS
Medi-trating
Cough
Syrup

ВИПРОБУВАНІ ПРИПИСИ

Lake of the Woods Milling

COMPANY LIMITED

Слідуючі приписи печива були випробувані в кухнях Lake of the Woods Milling Co. Ltd., продуцентів Five Roses Муки. Ми є переконані, що вони вам подобаються.

ВИШНЕВІ ТІСТОЧКА

Пересійте разом:
- 2½ шклянки "Five Roses" муки
- 1 чайну ложочку порошку до печива
- ½ ложочки соди
- ½ ложочки соли

Змішайте разом:
- ¾ шклянки смальцю
- 1 шклянку цукру, добре вбитого
- 2 яйця
- 2 ложки молока
- 1 ложочку ванілії, добре вбитої

Змішайте постепенно сухі складники, добре мішаючи.

Додайте 1 шклянку змішаних горіхів, 1 шклянку покраяних дактилів, 1/3 шклянки покраяних, добре змішаних марашіно вишень.

Зробіть галочки, вживаючи 1 ложки тіста для кожного тісточка. Покрушіть 2½ шклянки "корнфлейк", обберіть в них кожну галку: Положіть на добре насмаровану бритванку, на верх кожного тісточка положіть ½ марашіно вишні. Печіть в умірковаиій температурі (375 ст. Ф) 10 до 12 мінут.

ТОРТ "МИРЕКЛ ГВИП"

- 1 шклянка Miracle Whip приправи до салати
- 1 шклянка цукру
- 4 ложки какао
- 1 шклянка води
- 2 шклянки "Five Roses" муки
- 2 ложочки соди
- 1 ложочка ванілії

Пересійте муку, цукор, соду, какао, змішайте воду і приправу до салати. Змішайте разом всі складники. Положіть до бритванки і печіть в 350 ст. Ф. через 30 мінут.

ПРИПРАВА ДО ЛОСОСЯ
(на 8 людей)

- 2 шклянки пересіяної "Five Roses" муки
- 4 чайні ложоки порошку до печива
- 4 ложки масла, дрібно покраяного
- ¾ шклянки молока

Добре вимішайте, влийте на підстелену мукою стільницю та виробіть тісто в поздовжну форформу, ¾ цаля грубости. Вийміть з пушки і відцідіть маринованого лосося (салмон). Розпростріть його на тісто, додайте сіль, перець, дещо цибулі, зеленого перцю і 2 ложки розтопленого масла. Звиніть його, потніть на куски. Печіть в насмарованих бритванках в температурі 40 ст. Ф. через 20 мінут. Подавайте з яєчним сосом.

ЯЄЧНИЙ СОС

- 2 ложки масла
- 2 ложки "Five Roses" муки
- 1 шклянка молока
- Сіль, перець і паприка
- 1 яйце, твердо зварене

Змішайте разом масло, приправу і муку, додавайте поволі молока. Варіть в подвійному баняку аж ствердне, додайте дрібно покраєне яйце.

Вживайте Канадійську Улюблену

FIVE ROSES FLOUR

Через понад шістьдесять років FIVE ROSES МУКА була улюбленою мукою канадійських господинь. За той час господині знайшли повне вдоволення в цій спеціяльній мілкості та під кожним оглядом доброті цеї найкращої муки Канади.

FIVE ROSES є комплєтною мукою до всього. Вона добра для всіх родів домашнього печива . . . коржиків, тісточок, тортів, булок, булочок та домашнього хліба. А будучи мукою-до-всього, МУКА FIVE ROSES є також дуже економічна . . . зменшує кошти домашнього печива. Будьте певні запитати вашого склепаря за FIVE ROSES, збагаченою вітамінами мукою. Він радо вас нею обслужить.

Слухайте Five Roses "Homebakers Quiz" кожного тижня від понеділка до пятниці з вашої радіостанції. Чотири вартісні тижневі нагороди та вартісна Велика Нагорода кожного пятого тижня. Запитайте свойого склепаря про всі подробиці.

Для кращого вироблення, для кращого печива — вживайте Five Roses Муку

ЯК ДБАТИ ПРО ВИГЛЯД

Краса має психольоґічні передумови. Один з естетиків назвав це "волею краси".

Бути гарною цього вечора, завтра, за тиждень, чи кожного вечора — це не гаразд. Це результат певного заговору, в якому сходяться винахідчивий змисл, кілька переписів більш-менш особистих, більш-менш загально випробуваних.

Один паризький журнал перевів анкету в країні "волі краси", запитуючи жінку, що спішить; жінку, що має час; модельку для показів моди і акторку. Вислід анкети доказав, що можна бути гарною, коли цього хочеться, та що три-четвертих жінок мають ті самі для того секрети, яких уважають виключно власними, а які є майже ті самі в кожної. Ці тайни зводяться до двох основних. 1. доброї циркуляції, 2. відпруження.

Нижче поданий вибір цих малих "чародійств". Можна їх собі добирати до вподоби, а навіть найти й відкрити власну рецепту-чудо, що вам найкраще відповідатиме, а ваших приятелів заставить запитатись: "Як вона робить це, що помимо стільки зайнять — так чарівно виглядає?"

Купіль

Якщо можете, після повороту вечором до хати, беріть купіль. Будете почувати себе свіжо й відпружено, а це необхідно, якщо маєте ввечорі зустріти знайомих або провести вечір поза хатою. Залежно від часу й веденого способу життя можна модифікувати купіль:

1. **Жінка, що спішиться,** залишається в ванні 3 мінути, після чого сушить тіло енерґійно, натираючи грубим шорстким рушником для викликання доброї циркуляції.

2. **Жінка, що має час:** занурюється в горячу воду, до якої вливає кілька крапель пахучого олійку. Цілком горяча купіль спричиняє ввечорі втому. Після 15 хвилин вона зливає зимною водою рамена, груди й руки, при помочі великої губки або рухомого душу.

3. **Моделька** купається через пять мінут у дуже горячій воді, після чого примінює нагальний зимний душ. Накінець дуже енерґійно натирається рукавичкою тканою з найлону.

4. **Акторка** вживає до купелі "пінистого молочка" з кількома краплями специяльного пахучого олійку, залишаючись у ванні 20 мінут, щоб шкіра стала мяка й делікатна. Для тієї цілі перед тим натирає все тіло спеціяльним рідким олійком або легко натовщеним "молочком".

Відпочинок

Найкраще відпруження приносить лежання навзнак, коли ноги спочивають вище голови. Ось знову 4 способи:

1. **Жінка, що поспішає,** завивається в нагрітий купелевий плащ (пенюар чи кімнатну обгортку), лягає на 5 мінут в півсумерку з холодним компресом на шлунку й печінці. Повинна старатися не думати про ніщо.

2. **Жінка, що має час,** випиває чашку чаю з цитриною та старається заснути на 20 мінут. Після того робить кілька віддихів "йоґі", що практикуються в трьох часах: глибокий вдих при втягненні живота, затримати якнайдовше видих, опісля устами й носом видихати. Також дуже вказані кілька рухів ґімнастичних вправ; наприклад: лягти на плечі й відкинути ноги далеко за голову.

3. **Моделька:** відпочиває 10 мінут з положенням ніг вище голови; на очі накладає "охоронні окуляри", американський винахід: нутро окулярів з плястику вистелює заморожена синя теч. Ці зимні окуляри поборюють міґрену, відсвіжують зімяті повіки. Цей самий результат можна отримати звичайними компресами з зимної води, або простудженого вивару з ромену.

4. **Акторка:** багато стоїть і має часто набряклі кінчини, тому кладеться навіть на доливці з подушкою під стопами, а тіло завиває в простирало, намочене в свіжій воді з оцтом.

Волосся

Краще є уникати сеансів у фризієрській робітні на день призначений на ваш вихід. Слід подбати про зачіску попереднього дня, щоб не виглядати пересадно виготовленою — те, що є противенством до правдивої краси й справжнього чару.

Половина жінок добре зачесаних відвідує фризієра раз на 15 днів, поза тим дають собі раду самі, щоб заховати зачіску чисту й принадну.

1. **Жінка, що спішиться,** носить волосся коротке, зачіску невишукану, а на миття й чесання призначує суботу. Добрий стан волосся втримує щіткування його кожного вечора.

2. **Жінка, що має час** (і яка виходить кожного вечора), має змогу для відсвіження зачіски накрутити льоки, скропивши їх легко алькоголем. Для неї практично є мати апарат до сушення, що в десяти мінутах може висушити зачіску під сіткою.

3. **Моделька** мусить так давати собі раду, щоб завжди могти "зробити щось зі своїм волоссям". Вона часто й довго щіткує й чеше його. Вона часто міняє уклад зачіски, примінюючи до презентованої сукні.

4. **Акторка,** що має ніжне й мало податливе волосся, мусить нераз відновляти зачіску 2 або 3 рази на день. Вона легко мочить його в пиві, щоб стало пушисте перед укладанням "филь". Вона щіткує волосся дуже реґулярно двічі на тиждень у специяліста.

Обличчя

Головна засада: після спочинку, гідротерапії, масажів і натирань треба красити обличчя дуже легко й дискретно.

1. **Жінка, що спішиться,** не вживає підкладу, не кладе ружу на лиця, ні шмінки на повіки. Вона кармінує уста й красить брови, натовщує повіки та вважає, що танцювати цілу ніч, сміятися й забавлятись, це три основні чинники "доброї міни".

2. **Жінка, що має час,** робить часто маски на обличчя, після чого розпилює на нього зільну (квітну) воду. Шмінкуючись, вживає плинного підкладу, який розмасовує, на нього накладає легко дуже пливкий руж на лиця, а блідо зелену шмінку на повіки, темнить вії та кармінує уста. Накінець легко пудрує обличчя. Шию й рамена натирає легко наоливленою кольонською водою, висушує губчастим рушником та припудровує.

3. **Моделька,** після проминтя обличчя косметичним молочком, накладає денний крем ясний. Не вживає ні ружу на лиця ні пудру. Підкреслює вії та кладе ясно рожеву помаду на уста. Вздовж вій зазначує блідо-зелену лінію пензлем та натовщує щіточкою брови. Рамена й шию масує олійком, дбайливо витирає, опісля дискретно напудровує. Вона вважає, щоб її обличчя не скидалось на маску, але зливалось гармонійно з шиєю й раменами. Вона уникає дуже вузьких черевиків та тісних наушниць, що часто бувають причиною підкружених очей.

4. **Акторка,** що любить блискучо шмінкуватись, накладає на обличчя мигдаловий олійок, після чого миє милом та літною чистою водою. Під пудер кладе ароматичну теч безколірну, після чого легко пудриться краскою дещо темнішою від своєї шкіри, не забуваючи шиї, рамен і плечей. Шмінкує повіки й

КУХАР НЕ МІГ ПРАЦЮВАТИ ЧЕРЕЗ АРТРИТИЧНІ БОЛІ

ПАН ІВАН ВОЙТОВИЧ

з 1631 Робсон вул., Ванкувер, Б. К.

написав до нас та розказав нам як дуже він терпів від артритичних болів і болів плечей. "Це був тупий біль увесь час, — він писав — але біль плечей був гострий. Часом біль був у стегнах, часом в мязах грудей, в крижах або плечах. Минулого серпня я зачав заживати T-R-C's і я з вдячністю стверджую, що я осягнув скору полегшу. T-R-C's дуже мені помогло і я хочу, щоб і другі терплячі на подібні недомагання про нього довідались".

Спробуйте T-R-C's сьогодні для артритичних або ревматичних болів і стверdіння. Ціна 65ц., $1.35 у всіх аптеках.

TEMPLETON'S T-R-C's

FOR RHEUMATIC AND ARTHRITIC PAIN AND STIFFNESS

уста, а накладаючи легко олійку або крему довкола очей, дає блиск цілому обличчю. Вона вдягає пастелеві краски, коли є змучена, а білу, коли в неї "добра міна".

— — — — — —

Накінець треба додати, що сучасна мода відкидає все, що не дає шкірі віддихати. Геть з наліплюванням і тинкуванням!

Свіжість, квітучість, здоровля, та блеск молодости дає легке прикрашування достосоване для кожного типу.

Але ніяка рецепта, найбільше маґічна, не може заступити відпочинку, сну і доброї фізичної рівноваги. Ніяка шмінка не поможе, коли шкіра не здорова, коли волосся негнучке й не щітковане дбайливо.

Тому перш за все слід памятати основну формулу: **воля, сон і добре примінюваний відпочинок дають здоровля, а з ним гарний вигляд.**

ДІМ

Чи ви щасливі перебуваючи в вашому домі? Чи ваш дім влаштований так, щоб у ньому приємно жити? Чи в ньому кожен чується добре? Чи ваш чоловік ввечорі, після праці, вертається до нього з полекшою? Чи ваші діти в товаристві однолітків радісно вбігають до нього, щоб охочо погратись? Чи радо заходять до вас сусіди і приятелі на хвилю розмови?

Так? Отже ваш дім є справжній дім.

А в тім бувають мешкання чепурні й прекрасні, що не є домами. Ви подивляєте в них дорогу обстановку, пишні килими, ніжні й свіжі картини, дорогоцінні дрібнички, розкладені прецизійно на столиках і поличках, квіти... Та колиб вас запрошено на склянку чаю, ви затривожилисьби: "Пити в такій декоративній мрії?" З такого дому виходимо з деякою полекшою. Бо це не дім, а музей.

Його противенством є дім, в якому ніщо й ніколи не є на свойому місці. Чоловік, вернувшись з праці, з трудом шукає місця для свого одягу на перевантажених вішаках та аж по 10 мінутах знаходить свої пантофлі. Мусить зрезиґнувати з миття рук, бо мушлі заповнені біллям до прання, мило закинули діти. Щоб сісти на фотель, треба його опорожнити з книжок, журналів, торбинки й рукавички (одної!). Радіо попсоване (завжди є щось попсоване). А в якій годині вечеря? Бог знає. Бідний чоловік без утіхи дожидає невдатно зладжену їду на поплямленому обрусі, в товаристві занедбаної подруги й дітей з нечистими нігтями. Цей дім то стайня, хлів, то смітник, місце для відпадків. Це не є "дім".

Бувають ще інші контрасти. В таких мешканнях усе іскриться, блистить мов у зеркалі. Там просувається тільки в пантофлях, курити можна тільки в одному куті їдальні. Щоб сісти в городі, треба винести фотелі з пивниці, а вертаючись, витерти їх на чисто й віднести до пивниці. Щоб написати листа, треба ключа від столика; щоб випити склянку води, ключа від буфету. А зрештою: "Пощо склянку води, коли в 6-ій годині вечеря?" — пригадує акуратна господиня. В цей час перериваються всі забави й найбільше пориваючі зайняття. Помимо криків і протестів усе інше відпадає, бо вже 6-та година. Сумно споживається смаковита вечеря на непорочній скатерті. Чи це дім? Чи радше клініка, інтернат, казарма ?

В справжньому домі кожен знаходить своє місце. Бо дім є для нас, а не ми для нього. Меблі призначені, щоб ними послугуватись; вони не є вражливі як ці люди, що їх щобудь ранить і гнітить. Наприклад стіл для дітей не боїться ні чорнила, ні води, ні ударів. Кожний має свій куток, хочби шафку чи тільки шуфляду. Тут кожний має право на респект від усіх і всі мають право жити на свій спосіб: діти, дорослі, приятелі. Бо приятелі це бажані гості, вони не суперники, ні вороги. Тому такий гість ніколи не перешкоджує. Коли господиня на той час порається в кухні, гостя їй в дечому поможе. Коли не має часу приймати, вона це признає з усмішкою й виходять разом.

В такому домі приятелі знають, що вони завжди побажані, та що атмосфера його мила й погідна, настрій господарів — приязний і веселий. Ось чому вони сюди залюбки приходять.

ЗАТРИМАЙТЕ ВАШІ ГРОШІ

при Родині

Машиною до Прання

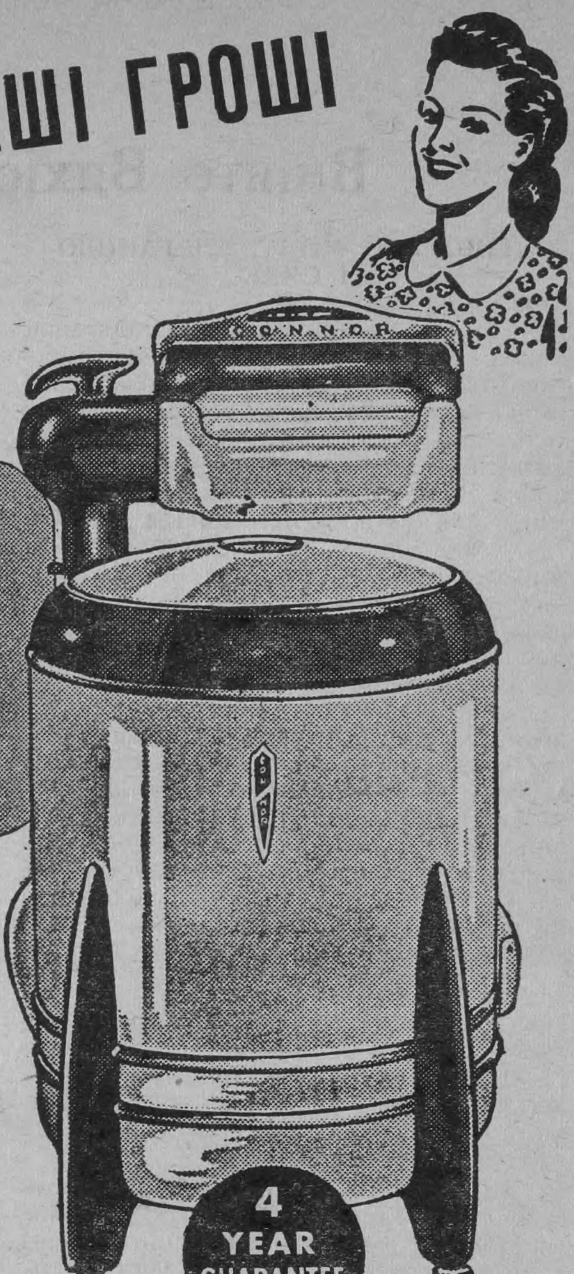

Connor Thermo

Малий завдаток доставить Connor машинку до вашого дому і в кількох місяцях ваша Connor машинка буде цілковито виплаченою заощадженням на рахунку з пральні. Від тої пори на протязі 10, 15 так, навіть 20 років ваша Connor машинка буде щадити для вас кожного тижня суму грошей, яка рівняється видаткам звичайного прання. Ви однаково платите за Connor машинку, так чому не мати власної?

Продається на місячні сплати.

Огляньте ці споруди, як і багато інших гарних виробів на виставі у вашому власному склепі, або пишіть за інформаціями до:

WINNIPEG MUSICAL SUPPLY

656 MAIN STREET **Phone: 93-7416** **WINNIPEG, MAN.**

Вмійте Вихіснувати Себе

ДЕЩО ПРО МОДУ, ЕЛЄҐАНЦІЮ І СМАК

Добрий смак і спосіб зодягання мають основне значіння для появи й вигляду жінки. Це не гроші роблять вас гарно вдягненими, але психольоґія й інтеліґенція. Джерелом справжньої елєґанції є смак, виховання й добра поведінка. Вони є необхідні для зрозуміння моди, для оцінки себе й довіря до себе.

А все те не є так недосяжним, якби могло здаватися; смак це просто вмілість вибору того, що найбільше підходить для вашої особовості, що найбільше годиться зі способом життя, який ви провадите.

Приглядаючись гарним взорам, уявляйте себе та завжди майте на увазі, що ексцентричність є рідко гарна. Її можна подивляти мимоходом на модельці, але не слід її наслідувати. Добрий смак у тому відношенні це перш за все бути собою. Коли в вас волосся ясне, ви не повинні одягатись як брунетка, бо втратите багато.

Відкриваючи власну особовість, знаходите стиль властивий вам сукні, в яких будете виглядати природні й щасливі.

Ні ріст ні туша не рішають про елєґанцію. Що більше, елєґанція не має віку. А мода є на те, щоб кожній жінці додати чару й принади.

Щоб це здійснити, треба оглянути себе в зеркалі, щоб вирішити ваш вік (не обовязково метрикальний, а той, на який виглядаєте), ваш ріст, вашу будову й форму. Щоб упевнитись, спитайте других, до якої катеґорії вас зараховують. Тоді й вибирайте такий стиль ваших одягів, що вам найкраще підходить, в якому будете почуватись вигідно, вдоволено, свобідно й приємно. Веселість і свобода це признаки жінки, що вміє одягатись.

Ось деякі практичні поради для прикладу:

Коли ви малого росту, уникайте перш за все засідки "малої дівчинки" під претекстом дрібної будови. Якщо ви переступили 40 років, треба собі сказати, що стяжка з метеликом у волоссі не пробудить в мужчині інстинкту протектора для жінки-дитини, а лиш його змисл гумору. Якщо ви дрібної будови, вам підходять широкі спідниці, але вузькі в поясі. Якщо ваш стан короткий, носіть вузькі пояски. Коротка шия не дозволяє на великі й високі коміри, ні на широкі рукави. Короткі ноги вимагають пристаючих, а не вільних плащів для підвищення лінії. Слід уникати великих взорів та поперечних пругів на матеріялах. Надмірно високі закаблуки, хоч позволяють досягти 2—3 центиметри, деформують вашу сильветку, змінюють положення бедер, похиляють вас наперід. Тільки при довгій вечірній сукні можна носити обуву з високими закаблуками під умовою, що не будуть вас нахиляти вперід. Довге перо при капелюсі не продовжує росту, як це дехто думає; ні, це тільки перо саме виглядає велике. Довжина одягів не повинна бути ні надто довга ні дуже коротка; на день до половини ноги, ввечері короткі вечерові сукні на зразок баллерін. В загальному жінок малого росту вважається більше "жіночими" ніж їх високих сестер. Вони можуть носити більше фантазійні зачіски, всі ясні й пастелеві краски.

Коли ви високого росту, тим більше стережіться перед наслідуванням "малих дівчаток". Не хиляйте голови, не знизуйте плечей та не випихайте тулуба; перед вибором фасону для сукні треба перш за все добре держати себе в руках, в ході, ґраціозно сідати не схрещуючи ніг. Помимо довгих ніг і стіп, ви можете мати рухи легкі, зґрабні й жіночі. До цього, якщо висока жінка вміє одягатись, вона може належати до найбільше жіночих і найбільше захоплюючих. Добирати лінії рівні, гладкі, молодечі, але не дитячі; за всяку ціну уникати моду школярську, стяжечки в волоссі, дитячі зачіски, маленькі білі

комірчики під шию, бліді краски (блакитна, рожева). На день ваші одяги не надто довгі, зате вечірня довга сукня підкреслює маєстатичність вашої високої постаті. Невідповідні для низького росту туніки й драповані сукні для вас є досконалі. Костюми пристаючі з природною формою рамен та вузькою спідничкою вам добре підходять. Коли жакет три-чвертевий а спідничка іншої краски, вони зменшують високість. При повних формах — лінії фасонів повинні бути пристаючі, зате без декольтових перебільшень. Вказані теж великі торбинки, сміливі й тяжкі біжутерійні окраси, але стриманість у фантазійних моделях. При тонкій туші не вдягатись закоротко, вільні плащі й жакети, костюми крою туліпана, гнучкі з невиразними лініями крою блюзки, спокійні краски з живими й блискучими додатками найкраще тоді підходять. З взорів вказані поперечні пруги, що дають враження меншої висоти.

Не треба забувати, що елеґанцію часто довершує зовсім мала дрібничка. Свіжо прочищений черевик, упорядковані нігті, чисте волосся й гарна зачіска — це нічого не коштує, а без них нема справжньої елеґанції. Що більше, найкраща жінка, коли вона занедбана, стається поганою. Не поможе тоді й найкращий одяг.

Жінка, що хоче бути завжди елеґантна, не боїться свого віку. Елеґанція, так як жіночий чар, не має віку. В житті людини як і в природі є свої сезони, що приходять на зміну. А в тім нема нічого нуднішого ніж незмінність. Ніщо більше нудне ніж залишатись завжди такою самою. Тому й не треба боятись зміни віку. Зрештою чарівна жінка не має віку. Ніхто його в неї не шукає, вона є принадна й це вистарчає.

З віком повинні рости й старання про наш зовнішний вигляд, зникати занедбання, свіжість, усміх, дбайливість маніфестуватись при кожній появі. Ні зрілий вік ні вчасна молодість не можуть відкидати духа кокетерії. Краса й чар жінок є частиною нашої цивілізації.

Наша молодість є в нашому серці. Якщо ви зумієте ваше серце заховати молодим, ви будете завжди молодими.

Матері співають похвали

JACK and JILL

BUCKLEY'S НОВИЙ

Сироп на кашель і застуду

ЛИШЕ ДЛЯ ДІТЕЙ

Нема нічого до порівнання з JACK & JILL сиропом на кашель, який має Вітамін C для скорої помочі на діточий кашель і застуду. Вироблений спеціяльно для дітей, він ділає наче маґік, є так смачний, що діти з плачем домагаються більше. JACK & JILL виготовлені вирібниками BUCKLEY'S MIXTURE, ЩО В КАНАДІ Є НАЙБІЛЬШИМ СРЕДСТВОМ НА КАШЕЛЬ І ЗАСТУДУ, воно є НОВЕ-ІНШЕ і так СКОРОДІЛАЮЧЕ, що воно на протязі ночі віддалює найбільший кашель чи перестуду. Для безпеки своїх дітей ніколи не будьте без флящини JACK & JILL у свойому домі. Це ніколи не заводить.

Продається всюди лише за 50ц.

★

НА ЗАСТУДУ ГРУДЕЙ

На застуду грудей ви не найдете до перемоги ліпшого масажу від Buckley's Stainless White Rub. Ґрандіозний співтовариш JACK & JILL.

ДОМАШНІ ПОРАДИ

Щоб нові черевики не посовгувались по заморозі, приклейте через середину підошви кусок липкої тасьми (едгісів тейп).

Купуючи електричний огрівач ліжка, краще купіть такий, що має футерал, який можна зняти і випрати.

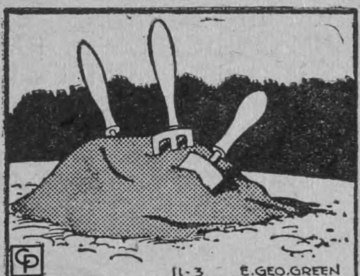

Щоб городничі знаряди не ржавіли, оставляйте їх після вжитку в купі піску.

Висячі цвіти найкраще підливати вкладаючи до вазонка губку намочену в воді.

Щоб усунути п о л и с к зі старого убрання, звогчіть його амонією, розпущеною в однаковій кількості води.

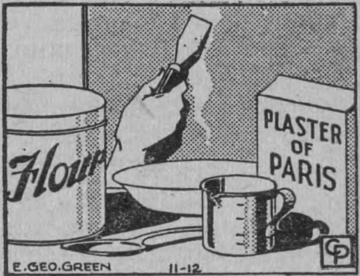

Ґіпс не зціпеніє заки ви скінчите роботу, якщо до кожної шклянки додасьте одну ложку муки.

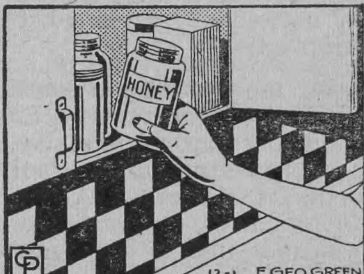

Мід найкраще держати щільно закритим при хатній температурі від 70 до 80 ст. Ф. Відкритий мід тратить свій запах і якість.

Щоб ваші тіста мали гарний румяний вигляд, посмаруйте їх молоком перед вложенням до печі.

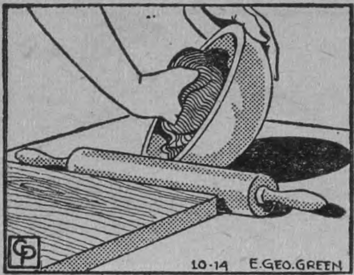

Деревляне начиння мийте після кожного вжитку, але ніколи не оставляйте його у воді на довший час.

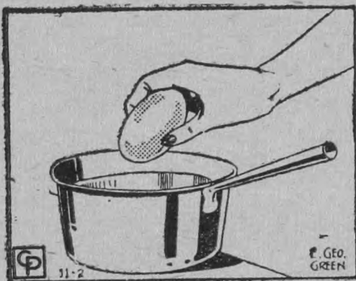

Якщо ви не є певні, щодо свіжости яйця, положіть його до начиння з водою. Свіже яйце втоне, а несвіже буде держатися на поверхні води.

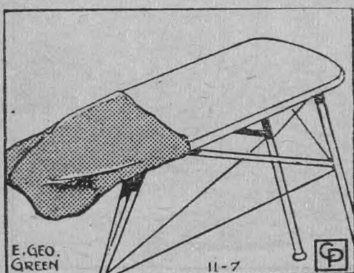

Стіл до прасування буде чистий, якщо після його вжитку на вищий його кінець наложите паперову склепову торбу.

Коли робите "кол-сло", спробуйте вживати червоної капусти для гарного контрасту. Також родзинки і покришені червоні яблука є гарним і смачним додатком до капусти.

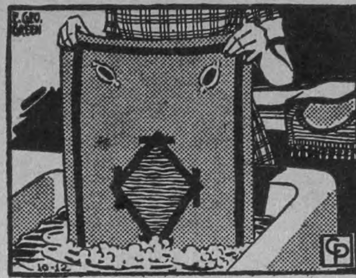

Малі коверці можна з успіхом прати дома. Вперед вичистіть їх відпорошником, тоді намочіть на 10 до 15 мін. в літній, миляній воді, намилюючи кожне найбільш забруджене місце. Переполочіть раз в теплій воді, два рази в літній і висушіть в тіні, здалека від горячі. Витріпайте і вищіткуйте ще заки вповні висохнуть.

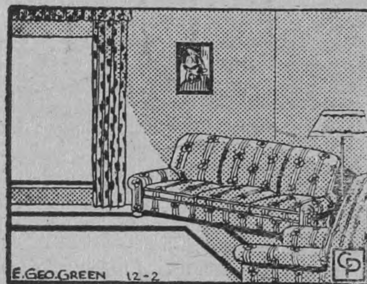

Щоб покриття умеблювання не вилиняло, зберігайте його від прямих промінів сонця. Всі плями полиняння належить негайно усунути.

Дуже помічним є електричне світло у вашому сховку на убрання. Світло можна так заінсталювати, щоб воно влучуваолсь і вилучувалось при отворенні й замиканні дверей.

В баняку парового тиснення (прешюр кукер) навіть другорядні кусні воловини можна зварити до мягкости в дуже короткому часі.

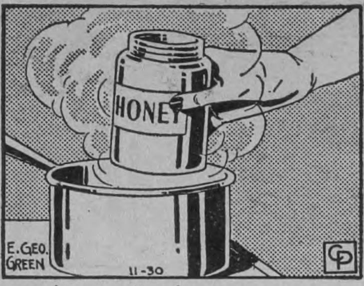

Скристалізований мід стане знова плинний, коли бляшанку з медом подержите в теплій воді. Впевніться, щоб меду не перегріти, бо тоді він може втратити смак і краску.

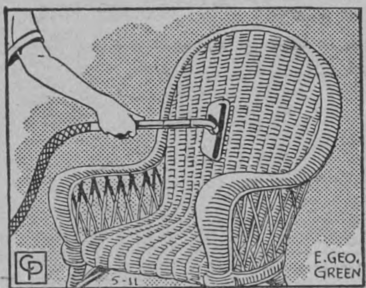

Плетене умеблювання повинно бути часто чищене відпорошником та мите теплою миляною водою, після чого належить його витерти і поставити в продувне місце для повного осушення.

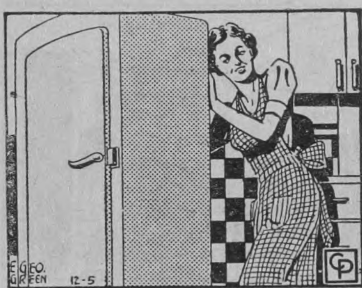

Для влегшення пересування холодільні чи другого важкого мебля для чищення долівки, насмаруйте долівку біля них грубо милом.

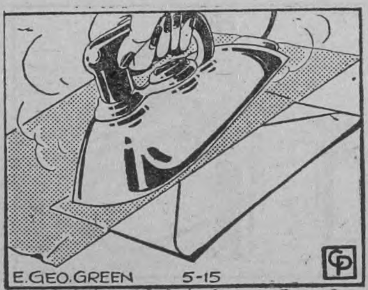

Щоб легко відкрити заклеєну коперту положіть звогчений холодною водою платок на коперту та припрасуйте її гарячим залізком.

Плями з йодини на руках можна усунути натираючи заплямлені місця шкіркою з цитрини або краяною сирою бараболею.

Плястичні шклянки до пиття є дуже практичні для дітей. Їх пальці краще схоплюють і держать плястику чим шкло, крім цього вони нерозбивні.

Для вичищення ґумових чубковатих підошов щіткуйте миляною водою з малою домішкою амонії, опісля витріть до чиста вогкою шматкою.

Щоб зробити миляний клейок, розпустіть одну частину мила в пяти частях кипятку. Варіть, аж мило розтопиться та прохододіть кілька годин, аж до зціпеніння.

Уважайте, щоб кишені у ваших фартушках не були так розміщені, що зачіпалиб ручки баняків і ринок, або взагалі не перешкаджали вам в домашній праці.

Зимні варені бараболі можна відогріти через вложення їх до гарячої води, а потім положіть до теплої печі, щоб поволі припеклися.

Тіста і пироги куплені в пекарні, якщо вони в щільних пуделках, можна заморозити для пізнішого вжитку. Заклейте пуделко цельофаном і вони можуть держатися до 3-ох місяців у вашому заморожувачі.

Щоб визбутися написів з мішків від муки чи цукру, намиліть добре ці написи, а потім намочіть мішки в керосині (найкраще надворі) на кілька годин. Пізніше виперіть їх в гарячій миляній воді.

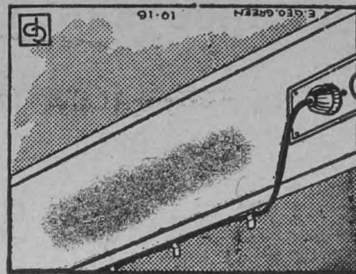

Додаткові електричні каблі повинні бути втикані до втичок — ніколи не закріплювані на постійно. Подбайте також, щоб вони були в доброму вжитку і добре прикріплені до стіни і т. п.

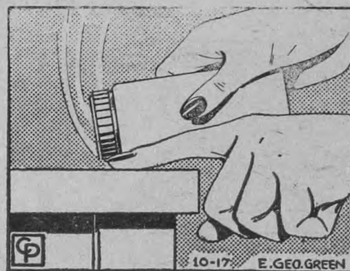

Коли тяжко відкрутити накривку слоїка, положіть його на середний палець на гладкій поверхні стола та легко вдаряйте по верху слоїка декілька разів. Це звичайно помагає.

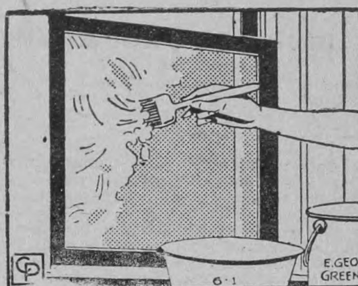

Коли малюєте рами вікон, насмаруйте шиби густим милом або водним клеєм. Опісля плями з фарби на шибі легко змивати.

Плястичні торби для покриття убрань є дуже вигідні як дома, так і підчас подорожі. Їх можна набути у вимірах, довжини 45 цалів, 57 цалів і 66 цалів.

Випробувані і Справджені Приписи

JANE ASHLEY

ВІДДІЛУ ДОМАШНЬОЇ УСЛУГИ

The Canada Starch Company Ltd.

Фабриканти:

Canada Corn Starch — Mazola — Silver Gloss Starch — Benson's Corn Starch — Karo — Lily White Corn Starch — Crown Brand Corn Syrup — Linit

ТЕЛЯТИНА З ПАПРИКОЮ

2 фунти телятини
½ шклянки MAZOLA Оливи до салати
1 зубчик часнику
4 шклянки (1½ фунт.) покришеної білої цибулі.
2 ложки покриш. петрушки
½ зеленого перцю, покришеного в паски
3 ложки паприки
2 ложочки соли
2 шклянки води
3 ложки Benson's або Canada Corn Starch
2 ложки води

Покрайте телятину на 2 цалеві квадратні куски, пригрійте олій Mazola в баняку, насмарованим часником, додайте приправу, воду і телятину. Прикрийте, нехай вариться на лагідному вогні 2 години, аж змякне. Додайте Benson's або Canada Corn Starch, змішаний з 2 ложками води. Варіть 10 мінут, аж ствердне. Приправте паприкою, як бажаєте. Дає 6 до 8 подань. Подавайте з горячим макороном, легко перемішайте з 2-столовими ложками Mazola.

ШОРТБРЕД КОРЖИКИ

½ шклянки Benson's або Canada Corn Starch
½ шклянки спорошкованого цукру
1 шклянка пересіяної муки до всього
1 шклянка марґарини.

Пересійте разом Benson's або Canada Corn Starch, цукор і муку до великої миски (масло або марґарина повинні бути в хатній температурі). Вмішайте масло в сухі складники ложкою, аж зробиться тісто. Зробіть з нього галочки 1 цаль в промірі. Положіть на неíатовщену бляху яких 1½ цаля від себе. Сплощіть їх виделкою, намочуючи її в горячій воді, щоб тісто не приліплювалось. Прикрасіть, як бажаєте, вишнями, горіхами, тощо. Печіть при повільній температурі (300⁰) через 20 до 25 хвилин, або аж доки береги коржиків не зарумяняться. Дає 3 до 4 тузини. УВАГА: Якщо вживаєте солодкого масла або марґарини, додайте ⅛ ложочки соли до складників. Якщо тісто дуже рідке, прикрийте і прохолодіть через ½ години.

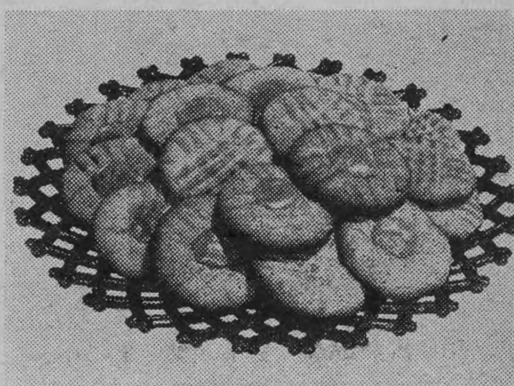

ЧОКОЛЯДОВИЙ ФАНДЖ

3 ложки масла або марґарини; 3 шклянки мілкого цукру; 2 столові ложки "Кровн Бренд Корн Сироп"; 2 куски гіркої чоколяди; ¾ шклянки молока; 1 ложочка ванілії; 1 шклянка волоських горіхів, згрубша покраяних.

Положіть всі складники за виїмком ванілії і горіхів до баняка. Варіть при умірковaній температурі, постійно мішаючи, доки не закіпить. Продовжуйте варити, постійно мішаючи аж до рідкости, або доки частина мішанки не створить галочки, коли її вкинути до холодної води. Здійміть з вогню. Додайте ванілію, прохолодіть до 110⁰ Ф. Вбивайте, аж доки фондж не ствердне і не стратить своєї лискучости. Скоро розпростріть, коли прохолоне, в натовщену маслом 8 цалеву квадратну бритванку. Покрайте на квадрати. Дає 25 квадратів (2 фунти).

Полийте на
Омлети і Зернові Страви

Ви будете раді, що Ви це зробили... лише Crown Brand з цим чудовим смаком є перфектним засолоджувачем для омлетів і зернових поживи. Він також дуже добрий на хліб або товст і є так добрий для доростаючих дітей.

Наповнює Скорою Харчевою Поживою

Для Десертів, Що Мають Екстра Смачну Вжитковність

Canada Corn Starch — улюблений всіми для приготування густих сосів, тіст і начинок та легких пудинґів. Якість та економія це лише дві причини чому Ви завсіди повинні вживати Canada Corn Starch.

MAZOLA . . .
Знаменита Для Смаження

Mazola є знаменита для смаження. Mazola додає делікатного смаку для риби, мяса, яєць і ярини. Вона також робить смачними тіста, торти і коржики.

Спомин Про Січового Стрільця

Хочу описати коротко про одного з Січових Стрільців, для збереження його памяти. Є він по імені Дмитро Козак, родом з села Коссів, повіт Чортків.

Походив він з бідної родини. Скінчивши сільську школу, став погоничем у дворі. Одного разу побачив його "жонца" коли він не міг скоро ходити за кіньми і втік з двору. А тому, що боявся йти до дому, бо знав, що дістане кару ще й від родичів, то пішов до свого стриєчного брата, Павла Козака, а той поміг йому дістатися до Відня. Там він учився столярки через три роки за харчі й помешкання.

Дмитро Козак

На початку було йому досить тяжко бо не вмів німецької мови, якої там майже всюди вживали. Та роботу він любив, і з часом, по трьох роках, одержав свідоцтво, яке давало йому право відкрити свою власну робітню. На те він не мав грошей, однак працював дальше в тому самому місці, і одержував уже платню. Головний майстер платив йому по чотири ринські на тиждень. Та при цій праці не довго він був, бо в році 1914 вибухла війна, і він зголосився до військової служби як охотник. Був він ще замолодий, щоб бути покликаний.

Так скоро як зорганізувались Січові Стрільці, він вступив в їх ряди і був з ними до самого кінця.

Знаю з його оповідання, що отаманом був тоді Василь Вишиваний. Це було його прибране імя, бо з походження він був німцем.

Дмитро служив в австрійській армії до кінця війни. Коли австрія розпалась, і почалась революція, він приїхав був до рідного села тільки на один день, як член розвідки. Недовго потім він прибув до села знову, на дво-тижневу відпустку, і тоді одружився. Його молода жінка не хотіла пустити його, та не могла здержати його. Тоді бились поляки з українцями. Дмитро зібрав хлопців з села і пішов з ними відбирати від поляків наше повітове місто Чортків. Зброю мав тільки він один, а інші хлопці мали рискалі, вила, буки. Жінки йшли разом з чоловіками. Коли прийшли ми під Чортків, довідались, що він уже був здобутий від поляків. Та не довго тривала радість вільної України, бо поляки дістали велику поміч з Америки. Польський ґенерал Гелер прибув з сильнішою армією, котру зібрав в Америці й Канаді, і ми не були в силі упертись їй. То був нещасливий кінець нашій Україні.

В війні з поляками Дмитро Козак бився до кінця, до останної кулі. Десь коло ріки Золота Липа обскочили його поляки несподівано. Хлопці, котрі були з ним, піддались, бо іншого виходу не було. А Дмитро, вистрілявши всі кулі зі скорострілу, скочив у воду, бо не хотів датись полякам у руки. З води вони витягнули його пів-живого і завезли його до Львова, до Бриґідок, де він довго лежав хорий, видужуючи від польських ждюханців.

Аж кілька місяців пізніше я дові-

далася, що мій чоловік живий. Зразу я в те не вірила, бо всі мені казали, що він не живе, що його вбили або що він утопився.

Поїхала я до Львова, щоб його побачити, але мене до нього не допустили. Сказали мені, що мушу чекати до четверга. Того дня позволяли бачитися з полоненими в другій годині пополудні. Я ледво діждала того дня. Того дня, в призначеній годині, я була перша коло брами в Бриґідках. Розуміється, що я була одна з перших, що туди прийшли, а в другій годині нас, жінок, було там вже кілька сот. Між нами були й мами. Всі нетерпеливо ждали тої хвилі, коли отворять браму і ми побачимо своїх рідних. Ті, що були за брамою, також нетерпéливо ждали, бо хотіли побачити своїх мамів і жінок. Вони знали, що вони принесли їм щось зїсти, бо власти польські давали їм дуже малі порції харчів.

Коли нарешті браму отворили і ми їх побачили, то ще й до сьогодні не можу забути тої страшної картини. Кажу щиру правду, що мені трясуться руки ще й тепер, коли пишу ці рядки, на згадку про тих нещасних людей.

То не були люди. Виглядали вони наче кістяки. Простягали руки до нас і просили бодай кусочок хліба. Не до кожного з них хтось прийшов. Майже половина з них не мали нікого між нами, щоб прийшли відвідати їх і принести їм бодай кусочок хліба. Кожна з нас, жінок і мамів, принесла повну пошевку хліба і ще щось до хліба. Я роздала половину своїх харчів заки знайшла свого мужа. Він був у другому відділі, який носив назву Шпитальний Відділ. Тяжко було мені його віднайти, бо їх було там дуже багато. Він прийшов до мене, бо пізнав мене скорше ніж я пізнала його. Пізнати його я не могла, навіть і по голосі, бо він цілком змінився.

Плакали ми обоє. Я плакала з радости, бо всі казали мені, що його вже нема, що він убитий. Він виглядав дуже марний і страшний. Мені виглядало наче він встав з гробу.

На відвідини ми мали дві години. Та вони минули так швидко, наче тільки пів години. Тяжко було знову розлучуватися з ним.

В тих клятих Бриґідках, у польсь-

T-R-C's ПОМІЧНЕ ДЛЯ СТАРШИХ ЛЮДЕЙ

ПАН Т. ДЖ. ҐАТВИН
з 173 Денис Ст., Герберт, Саск.,

має близько 80 років і від кількох років терпів від атаків болів мязів та артикулярних ревматичних болів, сиятики і невральгії. П. Ґатвин писав: "Болі були особливо гострі в колінах, плечах і крижах, а також в мязах грудей. Рівнож я мав болі голови. Вважаю себе щасливим, що я знайшов T-R-C's лікарство, яке дало мені давно-побажану полегшу від цих терпінь. Я поручаю T-R-C's усім, що терплять на біль суставів і кого мязи так болять, як мене боліли".

Побажану полегшу від болів можете також осягнути, якщо ви дістанете T-R-C's, канадійське передове лікарство на ревматичні й артритичні болі та недомагання.

Лише 65¢ та $1.35
В УСІХ АПТЕКАХ

TRC's For Rheumatic or Neuralgic Pain... TEMPLETON'S Rheumatic Capsules

кій неволі, згинули тисячі наших Січових Стрільців, які воювали і наражували своїм життям за свій Рідний Край, з голоду й холоду.

До свого чоловіка я їздила десять місяців, кожного четверга. Найняла я була два адвокати, щоб помогли визволити його з тюрми. Я не хотіла опустити його, бо він був страшно побитий. Видно, що поляки боялися випускати його в такому стані, бо це булоб поганою для них реклямою.

Та нарешті, по десятьох місяцях, його звільнили. Поміг у тому львівський адвокат, Шевчук, який тепер знаходиться в Торонті. Але що це за воля була? Він мусів рапортуватись кожного тижня до польських властей Кожної неділі, коли люди йшли до церкви, Дмитро мусів іти аж на трете село, до Білобожниці. В додатку до того не вільно було йому виходити ніде між люди. От таку то волю дали йому поляки.

Рапортувався він так через більше як рік, аж до того часу, коли його цьотечна сестра виходила замуж і просила його за старосту. Просила я його, щоб не йшов, бо хтось міг заглянути його між людьми й донести про те польським властям.

Так і сталося. Його рідний вуйко, який був поліцаєм при ґміні, був також на весіллю. В понеділок, по весіллю, ми ще спали як він прийшов до нас з жандармами і арештували його.

Скільки я наплакалася, скільки я напросилася і наблагалася, щоб звільнили його бо він нічого злого не зробив, та нічого не помогло.

Як забрали його того ранку, в понеділок, в місяці листопаді, поїхала я з ним на постерунок до команданта просити, щоб він з ним нічого не робив, а командант сказав, що "он пшестомпіл параґраф". Коли взяли його тоді, то аж за один місяць я одержала картку, що він у Вадовіцах, у бараках. Туди я вже не могла їхати, бо то задалеко, щоб відвозити йому харчі. Була я тоді вагітна, а також і грошей не мала на такі довгі подорожі. Я посилала йому пакунки два рази, але він їх не одержав. Іншої ради не було. Робила я просьби раз за разом, але це нічого не помагало.

Хтось порадив мені піти до польського ксьондза, а він напевно мені поможе. Пішла я до нього і він дав мені пораду, але знаєте яку? Він виробив польську метрику і сказав до мене: На, пішли це до нього, нехай він це підпише, то зараз приїде до дому.

Я так і зробила — післала ту метрику до чоловіка та ще й в реєстрованому листі, щоб часом не пропала. Метрику він дістав, може тому, що була реєстрована, а може й тому, що сподівалися мати одного поляка більше. А знаєте що чоловік мені написав у листі? А ось що:

"Дорога Жінко: Добре, щось прислала мені той папір, бо він мені придався. Нас тут так мучать, що жиди не мучили так Ісуса Христа. Збиткуються над нами так як колись збиткувалися турки й татари, коли нападали на наші українські села і забирали людей в ясир. Поляки то люди без серця і тому я не можу підписати тої метрики. Краще умру, а поляком не стану. Тут є нас більше як 17 соток українців, але кожного дня нас менше, бо бараки такі, що в них повно снігу надуває. Гонять нас до купання кожного вечера, а по купанні йдемо в тих бараках спати — на голу землю. Хто має з собою який коц, то до нього всі тиснуться. До раня дехто замерзає — засипляє на віки. Може завтра або позавтра і з мене будуть згортати сніг, але сьогодні я ще живий і пишу до тебе й до дітей. Вони ще не розуміють де їх тато є, то краще мені вмерти ніж вертатись домів поляком".

Як я той лист прочитала, стратила надію на його поворот і на його життя. Я тільки молилась горячо за його здоровля, щоб Бог поміг йому то всьо пережити. Їхати до нього я не могла, бо мала двоє дітей, а трета дитина ще була маленька. Він її навіть ще не бачив. І так я здалась була вже на волю Божу.

Але певно, що Бог вислухав мою молитву. Приїхав мій шваґер з Америки і сказав, що поїде відвідати Дмитра в бараках. Я цим дуже зраділа, приготовила пакунок з хлібом і одіжжю, щоб мав бодай в що перебратись.

Шваґер поїхав аж до Вадовіц. Тиждень пізніше приїхали вони оба. Яка була моя радість — я не можу й описати.

Питаю я шваґра яким чином він дістав його з неволі, хотяй жадної мет-

рики ні просьби не підписував. Шваґер сказав, що американські "зелені" все зроблять.

Правда, він був у дуже поганому стані здоровля, страшенно перемерзлий, але по якомусь часі прийшов до здоровля. Однак рапортуватися він мусів раз на місяць. Я відвозила його завжди аж на трете село на постерунок, бо йти так далеко він не міг.

Так рапортувався він майже через два роки. Одного разу мій батько каже до мене: Тепер уже ліпше поїхати до Канади. Краще продавайте те що маєте і їдьте туди.

Так ми і зробили. Року 1926 ми приїхали сюди, до Канади. На початках працювали по фармах. В році 1930 стало тяжче за працю бо всюди була посуха. Мій чоловік почав працювати для компанії Сіпіар. Роботи було мало, але на життя нам вистарчало. Працював він до 1947 року, а того року помер нагло на удар серця.

Ось і на тому закінчую свій спомин про мойого покійного чоловіка, який був, думаю, добрим українцем, бо воював за волю свого народу, і за те заплатив своїм життям передчасно.

Його дружина Тетяна

НАШ НАРОДНИЙ ГИМН

Ще не вмерла Україна,
Ні слава, ні воля,
Ще нам, браття молодії,
Усміхнеться доля.

Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонці, —
Запануєм і ми, браття,
В нашій сторононці.

Душу, тіло ми положем
За нашу свободу
І покажем, що ми браття
З козацького роду.

Та як станем разом, браття,
Від Сяну до Дону, —
В своїм краю панувати
Не дамо нікому.

Чорне море ще всміхнеться,
Дніпро ще зрадіє,
Ще на Галич, Буковину
Доленька наспіє.
Душу, тіло ...

Сильна воля, праця щира,
Ще свого докаже,
В Україні ще ся волі
Пісонька розляже.

За Карпати відобється,
Згомонить степами,
Україна славна стане
Поміж народами.
Душу, тіло ...

З наших предків кожу дерли,
На паль їх вбивали,
А таки нас не пожерли
Вороги зухвалі.

Плила кровця, червонила
Степи і могили —
Наші груди запалила
Огнем волі й сили.
Душу, тіло ...

Що козацтву не удалось —
Те нам довершити,
Ворогів десь тільки взялось —
Треба їх провчити!

Рідний краю, Україно,
Благослови діти,
Йдем за тебе, за єдину
Боротись, терпіти.
Душу, тіло ...

МОЖУТЬ БУТИ СПОКІЙНІ

Сідає чоловік з своєю жінкою до ваґону в потязі. Нараз жінка каже до нього:

— Ох, Іване, вертаймося чимскорше до дому бо я забула виключити електрику з залізка. Напевно буде пожар у нашому домі.

— О, не бійся, дорога. Я якраз тепер пригадав собі, що перед відходом з дому я забув закрутити воду в умивальні.

С. Ковбель

БЛУД

Ви певно знаєте, що таке блуд.

Не той блуд, що то в письмі чи в рахунках! Ні. Такі блуди трапляються в хаті, коло стола, при світлі, та й не тільки людям розумним, а також навіть дітям у школі. Про такі блуди нема що багато говорити. Звуть їх ще й часом чортиками або жидиками, хотяй це даремна на бідного чорта чи на жидка напасть. Чорт такими дурницями не бавиться, хіба що так жартом перемінить часом букви і вийде таке, що хоч смійся або і плач.

От, приміром, я оце недавно бачив напис на одній пекарні на Доферин вулиці: "Купуйте русский хлів".

Або і таке: Хто був або і є в Винніпеґу, то певно нераз приходилося йому зайти там коло міського ратуша в те місце де і цар ходить пішки. Там на дверях до недавна був напис побіч анґлійського також і по нашому, бо в такому місці треба знати розпорядки всім, не виключаючи і тих, що то по тутешньому ані в зуб. Там було по анґлійськи: "Ду нат скреч мечес он да валс". А по нашому якийсь дотепний переводчик, певно жидок, написав: "Ні шачкати мериками по свінях". От і вийшло таке, що люди називають блуд.

Трапилося і вам певно нераз щось подібного встрілити, але наша пословиця каже: Хто не робить блудів, той і нічого не робить. От така повірка нас заспокоює і позволяє нам робити блуди.

Та не про такий блуд я хочу вам розказати, а про такий що то буде водити вас кругом вашої власної хати цілу ніч і в двері не потрапите.

Може вам коли будь в житті траплялося спати на печі? Бо мені це траплялося. Пробудишся і хочеш злізти, а тут десь лихо взяло запічок. Мацаєш кругом і відсуваєшся на середину, щоб не впасти, аж тут нараз: Грим! Опинишся аж на долівці. Та це тільки на печі. Гримнув головою до чого там, свічки засвітяться в очах, але хоч знаєш де ти є; а в лісі вже не те. Нераз і не два свічки засвітяться як лопнеш чолом об деревину і все таки не збагнеш де ти.

А от послухайте:

Зайшов до мене покійний Стефан Басістий. Я ще жив у тій першій хаті на "Гомстеді" що то зачинялася вязкою осоки.

Перекусили що Бог дав, закурили тай говоримо про це й те. Зайшла бесіда про блуд — як то недавно я вертав з ліса і ніяк не міг знайти своєї хати. Я оповів як то я ходив довкола хати, був вже нераз зовсім близько, бо опісля бачив свої сліди, та Стефан ніяк не хотів мені вірити. Смішно йому було, що я вже не малий і не дурний, а в такі небелиці вірю.

В мене недалеко хати росла смерека. Стара, височезна, що в троє переросла ліс, що був кругом. Обросла зеленим віттям аж до самої землі. А груба, що хай сховається Ріфка на Юклид, що то продає тайком з під запаски горівку.

Ту смереку я жалував рубати, бо це був може одинокий живий свідок колишньої величі канадійського ліса. Якимось чудом вона спаслася від вогнів, бо була на поляні. На неї я все з далека міг орієнтуватися куди мені до хати. Але тільки в днину. В ночі, а ще в темну, не можна було її побачити.

Попри те я мав на думці ще і те, що колись вона може стати в пригоді. Колиб хто заблудив в лісі, то в ночі тільки запалити ту смереку з низу і вогонь скоро вихватиться на самий верх, та наче смолоскип освітить околицю та покаже напрям до моеї хати. Це розказав я і Стефанові.

Вийшли ми на двір, поглянути чи нема де зайчиків. Стефан мав зі собою рушницю. Вже смеркало.

На поблизькому корчі Стефан побачив дику курку. Прицілився, вистрілив, курка скотилася на землю. Стефан подав мені рушницю і пішов підняти

курку. Я тимчасом вернув до хати, щоб засвітити каганець.

Та хто з вас коли стріляв в курку, той знає. Курка, як звичайно, впала з корча і побігла в корчі, а Стефан пішов її шукати, та мені і байдуже.

Я вже тоді був розжився і на старий огрівач. Ну, й вигода це була! Продер у верху буди стріху, обліпив розмороженою глиною, пустив туди руру і аж на душі повеселішало. Як вечером засвічу і запалю, то куди там ті панські сальонові приємности? Хай сховаються ваші форнеси, піяна, чи вибивані мягкі канапи! А думки так пливуть одна за другою, що хоч сядь тай пиши книги. Не даром то наші письменники втікають у гори та в лісові гущі. Чи думаєте, що вони ідуть туди слухати соловіїв? Де там! Вони втікають від усяких похвал, від листоношів, що то кожного дня приносять їм цікаві відомости, що той а той вексель буде завтра платний, або що кватира вже третий місяць не плачена.

А при тому жінка, хоч і письменна, та мало розуміється на поезії, а все носиться зі своєю щоденною прозою та економією. А як ще є в додатку кілька тих замурзаних ангелят, що то лізуть до тебе з своїми питаннями, як адвокати на суді, то ти вже і не тямиш хто з вас розумніший.

Тут уже, брате, не так. Тут думками аж до самого неба досягнеш. Хоч співай, хоч танцюй, а хоч і плач, то ніхто тобі не помішає.

Так я собі задумався тай думаю: Пощо то Господь сотворив таку роскіш, такий рай на землі і не дав його людям? Чиж дикі звірі тай ті птиці небесні більше собі заслужили ласки ніж люди? Навіть от-така марна дика курка... Ах, правда!... Курка!... Стефан пішов і не вертає. Деж це він?

Виходжу на двір і кличу: Стефа-а-а-не!... Не чути нікого. А луна йде лісом далеко, як знаєте. Та ще в ночі.

Пішов я до хати, взяв стрільбу, заложив набій... Бах!... По лісі розлилася луна, пішов відгомін лісами. Бахнув ще раз, наслухую, не чути нічого. Тихо.

Що тут робити? Треба взяти світло, може знайду слід. Та де там. Слідів всюди багато і так помішані, що ніяк не розбереш. Бож то і я сам недавно бродив сюди. Може щось недоброго — з вовками або з медведем стрінувся? Всякі думки шибають. А минуло вже добрі дві години від коли Стефан пішов за куркою.

Стало мені так тяжко на душі і навіть страшно, що сам не знав що почати. То певно не була курка а сам нечистий. Підслухав, певно, як то Стефан насміхався з того, що я оповідав і перекинувся куркою, щоб заманити його в ліс.

Одинока надія ще на мою смереку. Жалко мені її. Вона певно затямила ще Колюмба старого. Я заздалегідь вже кругом неї повичищував корчі і хабузя, щоб вогонь часом не закрався. Гілля звисало до землі так густо, що з великим трудом можна було хіба на животі просунутися до її пня.

Я з охотою бувби радше свою хату запалив, сам на снігу сіпав, відрікся всіх тих вигод, ніж знищити таке ве-

ОСЬ — від неї аж промінює ЗДОРОВЛЯ та ЖИТТЯ

... і чимало краси

Не завидуйте їй її краси та доброго здоровля! Присвійте собі це все, як це роблять тисячі блідих, недокровних, анемічних людей — за поміччю Рожевих Пігулок д-ра Вилліямса. Оживлюючи та збагачуючи ваш кровообіг, Рожеві Пігулки д-ра Вилліямса можуть привернути вам це здоровля, енергію та життєву радість — вже за яких 30 днів. Тож зачніть вживати їх ще сьогодні! Поверніться до "рожевості" за поміччю

DR. WILLIAMS PINK PILLS

личне діло природи. Та дарма. Приятеля більше жалко. Але хто знає чи поможе що? Чи побачить він той мій величавий смолоскип? Але що буде то буде, треба пробувати. Якщо він ще на ногах, то і за кілька миль побачить і прийде.

Назбирав я оберемок сухого хмизу, запалив таки в руках і обчеркнув вогнем кругом смереки, мов чарівник корову на святого Юра, щоб відогнати відьму.

Господи! Як шарахнула полумінь в гору, аж лячно стало. Досить що сама деревина була в троє вища від самого звичайного ліса, а то полумінь піднялася ще раз так високо стовпом. Довкола стало ясно як у день, а я сам виглядав як маленький червачок побіч такої величі.

Горіло може не більше як пятнадцять хвилин, і помалу стовп полуміні почав опадати в низ. Врешті шум притих, тільки ще декуди по віддалених ґалузках блимнув вогонь, тьма почала помалу залягати кругом, тільки купи сухого чатиння на землі горіли ясно. При тому світлі я побачив як з моєї любої деревини остався тільки чорний обсмалений кістяк.

Мене мимоволі обілляли сльози. Ви може і не повірите мені, бо ви може і не мали ніколи щось такого казочно-величавого і знищили його своїми власними руками. То і не вірте, але я знаю, що і за рідною ненькою так не плакав.

Постояв я так може з пів години, сумуючи, і пішов в хату. Засвітив каганець, підкинув у піч ковіньку, сів тай задумався.

Як довго я так думав, не знаю. Може і задрімав, аж чую а мій Стефан сунеться боком у двері.

Кинувся я до нього, немов рідного батька з гробу побачив. Сльози і мені і йому стали котитися по лиці.

А деж ти був? — питаю.

От, краще не питай, — каже Стефан. — Як побачив я твою свічку, тай то за плечами в мене, то мов на світ народився. Біг навпростеець на вогонь, що духу стало. А як вже згасло, то я, боячись, щоб не згубити напряму, не обминав ніяких перешкод. Ось як одежу порвав на корчах і вивертах. Навіть шапки не піднімав як злетіла, бо боявся що змилю. Так я вибіг прямо на твою обсмалену смереку. Жаль стало такої пишної деревини. Спасибіг тобі!

Ранком вже ми оба пішли слідом шукати шапки і знайшли її на четвертій милі від дому.

От вам і блуд. Ви певно будете сміятися? Смійтесь на здоровля, та тільки сохрани вас, Господи, збитися з стежки в канадійському дрібному лісі, де не знаєте околиці. В сотні кроків завширшки будете ходити з вечора до ранку а з ранку до вечора, втопчите стежку біля стежки а на край не вийдете якщо хмарно та сонця не видно. Обійдете тільки один корчик, то ваш напрям вже пропав.

Памятаю як мій дядько, ще там у селі, водив воли з возом повним гарбузів цілу ніч і не міг виїхати на дорогу. Аж над ранком випряг воли і пустив їх. Воли вийшли просто на дорогу і попрямували в село, а він за ними. Як зійшло сонце то знайшов свого воза таки за селом на своїй ниві.

(1915)

ДУЖЕ ПРОВИНИВСЯ

Одного совєтського громадянина засудили в Москві на заслання на Сибір. Проситься він перед МВД, щоб заслати його ще дальше на схід.

— Чому? — питають його.

— Бо я провинився супроти Кремлю більше ніж ви думаєте.

— Добре, що признався. Поїдеш до Владивостоку, аж на сам кінець Совєтського Союзу, — кажуть йому.

— Товариші судді, — каже засуджений, — але я таки аж дуже провинився. Чи не можнаб так ще дальше на схід?

— — —

ЦЕ НЕ ВРАХОВУЄТЬСЯ

Судять одного цигана за те, що не вийшов на працю в колгоспі.

Суддя: Скільки тобі років?

Циган: Та, прожив всего лиш тридцять років.

Суддя: (З обуренням) А чомуж то в протоколі записано, що тобі вже тридцять-пять років?

Циган: Та так, але я був пять років у колгоспі.

ДАЙТЕ МЕНІ ОДИН ТИЖДЕНЬ, А Я ПОПРАВЛЮ ВАШЕ ЗДОРОВЛЯ

ТИСЯЧІ НА ЗАХОДІ ВІДЗИСКУЮТЬ ДАВНЮ ОХОТУ, СИЛУ І МІЖНІСТЬ ВЖИВАЮЧИ ЦЬОГО НОВОГО ЛІКАРСТВА.

В. Н. Quarrel винайшов САРНАК. Лікарство не є правдиве без його підпису на картоні.

Ревматизм, артеризм, невричні болі, недомагання жолудка, ґази, затвердження, брак життєздатности, анемія, завороти і болі голови, недомагання нирок і печінки, безсонність, нервовість, лихий апетит.

Скора полегша на котрийнебудь з повищих симптомів. Чим скорше почнете заживати САРНАК, тим скорше будете краще почуватися.

Пан Р. Пітгарт, з Діп Ков, Б. К., терпів на безсонність і загальне змучення. Він пише: “Після вживання *Сарнак* через один тиждень я почувався багато краще а тепер я встаю кожного ранку з щораз то кращим почуванням”.

Панна Кей Бітті, з 3137 Іст 27-ма вул., Ванкувер, Б. К., пише: “Через 12 років я не могла їсти ані спати властиво з приводу нервовости. Нічо мені не помагало, доки я не спробувала *Сарнак.* Тепер я сплю і їм краще”...

Тисячі других в Канаді, що терплять на якісь менші недомагання печінок і нирок, жолудкових забурень, віджичвої анемії, переконаються, що *Сарнак* є дуже помічний на болі і слабості.

ТАК, ВИ ПОВИННІ СПРОБУВАТИ САРНАК

. . . як це зробили тисячі других в Канаді, які терплять на ревматизм, невротичні й артритичні болі, саятику, болі в крижах, ламбеґо або невральґію, деякі недомагання нирок і печінки, напади запамороченню, анемію, брак життєвости і нервовість, спричинені цими симптомами. *Сарнак* є так помічний на болі й недомагання і загальне ослаблення, що ви почуєте висліди вже на протязі кількох перших днів.

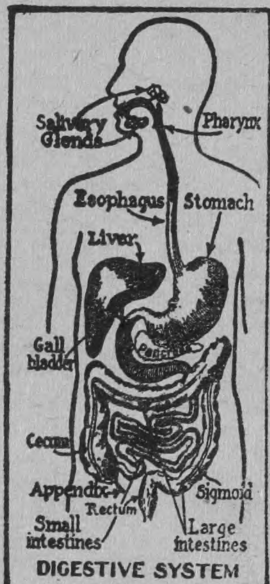

“Сарнак” виробляється з природних корінців і мінералів. Як це тільки можливе, полекша наступить вже по 30-ти мінутах. Все що треба робити зажити одну столову ложку перед кожною поживою. Дітям пів дози.

Пані С. Е. Лайонс з Бердет, Алберта, яка має 74 роки життя, каже ось що про Сарнак: “Після заживання *Сарнак* через два місяці, я цілковито позбулася докучливих артретичних болів. *Сарнак* поміг мені від першої дози, тепер я не обійшласяб без нього.”

Не будьте ані одного дня без цього великого винаходу серед ліків.

Copyright 1951 Sarnak Ltd. Adv.

Своє замовлення висилайте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA

660 Main Street Winnipeg

Внутрішне лікарство

Sarnak

$1.35 за фляшку.

Проф. М. МІЛЛЕР

Могила Князя Святослава

Нижче порогів та вище острова Хортиці, Дніпро творить коліно, яким огинає високу гору, що знаходиться на лівому березі. Ця гора відокремлюється й від степу двома балками. В звязку з будівництвом 1927 року цілої низки металурґічних заводів, переводилися великі земляні праці, що мали своїм завданням знести всю верховину гори і зробити тут цілком рівну площу. Працювало понад 2,000 грабарів з кіньми. Так як вони в процесі праці руйнували значну кількість історичних памяток, то сюди було надіслано кілька наукових робітників зі складу Дніпрельстанівської археольоґічної експедиції Наркомосу України, для догляду.

Оглянувши верховини гори, площею коло 4 кв. км., археольоґи виявили тут на поверхні та позначили на пляні понад 80 більших могил, з яких інші сягали до 8 метрів височини. На самому вершку гори було виявлене якесь чудне спорудження, подібне до якогось давнього оборонного укріплення. Воно складалося з валу, насипаного з дикого каменю, в формі простокутника, з одним вигнутим дугою коротким боком. Але-ж до городища спорудa не була подібна, бо навкруги валу не було рова, а в самому валі не було ніде перерви — воріт. Вал очевидно уявляв собою колись невисоку стіну, складену з каменю на сухо. Від часу та стінка розсипалася і уявляла вже собою лише смугу з каменю, до 1 метра завширшки, та лише 20 цм. заввишки. Ясно, що це було або укріплення, зроблене незвичайно поспішно, а тому й якогось нечуваного вигляду, або культова спорудa, повязана з якимись діями та ідеольоґічними уявленнями.

Дослідження цієї памятки було доручено археольоґові В. Гринченкові. Він перекопав вал у багатьох місцях на всьому протязі поперечними траншеями. Поміж каміннями та землею скрізь траплялися залізні три-гранчасті стрілки та фраґменти сірої пізно-аланської кераміки, яка датувала спорудження валу 7—9 століття. Всю площу обмежено валом, коло 3,000 кв. метрів., дослідник розподілив її на дво-метрові квадрати, які систематично і розвідував. В північній частині площі, напроти короткого вигнутого боку вала, було знайдено так зв. "Кічкаський скарб", що не мав на поверхні ніяких ознак. Тут, при дослідженні, було помічено в буряні невеликий камінь, що ледве помітно висувався з землі, але сам собою потрапити сюди не міг. Відразу-ж тут були розпочаті обережні розкопки та обстеження всієї площі навкруги каменю. В такий спосіб було виявлено ще низку каменів, що знаходилися під землею на 10—20 цм. Камені були розташовані під землею в формі циркульного кола, діяметром на 10 метрів. В лінії того-ж кола було знайдено яму круглу, завглибшки коло 2 метри, що була забита всуціль до самого краю каменем-дикуном з землею. Між каміннями зустрічалися залізні стрілки. На дні ями було знайдено під камінням уламки обгорілих людських кісток. Також і на камінні було помітно сліди вогню.

В лінії того-ж кола, лише на 20 цм. від поверхні, було виявлено держаки трьох залізних шабель давнього типу, що стреміли сторч. Як виявилося дальшими розкопами, тут знаходилася друга, менша яма, діяметром до 70 цм., та взаглибшки над 1 метер. Ту яму було всуціль забито великою кількістю металевих речей, а тоді проткнуто з гори й додолу наскрізь трьома шаблями. Відтак ця схованка була заворожена. Шаблі мали скарати того, хто на той скарб спокусився. Поміж іржавими залізними речами скарбу, по місцях блищали золоті речі. Скарб було обкопано навкруги і цілком, нерухомо, переміщено в відповідну чималу скриню з гру-

бих дощок. В такому вигляді, під збройною охороною, скарб у скрині на вантажному авті було приставлено до Катеринослава. Тут у музею спеціяльна комісія, помалу і поволі, одна по одній, розібрала всі речі скарбу, записуючи кожну річ в протокол та реєстр. Після того майже всі речі скарбу було зміряно, описано і по кілька разів фотографовано. Для збереження скарбу придбали особливий сейф — тяжку залізну шафу.

Знахідка скарбу зробила на той час таку сензацію, що з Харкова приїздив оглядати його тодішний совєтський уряд України в повному складі.

В скарбі виявлено було 50 залізних стремен, 20 залізних удел, багато пряжок та колець від кінських уборів, кілька пар стремен та кілька удел були орнаментовані золотою та срібною насічкою. Далі в скарбі було до 1,500 золотих речей, майже виключно в вигляді ріжноманітних золотих бляшок та грудок від стопленого металю. Бляшки були всі орнаментовані ріжними візерунками, найбільш опуклими пів-кульками і зроблені штанцами. На форму були округлі; опуклі; квадратові, простокутні або простокутні з одним виокругленим боком. Всі ті бляхи та бляшки уявляли собою прикраси до кінського та людського убору з ременів. Були поміж бляхами і золоті кільця та обійми до піхов від шабель. Була також щира золота смуга, прикрашена витискуваним рослинним орнаментом — обкладини горішньої частини сагайдаку. Були також і інші золоті платівки ріжної форми та розміру — очевидно обкладинки луків, сідел та іншого військового приладдя. Майже всі речі мали сліди перебування в вогню, а багато було частково або цілком стоплених, іноді просто в вигляді золотих бульб та крапель. Зі срібних речей найкраще зберігся лляний та оброблений карбиком — орел, завбільшки в голуба. Ноги йому обкручував змій, який, підвівши голову, гриз орла в серце. Це відома з клясичної давнини алеґорія — боротьба сили з хитрістю. На лівому крилі орла — кругле візантійське клейно, а на грудях великими літерами вирізано

Погано почуваєтесь з приводу простуди?

НАТИРАЙТЕ VICKS VAPO-RUB

Він загріває — злагіднює біль — помагає Vicks VapoRub починає приносити полекшу так скоро! Влегшує кашель . . . звільняє напругу мязів і біль . . . Завсіди вживайте споляглívого Vicks Vapo-Rub — славного на цілий світ ліку для терплячих на простуду!

Vicks VapoRub

"петроу". Цей орел уявляє собою навершок стяга когорти або леґіону якогось візантійського воєводи Петра, можливо команданта імператорської ґвардії. Друга, також плястична фіґура, такого-ж призначення, виображала собою лева, від якого збереглася лише голова, решта-ж була стоплена. Чимало було й інших срібних, частково стоптаних або поломаних речей, з яких більшість — церковне начиння, кадила, чаші, діскоси і т. п. Всі речі кічкаського скарбу, окрім шабель та стріл, візантійського виробу 9—10 століть.

Кічкаський скарб не був ніде опублікований. В 1937 р. В. Гринченко був заарештований і десь загнаний в безвісти. Разом з ним загинули і всі описові матеріяли скарбу, що в нього знаходилися. пляни, численні знимки, кресленики тощо.

Кічкаський скарб малює нам таку картину: якийсь воєвода, десь з Наддніпрівя, в 9—10 ст., ходив походом на Візантію і, зібравши чималу здобич вертав до дому. Тут, біля Дніпрових порогів, він умер і був похований на високій горі, за обрядом, яким ховали тоді князів та великих воєвод. В одній ямі було спалено його тіло з усією зброєю й убором. Сюди-ж у вогонь дружинники кидали йому на той світ золоті прикраси, срібні речі та залізні стріли. Після спалення — решту було закопано в другій, меншій ямі. Могилу заворожено шаблями, та зверху зарівняно, щоб не лишалося від неї ніякого сліду.

Ці археольоґічні показчики дають повний збіг з історичними свідоцтвами. Візантійський імператор-письменник 10-го ст., Костянтин Перфіреґенет, описуючи великий шлях з Варяг в Греки по Дніпрові, яким ходили стародавні руси до Візантії, про цю місцевість, зараз нижче порогів, пише, що на цих місцях знаходяться печеніги та нападають на русів. Рівнож і наш літопис сповіщає: "В літо 6480 (972) і приїде Святослав в пороги, нападе на ня Куря, князь Печеніжський і убиша Святослава".

. Гора нижче порогів, на якій було знайдено Кічкаський скарб, домінує далеко над долиною Дніпра, і над всією довколишньою місцевістю. З її вершка розгортався незабутний краєвид, на північ — відома в історії Крарійська переправа через Дніпро, острови і балки з лісами, аж до порога Вільного. На південь — також історичний острів Хортиця і Дніпрові блукви вкриті лісами, що звалися в запорожців Великим Лугом. Течію Дніпра видно було в обох напрямках на десятки кільометрів, і нема ніде кращого місця для догляду за Дніпром, як не було кращого місця для засідок та нападу, як на долині, під горою, де люди перед порогами висідали на беріг та витягали човни. Цей збіг природних умов з показчиками археольоґічними та літописними, наводить на думку, що Кічкаський скарб уявляє собою ніщо інше, як могилу князя Святослава, рештки якого після його загибелі було поховано потай та в ночі дружиною на горі.

Святослав уявляє собою одну з найбільших і найцікавіших постатей з нашої ранньої історії, ще не досить вивчену і висвітлену наукою. Це був не просто князь-лицар або князь-завойовник, як його часто характеризують. Завдяки своїм великим здібностям орґанізатора, войовника і державного мужа, Святослав, князь маленької і ще не сформованої держави, в далеких походах розбив Болгарську державу на Волзі та Хозарську на Дону. Походами на північний Кавказ він розбив Ясів та Косогів і розсунув межі своєї держави аж за Кубань. В наслідок того сюди сунула українська кольонізація і тут виникло тьмутороканське князівство, велике торговельно-промислове місто Саркел на Дону, Руський порт на усті Дону, та багато поселень. Походами на Дунай Святослав погромив дунайських болгарів і так потрусив найбільшу в ті часи в Східній Европі державу — Візантію, якої її імператор радий був за будь яку ціну позбавитися такого сусіда і Святослав робив ті походи не для слави та грабіжки, як це робили звичайні князі й лицарі того часу. Він був першим носієм ідеї Великодержавної України. Він хотів не лише створити велику Україну, а й піднести під ту державу відповідну економічну базу. Отже він задумав перенести столицю своєї держави з Дніпра на Нижний Дунай, до Чорного Моря, бо тут сходились всі найважливіші торговельні шляхи того часу. Нагла й несподівана смерть ще молодого князя Святослава порушила і зліквідувала всі його пляни та задуми.

Якби Святослав не загинув передчасно і продовжував на дальше свою політику, можливо, що Україна-Русь булаб зробилася найбільшою і наймогутнішою державою в Східній Европі, і її дальший розвиток та історія пішли булиб зовсім іншим шляхом. У всякому разі Святослав один з великих не тільки воєвод, а й державних діячів старої України-Руси, і як прийде слушний час український нарід мусить поставити йому величавий памятник на місці Кічкаського скарбу, на високій горі над Дніпром.

Др. ВОЛОДИМИР ҐАЛАН
(б. командант батерії 2/10 У.Г.А.)

Національна Боєва Єдність

(Спомин про перехід Збруча в 1919 році)

Ніччю з 16 на 17 серпня, 1919 року, рештки 10-ої бриґади і 10-го гарматного полку Української Галицької Армії перейшли ріку Збруч, у селі Шидлівник, і вже 17 серпня зайняли боєвий фронт здовж Збруча для оборони границь молодої Української Держави. Разом з ними стояли їхні боєві друзі — частини Дієвої Армії Української Народньої Республики і вони разом, рамя об рамя, відбивали перші ворожі наступи.

Як дійшло до цієї події?

Першого листопада, 1918 року, колишні австрійські вояки - українці (так звані "ляндштурмаки"), виділені з запасних сотень австрійської армії, під проводом українських старшин, зайняли Львів і проголосили самостійну Українську Республику на західних землях України.

Сам факт створення української армії протягом кількох годин, присяги вояків, обсада цією армією великого міста та кроваві бої цієї армії за здобуття позицій — ставлять чин 1-го листопада 1918 р. на найвищому щаблі національної зрілости, військової відданости й орґанізаційної справности тих українських старшин, яким доля судила це діло перевести.

До місяця заведено на цілому терені Західно—Української Республики українську адміністрацію, створено постійну армію й запілля. Правда — зі стратеґічних мотивів українська армія мусіла вийти з Львова й залишити його облозі, але за той час зимою 1919 року перевела основну військову й господарську підготовку. Весна 1919 року застала на західних українських землях вишколену українську армію з ґенеральним штабом, трьома корпусами війська на фронті і головно з зорґанізованим запіллям: області, округи, запасні коші, ба навіть старшинські школи для гармашів і піхотинців.

Цілу фронтову полосу від Рави Руської до Дуплян — зайняв перший корпус, від Дублян до Старого Села — другий, а від Старого Села на південь — третий корпус.

Другий корпус (Осадчий Львова) мав найбільше гармат — тоді, коли перший і третий корпуси пишались своїми кіннотами, як найбільше рухливим елементом.

Та не лише українська армія перевела підготову до головного зудару. Робили це й поляки — не лише на всіх польських теренах, але й при допомозі деяких держав закордоном, звідки дістали цілий озброєний корпус Галлера. Хоч цей галлерівський корпус призначався західними державами на боротьбу з большевиками, поляки в супереч постанові вжили його проти українського війська, яке в той час єдине й одиноке в цілому світі ставило чоло навалі большевизму, ведучи правильну війну з большевиками.

Під напором переважаючих польських полків Галицька Армія була змушена почати відступ з кінцем квітня 1919 року, перейшовши в Чотирокутник Смерти під Чортків, звідкіль 7 липня, 1919 року, зробила удар на ворога, прорвала його фронт під Чортковом, здобула Тернопіль і Золочів. Цей випад не міг увінчатись повним успіхом, бо нашій армії забракло набоїв. Після чотиро-денного бою під Скварявою українське військо починає пляновий відступ далі — за Збруч, щоб там злучитись з Армією УНР, оволодіти спіль-

но Києвом і цілою українською територією, й тоді спільними силами всієї України вдарити теж і на захід, та відбити залищені там галицькі землі.

Клич: "Через Київ дорога на Львів" могутньо лунав серед українського вояцтва західних областей в серпні 1919 року і він високо підняв мораль галицької армії. Не чути було веселих співів у стрілецьких рядах, не було жартівливих говірок — була тільки залізна воля: видержати і виконати наказ команди! Головно гармаші— гордість Галицької Армії, лише мріяли про те, коли прийде новий наказ до нового нападу на ворога. В цьому ділі гармаші батерії 2/10 були мистцями; вони не даром дістали під Львовом в обороні Підбірців назву: "батерія смерти".

День 16 липня, 1919 року, був горячий і душний.

Піхота й гарматний полк відступали в напрямі Шидлівців, аж нагло около години другої після полудня прийшов наказ заатакувати близьке село, де польські відділи хочуть відтяти нам відворот. Вже видно було якусь розстрільну і один наш курінь піхоти ішов у дію й вислав свої стежі. Не було часу і друга батерія, яка прикривала відворот, дістала наказ заатакувати і картачами розбити ворожу лінію.

Цього гармаші лише чекали.

Впав наказ: Батерія, позіркомонні й обслуга, садовись!

Блиснули у воздусі шаблі старшин і підстаршин — батерія вросла в землю. Коні лише риють землю, рвуться вперед.

"Батерія позір, — за мною чвалом руш!"

Рвонулись вихром коні, задудніла земля, присіли гармаші до гармат. Женуть на ворога, лиш курява здіймається.

"Батерія — вогонь, вперед!"

Гармата за гарматою завертає на відкритому полі, повертаються дула на ворога — і — як на військових вправах — струнко стають гармаші при гарматах.

Падуть накази:
"Приціл — наставка!"
"Ґраната — розрив!"
"Батерія лавою — вогонь!"

Ворожа лінія розлетілась. Наступ стримано і дорога на схід була вільна. Частина за частиною рушила в дальший похід.

Дібравшись до Мидлівців, ми отягались з переходом за Збруч і кожна частина хотіла бути останньою. Батерії ч. 2. — "батерії смерти" з-під Львова припала честь закривати відворот і вона була останньою в переправі через Збруч. Перша гармата під командою булавного старшого десятника Колибаби, хор. Буджана, 6 гармашів кінної обслуги, один скорострiл, чотири гармаші і дві підводи — це всі "збройні сили", які залишились на галицькій землі.

Ми зупинились з гарматами напроти хати двірського економа, який не міг затаїти внутрішньої радости, що українська армія відходить поза Збруч. Щоб трохи бодай зменшити його радість, ми уставили гармату рівнобіжно до його хати і під захід сонця віддали "останній привіт рідній землі". Начеб до того польському економові співали ми пісню:

"Ой, не тішся, ляше, що по Збруч—
то ваше,
Ще живе стрілецька слава"...

На обрію розривались гарматні стрільна, випущені з наших гармат, а в хаті економа з голосним тріском повилітали всі шиби з вікон від тиску повітря. Економ посумнів і вже тривожно дивився на нас після цього вияву нашої сили. До нього промовляв лише такий арґумент.

Здається ніхто не співав з такою щирістю і переживанням стрілецької пісні про те, як "Збруч- річку проходили", бо: "встоятись не було сили", так, як ті гармаші другої батерії десятого гарматнього полку, що проходили цю річку ніччю 17 серпня, року Божого 1919. Бо хоч стільки народу впало за свободу, але вже другого дня українське сонце принесло радість в душу цього українського жовніра і вже радісно лунала друга стрічка цієї пісні про те, що:

"Вернуться ще тії стрільці січовії"...

В злуці з частинами Армії Української Народньої Республики галицька армія віджила, знову дістала боєвого духа.

Бо військова сила українського народу в обєднанні. Лише в обєднанні зростала і зростатиме сила і незломність українського війська.

Вибір і вартості

ПІД ВАШИМИ ПАЛЬЦЯМИ УВЕСЬ РІК —

5 великих EATON катальоґів

ДЛЯ ОБСЛУГИ КАНАДІЙЦІВ ЧЕРЕЗ ЦІЛИЙ РІК

THE T. EATON Co LIMITED
CANADA

B47064

ВЗІРЦЕВА Я

ПОНАД ПЯТЬДЕСЯТЬ РОКІВ

ПРОДУКТИ, НА ЯКІ МОЖЕТЕ СПОЛЯГАТИ

Вам коштуватиме менше чим 1 цент за **MAGIC BAKING POWDER** для печива торта... сорок разів стільки ви заощадите на кошті торта — **MAGIC BAKING POWDER** ніколи не заводить.

Вживайте **GILLETT'S LYE** до чищення і роблення мила. Буде коштувати менше чим 1 цент за кусник мила, коли будете його робити з Джіллет'с Лаю.

FLEISHMANN'S ACTIVE DRY YEAST — ці нові скороділаючі сухі дріжджі остаються свіжими і з повною силою тижнями без охолоджування. Одна пачка рівняється одному кускові свіжих дріжджей в кожному приписі.

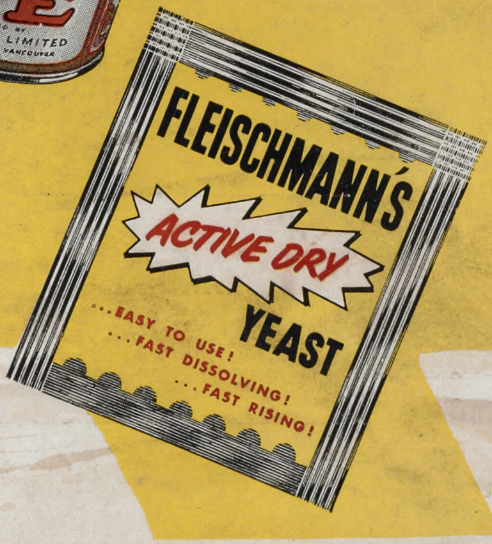

Можна дістати у вашого найближчого склепаря або в загальному склепі. Глядіть на сторону 61.

STANDARD BRANDS LIMITED

MONTREAL · TORONTO · WINNIPEG · VANCOUVER